

H. Ruwaard
1928

HANDELINGE
VAN DIE
SES-EN-TWINTIGSTE
VERGADERING
VAN DIE SINODE

VAN DIE
Ned. Ger. Kerk in Suid-Afrika,
GEHOU TE KAAPSTAD,
Op Donderdag, 18 Oktober 1928,
EN VOLCENDE DAE.

KAAPSTAD:
NASIONALE PERS, BEPERK, 30 KEEROMSTRAAT.

1928.

SYNODALE HANDELINGEN.

EERSTE ZITTING.

Donderdag, 18 Oktober 1928.

Te halftien ure komen de Leraren en afgevaardigde Ouderlingen bijeen in de Synodale Zaal. Bij ontstentenis van beide de Moderator en de Assessor neemt Ds. H. J. L. du Toit, M.A., volgens Art. 16: 7 de Voorzittersstoel in. Hij laat zingen Ps. 89: 1, en vraagt de H.E. Actuarius, Ds. J. P. van Heerden, de verrichtingen met gebed te openen.

De Waarnemende Scriba Synodi rapporteert dat de ingekomene Geloofsbriefen. Geloofsbriefen door hem met de Kommissie van Revisie nagezien, onderzocht en in orde bevonden werden (Art. 88: a, b). In enkele gevallen waren er kleine onnauwkeurigheden.

Het blijkt dat ter Vergadering verschenen zijn:—

- Van Kaapstad : Ds. J. P. van Heerden, Dr. A. J. van der Merwe, Di. F. X. Roome, en W. F. Louw, en Oudd. B. von Moltke Louw, F. S. Malan.
- „ Stellenbosch : Dr. D. R. Snyman en Ds. A. F. Louw, en Oud. J. W. de Leeuw.
- „ Paarl : Di. D. G. Malan, en D. F. van der Merwe, en Oud. F. P. S. le Roux.
- „ Tulbagh : Dr. E. Greyling, en Oud. P. J. de Jongh.
- „ Zwartland : Ds. H. J. Pienaar, en Oud. J. A. B. van Aarde.
- „ Graaff-Reinet : Ds. J. F. Naudé, en Oud. P. F. C. de Klerk.
- „ Swellendam : Di. P. K. Albertijn, en A. W. Eckard, en Oud. J. J. H. Streicher.
- „ Caledon : Ds. E. Domisse, en Oud. P. H. de Kock.
- „ George : Ds. J. A. Hurter, en Oud. W. H. van der Hoven.
- „ Uitenhage : Ds. A. J. Troskie, en Oud. B. J. Havenga.
- „ Cradock : Di. J. G. Olivier en J. H. Malherbe, en Oud. P. J. J. Coetzee.
- „ Beaufort West : Ds. J. Rabie, en Oud. J. H. E. Vivier.
- „ Somerset West : Ds. P. J. Pienaar, en Oud. D. P. van Huyssteen.
- „ Worcester : Di. J. S. Murray en A. R. Albertijn, en Oud. B. J. G. de Labat.
- „ Somerset Oost : Ds. J. M. Hofmeyr, en Oud. J. A. Vosloo.
- „ Colesberg : Dr. H. A. Lamprecht, en Oud. F. J. van Zijl.
- „ Durbanville : Ds. P. J. van der Merwe, en Oud. C. J. Häfele.
- „ Clanwilliam : Ds. P. P. van der Merwe, en Oud. J. J. Louw.
- „ Glen Lynden : Ds. S. F. Feneysey, en Oud. G. J. de Klerk.
- „ Wynberg : Ds. G. F. C. Faustmann, en Oud. W. J. Retief.
- „ Albanie : Ds. W. F. P. Marais, en Oud. C. E. Norden.
- „ Stockenstroem : Niemand.)

- „ *Piketberg* : Ds. J. G. Steytler, en Oud. A. J. Basson.
 „ *Riversdale* : Di. G. J. du Plessis en J. H. Hugo, en Oud. J. P. Swart.
 „ *Bredasdorp* : Oud. J. M. Wolhuter.
 „ *Wellington* : Ds. D. S. B. Joubert, en Oud. J. D. Hugo.
 „ *Prins Albert* : Oud. P. G. Hugo. ✕
 „ *Richmond* : Ds. H. J. L. du Toit, en Oud. F. P. Naudé.
 „ *Victoria West* : Ds. M. S. Daneel, en Oud. P. J. Olivier. ✕
 „ *Fransch Hoek* : Ds. A. J. van Wijk, en Oud. P. J. O. Hugo.
 „ *Mosselbaai* : Ds. P. W. A. de Klerk, en Oud. A. I. P. Meyer.
 „ *Burgersdorp* : Ds. H. W. Geyer, en Oud. P. H. C. Coetzee. ✕
 „ *Calvinia* : Ds. M. Jooste. ✕
 „ *Napier* : Ds. C. C. Nepgen, en Oud. J. J. de Villiers.
 „ *Humansdorp* : Ds. C. H. Stulting, en Oud. S. Ferreira.
 „ *Namaqualand* : Ds. W. L. Steenkamp, en Oud. D. J. Coetzee.
 „ *Ladismith* : Ds. J. F. Mentz, en Oud. T. J. le Grange.
 „ *Fraserburg* : Ds. C. H. Kruger, en Oud. P. A. du Toit. ✕
 „ *Knysna* : Ds. F. B. Odendal, en Oud. J. L. du Preez.
 „ *Hopefield* : Ds. C. W. Alheit, en Oud. H. G. Greeff.
 „ *Middelburg* : Ds. L. J. Fourie, en Oud. D. K. Theron.
 „ *Aliwal Noord* : Ds. W. J. Naudé, en Oud. P. J. de Wet.
 „ *Robertson* : Di. C. V. Nel en J. W. Snyman, en Oud. W. J. de Wet.
 „ *Oudtshoorn* : Di. P. J. Viljoen en W. N. van der Merwe, en Oud. C. F. J. Spies.
 „ *Darling* : Ds. D. J. Malan, en Oud. A. A. D. Loubser.
 „ *Alexandria* : Oud. J. A. Scheepers.
 „ *Hopetown* : Ds. W. J. Theron, en Oud. C. J. du Toit.
 „ *Queenstown* : Ds. P. J. du Plessis, en Oud. J. H. Esmeyer.
 „ *Montagu* : Di. D. P. van Huyssteen en T. J. Kotzé, en Oud. P. J. Jordaan.
 „ *Ceres* : Oud. N. J. du Toit.
 „ *Jansenville* : Oud. N. J. Blignaut.
 „ *Sutherland* : Ds. M. B. Brink, en Oud. N. Vlok.
 „ *Simonstad* : Ds. M. L. de Villiers, en Oud. A. P. Smit.
 „ *Aberdeen* : Ds. G. J. Barnardt, en Oud. W. H. Booysen.
 „ *Heidelberg* : Ds. C. R. Kotzé, en Oud. W. van Wijk.
 „ *Murraysburg* : Ds. G. D. du Toit, en Oud. G. C. Keet.
 „ *Dordrecht* : Ds. C. A. Beyers, en Oud. O. A. Greyling.
 „ *Hanover* : Oud. W. J. van der Merwe.
 „ *St. Stephens* : Ds. S. P. Fouché, en Oud. D. Lakey.
 „ *Riebeek West* : Ds. J. P. van Huyssteen, en Oud. J. D. F. Malan.
 „ *Villiersdorp* : Ds. E. G. Malherbe, en Oud. D. F. le Roux.
 „ *Pearston* : Ds. D. du P. Steyn, en Oud. M. C. Nel.
 „ *Komgha* : Ds. J. F. Hugo, en Oud. J. E. Schutz.
 „ *Lady Grey* : Ds. J. P. Wolhuter, en Oud. P. R. Botha.
 „ *Grey Kerk* : Ds. H. P. van Straten, en Oud. J. E. Pieterse.
 „ *Alice* : (Niemand.)
 „ *Tarkastad* : Ds. A. G. van Velden, en Oud. J. M. Hattingh.
 „ *Philadelphia* : Ds. M. Smuts, en Oud. T. J. Mostert.
 „ *Riebeek Kasteel* : Ds. M. J. de Kock, en Oud. G. J. Euvrard.
 „ *Willowmore* : Ds. P. F. T. Burger, en Oud. G. F. Morgan.
 „ *Uniondale* : Ds. D. G. van der Merwe, en Oud. P. A. Schaap.

- „ *Dutoitspan* : Ds. J. le R. Hauptfleisch, en Oud. H. O. de Villiers.
 „ *Kimberley* : Ds. J. R. Albertijn, en Oud. J. J. van der Merwe.
 „ *Calitzdorp* : Ds. F. H. Badenhorst, en Oud. C. J. Meyer.
 „ *Philipstown* : Oud. P. J. B. Hanekom.
 „ *Barkly Oost* : Oud. F. J. P. Lubbe.
 „ *Carnarvon* : (Niemand.)
 „ *Noorder Paarl* : Dr. M. J. v. d. Westhuizen, en Oud. J. A. Dreyer.
 „ *Steynsburg* : Ds. I. J. Viljoen, en Oud. J. H. Bekker.
 „ *Maraisburg* : Ds. B. F. van der Merwe, en Oud. C. J. Pretorius.
 „ *Steytlerville* : Ds. P. S. v. d. Westhuizen, en Oud. A. L. Terblanche.
 „ *Van Rhynsdorp* : Ds. R. H. T. v. d. Meulen, en Oud. D. Steenkamp.
 „ *Britstown* : Ds. C. J. Grobler, en Oud. C. J. van Rensburg.
 „ *Prieska* : Ds. W. J. du Toit, en Oud. J. P. Viljoen.
 „ *Amandelboom* : Ds. C. F. Scheepers, en Oud. N. Olivier.
 „ *Nieuw Bethesda* : Ds. D. Lategan, en Oud. J. J. B. v. d. Merwe.
 „ *Porterville* : Ds. G. J. Hugo, en Oud. G. C. Immelman.
 „ *Goudini* : Ds. J. A. Malherbe, en Oud. T. C. B. Stofberg.
 „ *Drie Anker Baai* : Ds. A. M. McGregor, en Oud. C. Murray.
 „ *Moorreesburg* : Ds. J. A. R. Volsteedt, en Oud. M. M. Walters.
 „ *Barrydale* : Oud. P. H. Theunissen.
 „ *Molteno* : Ds. J. F. Botha, en Oud. J. T. van Niekerk.
 „ *Griquastad* : Ds. G. J. Barnard, en Oud. N. T. Venter.
 „ *Petrusville* : Oud. A. S. van der Merwe.
 „ *Warrenton* : Ds. J. A. van Blerk, en Oud. C. G. Vorster.
 „ *Venterstad* : Ds. E. J. du Toit, en Oud. L. H. J. Nel.
 „ *Laingsburg* : Ds. J. A. van der Merwe, en Oud. P. F. Theron.
 „ *Klein Boetsap* : Ds. A. F. Marais.
 „ *Cedarville* : Ds. C. J. Liebenberg.
 „ *Kenhardt* : Dr. S. F. Weich, en Oud. H. H. Vollgraaff.
 „ *Elliot* : Ds. J. C. du Plessis, en Oud. J. A. Engelbrecht.
 „ *Adelaide* : Ds. A. H. Naudé.
 „ *Umtata* : Ds. G. de C. Murray, en Oud. J. P. Meyer.
 „ *De Nieuwe Kerk* : Ds. P. B. Ackermann, en Oud. A. J. du Toit.
 „ *Sterkstroom* : Ds. C. F. Leygonie, en Oud. J. P. van Niekerk.
 „ *Rondebosch* : Ds. P. G. J. Meiring, en Oud. J. P. Malan.
 „ *Jamestown* : —————, Oud. D. Nel.
 „ *Strydenburg* : Ds. S. J. Latsky, en Oud. G. J. H. Swiegers.
 „ *Rossville* : Oud. J. P. J. Schoeman.
 „ *Vosburg* : Ds. P. J. du Toit, en Oud. P. P. de Klerk.
 „ *Kruisvallei* : Ds. F. S. Malan, en Oud. D. S. Theron.
 „ *Nieuwoudtville* : Dr. G. T. T. Kilkillus, en Oud. A. J. Wahl.
 „ *Douglas* : Ds. T. C. B. Stofberg, en Oud. P. S. Oberholster.
 „ *Brandvlei* : —————, Oud. E. L. P. Stals.
 „ *Vrijburg* : Ds. A. J. Olivier, en Oud. I. M. van Rooyen.
 „ *Mafeking* : Oud. K. G. G. Krös.
 „ *Upington* : Ds. P. A. C. Weideman, en Oud. J. H. Burger.
 „ *Loxton* : Ds. P. A. Alheit, en Oud. P. J. Mans.
 „ *De Rust* : Ds. J. P. Burger, en Oud. G. C. le Roux.
 „ *Vredenburg* : Ds. H. S. Pretorius, en Oud. H. K. J. Gershach.
 „ *Gibeon* : Ds. K. W. le Roux, en Oud. W. J. C. C. Botes.
 „ *Moria* : Ds. F. J. W. Koch, en Oud. L. L. van Tonder.

- „ *McGregor* : Oud. N. C. Viljoen.
 „ *Kuilsrivier* : Ds. J. P. Kriel, en Oud. P. A. M. Brink.
 „ *Ugie* : Ds. M. T. R. Smit, en Oud. C. L. van Dijk.
 „ *Vanwijsdorp* : Ds. D. J. Geldenhuys, en Oud. P. S. de Wit.
 „ *Niekerkshoop* : Ds. J. G. Weber, en Oud. G. P. du Plessis.
 „ *Albertinia* : Dr. S. H. Rossouw, en Oud. J. A. Oosthuizen.
 „ *Garies* : Oud. P. J. Nieuwoudt.
 „ *Merweville* : Ds. A. B. Wessels, en Oud. N. J. Marais.
 „ *Bulawayo* : Dr. T. C. de Villiers.
 „ *Salisbury* : Ds. J. A. Pienaar, en Oud. W. A. de Beer.
 „ *Leipoldtville* : Ds. J. P. du Toit, en Oud. J. C. Carstens.
 „ *Oost Londen* : Ds. B. J. Wessels, en Oud. J. J. Pretorius.
 „ *Murray* : Ds. P. J. Retief, en Oud. J. S. Viljoen.
 „ *Kalkbaai* : Ds. P. J. Perold, en Oud. J. G. Kalis.
 „ *Karreedouw* : Ds. P. L. Louw, en Oud. S. P. Wasserman.
 „ *Paterson* : Oud. P. B. du Preez.
 „ *Indwe* : Ds. N. F. P. Burger.
 „ *Aurora* : Ds. J. C. Smit, en Oud. D. J. Kotzè.
 „ *Redelinghuys* : Ds. I. J. Minnaar, en Oud. C. P. J. Smith.
 „ *Enkeldoorn* : Oud. Eerw. A. J. Liebenberg.
 „ *Melsetter* : Ds. C. A. van Schalkwijk, en Oud. D. J. B. Wiese.
 „ *Cathcart* : Ds. G. F. C. van Lingen, en Oud. W. A. Els.
 „ *Port-Elizabeth* : Ds. J. T. Martens, en Oud. S. H. Muller.
 „ *Joubertina* : Ds. M. M. du Toit, en Oud. J. J. Strijdom.
 „ *Deben* : Ds. D. J. Erasmus, en Oud. J. A. P. Burger.
 „ *Herold* : Ds. C. Grundlingh, en Oud. P. S. Heyns.
 „ *De Hoop* : Ds. J. C. Lamprecht, en Oud. A. C. de Wit.
 „ *Kakamas* : Ds. P. J. B. Shaw, en Oud. J. C. Liebenberg.
 „ *Namies* : Ds. P. de W. Eksteen, en Oud. G. J. Maass.
 „ *Het Strand* : Ds. J. C. Truter, en Oud. S. S. Grové.
 „ *Maitland* : Ds. D. C. de Villiers, en Oud. N. Smuts.
 „ *Observatory* : Ds. E. G. du Toit, en Oud. J. H. J. Brand.
 „ *Kingwilliamstown* : —————, Oud. C. P. G. Bezuidenhout.
 „ *Rietbron* : Ds. J. A. v. Z. le Roux, en Oud. C. W. A. van Zyl.
 „ *De Aar* : Oud. D. J. van Heerden.
 „ *Stanford* : Ds. M. N. J. van Rensburg, en Oud. P. J. van Dyk.
 „ *Danielskuil* : Ds. A. J. Stals, en Oud. C. N. v. d. Merwe.
 „ *Herbertsdale* : Ds. P. T. Stroebel, en Oud. G. F. Muller.
 „ *Citrusdal* : Ds. A. P. Pretorius, en Oud. C. H. Mouton.
 „ *Kuruman* : Ds. A. J. L. Hofmeyr, en Oud. A. J. van Tonder.
 „ *Olifantshoek* : Oud. A. I. Dednam.
 „ *Grahamstown* : Oud. J. D. Louw.
 „ *Keimoes* : Ds. D. J. S. Malan, en Oud. N. J. J. Badenhorst.
 „ *Marydale* : —————, Oud. J. G. Snyman.
 „ *Maclear* : Oud. D. P. Cloete.
 „ *Umtali* : Ds. H. J. de Villiers, en Oud. B. J. E. Pretorius.
 „ *Vanwijsvlei* : Oud. C. F. Benadie.
 „ *Parow* : Ds. M. G. Potgieter.
 „ *Barkly West* : Ds. F. W. Liebenberg, en Oud. W. A. A. van Wijk.
 „ *Greyton* : Ds. D. S. Botha, en Oud. D. J. de Villiers.
 „ *Zondagsrivier* : Ds. J. G. Pauw, en Oud. J. C. de Lange.

- „ *Stella* : Ds. P. M. Murray, en Oud. C. J. J. Bester.
 „ *Du Plessis* : Ds. H. P. Blom, en Oud. P. J. Klopper.
 „ *Lusaka* : Ds. H. C. de Wet.
 „ *Waterford* : Ds. C. G. Ochse, en Oud. L. D. Nel.
 „ *Duplooysburg* : Ds. J. N. Geldenhuys, en Oud. J. A. Foulie.
 „ *Gwelo* : Ds. G. J. van Zijl, en Oud. J. W. F. Geldenhuys.
 „ *Nieuwe Rust* : Ds. J. C. G. Burger, en Oud. G. E. G. Visser.
 „ *Volmoed* : Ds. A. H. Stander, en Oud. J. J. Mulder.
 „ *Vandermerwe* : Ds. C. Muller, en Oud. G. J. Moelich.
 „ *Rivierzonderend* : Ds. J. G. Muller, en Oud. J. J. J. Groenewald.
 „ *Kokstad* : Ds. G. N. Cloete, en Oud. H. J. M. Muller.
 „ *Peddie* : Oud. J. C. Naude.
 „ *Koringberg* : Ds. J. H. van Rooyen, en Oud. A. J. G. Lesch.
 „ *Woodstock* : Ds. A. C. Stegman, en Oud. J. A. Steyn.
 „ *Keetmanshoop* : Ds. H. J. Potgieter, en Oud. A. J. Liebenberg.
 „ *Goodwood* : Ds. C. J. Steyn, en Oud. A. D. F. van Wijk.
 „ *Chubut* : (Niemand).
 „ *Marchand* : Ds. J. S. Dreyer, en Oud. A. A. v. d. Westhuizen.
 „ *Velddrift* : Dr. A. J. Wagner, en Oud. J. H. Visser.
 „ *Warmbad* : Oud. P. J. B. Hugo.
 „ *Pienaar* : Oud. P. Meiring.

Op het rapport van de Kommissie van Revisie dat de Geloofsbriefen *Vergadering ge-*
in orde zijn, verklaart de voorzitter de vergadering voor wettig gecon-*stitueerd.*

Telegrammen van zegenwens worden gelezen van Zijn Ed. de Administrateur, die afwezig is uit de Kaapstad, van de Kerkraad van Cradock, en van Ds. J. van der Westhuizen van Hartebeestfontein.

Men verdaagt voor de plechtige opening in de Groote Kerk, nadat de tijdsbepalingen voor de zittingen van de Synode als volgt zijn vastgesteld, van 9.30 tot 12.30 in de voormiddag, en van 2.30 tot 5 in de Zittingsuren. namiddag.

Te twaalf ure komt de Synode bijeen in de Groote Kerk.

De Voorzitter, Ds. H. J. L. du Toit, bestijgt den kansel, spreekt het *Plechtige opeening.* votum uit en laat zingen Gez. 156: 1. Na het lezen van Efeze 4 uit Gods Heilig Woord, doet hij het gebed.

Na het zingen van een duet door twee leden van het Koor van de Groote Kerk, begeleid door het orgel, spreekt de Voorzitter een gepaste rede uit. In naam van de Kerk heet hij allen hartelijk welkom, en bidt de Vergadering toe de voorlichting van den Heiligen Geest. Hij spreekt zijne waardering uit over de belangstelling van zovelen door hunne tegenwoordigheid betoond.

Hij maakt gewag van de biezondere omstandigheden waaronder de Synode bijeenkomt, en wijst op het betreurd overlijden van de Moderator en Assessor van de laatste Synode, alsook het aftreden van de Scriba. Op gevoelvolle wijze spreekt hij van het gemis van andere weggevallene veteranen van de Kerk.

Tot uitgangspunt van zijne rede neemt hij de woorden in Efeze 4: 12: „De opbouwing van het lichaam van Christus.” Al het werk van de Kerk is bedoeld om te zijn tot opbouwing van het lichaam van Christus. Wij zijn medearbeiders met God. Het lichaam van Christus moet passen bij het gezegend Hoofd, moet volmaakt wezen gelijk het Hoofd volmaakt is.

Door levensgemeenschap met Jezus moeten wij Hem openbaren in de wereld. Deze is de roeping van elk lid van de gemeente en vooral ook van de geestelijke voorgangers van de gemeente. Wij kunnen niet ontkennen dat dit ideaal nog lang niet bereikt is. Er wordt in onze dagen veel gesproken van „ontwikkeling of evolutie,” en de vraag is of de ontwikkeling op elk gebied, ook op theologies gebied meegeholpen heeft tot de opbouwing van het lichaam van Christus. Waar de Kerk de vervolging van de zijde van de wereld in de loop van de eeuwen heeft getrotseerd, is de macht van de wereld groter dan ooit, vooral waar zij haar vijandig werk onder de gelederen van de Kerk voortzet. Tegen de geweldige vijandige machten moeten wij gebruiken het Woord van God en het Schild des Geloofs.

Na het zingen van Gez. 77: 1 wordt de zegen uitgesproken.

Kiezing van Moderator.

Te half drie ure in de namiddag komt de Vergadering wederom bijeen. Overgaande tot de kiezing van de Moderator wordt Ds. G. J. Hugo dadelijk met de volstrekte meerderheid van stemmen gekozen. Met dank aan de Vergadering voor de eer hem aangedaan neemt hij de Voorzittersstoel in.

Kiezing van Assessor.

Bij de stemming voor de betrekking van Assessor wordt er een tweetal gevormd tussen Ds. D. G. Malan en Ds. P. G. J. Meiring. Ds. D. G. Malan verkrijgt de volstrekte meerderheid. Met 'n woord van hartelike dank neemt hij zijne plaats in.

Kiezing van Scriba.

Overgaande tot de kiezing van de Scriba wordt besloten met suspensie van Art. 16, 10 (a)), gelijk geschiedt bij de kiezing van den Moderator en Assessor gene nominatielijst te vormen maar met een over te gaan tot de stemming. Ds. A. J. van Wijk verkrijgt dadelijk de volstrekte meerderheid. Ook hij bedankt de vergadering voor het vertrouwen in hem gesteld.

De volgende telegrammen van zegenwens worden ontvangen:—Van den Kerkeraad van Piquetberg, alsmede van de Kerkeraden van Riversdale, Rossville, Bredasdorp, Volmoed, Rietbron, Umtata, Uitenhage, Jansenville, Villiersdorp, Hopetown; van de Kerkeraden en gemeenten van Clanwilliam, Murraysburg, en de Kerkeraad van Vrijburg; Predikant en Kerkeraad van Pretoria, F. Visser, Clanwilliam, Burger, Clanwilliam, Du Toit, Humansdorp, Ds. Hanekom, Jacobsdal, Dr. Snijman en Kerkeraad, Brakpan, Scriba van de Synode van de Vrijstaatse Kerk, Eerw. le Roux, Touwsrivier, Ds. de Kock, Molopo, Ds. Mostert, Tulbagh, Jan Pretorius, Sterkstroom, Louw, Riversdale, Eerw. Vlok, Salisbury, Pienaar, De Aar, Ds. van der Walt, Frankfort, Mev. Hansie Mulder, Armoed, H. Ras, Windhoek. Ook van de bijna honderjarige vader H. P. van der Merwe te Murraysburg wordt met waardering 'n zegenwens ontvangen. Het wordt aan Ds. Meiring opgedragen dit laatgenoemde telegram met dank te erkennen en de bejaarde vader per telegram Gods zegen namens de Synode toe te wenschen.

Assistenten voor Scriba en Actuarius.

Op hun verzoek worden aan de Scriba en Actuarius respektievelijk Ds. J. S. Murray en Ds. H. Pienaar tot assistenten toegevoegd.

Aanbevelingen van Kommissie van Orde.

Eerst komt nu voor de Vergadering de *Aanbevelingen* van de Kommissie van Orde zooals aangegeven op het Schema van Werkzaamheden. Zij worden puntsgewijze behandeld. Punten 1, 2, 3, worden dadelijk goedgekeurd.

Punt 4 wordt aangenomen met deze kleine wijziging van „drie kwart uur” instede van „halfuur.”

Met betrekking tot punt 5 wordt het besluit van de vorige Synode Tijdsindeling herhaald: „Het Schema van tijdsindeling worde provisioneel aangenomen om als leiddraad te dienen voor den Moderator.”

Ter tafel komt nu het voorstel van Ds. C. J. Liebenberg met Dr. S. H. Rossouw: „De H.E. Synode verzoekt Ds. H. J. L. du Toit, predikant van Richmond, om zijn weldoordachte rede, uitgesproken bij gelegenheid van de opening van de Synode, aan *De Kerkbode* ter publikatie te geven, zoodat al de gemeenten die kunnen lezen.” Dit voorstel word aangenomen.

De Vergadering gaat nu over tot de behandeling van het *Rapport van de Actuarus Synodi*. De H.E. Actuarus wijst op de nalatigheid van sommige Scriba's van Ringen in zake de Akte van Bevestiging van Proponenten. Het rapport wordt aangenomen.

Op voorstel van Ds. D. S. B. Joubert gesecondeerd door de ouderling Avondzittingen van Wellington wordt besloten om van aanstaande week de avondvergaderingen Donderdagavond instede van Vrijdagavond te hebben.

'n Voorstel om de avondzittingen te hebben van 8 tot 9:30 wordt Tijd van Avond-aangenomen en de twee amendementen om die te hebben van 7:30 tot 9, zittingen, of van 7:30 tot 9:30 worden door de Vergadering verworpen.

Ter tafel komt het Rapport van de Scriba Synodi (zie Schema, pag. 18) dat met dank aangenomen wordt.

In verband met dit Rapport zal de Predikant van Drie Anker Baai morgen een voorstel indienen met het oog op de werkzaamheden van de afgetreden Scriba Synodi.

Het Rapport van de Waarnemende Scriba Synodi (zie Schema, pag. 19) heeft de aandacht van de Vergadering en wordt met dank aangenomen.

Hiermede eindigen de verrichtingen van de Eerste Sitting en wordt het slotgebed gedaan door Ds. H. J. Pienaar.

Geresumeerd en getekend door al de Leden van de Vergadering, op heden de 19e Oktober 1928.

G. J. HUGO, Moderator.
D. G. MALAN, Assessor.
J. P. VAN HEERDEN, Actuarus.
A. J. VAN WIJK, Scriba.

TWEDE ZITTING.

19 October 1928.

De Moderator laat zingen Gez. 52 : 2, en vraagt de H.E. Assessor om in het gebed voor te gaan, en in zijn gebed te denken aan de Predikant van Bredasdorp, die wegens krankheid naar huis moest gaan.

Ter Vergadering verschijnen nu de Predikanten van Kingwilliamstown, Marydale, Mafeking, Bulawayo, Carnarvon en de oudd. van Dutoitspan, Enkeldoorn, Klein Boetsap en Carnarvon.

De Notulen van de Eerste Zitting worden gelezen, goedgekeurd en door de Moderatuur en al de Leden van de Vergadering geteekend.

Rapport Synodale Kommissie Eerst komt aan de orde het *Rapport van de Algemeene Synodale Kommissie* (zie Schema pag. 20).

In verband met Punt 5 (b) wordt het volgende voorstel door Ds. J.

A. van Z. le Roux ingediend en door de Vergadering aangenomen:

Inbinding van Bijlagen bij Wet- „Die H.E. Vergadering dra dit op aan die H.E. Aktuarius om in vervolg ten. by die Uitgawe van die Wette en Bepalinge ook die Bylae in dieselfde band te laat bind.”

Fooien bij Huwelijks certificaten. In zake de fooi voor het uitreiken van Huwelijks certifikaten door Predikanten wordt de H.E. Actuarius gevraagd de Vergadering later met voorlichting te dienen.

Bijdrage aan Evang. Alliantie. In verband met Punt 15 wordt op voorstel van de Assessor met Ds. G. J. du Plessis besloten dat de bijdrage van £25 van de Ned. Ger. Kerk in Zuid Afrika voor de Evang. Alliantie ook voor het jaar 1928 zal worden betaald.

Punt 31 wordt verwezen naar een kleine kommissie door de Moderator te worden benoemd, alsook Punten 35 en 44 (*Bpp. 3, 44, 96*).

Punten 34 en 37 (i) worden verwezen naar de Kommissie over de Fondsen.

Het Rapport wordt met dank aangenomen.

Ds. I. F. A. de Villiers. Het volgende voorstel van Ds. A. M. McGregor gesecondeerd door de Scriba wordt door de Vergadering met algemeene stemmen aangenomen: „Deze Vergadering bij 't aannemen van het Verslag van de afgetredene Scriba wil te boek stellen haar hooge waardering van de getrouwe, ijverige en bekwame diensten door Ds. I. F. A. de Villiers voor een tijdperk van 28 jaren als Scriba aan de Kerk bewezen. Zij wil hem daarvoor haar dank overbrengen, en bidt hem in de avond van zijne jaren het licht van de Goddelijke gunst en zegen zeer rijkelijk toe.

Van dit besluit zal aan genoemde broeder een afschrift worden toegezonden.”

Rapport Algemeene Synodale Kommissie. Voorts komt aan de orde het *Rapport van de Scriba van de Algemene Synodale Kommissie voor het tijdperk 15 Julie 1927 tot 31 Julie 1928*.

Punt 8 wordt verwezen naar de Kommissie over de fondsen, terwijl Punt 23 zal blijven overstaan tot eerstkomende Maandag. Hierna wordt het Rapport met dank aangenomen.

Rapport van de Moderatuur (pag. 29).

Rapport van Moderatuur. Bij de behandeling van het Rapport van de Handelingen van de Moderatuur wordt besloten bij Punt 15 dat er een kleine Kommissie sal worden benoemd om de Vergadering met een voorstel te dienen, in zake het betreurd afsterven van de Moderator, de Assessor en Ds. D. J. Pienaar.

Voorts wordt het volgende Rapport van de Moderatuur (pag. 31) in behandeling genomen.

Vertegenwoordiging, Kongres Algemene Presbyt. Alliantie. In verband met Punt 12 wordt het voorstel van Di. P. G. J. Meiring en J. S. Murray: „Het worde opgedragen aan de Moderatuur om in geval een predikant of ander bekwaam lid der Kerk in die tijd op reis in het buitenland is, hem opdracht te geven onze Kerk op deze Vergadering te vertegenwoordigen, zonder geldelijke verantwoordelijkheid der Kerk,” door de Vergadering aangenomen.

De volgende tijdelijke Kommissieën worden nu door de Moderator benoemd en door de Vergadering goedgekeurd.

Tijdelijke Kommissieën.

1. *Rechtskommissie* :—Ds. J. Rabie (Convener), Ds. P. K. Albertijn, F. S. Malan, J. F. Mentz, Oudd. van Kaapstad (Eerste), Middelburg, Oudtshoorn, Caledon.

2. *Kommissie over de Fondsen* :

Uit de Ring van Kaapstad : Tweede Oud. van Kaapstad.
 Tulbagh : Oud. van Tulbagh.
 Swellendam : Ds. D. P. van Huijssteen.
 Graaff-Reinet : Ds. G. J. Barnardt.
 Albanie : Ds. D. du P. Steijn.
 Beaufort : Ds. P. A. Alheit.
 George : Ds. J. P. Burger.
 Burgersdorp :
 Paarl : Oud. van Riebeek Kasteel.
 Colesberg : Ds. W. J. Theron.
 Dutoitspan : Ds. J. A. van Blerk.
 Clanwilliam : Ds. I. J. Minnaar.
 Queenstown : Ds. B. J. Wessels.
 Stellenbosch : Oud. van Het Strand.
 Britstown : Oud. van Britstown.
 Griquastad : Ds. J. N. Geldenhuys.
 Bulawayo : Ds. J. A. Pienaar.
 Dordrecht : Ds. M. T. R. Smit.

3. *Kommissie in Zake de Leer* :—Ds. J. F. Botha (Convener), E. G. Malherbe, C. R. Kotze, D. Lategan, A. M. McGregor, G. D. du Toit en Drs. H. A. Lamprecht, S. Rossouw, A. J. van der Merwe.

4. *Kommissie in Zake Beroepstsel* :—Ds. J. R. Albertijn, P. J. Perold (Convener), C. V. Nel, D. F. van der Merwe, D. S. B. Joubert.

5. *Kommissie in Zake Synodus Contracta* :—Ds. H. J. Pienaar (Convener), J. C. du Plessis, G. J. Barnard, E. Dommisie en Dr. M. J. van der Westhuizen.

6. *Kommissie voor de Reiskosten* :—Ds. J. G. Weber (Convener), P. J. van der Merwe, P. J. Viljoen, J. W. Snijman, C. W. Alheit.

De Vergadering gaat nu over tot de behandeling van *Bpp. 31 en 32*.

Het volgende voorstel door de Predikanten van Rietbron en Wellington : „Bp. 32 worde aangenomen,” wordt besluit van de Vergadering. Wetten in Afrikaans.

Ook komt ter tafel het volgende voorstel van de Eerste Oud. van Kaapstad, gesecondeerd door Ds. F. X. Roome : „Dat 'n Kommissie van Vertalers aangestel word om die Wette en Bepalinge van ons Kerk in Afrikaans oor te sit, sover moontlik in ooreenstemming met die vertaling van die Bybel, wat betref taal en styl.” Dit wordt door de Vergadering aangenomen.

Ook wordt het volgende voorstel van Di. P. G. J. Meiring en F. X. Roome besluit van de Vergadering : „De vertaling worde aan een Kommissie van Revisieurs onderworpen, die samen met de Actuaris de vertaling nagaan en goedkeuren zal voor publikatie.”

Bp. 33—vriendschappelijke verstandhouding tussen onze Kerk en de Wesleyaanse. Onze Kerk en Wesleyanen.

Ds. J. Rabie licht dit Bp. toe en stelt de aanname daarvan voor.

Een Motie van Orde van de Predikanten van Simonsstad en Stellenbosch (Dr. D. R. Snijman), dat de Vergadering van deze zaak afstappe, wordt door de Vergadering verworpen.

Aan de bespreking van deze zaak nemen deel: Di. J. Rabie, Roome, Koch, Leygonie, de Actuarius, Drs. D. R. Snijman, M. J. van der Westhuizen, H. A. Lamprecht, Di. J. P. Wolhuter, D. F. van der Merwe, D. du P. Steyn, A. J. L. Hofmeyr, en de Oudd. van Beaufort West en Velddrift.

Als Amendement stelt de Actuarius met Ds. M. L. de Villiers voor: „De Vergadering oordeelt dat de zaken in Bp. 33 genoemd het best kunnen worden behartigd door de respektieve Kerkeraden.” Het Amendement wordt met grote meerderheid van stemmen aangenomen.

Bijwoning van Synode door leeraars om de beurt.

Dit Bp. wordt van de tafel geregeld.

Rapport van Kommissie van Revisie.

Bezwaren tegen Kerkeradsleden. *Punt 1 over beide Bpp. 4 en 5* zoowel als *Punt 2 over Bp. 6 en Punt 3 over Bp. 7* worden door de Vergadering aangenomen.

Punt 4 over Bpp. 8, 9, 10.

Ontvredenheid met Leraar. De Predikanten van Ladismith en Stellenbosch (Ds. A. F. Louw) stellen voor de aanname van de aanbeveling van de Kommissie.

De volgende Amendementen komen ter tafel: (a) van Di. M. Jooste en M. L. de Villiers, „Bp. 10 word aangeneem”; (b) van de Oud. van Dutoitspan gescreneerd door Ds. C. A. Bevers” Art. 352 luidde: „zoo echter de vrede niet hersteld wordt en de geestelijke belangen van een derde der Leden ens.”

Het voorstel wordt besluit van de Vergadering.

Punt 5 over Bp. 11—leden van Permanente Kommissien.

De Aanbeveling van de Kommissie van Revisie wordt aangenomen.

Punt 6 over Bp. 22.

De Aanbeveling van de Kommissie van Revisie wordt aangenomen.

Punt 7 over Bpp. 23 en 101.

Het voorstel van Di. P. K. Albertijn en G. J. Barnardt: „dat Bp. 101 zal worden aangenomen,” wordt door de Vergadering verworpen, en het Amendement van den Actuarius met Ds. G. J. du Plessis, dat de Aanbeveling van de Kommissie van Revisie worde aangenomen, wordt besluit van de Vergadering.

Leden van Alg. Zend. Kom. *Punt 7 over Bp. 24* Ds. G. J. Barnardt met Ds. F. B. Odendal stelt voor de aanname van Bp. 24.

Als Amendement stelt de Assessor voor, ondersteund door de Scriba, dat de Aanbeveeling van de Kommissie van Revisie worde aangenomen.

De Vergadering neemt het Amendement aan, en verwerpt het voorstel.

Punt 7 over Bp. 25.

Di. G. J. Barnardt en A. M. McGregor stellen voor de aanname van Bp. 26.

Hiertegen hebben Di. Leygonie en J. S. Murray als Amendement, dat de Aanbeveling van de Kommissie van Revisie worde aangenomen.

Het Amendement wordt besluit van de Vergadering.

Punt 8 over Bp. 30.

*Afkondiging Ge-
komb in eerde
Kerkeradsverg.*

Dit Bp. 30 tezamen met Bp. 124 worden terug verwezen naar de Kommissie van Revisie voor rapport.

Punt 9 over Bp. 41.—Toevoeging tot Art. 292.

Toelating tot
Pred. - Pensioen-
fonds.

De aanbeveling van de Kommissie van Revisie word aangenomen.

Punt 10 over Bp. 45.—Toevoeging tot Art. 20 (d).

Afschriften-
registers

De aanbeveling van de Kommissie van Revisie wordt door de vergadering goedgekeurd.

Punt 11 over Bp. 46.—Verduideliking van Art. 74 (13).

Verduideliking
art. 74 (13).

De aanbeveling van de Kommissie wordt aangenomen.

Punt 12 over Bp. 47.—Reiskosten van beroepen predikanten.

Reiskosten van
beroepen Predi-
kanten

De aanbeveling van de Kommissie wordt aangenomen.

De Vergadering verdaagt tot 's avonds om 8 uur.

Bij de Avondzitting neemt de Ouderling van Indwe zijn plaats in.

Oud. van Indwe
neemt zitting.
Telegrammen.

Telegrammen van gelukwensing worden gelezen van de Kerkeraaden van Prieska, Vosburg, Caledon, Alexandria, Colesberg, Napier, Fransch Hoek, Port Elizabeth, en van C. F. Naude, Motkop Rail; Mev. Pieter Coetze, Burghersdorp; Eerw. Feige, Kuilsrivier; Ouderl. Buitendaa. Indwe; Louw Pretorius, Sterkstroom; David du Toit, Marydale; Ds. Nel, Ermelo; Gavie Nel, Lady Grey; Ds. Boshoff, Bloemfontein; Ds. Hofmeyr, Standerton.

Op verzoek van Ds. J. F. Botha, Convener van de Kommissie over de Leer, besluit de Vergadering dat vier ouderlingen op gemelde Kommissie zullen worden benoemd.

De volgende aanbevelingen van de Moderatuur dragen de goedkeuring van de Vergadering weg :

(a) Dat 'n besluit van de Kerkeraad van Oudtshoorn in zake de leer gesteld worde in handen van de „Kommissie over de Leer.”

(b) Dat 'n verzoek van de gemeente Pietermaritzburg West, om te mogen kollekteren in de gemeenten onzer Kerk, worde verwezen naar de Kommissie voor Algemene Armenzorg.

(c) Dat de aanzoeken van personen om het portret van de Synode Portret Kommissie nemen, worde gesteld in de handen van 'n Kommissie bestaande uit sie.

Di. M. L. de Villiers en P. B. Ackerman.

(d) Dat 'n verzoek van Ds. A. J. L. Hofmeyr in zake het Predikanten Pensioen Fonds, hoewel laat ontvangen, worde verwezen naar de Kommissie over de Fondsen.

(e) Dat twee klachtschriften uit de gemeente Parow, alhoewel laat Parow. ontvangen, worden verwezen naar de Rechtskommissie, op voorwaarde dat gemelde Kommissie de Ringskommissie van de Ring van de Kaapstad zal erkennen.

Ter tafel komt nu 'n voorstel van Di. W. N. v. d. Merwe en J. P. Wolhuter: „Die HoogEerw. Sinode besluit dat die notule van hierdie Vergadering voortaan in Afrikaans i.p.v. Nederlands sal gehou word.”

Als amendement wordt door Dr. D. Snyman en Ds. P. J. v. d. Merwe voorgesteld: „Die taalvorm waarvan die H.E. Skriba sig sal bedien, sal gelaat word aan sy vrye keuse.”

Het voorstel wordt besluit van de Vergadering.

De Vergadering gaan nu over tot de verdere behandeling van het *Rapport van de Kommissie van Revisie* (Bl. 119).

Punt 13 over Bp. 48.—Verduideliking van Art. 60, par. 2.

Op voorstel van Di. D. G. v. d. Merwe en W. J. Naude wordt dit punt naar de Kommissie van Revisie terug verwezen.

Wa a r b o r g by
stigting van ge-
meente.

Punt 14 over Bp. 49.—Som gewaarborgd bij stigting van nieuwe gemeente.

De aanbeveling van de Kommissie van Revisie wordt aangenomen.

Zendelings-eksamen-Kommissie
vergroot.

Punt 15 over Bpp. 52, 53, 54.—Verandering in Artt. 232, 227, 218 (1).

Dit punt wordt door Ds. D. S. B. Joubert toegelicht waarna de aanbeveling van die Kommissie van Revisie wordt aangenomen.

Registratie v a n
Eigend o m m e n
Doofst. en Blind.
Instituut.

Punt 16 over Bp. 55.—Transport van de eigendommen van het Doofstommen en Blinden Instituut te Worcester.

Na bespreking besluit de Vergadering dat gemelde eigendommen volgens Reglement voor het beheer van Kerkelijke goederen (Kerkwet 1924, pag. 160) moeten worden geregistreerd.

Tucht van Zende-
lingen.

Punt 17 over Bp. 57.—Zending in Rhodesia.

Ordeni n g v a n
Zendelingen.

De gevraagde veranderingen worden op aanbeveling van de Kommissie van Revisie goedgekeurd.

Punt 18 over Bpp. 58 en 62.—Verandering in Art. 236.

De aanname van wat hier door de Kommissie van Revisie aanbevolen wordt, wordt voorgesteld door de Scriba en gescondeerd door Ds. J. v. Z. le Roux.

Deze zaak is nog onder bespreking als het tijd wordt om te verdagen.

Voor de Ring van Burghersdorp wordt op de Kommissie over de Fondsen benoemd Ds. H. W. Geyer.

De Vergadering wordt met gebed gesloten door de Scriba.

Geresumeerd en getekend op heden de 22ste Oktober 1928.

G. J. HUGO, Moderator.

D. G. MALAN, Assessor.

J. P. VAN HEERDEN, Actuarius.

A. J. VAN WIJK, Scriba.

SINODALE HANDELINGE.

DERDE SITTING.

Maandag, 22 Oktober 1928.

Die Moderator laat sing Ges. 77: 4, en vra Ds. G. J. du Plessis om voor te gaan in die gebed, en byname in sy gebed te dink aan Ds. R. D. McDonald van Ceres en Ouderling P. B. du Preez van Paterson, wat altwee krank is.

Die Notule van die tweede sitting word geresumeer en deur die Vergadering goedgekeur.

Die Geloofsbrief van die Ouderling van Adelaide word ingedien, en Oud. van Ade-
laide neem sit-
ting.

Die Moderator deel mee aan die Vergadering dat die Ouderling P. R. Botha van Lady Grey gister 'n telegram ontvang het dat sy broer op Oud. P. R. Botha sterwe lê. Hy het om dié rede dadelik sonder verlof vertrek, maar hoop eerlang in die Vergadering terug te wees.

Ds. J. A. van Z. le Roux gee kennis van die volgende voorstel: „Die Kondoleansie met Pred. van Kalk-H.E. Vergadering betuig deur op te staan sy innige meegevoel met die baai. Predikant van Kalkbaai (Ds. P. J. Perold) en gesin in die smartvol verlies onlangs deur hulle gely.”

RAPPORT VAN DIE KOMMISSIE VAN REVIESIE.

Die Vergadering gaan nou oor tot die verder behandeling van die Rapport van die Kommissie van Reviesie.

Punt 18 oor Bpp. 58 en 62.

Die volgende Mosie van Orde van die Assessor met Ds. J. S. Murray Ordening van word deur die Vergadering aangeneem: „Bpp. No. 58 en 62 word Sendelinge. terugverwys na die Kommissie van Reviesie same met Aanbeveling 10 van die Algemene Sending Kommissie (Pag. 58) vir nader ondersoek en rapport.”

Punt 19 oor Bp. 59—beroeping van Binnelandse Sendelinge.

Die Aanbeveling van die Kommissie van Reviesie word aangeneem. Beroeping Binne-
landse Sendelinge

Punt 20 oor Bp. 65—verhoging van vereiste by Toelatingeksamen tot Sending Instituut. Toelatings eksa-
men Sending Insti-
tuut.

Die Aanbeveling van die Kommissie van Reviesie word aangeneem.

Punt 21 oor Bp. 66—Leerkursus in Sending Instituut.

Die volgende voorstel van D. S. B. Joubert en Ouderling J. D. Hugo: „Die Sinode keer die wvsiging voorgestel in Bp. 66 goed,” word Leerkursus, Sen-
ding Instituut.

deur die Vergadering aangeneem.

Punt 22 oor Bp. 67—Eindeksamen Sending Instituut.

Eindeksamen
Send. Instiut.

Bp. 67 word aangeneem.

Punt 23 oor Bp. 68—Onderwys.

Veranderings in
Wetboek, omtrent
Onderwys.

Bp. 68 word besluit van die Vergadering met die volgende wysigings
(a) dat in die vierde afdeling van die Wetboek bo-aan die woorde „eerste
hoofstuk” gerooier word, (b) en in plaas van die woorde „letterkundig
onderwys” in reël 5 van die voorgestelde verandering in Art. 112 sal
gestel word die woorde „intellektueel onderrig,” (c) en dat uitgelaat word
die woorde „hieronder bepaald” in Punt 4.

Naam Spesiale
Evangeliepredik-
king.

Punt 23 oor Bp. 70—die vervang van die woorde „Verdedigings
Kampe” in Art. 74 deur die woorde „Spesiale Evangelieprediking.”

Hierdie verandering word deur die Vergadering goedgekeur.

Pred. Pensioen
Fonds.

Punt 23 oor Bp. 77—Verandering in die bewoording van Art. 291
(Pred. Pensioen Fonds).

Die Saakgelastigde word versoek te verduidelik wat hier gevra word.

Bp. 77 word op voorstel van Di. M. L. de Villiers en J. H. Hugo
deur die Vergadering aangeneem.

Pred. Weduwee
Fonds.

Punt 24 oor Bp. 78—Verandering in Art. 264 (Pred. Weduwee
Fonds).

Na toelighting deur die Saakgelastigde word die gevraagde in Bp. 78
goedgekeur.

Pred. Weduwee
Fonds.

Punt 25 oor Bp. 79—verandering in Art. 269 (Pred. Weduwee
Fonds).

Bp. 79 word deur die Vergadering aangeneem.

Toelatings eksa-
men Sending In-
stituut.

Punt 26 oor Bp. 97—verandering in Art. 232 (a) (Toelatingseksamen
tot Sending Instituut).

Bp. 97 word aangeneem.

Tugsake voor die
Kerkraad.

Punt 28 oor Bp. 102—Handeling in Tugsake voor die Kerkraad.

Hierdie Bp. word deur Ds. W. N. van der Merwe toegelig en
voorgestel.

As Amendement stel Di. E. Domisse en E. C. Truter voor dat
die Aanbeveling van die Kommissie van Reviesie sal aangeneem word.

Die voorstel sowel as 'n tweede Amendement van Di. T. J. Kotzé en
P. J. van der Merwe word deur die Vergadering verworp en die eerste
Amendement aangeneem.

Teken van No-
tule deur Kerk-
raad.

Punt 30 oor Bp. 107—tekening van die Notule van die Kerkraad.

Die Aanbeveling van die Kommissie van Reviesie word aangeneem.

Prediking oor
die Heidelbergse
Katekismus.

Punt 30 oor Bp. 108—prediking oor die Heidelbergse Katekismus.
Di. J. S. Murray en D. P. van Huyssteen stel voor die aanname van
Bp. 108.

Die Aanbeveling van die Kommissie van Reviesie word aangeneem.

Opgaat omtrent
Armeversorging.

Punt 30 oor Bp. 109.—wysiging van die bewoording van Art. 74 (24).
Die aanname van Bp. 109 word voorgestel deur Di. D. S. B.

Joubert en J. S. Murray.

As Eerste Amendement stel die Aktuarius met Ds. A. J. Olivier voor
dat die Aanbeveling van die Kommissie van Reviesie aangeneem word.

As Tweede Amendement stel Ouderling P. H. de Kock met Ds. P. J.
Viljoen voor dat diewoordjie „Algemene” geskrap word.

Die voorstel word besluit van die Vergadering.

Samestelling van
Kerkraad.

Punt 31 oor Bp. 112—voorgestelde verandering in Art. 18 (9).

Ds. D. du P. Steyn stel voor, gesekondeer deur Ds. J. P. Wolhuter :
„Die H. E. Sinode staan die gevraagde verandering nie toe nie.”

As Amendement stel Dr. H. A. Lamprecht en Ds. G. J. du Plessis
voor die aanname van die Aanbeveling van die Kommissie van Reviesie.

Aan die bespreking van hierdie Punt neem deel Di. D. du P. Steyn, Dr. G. T. Kikillus, Ouderling J. H. Esmeyer, Ouderling N. J. Badenhorst, Ouderling J. H. E. Vivier, Ouderling A. J. Basson.

Die Amendement word besluit van die Vergadering.

Ds. P. G. J. Meiring gee kennis van reviesie van die besluit oor Bp. Kennisgewing van Reviesie.
112.

Punt 32 oor Bp. 113—toevoegings by Art. 74 (14).

Hierdie Bp. word deur Dr. G. T. Kikillus voorgestel, maar verval omdat daar geen sekondant is nie.

Punt 32 oor Bp. 114—dispensasie.

Bp. 114 word voorgestel deur Dr. G. T. Kikillus en Ouderling A. J. Wahl, maar word deur die Vergadering verwerp.

RAPPORT VAN DIE RAAD DER KERKEN.

Die Vergadering neem nou in behandeling die Aanbevelings van die Raad der Kerken. Eers word behandel die Handelinge van die Neënde Vergadering.

Rapport van die Raad der Kerken

(a) Koste van die Raad der Kerken.

Koste.

Hierdie saak staan oor tot later.

(b) Vertaling van ons Psalms en Gesange in Afrikaans.

Vertaling van Psalms en Ge-
sange.

Dat de Synode zal opdragten aan de kommissies, die mogelijk belast zullen worden met de overzetting in 't Afrikaans van de Belijdenisschriften, Formulieren en andere kerklike publikasies, om die te doen uitgeven door de Z.A. Bijbelvereniging. (2)
Dat de Synode zal opdragten aan 'n kommissie, om in onderhandeling met kommissies uit de Synoden van de zusterkerken in Transvaal, Oranje Vrijstaat, en Natal opzicht te nemen over de overzetting in 't Afrikaans van onze Psalmen en Gezangen, wanneer die tijd ervoor gekomen is, en dat het uitgeven van zulk 'n boek door deze Vereniging zal geschieden, opdat wij als Kerk niet meer afhankelik zijn van firma's buiten 't land, waardoor wij verhinderd worden die prijzen te kontroloeren en in staat zullen zijn die boeken goedkoper uit te geven dan wat ons Psalm- en Gezangboek nu kost.

Dit word deur die Vergadering goedgekeur.

(c) Sondagskoolroosters. (Pag. 12).

Sondagskool-
roosters.

Beschrijvingspunt 3 aan de orde. Na toelichting door Ds. Nicol stelt hij met Ds. J. M. Louw 't volgende voor, dat aangenomen wordt: Die Gefedereerde Kerke word gevra om aan hulle respektiewe Sondagskoolkommissies opdrag te gee om saam te werk as 'n Gefedereerde Kommissie in sover as dit die uitgawe van Sondagskoolroosters betref.

Dit dra ook die goedkeuring van die Vergadering weg.

(d) Sensuur van Predikante (pag. 12 en 13).

Sensuur van Pre-
dikante.

Als beschrijvingspunt 4 aan de orde gesteld wordt, vraag Ds. Nel, dat de behandeling daarvan met gesloten deuren geschieden sal. Na toelichting stelt hij voor: Naar aanleiding van het beschrijvingspunt aan de orde verzoekt de vergadering de Synoden der Kerken deze zaak onder de aandacht van de Ringen en kerkeraden te breng, en deze kerkelike besture te vragen strenger toezicht over de handel en wandel van predikanten te houden, en in geval van toegepaste kerkelike censuur herstelling in 't ambt niet te gemakkelik te doen geschieden.

Hierdie Aanbeveling word deur die Vergadering aangeneem.

(e) Vierung van Dingaansdag as Sabbathdag. (Bladsy 22).

Vierung van Dia-
gaansdag.

DINGAANS DAG ALS SABBATDAG.

Naar aanleiding van een voorstel, inzake het vieren van Dingaansdag, dat bij de Algemene Synodale Kommissie, op zijn vergadering van 24 en 25 Mei 1923, ingediend werd, en het besluit door genoemde kommissie genomen, wordt het volgend uittreksel uit de notulen der vergadering gemaakt met het verzoek het gevoelen der Gefedereerde Kerken hieromtrent te vernemen: De vergadering besluit, namens onze Kerk, de Regering te naderen met het verzoek de bepalingen der Zondagswet, door de daartoe vereiste wetgeving, van toepassing te doen zijn op Dingaansdag, zodat het houden van wedrennen, enz., die dag verboden zal zijn. Na toelichting van dit beschrijvingspunt door de Assessor, als inzender, verenigt zich de vergadering met het hier voorgestelde, met toevoeging van de woorden: „en om dit doel te bereiken roepe onze Kerk de hulp in der Gefedereerde Kerken.”—*De Synodale Kommissie der Kaapse Kerk.*

Wat hier gerapporteer word, word vir kennisgewing aangeneem.

Kennis van Voorstel.

Di. J. S. Murray en J. H. Hugo gee kennis dat hulle later hierdie voorstel sal indien: „Hierdie Sinode nader die Sinodes van die Susterkerke met die oog op die moontlikheid van die viering van Dingaansdag op die Sondag die naaste aan 16 Desember (soos in die geval van Hervormingsdag).”

Beroepstelsel.

(f) Beroepstelsel (pag. 18).

Beschrijvingspunt 17 word aan de orde gesteld en door Ds. A. F. Louw ingeleid, die 't volgend voorstel doet: In antwoord op die versoek van die Vrystaatse Kerk om die teenwoordige beroepstelsel in ernstig corweging te neem met die oog op wysiging daarvan besluit die vergadering, dat volgens sy oordeel daar by die uitbring van beroep 'n kommissie van advies behoort te bestaan. Dit wordt door Ds. A. J. Louw gesekondeerd, en na diskussie aangenomen door de vergadering.

Hierdie besluit van die Raad der Kerken word vir kennisgewing aangeneem.

Regte van Lidmate.

(g) Regte van Lidmate (pags. 19 en 51).

,,§(a) Wat onze Kerk betreft, heeft zij duidelike bepalingen neergelegd, inzake de stichting van nieuwe gemeenten. Grenslijnen worden vastgesteld en de verplichtingen van de lidmate die binnen de grenzen van de nieuwgestichte gemeente vallen, duidelik neergelegd. Volgens deze bepalingen is 'n lidmaat, die binnen de grenzen der nieuwe gemeente vallt, *verplicht onder deze gemeente te sorteer*. Slechts in buitengewone gevallen zal verlof worden gegeven om onder de moedergemeente of 'n andere aangrenzende gemeente te sorteer.

Dit beginsel is, echter, in sommige der Gefedereerde Kerken neergelegd, dat zodanig lidmaat niet volle lidmaatsrechten zal genieten, b.v. hij zal niet in de gemeente waar hij zijn voorrechten geniet, tot kerkeraadslid kunnen gekozen worden. Omdat door volle lidmaatsrechten te mogen genieten door zodanige lidmaat, er licht inbreuk zou kunnen gemaakt worden op de eenheid en welvaart van de gemeente, waar hij woont. Wat §(a) betreft, wenst de kommissie bij het zoeven gezegde, het als haar bescheiden gevoelen uit te spreken, dat bij de stichting van 'n nieuwe gemeente de namen van *al* de lidmate binne haar grenzen, wat voor vergunning ook later aan de een of ander mag worden gegeven, zullen worden geregistreerd.”

Hierdie Aanbeveling word goedgekeur.

Tydelike Kommissies.

Die Moderator benoem nou die volgende Kommissies:

1. Kommissie insake stigting van Federale Raad van die vernaamste godsdiestige genootskappe:—Die Assessor en Di. P. G. J. Meiring en G. J. du Plessis.

2. Inplaas van 'n Kommissie insake Doopshiediening aan kinders van ouers wat nie kerklik gehuud is nie te benoem, word die saak verwys na die Regskommissie.

*Algemene Saak
al aand die Kerke*

3. Kommissie insake verdeling van die Ring van Clanwilliam : Di. J. G. Steytler, J. A. R. Volsteedt en M. Smuts.

4. Kommissie oor die Leer van die Kerk. Hierby word gevoeg die volgende Ouderlinge : N. J. Badenhorst, N. H. Theunissen, P. A. M. Brink, P. P. J. Coetze.

5. Kommissie in sake in Memoriam : Di. F. X. Roome en P. J. Viljoen.

Na die pauze gaan die Vergadering voort met die behandeling van die Aanbevelings van die Raad der Kerken.

Deur Ds. P. G. J. Meiring word die uitspraak van die Raad soos vermeld in die Handelinge van sy Agste Vergadering insake Geloofsgenesing aan die Vergadering voorgelees.

Op voorstel van die Assessor en Ds. C. R. Kotzé dra die stuk die goedkeuring van die Vergadering weg.

GELOOFSGENESING.

Geloofsgenesing.

1. Die liggaaamlike genesing in antwoord op die gelowige gebed is 'n heerlike waarheid, wat ons erken op grond van die Heilige Skrif en die bevinding van die Kristelike Kerk van alle eue, en nie die minste van ons Ned. Geref. Kerke in Suid-Afrika.

Dit is dan ook die plig van die gelowige krankes om met die meeste vrymoeidheid, op voetspoor van Gods Woord, gebruik te maak van die voorreg om die ampsdraers van die gemeente te laat roep om vir hulle te bid met die oog op hulle herstel, en die plig vandie gelowiges en byname van die ampsdraers van die gemeente om die bediening van voorbidding vir die krankes met grote getrouwheid en tederheid te behartig.

2. Met betrekking tot die oorsake van krankheid staan vas:—

(a) Dat alle krankheid, net soos die dood, waarop uiteindelik die krankheid uitloop, die gevolg van die sondeval van die mens is.

(b) Volgens die Heilige Skrif kom alle krankheid van God as soeverein in die gans heelal, en waar Satan optree as bewerker van krankheid, daar geskied dit onder Gods bestel, soos o.a. blyk uit Job. 2 : 5-7; Klaagl. 3 : 38; Luk. 13 : 16; Hand. 10 : 38; Joh. 9 : 3; Amos 3 : 6. Vergelyk ook Heid. Kategismus, afdelinge I en X en Ned. Geloofsbelijdenis, Art. XIII.

3. Met betrekking tot die verband tussen sonde en krankheid is dit duidelik:—

(a) dat die krankheid dikwels die gevolg is van die verbreking van fiesiese of sedelike wette, en dat die verhoring van die gebed om genesing nie verwag kan word nie, solank as die kranke aanhou met die wet te oortree.

(b) dat die krankheid in dié individu dikwels nie aan 'n bepaalde sonde of wetsoortreding kan toegeskryf word nie, maar direk aan die beskikking Gods met die doel om die kind van God te louter, die medemens tot seën te strek, en Gods Naam te verheerlik.

4. (a) Met betrekking tot die genesing van krankheid is dit nie geoorloof om te beweer dat 'n gelowige kranke altyd op sy liggaaamlike genesing deur God, met dieselfde vaste versekerings as op die vergiffenis van sy sonde kan aanspraak maak nie, aangesien in die geval van die genesing of vertraging van genesing God in Sy verborge raad 'n seker wys doel daarvan mag hê, en dit mag strek tot verheerliking van Gods naam (Joh. 9 : 3).

(b) Ofskoón ons erken dat die uiteindelike verlossing van die liggaaam; tesame met die van die siel, die vrug van Christus Se versoeningswerk is, mag ons tog nie sê dat die gelowige die reg het om op die volkomene verlossing deur God van alle krankheid reeds in hierdie lewe aanspraak te maak nie, aangesien krankhede tot die merktekens van die sterfelijkheid behoor.

5. Daar moet duidelik onderskei word tussen die gelooftgenesing, waarvan hierbo sprake is, en die buitengewone gawe van gesondmaking, wat sommige in die eerste Christelike Kerk besit het. Daar is egter geen voldoende historiese getuienis dat hierdie besondere gawe sedert die tyd van die Apostele ooit in die Christelike Kerk voorgekom het.

Aanbevelings van
Raad der Kerken.

Die aandag word nou gewy aan die Aanbevelings van die Raad der Kerken soos vervat in die Handelinge van die Tiende Vergadering.

Naturellesake.

Naturellesake (pag. 12).

„Aan de orde wordt gesteld 't rapport van de Kommissie over Naturellen-zaken, waarmee de vergadering 11. Zaterdag bezig was bij de verdaging. Nadat 't gehele rapport gelezen is, wordt daaromtrent 't volgend voorstel van Di. Hugo en Malan met algemene stemmen aangenomen: „Nadat die Raad die verslag van sy Kommissie gehoor het, spreek hy sy oregte dank jeëns hierdie Kommissie uit vir sy werk en rapport. Die Raad ag sig egter nie geroepe nog instaat om die besluite, in die rapport vervat, goed- of af te keur nie, weshalwe hierdie vergadering besluit om die rapport vir kennisgewing aan te neem.”

Die besluit van die Raad word vir kennisgewing aangeneem.

Boustowwe.

Boustowwe (pag. 62).

Die behandeling hiervan staan oor totdat die rapport van die Kerke-kantoor-Kommissie voor die Vergadering kom.

Onkoste in ver-
band met sittings
van Raad.

Betaling van die onkoste in verband met die Raadsittings.

Ds. P. G. J. Meiring lees voor wat voorkom op bladsy 15 : 73, 75 en ook wat voorkom in Punt 23 (pag. 28 van die Skema) van die Rapport van die Sinodale Kommissie van ons Kerk oor hierdie saak, en doen die volgende voorstel :

„De Synode erkent het recht van de Raad der Kerken om van tijd tot tijd over het batig saldo in verband met *De Kerkbode* te beschikken, maar wil in de besteding van het geld de Raad aan zijn eigen besluit herinneren, dat waar 't werkzaamheden van de Synode raakt, de besteding niet geschieden zal zonder goedkeuring van de Synode.”

Dit word gesekondeer deur Ds. D. S. B. Joubert.

As eerste Amendement stel Ds. D. P. van Huyssteen met Ds. T. J. Kotzé voor :

„Die verdeling van die balans onder die vier Kerke volgens 'n proporsie wat sal moet vasgestel word sodat elke Kerk self oor sy deel kan beskik.”

'n Twede Amendement is afkomstig van Di. P. J. Viljoen en W. J. Naudé :

„Die Sinode het wel die beheer oor die fondse van *De Kerkbode* oorgedra op die Raad der Kerken, maar die bedoeling was geensins dat die fondse vir iets anders dan vir *De Kerkbode* self en aanverwante sake kon gebruik word nie.”

As derde Amendement stel Ds. E. Domisse met Ds. G. J. du Plessis voor :

„Die Vergadering stel 'n Kommissie aan om die Sinode met advies te dien omtrent die batig saldo wat rus op die uitgee van *De Kerkbode* en die besluit van die Raad der Kerken daaroor.”

Aan die bespreking van hierdie saak neem deel : Di. P. G. J. Meiring, D. P. van Huyssteen, J. Rabie, Dr. H. A. Lamprecht, Di. P. J. Viljoen, D. Lategan, die Aktuarius, Ouderling F. S. Malan, Di. A. F. Louw, C. R. Kotzé, Ouderling J. H. E. Vivier, Ouderling J. P. Malan, Di. E. G. Malherbe, E. Domisse, F. X. Roome, J. F. Botha.

By die stemming word die voorstel met die tweede en die derde Amendemente verworp, en die eerste Amendement aangeneem.

Uitbetaling van die koste van die Raad.

Hierdie saak bly oorstaan.

Ouderling F. S. Malan en Ds. P. K. Albertyn dien die volgende voorstel in :

„De ondergetekenden geven hiermee kennis dat zij het besluit over Kennisgewing van het verdelen van de winsten van *De Kerkbode* in revisie wensen te Reviesie. brengen.”

Voorgestelde Stukken van een Federale Raad van Protestantse Kerken Federale Raad van Protestantse Kerke.
(pag. 24).

Hierdie saak is reeds gestel in die hande van 'n Kommissie vir rapport en die behandeling daarvan bly dus oorstaan.

Egskeiding (pag. 12).

Egskeiding.

„Die Kommissie is van oordeel:

(1) Dat daar deur die Heilige Skrif één duidelike grond vir eggskeiding aangegee word, namelik overspel (Math. 19 : 4, 6, 9; Mark. 10 : 2-12; Luk. 16 : 18).

(2) Dat wat die grond vir eggskeiding weëns geloofs- of godsdiensverskil (1 Ker. 7 : 15) betref, daar groot verskil van mening bestaan. En aangesien hierdie saak (geloofsverskil) nie van dringende aard in die Gefedereerde Kerke is nie, en die meninge so uiteenloop, kan die Kommissie hieroor nie 'n besliste en duidelike uitspraak doen nie.

(3) Dat wat kwaadwillige verlating (1 Kor. 7) betref, daar verskil van mening is of hieroor as rede vir eggskeiding duidlike Skriftuurlike grond bestaan.

(4) Dat die burgerlike owerhede, wat ook dienaresse van God is, in alle christelike lande kwaadwillige verlating as wettige grond vir eggskeiding aanneem; dat die Ger. Kerke hulle deurgaans by hierdie beschouing neergelê het; en dat dit dus ook vir ons Kerk gerade is om hierdie gedragstlyn te volg.

(5) Dat op die punt van kwaadwillige verlating die burgerlike wetgewing heeltemal te laks is, en die Kerk derhalwe op strengere wetgewing moet aandring.

(6) Dat lede van ons Kerk, wat om andere redes as hierbo gemeld, mag skei en tot 'n nuwe huwelik oorgaan, as voorwerpe van kerklike tug moet beskou word.

(7) Dat by die toepassing en duur van kerklike sensuur in geval van 'n nuwe huwelik na 'n eggskeiding, waarmee sig die Kerk nie kan verenig nie, rekening moet gehou word deur die kerklike besture met die aanleidende oorsake van die skeiding en met die gedrag en gesindheid van sodanige lede.”

Di. J. F. Mentz en C. H. Stulting dien die volgende voorstel in :

„Hierdie H.E. Vergadering besluit die Aanbeveling van die Raad der Kerken insake Eggskeiding nie aan te neem nie.”

Na die bespreking van hierdie saak deur Di. J. F. Mentz en J. Rabie en Dr. M. J. van der Westhuizen, bly dit oorstaan tot mōre.

In die namiddag het Ds. G. F. C. van Lingen in die Vergadering verskyn en sy plaas ingeneem. *Ds. G. F. C. van Lingen neem siting.*

Vandag was afwesig : Ouderling T. J. Mostert van Philadelphia, en Ds. W. F. P. Marais.

Nadat Ds. E. Dommisie die Slotgebed gedaan het, verdaag die Vergadering.

Geresumeer en geteken op Dinsdag, die 23ste Oktober 1928.

G. J. HUGO, Moderator,
D. G. MALAN, Assessor.
J. P. VAN HEERDEN, Actuarious.
A. J. VAN WIJK, Scriba.

VIERDE SITTING.

Dinsdag, 23 Oktober 1928.

Die Moderator laat sing Gesang 1 : 1, 3, en versoek Ds. W. F. P. Marais om in die gebed voor te gaan.

Die Notule van die Derde Sitting word geresumeer, goedgekeur, en deur die Moderatuur geteken.

Egskieding.

Die Vergadering gaan oor tot die verdere behandeling van die Aanbeveling van die Raad der Kerken oor die saak van die EGSKIEDING.

By die Voorstel, gister ingedien deur Di. J. F. Mentz en C. H. Stulting, t.w. :—,,Hierdie H.E. Vergadering besluit die Aanbeveling van die Raad der Kerken insake Egskieding nie aan te neem nie," kom die volgende Amendemente op die tafel :—

(a) Van die Assessor en Ds. H. J. Pienaar :—,,Die H.E. Sinode besluit om die Aanbevelinge van die Raad der Kerken insake Egskieding goed te keur."

(b) Van Di. A. F. Louw en A. J. Troskie :—,,Sonder sy goedkeuring aan elke punt te heg, lê die Sinode hom neer by die besluite van die Raad der Kerken insake Egskieding. Die Sinode dra dit voorts op aan die Sinodale Kommissie om stappe te doen om hierdie so belangrike saak met die ander Protestantse Kerke in ons land te oorweeg, en so moontlik tot eenstemmigheid te kom, en dan gesamentlik met die oog op beter wetgewing die Regering te nader."

(c) Van Di. G. D. du Toit en C. H. Kruger :—,,Die Sinode spreek dit as sy oordeel uit, dat daar volgens die Heilige Skrif slegs één duidelike grond vir Egskieding bestaan, wat die geskeidenes die reg gee om 'n nuwe huwelik aan te gaan, en dit is owerspel (Matt. 19 : 4, 6, 9; Markus 10 : 2-12; Lukas 16 : 18). As lede van ons Kerk dus om enig ander rede skeie en tot 'n nuwe huwelik oorgaan, moet hulle beskou word as voorwerpe van kerklike tug."

By die stemming word die eerste Amendement, dié van die Assessor, aangeneem

Rapport van die
Sending.

RAPPORT VAN DIE SENDING.

Die Vergadering gaan nou oor tot die behandeling van die Rapport van die Algemene Sending-Kommissie (Skema pag. 47).

Ds. G. L. van Heerde word hartlik welkom geheet deur die Moderator namens die Vergadering, en aan hom en Di. A. C. Murray, D. Wilcocks, H. Gonin, J. W. L. Hofmeyr, W. A. Malherbe en J. A. Retief word ereplase in die Vergadering aangewys.

Hierdie Rapport word puntsgewyse behandel.

Aan die bespreking daarvan neem deel Di. J. G. Olivier, A. F. Louw, G. J. Barnardt, F. H. Badenhorst, die Assessor, Ouderling, J. P.

Malan, Di. C. H. Kruger, J. F. Botha en J. F. Mentz, Dr. G. T. Kikillus, Di. J. C. G. Burger, M. L. de Villiers, P. J. van der Merwe, Ouderlinge N. J. Badenhorst, D. Lakey, J. A. Engelbrecht, Di. J. C. du Plessis, P. K. Albertyn, G. de C. Murray, D. F. van der Merwe, J. P. Wolhuter, F. W. Koch, A. J. L. Hofmeyr, B. J. Wessels, D. Lategan, F. X. Roome, Dr. D. R. Snyman, Di. C. C. Nepgen, P. J. du Plessis, J. Rabie, J. F. Botha, J. A. Pienaar, D. du P. Steyn, A. C. Murray, Dr. T. C. de Villiers, Ouderling C. Murray, Di. J. G. Steytler, J. G. Olivier, S. F. Feneysey.

'n Telegram kom op die tafel van die Regent Isang van Mochudi, ^{Telegram van} Regent Isang, gerig aan die Sinode, met die volgende inhoud: „In naam van die Bakhatla-stam groete. God sêen u beraadslagings. Ek smeek u om in u Sendingbeleid in gedagte te hou dat die inboorlinge innig verlang na ware opvoeding, voorspoed, en vergenoegdheid. Dit is onmoontlik dat die kristendom kan bloei waar onkunde heers.”

Op versoek van die Algemene Sending-Kommissie, met goedkeuring Sendingaand a.s. van die Moderatuur, kondig die Moderator aan dat die Sinode Woensdag- week aand aanstaande week die geleentheid sal hê Di. J. A. Retief en W. A. Malherbe en Eerw. A. J. Liebenberg oor hulle werk te hoor.

By die behandeling van die Aanbevelings van die Algemene Sending- Waardering ^{vaa} Kommissie word by Punt 1 die volgende voorstel deur Di. P. K. Albertyn ^{bl.} Sendelinge ^{57).} ingedien: „Ons stel voor die aanname van Aanbeveling Punt 1 t.w. dat die Sinode met hartlike dank die toegewyde dienste van al sy Binnelandse en Buitelandse Sendelinge erken.”

Deur op te staan word hierdie voorstel met akklamasie deur die Vergadering aangeneem.

Di. A. F. Louw en J. Rabie dien die volgende voorstel in: „Die Waardering van Sinode spreek sy hoë waardering uit jeëns Mejj. D. Retief (Mochudi) en B. Helm (Nyasaland) wat vir meer dan 30 jare getrou as getuies deur lief en leed op die voorposte gestaan het. Die Sinode wens hulle toe 'n lieflike lewensaand.”

Dit word deur die Vergadering aangeneem.

Punt 2 van die Aanbevelings—that die Sinode met diep leedwese Afsterwe van Sen-kennis neem van die betreurde afsterwe van Binne- en Buitelandse Sendelinge, ens.—dra die goedkeuring van die Vergadering weg, en deur op te staan betuig hy sy deelneming.

Punt 3—dank aan ondersteuners. Dit word goedgekeur.

^{Dank aan onder-}
steuners.

Punt 4—dank aan die sisters van die Vrouesendingbond en ander Vereniginge. Dit word besluit van die Vergadering.

^{Dank aan Vrou-}
-sendingbond.

Punt 5—dank aan die Mannesendingbond. Dit word goedgekeur.

^{Dank aan Man-}
-nesendingbond
Waardering Ds.
A. C. Murray.

Op versoek word deur die Assessor die innige dank van die Vergadering aan Ds. A. C. Murray te kenne gegee, as baanbreker van die Sending in Nyasaland, as Algemene Sending-Sekretaris, en as Redakteur van *Die Koningsbode*.

Op voorstel van die Assessor en Ds. G. F. C. van Lingen word Punt 6 goedgekeur. Die Moderator verseker Ds. A. C. Murray daarby, van

die innige waardering van die Sinode van sy toegewye dienste, en vra die Vergadering om deur op te staan die blyk daarvan te gee. Dit word met ingenomenheid gedaan.

Bydraes van
Naturelle-kerke.

Punt 7—flinke bydrae van die Naturelle-kerke.

Wat hier aanbeveel word dra die goedkeuring weg.

Punt 9—aansoek van Mn. J. D. Brink. Dit word verwys na die Regskommissie.

Punt 10—Die Ordening van Sendelinge as Hulpleraars in Blanke gemeentes—is reeds verwys na die Regskommissie.

Sien Derde Sitt-
ting.

Punt 11 A. (Bp. 59) is reeds afgehandel.

Punt 11 B. Bpp. 58 en 62.—Voorgestelde verandering in Art. 236.

Die volgende Aanbeveling van die Kommissie van Reviesie naamlik dat die verandering in Art. 236 (b), soos voorgestel deur die Algemene Sending-Kommissie, nie aangeneem word nie, en dat die woorde „of door een ander Kerk- of Sendinggenootschap” geskrap word, word deur die Vergadering aangeneem.

Aansoek van
Pensioenfonds.

Punt 11 C—Die Sendeling van Middelburg.

Hierdie saak is reeds verwys na die Kommissie oor die Fondse, en daarby word gevoeg „en andere dergelike gevalle” op voorstel van Di. P. G. J. Meiring en J. S. Murray.

Reglement oor
Kleurlingleraars

Punt 11 D.—Wat die Kommissie voorstel is dat by (b) in plaas van die woorde „opgelei en gebruik” gesit word die woorde „nadat hy as sodanig opgelei is en gebruik, ens.” (Art. 242, 10 b), en dat verder die voorgestelde verandering van die Algemene Sending-Kommissie goedgekeur word.

Die veranderinge wat in verband met Art. 242 (d) en (g) voorgestel word, word ook deur die Kommissie van Reviesie aanbeveel.

Na die woorde „Kerkrecht” sal gestel word:—(h) „De evangelist zal na voldoende studie het eindeksamen afleggen vóór de Moderatuur van de Zendingkerk en de Binnenlandse Zending Sub-Kommissie.”

Die veranderings in Art. 242 soos hier deur die Kommissie van Reviesie voorgestel word deur die Vergadering aangeneem.

Die Moderator spreek hier die dank uit van die Vergadering aan die Algemene Sending-Kommissie vir die werk gedaan en vir die deeglike Rapport

Addisionele Sen-
dingleraar in
Rhodesië.

Die voorstel van Di. J. H. Pienaar en D. du P. Steyn word deur die Vergadering aangeneem: „Die H.E. Sinode dra dit op aan die Algemene Sending-Kommissie om ernstig te oorweeg of die tyd nie aangebreek het om 'n addisionele Sendingleraar aan te stel ter bearbeiding van die Nyasa-volk in Rhodesië.”

Ds. M. L. de Villiers stel nou voor, gesekondeer deur Dr. M. J. van der Westhuizen: „Die hartlikste dank aan hierdie Vergadering word oorgebring aan die Sending van Mashonaland vir die bydraes aan die noodlydendes in Suid-Afrika gestuur”

Dit word deur die Vergadering aangeneem.

Waardering van
werk van Zen-
dingkerk.

'n Verder voorstel van Ds. M. L. de Villiers met Dr. M. J. van der Westhuizen: „Hierdie Vergadering spreek sy waardering uit van die

houding deur die Sinode van die Binnelandse Sendingkerk ingeneem ten opsigte van die bearbeiding van heidene in hulle gemeentes," word deur die Vergadering afgestem.

RAPPORT SENDING-INSTITUUT.

Sending-Instituut
(bl. 38).

Die Vergadering gaan nou oor tot die behandeling van die Rapport van die Kuratore van die Sending-Instituut te Wellington.

Aan die bespreking hiervan neem deel: Di. J. F. Botha, G. J. Barnard, A. F. Louw, D. P. van Huyssteen, P. J. Viljoen, C. R. Kotzé, D. Lategan, P. J. Perold, P. Stroebel, J. G. Steytler en die Assessor.

Punt 1—Ds. Lategan. Punt 2—Ds. D. Wilcocks. Punt 3—Statistiek. Dosente, Studente.
Punt 4—Gedrag van die Studente. Punt 5—Beter toerusting van Sende-
linge, word almal deur die Vergadering aangeneem, terwyl in Punt 3 vir
dié woord „Kweekskool” gestel word: „Uniwersiteit van Stellenbosch.”

Punt 6—Koshuis.—Dit word deur die Vergadering aangeneem terwyl Dank vir gifte
hy daarby sy waardering uitspreek teenoor Ds. C. Rabie en die Broeder Ds. C. Rabie en
Wouter Rabie vir hulle ruime gifte van £1,000 en £400 respektiewelik. *WWT*

Punt 7—Finansies. Punt 8—Personeel van die Kuratorium. Punt 9 Finansies. Kuratorium, Jubileum.
—Jubileum word almal aangeneem.

Hiermee is die Rapport afgehandel en word dit met die dank van die Vergadering aangeneem.

Die Moderator verseker Di. D. Wilcocks en H. Gonin en Eerw. J. S. Waardering Do-
Louw (huisvader) van die waardering van die Sinode van hulle dienste en Huis-
wens hulle Gods seën toe.

Ds. D. Wilcocks spreek sy dank uit aan die Moderator.

RAPPORT VAN DIE VROUWESENDINGBOND.

Rapport Vrou-
wesendingbond (bl.
59).

By die behandeling van die Rapport van die Vrouwesendingbond (Skema pag. 59) neem aan die bespreking deel Di. E. Dommisse, S. F. Feneysey, P. G. J. Meiring, W. J. Theron, P. J. Viljoen, P. J. Pienaar, die Skriba en die Aktuarius.

Die Vergadering is nog met hierdie Rapport besig toe dit tyd word om te verdaag.

Dit word besluit die volgende kabelgram na Ds. Wasserfall, Chubut, Kabelgram aan Argentinië, te stuur: „Sinode diep getref ramp. Beveel u famielie veilige Ds. Wasserfall,
bewaring Almagtige. Beste wense herstel. Hartlike groetnis gemeente.” Argentinië.

Ook die volgende telegram aan die Regent Isang, Mochudi: „Sinode Telegram aan erken met opregte dank telegram en werk voort in rigting deur u aangedui. Isang. Sinode bid u Gods rykste seën toe.”

Ook sal daar e.k. Donderdag 'n telegram gestuur word van seënwens Telegram. Seëns-
aan die Algemene Vergadering van die Vrouwesendingbond te Wellington. wens Vrouwesend-
dingbond Alg. Vergadering.

Op Aanbeveling van die Moderatuur besluit die Vergadering elke voormiddag 'n kort bidstond te hou van 9.15 tot 9.30.

Vandag was afwesig: Ouderling P. B. du Preez van Paterson, Ds. M. J. de Kock, albei weëns krankheid.

Broederlik
derhoud.

On. Om 8-uur in die aand kom die Vergadering bymekaar vir die *Broederlik Onderhoud*.

Die Moderator laat sing Ges. 48 : 1, 2, 3, lees 'n gedeelte van 1 Samuel 14, en wys op (a) die geloof van Jonathan, (b) die oorgegewenheid van die wapendraer van Jonathan, (c) die afhanklikheid van die leiding van God geopenbaar deur Jonathan en sy wapendraer.

Na die sing van Ges. 47 : 1, gaan Ds. A. F. Louw voor in die gebed.

Die Sending.

Sending. Vraag-
stukke Ds. D. G.
Malan.

Die Onderwerp by hierdie geleentheid is die **SENDING**.

Sending Gebeur-
tenisse Ds. A. C.
Murray.

Die eerste spreker is die Assessor, wat spreek oor **SENDING-VRAAGSTUKKE**. Hy noem die volgende vraagstukke:—(a) Die aanpassing van die Kristendom by die heidense godsdiens; (b) die verhouding van die sendelinge tot die nu-gestigte Kerke uit die heidene; (c) die eenheidsdrang by die bekeerlinge in die sendingveld; (d) die verhouding tot die verskillende regeringe; (e) die verhouding van blanke tot die naturelle in ons Suid-Afrika.

Die Moderator laat sing Ges. 1 : 2, en daarna spreek Ds. A. C. Murray oor die tweede onderdeel van die Onderwerp:—**GEBEURTENISSE IN DIE LAASTE TYD OP SENDINGGEBIED**. Hy wys op die groot beroeringe onder die volkere, die gereedheid by die heidense nasies om te luister na die boodskap van die evangelië, die Konferensie op die Olyfberg te Jerusalem en die vier vraagstukke wat daardie Konferensie besig gehou het. Hy herinner aan die betekenisvolle Verslag van die Phelps-Stokes-opvoedingskommissie, die Konferensie te Le Soute. In ons eie sendingveld is daar 'n gestadige vooruitgang, in die Binneland die ontwaking van verantwoordelikhedsgevoel, en van verlange na eie leraars, en in die Buiteland die ontwaking op opvoedkundig gebied. Ds. Murray lees ook aan die Vergadering voor 'n boodskap aan die Sinode van die Ring van Mkhoma in Nyasaland.

Sending Finan-
sies Ds. G. L. van
Heerde.

Die Vergadering sing nou Ges. 155 : 5, en daarna spreek Ds. G. L. van Heerde oor **SENDING-FINANSIES**. Hy wys veral op die Finansies van ons eie Kerk. Wat nodig is vir die sendingwerk is £51,000. Hy beweer dat die sendingwerk van die Kerk die drakrag van die Kerk nie te bo gaan nie, en dat dit moontlik is, dat daar nie telkemale 'n tekort sal wees nie. Wat nodig is, is die gebruik van die gewone *middels*, soos sinodale kollektes, die getrouheid van die ringsendingkommissies, en die steun van die sending-hulpgenootskappe, daarby die verhinder van alle lekkasies, en die opwekking tot *sistematische bydrae*.

Na 'n woord van dank aan die sprekers deur die Moderator, doen Ds. J. G. Olivier die slotgebed.

Die Moderator laat sing Ges. 83 : 6, en spreek die seën uit.

Geresumeer en geteken op Woensdag, 24 Oktober 1928.

G. J. HUGO, Moderator,

D. G. MALAN, Assessor.

J. P. VAN HEERDEN, Actuaris.

A. J. VAN WIJK, Scriba.

VYFDE SITTING.

Woensdag, 24 Oktober 1928.

Na die bidstond van 9.15 tot 9.30, waartoe die Vergadering gister besluit het, neem die verrigtinge van die Vyfde Sitting sy aanvang, en doen Ds. F. J. de Kock op versoek van die Moderator die openingsgebed.

Die Notule van die Vierde Sitting word geresumeer en na goedkeuring deur die Moderatuur geteken.

RAPPORT VROUUESENDINGBOND.

Vroue - Sending-Bond (Bl. 59.)

Die Rapport van die Vrouesendingbond is nog aan die orde.

Punt 3 (b)—Binnelandse Sendingwerk; Punt 3 (c)—Buitelandse Sendingwerk; Punt 3 (d)—Friedenheim, word almal dadelik deur die Vergadering aangeneem.

Punt 3 (e)—Medesendingarbeidsters.

Mede - Sending-Arbeidsters.

In verband met hierdie saak dien Di. P. J. Viljoen en J. G. Olivier die volgende voorstel in: „Met grote ingenomenheid en innige dankbaarheid het die Vergadering kennis geneem van die pragtige groei van die Medesendingarbeidsters-Beweging. Dis besonder bemoedigend dat ons jongdogters huis in hierdie tyd van wufheid, ydelheid en wêreldsin hulle aaneen geskaar het soos nooit tevore om Jesus Koning te maak. Met groot belangstelling en gedurige voorbidding volg ons die verder ontwikkeling van hierdie beweging.”

Dit dra die goedkeuring van die Vergadering weg.

Statistieke - Werksaamhede—Ondersteuning—Kinderkrans.

Wat hieronder vermeld word, word deur die Vergadering aangeneem.

Daarna kom die volgende twee voorstelle op die tafel:—

(a) Van Ouderling C. Murray en Ds. C. H. Stulting: „Deze Scarett College Vergadering draagt het aan de Scriba Synodi op om de dank van de dank. Synode over te brengen aan (1) Scarett College, Nashville, Amerika, voor twee vrije leerkursussen, en (2) Aan de Phelps-Stokes-Kommissie voor 'n bijdrage van £100 tegen de reiskosten van twee dochters onzer Kerk om Phelps Stokes- zich in Amerika verder te laten opleiden voor Zending Werk in Afrika.”

(b) Van de Aktuaris met de Assessor: „De Synode erkent met veel dank het groot en gezegend werk van de Vrouwen Zending Bond en bidt de Vereniging Gods rijksten zegen toe op hare werkzaamheden.”

Al twee voorstelle word dadelik deur die Vergadering aangeneem.

Die belangrike Rapport van die Vrouesendingbond is hiermee afgehandel en met dank aangeneem.

Rapport Sending
onder Israel (bl.
61.)

RAPPORT—SENDING ONDER ISRAEL.

Die Vergadering gaan nou oor tot die behandeling van die Rapport van die Kommissie vir die Sending onder Israel (Skema pag. 61).

Besteding v a n
Fonds.

Dit word puntsgewyse behandel en elke afsonderlike punt word deur die Vergadering aangeneem, terwyl by Punt 7 die volgende voorstel van die Aktuarius met Ds. D. S. B. Joubert die goedkeuring van die Vergadering wegdra: „Deze zaak wordt gelaten in handen van de betrokke Kommissien.”

Die Rapport word met dank aangeneem

Bp. 96—Nuwe Indeling van Ringe.

Die Moderator gee aan die hand dat die Kommissie benoem met die oog op die Indeling van Ringe sal vergroot word, en dit word deur die Vergadering goedgekeur.

Organiser e n d e
Sendingsekr.

Bp. 63—Afskaffing van die amp van Organiserende Sendingsekretaris.

Hierdie Bp. is afkomstig van Ds. G. J. Barnard, en word deur hom toegelig.

Hy stel daarna met Ds. C. F. Leygonie voor: „Die Vergadering besluit om die pos van Organiserende Sendingsekretaris op te hef en wel sodra daar op die teenwoordige Sendingsekretaris 'n beroep uitgebring word.”

As Amendement stel die Assessor voor, gesekondeer deur Ds. J. Rabie: „Aangesien die sendingwerksaamhede van ons Kerk so uitgebrei is dat één persoon dit onmoontlik na behore kan behartig, en aangesien die besoek van die gemeentes om belangstelling in die Sending op te wek deur 'n gekwalifiseerde persoon uiter gewens is, so besluit die H.E. Sinode om die pos van Organiserende Sendingsekretaris nie op te hef nie.”

Aan die bespreking van hierdie saak neem deel: Di. S. F. Feneysey, die Assessor, Ds. M. M. du Toit, Ouderling J. H. E. Vivier, Ouderling F. S. Malan, Ds. A. G. van Velden, Ouderling G. J. Euvrard en Ds. J. G. Olivier.

Die Amendement word die besluit van die Vergadering.

Raad der Kerken

Wat bly oorstaan het van die Handelinge van die Tiende Vergadering van die Raad der Kerken laaste Maandag het nou die aandag van die Vergadering.

Formuliere in
Afrikaans.

Oorsetting van ons Formuliere in Afrikaans.

Die volgende word deur Ds. P. G. J. Meiring uit die Notule van die Raad voorgelees:

'n Brief wordt gelezen van Ds. I. D. Kruger waarin namens de Ger. Synode de Raad gevraagd wordt samenwerking van onze Gefedereerde Kerken te bewerken met de hunne in 't overzettent met de nodige Redaktionele vereenvoudiging van onze Konfessie en Liturgiese Formulieren. Besloten word deze zaak bij de verschillende Synoden gunstig aan te bevelen.

Brief:

Eerw. Broeder in die Here,

Op 28 April l.l. het 'n kommissie, aangestel deur die jongste Sinode van die Gereformeerde Kerke, hier vergader om te beraadslaag insake ons Konfessie- en Liturgiese Formuliere. Soos u Eerw. bekend, werd vroeër reeds deur die Kerke tot 'n vertaling in Afrikaans van genoemde stukke besluit.

Maar by nader oorweging het bogenoemde Kommissie gevoel dat 'n bloot letterlik vertaling sonder meer nie doeltreffend sal wees nie. In verband met die vertaling beveel die Kommissie óók aan 'n „redaksionele vereenvoudiging.”

So alleen kan ons reg laat wedervaar: (1) aan die suiwere Afrikaanse taaleie, (2) aan 'n juiste inhoudsweergawe van genoemde stukke, en (3) sal die geskrifte vir ons kerklike publiek weer lewe.

Waar hierdie simbole die gemeenskappelike eiendom is van die drie Hollandse Kerke in ons land, nader ons Kommissie u Ferw. beleef met die versoek:

1. tot samewerking;
2. om u Kerk se gevoele hieroor te verneem, en
3. om 'n modus operandi.

Hierop word die volgende voorstel van Ds. H. J. Pienaar met Ds. W. J. Naudé deur die Vergadering aangeneem: „Die Sinode dra dit aan die Sinodale Kommissie vir Bybelvertaling op om die besluit van die Sinode, geneem in 1924 (Akta XXV, bl. 18), onder die aandag van die Algemene Kommissie vir Bybelvertaling te bring, en dit so gou doenlik uit te voer.”

Uitbetaling van die koste van die Raad der Kerken.

Ouderling F. S. Malan kry geleentheid om sy versoek om reviesie van die besluit oor hierdie saak, waarvan hy kennis gegee het in die Derde Sitting, nou voor die Vergadering te bring.

Op voorstel van Di. J. Rabie en D. S. B. Joubert word die versoek toegestaan.

Die volgende voorstel word deur Ouderling F. S. Malan met Ds. P. K. Albertyn ingedien: „Met betrekking tot die gebruik van enige jaarlikse wins op die uitgee van die Kerkblad, kan hierdie Vergadering sig nie verenig met die besluit van die Raad der Kerken nie, maar wens die volgende aanbevelings onder die aandag van daardie Raad te bring:—

1. Dat sodanige wins in die eerste plaas vir die volgende doeleinades, en wel in die orde hier genoem, sal aangewend word: *1ste*, om die Reserwefonds na behoefte aan te vul; *2de*, ten bate van die Kerkblad; en *3de*, tot dekking van die onkoste van die Raad der Kerken.

2. Dat die balans, na aftrek van die som benodig vir die doeleinades in paragraaf 1 genoem, onder die vier deelhebbende Kerke sal verdeel word volgens die volgende proporsie: Kaapse Kerk 14-30ste dele; Transvaalse en Vrystaatse 7-30ste dele elk; en Natalse 2-30ste dele; met die verstande dat dit die Raad der Kerken sal vrystaan om by die oorhandiging van die balans aanbevelings omtrent die besteding daarvan te doen.”

Ook kom die volgende twee Amendemente op die tafel:

(a) Van Di. C. R. Kotzé en C. H. Stulting: „Die H.E. Sinode besluit dat hy sig nie kan verenig met die Aanbevelings van die Raad der Kerken insake die verdeling en gebruik van die surplusgelde, maar wil dat die verdeling van die balans onder die vier Kerke sal geskied, volgens 'n proporsie wat sal moet vasgestel word, sodat elke Kerk self oor sy deel kan beskik.”

(b) Van Ds. P. J. Viljoen, gesekondeer deur Ds. J. P. Kriel: „Na die oordeel van hierdie Vergadering is die besluit, dat enig batig saldo door de Kommissie van Toezicht geadministreerd worde ten bate van het blad, tenzij de Raad der Kerken van tijd tot tijd daarover anders beschikke onderhewig aan Art. 6 van die Reglement op die Raad der Kerken.

Uitbetaling van
koste van die
Raad.

Reviesie van be-
sluit van Derde
Sitting toege-
staan.

Wyl die Raad der Kerken egter onder 'n misverstand, maar in alle goeie trou, seker besluit geneem het, gee hierdie Vergadering toestemming tot aanwending van £1,000 vir die arbeid onder ons studente, en om die Raad der Kerken toe te laat om sy onvermydelike onkoste uit gemelde fondse te dek. Die oorskot egter moet aangewend word tot uitbreiding, verbetering en verspreiding van *De Kerkbode*, en tot vermeerdering van ons Afrikaanse godsdiensstige leesstof."

Aan die bespreking wat nou voor die Vergadering is, neem deel : Di. D. Lategan, J. F. Mentz, S. F. Weich, C. R. Kotzé, P. G. J. Meiring, P. J. Perold, J. N. Geldenhuys, J. F. Naudé, C. F. Leygonie, J. A. Hurter, A. F. Louw, die Moderator, Ds. J. R. Hauptfleisch, P. L. Louw, P. J. Viljoen, D. S. B. Joubert.

By die stemming word die twee Amendemente verwerp en word die voorstel besluit van die Vergadering.

Doofstomme- en
Blinde-Instituut
(Bl. 39.)

RAPPORT—DOOFSTOMME- EN BLINDE-INSTITUUT.

Hierdie Rapport kom puntsgewyse voor die Vergadering.

Na aanleiding daarvan word die volgende twee voorstelle ingediën en deur die Vergadering aangeneem :—

(1) Van Di. P. B. Ackermann en J. A. Pienaar : „Die Sinode gevoel die noodsaaklikheid van uitbreiding in ons arbeid onder die Doofstommes en Blindes, met die oog op die kleurlingkinders van ons Sendingkerk, en dra dit aan sy Kommissie op om in oorleg met die Sendingkerk in hierdie behoeftte te probeer voorsiening maak.”

Kollekte in Ge-
federeerde Kerke.
(Bl. 40.)

(2) Van Ds. G. J. du Plessis, gesekondeer deur Ouderling J. P. Swart : „Die aanbeveling van die Kommissie vir die Doofstomme- en Blinde-Instituut op pagina 40 van die Skema (insake 'n kollekte in die drie Gefedereerde Kerke) word aangeneem.”

Die Rapport word met dank aangeneem.

Drostdy - Indus-
trie - Skool (Bl.
41).

Verkoop.

RAPPORT—DROSTDY-INDUSTRIE-SKOOL.

By die behandeling van hierdie Rapport kom die volgende voorstel voor die Vergadering, afkomstig van Di. P. J. Viljoen en G. J. Barnard : „Hierdie Vergadering dra dit op aan die Bestuur van die Drostdy-Industrie-Skool te Worcester om die Inrigting op die voordeligste wyse van die hand te sit.”

Dit dra die goedkeuring van die Vergadering weg.

Die Rapport word met dank aangeneem.

Dorkas (Bl. 42.)

VERSLAG—DORKAS-ARMEHUIS.

Hierdie Rapport het die aandag van die Vergadering, en, insake die opleiding van verpleegsters, word die volgende voorstel deur die Aktuarius met die Assessor ingediën en deur die Vergadering goedgekeur : „De Vergadering geeft haar steun aan die pogingen van die Kommissie van Dorkas, t.w. om van de Mediese Raad een vergunnig te verkrijgen verpleegsters aldaar te mogen opleiden.”

Ook word die volgende voorstel van Di. G. J. du Plessis en F. X. Danks aan Dr. Roome besluit van die Vergadering: „Hierdie Vergadering betuig sy ^{Lester.} hartlike dank aan Dr. Lester, wat jarelank sy dienste gratis aan die Inrigting verleen het.”

RAPPORT—DORKAS EN DIAKONES.

Dorkas-Diacones
Huishoudelike
Bestuur (Bl. 43.)

By die behandeling van die Rapport van die huishoudelike bestuur van die Dorkas-huise en Diacones-Hospitaal word die volgende voorstel van die Assessor, gesekondeer deur Ds. M. L. de Villiers, deur die Vergadering met akklamasie aangeneem: „Die H.E. Sinode spreek sy erkentlikheid uit jeëns Ds. W. A. Joubert vir sy getroue dienste as ^{Danks aan Ds.} ^{W. A. Joubert.} geestelike versorger van Dorkas en Diacones, en bid hom Gods nabheid op sy ou dag toe.”

Altwee laasgenoemde Rapporte word met die dank van die Vergadering aangeneem.

VERSLAG—S.A. BYBELVERENIGING.

S.A. Bybelvereniging.

Ook hierdie Verslag het die belangstellende aandag van die Vergadering, en word na bespreking met dank aangeneem.

Na aanleiding van wat vermeld word onder die hoof *Publikasie-Kommissie* stel Ds. P. J. Viljoen met die Assessor voor: „Die Vergadering gee opdrag aan die Publikasie-Kommissie om 'n vertaler en Redakteur ^{Vertaler en Redakteur} vir die oorsetting van ons Gesangboek in Afrikaans aan te stel om die saak boek in Afrikaans te bespoedig.” ^{Gesangboek}

Dit word deur die Vergadering aangeneem.

'n Tweede voorstel van Di. P. J. du Plessis en G. F. C. van Lingen: „Die Vergadering dra dit aan die Kommissie vir die S.A. Bybelvereniging op om te oorweeg of dit nie moontlik is nie om in plaas van vele kolporteurs liewer een of twee aan te stel, en dié te voorsien met die nodige rytuig,” word deur die Vergadering afgestem.

'n Verder voorstel, afkomstig van Di. M. L. de Villiers en M. B. Brink, „dat daar in elke Ring 'n kolportasie-kommissie sal aangestel word om die werk van die kolporteur te reël,” word deur die Vergadering verworp.

Aanbeveling No. 1 (pag. 45)—uitgawe van 'n proefbundel.

Proefbundel Ge-
sangboek in Afri-

kaans.

Aanbeveling No. 2—oorleg met ander Kommissies.

Dit word deur die Vergadering toegestem.

Die Sekretaris, Ds. A. G. du Toit

'n Voorstel aankomstig van Ds. D. S. B. Joubert en gesekondeer deur Ouderling J. D. Hugo, t.w.: „Hierdie H.E. Vergadering wil sy Waardering dienstaar van die ^{ste Ds. A. G. du Toit.} Sekretaris van die S.A. Bybelvereniging, en bid hom toe Gods seën in die verder behartiging van die belangrike werksaamhede van die Vereniging,” word deur die Vergadering aangeneem.

Die volgende voorstel van Di. A. F. Louw en J. P. van Huyssteen word deur die Vergadering verwerp: „Die Sinode dra dit op aan die Bestuur van die S.A. Bybelvereniging enkele vakmanne aan te stel om noukeurig ondersoek in te stel in die hele besigheid ten einde uit te vind of daar nie plek is vir verbetering nie, sodat die saak ten minste sonder 'n verlies kan gedryf word.”

VERSLAE VAN AFGEVAARDIGDES.

Die Verslag van wyle die H.E. Moderator, Dr. H. P. van der Merwe, Afgevaardigdes as Afgevaardigde na die Transvaalse Kerk (bl. 34), asook die Verslag na Susterkerke van Ds. J. C. du Plessis as Afgevaardigde na die N.G. Kerk in Natal (pag. 122) kom voor die Vergadering, en word op voorstel van die Assessor en die Skriba met dank aangeneem.

Verenigde Kerkblad.

RAPPORT—VERENIGDE KERKBLAD.

In verband met die opgaaf van die Staat van Inkomste en Uitgawe van De Kerkbode vir die jaar 1927 (pag. 33) dien Ds. G. J. Barnard en Ouderling F. P. Naudé die volgende voorstel in: „Die Sinode spreek dit as sy mening uit, dat die subskripsiegeld vir *De Kerkbode* behoor verminder te word tot 10/- per jaar.”

'n Amendement word ingedien deur die Aktuarius en gesekondeer deur Ds. J. S. Murray: „De gehele zaak van het bestier van *De Kerkbode* worde gelaten in de handen van De Kerkbode-Kommissie.”

By die stemming word die Amendement besluit van die Vergadering.

Redakteur van
De Kerkbode.

Redakteur van De Kerkbode—Ds. P. G. J. Meiring.

Die volgende voorstel van Ds. D. S. B. Joubert met Ouderling J. D. Hugo word eenparig en staande deur die Vergadering aangeneem: „Hierdie H.E. Vergadering spreek sy hoë waardering uit van die onwaardeerbare dienste aan die N.G. Kerk in die algemeen bewys deur die bekwame redaksie van die Kerkblad deur die Redakteur, Ds. P. G. J. Meiring. Hy bid hom van harte toe gesondheid, kragte en wysheid vir hierdie belangrike werk.”

Afwesig.

Vandag was afwesig: Ouderling G. F. Morgan, Di. J. P. Wolhuter en M. J. de Kock (al drie weens krankheid), Ouderling A. P. Smit, Ouderling D. S. Theron en Ds. F. S. Malan.

Die Slotgebed word gedaan deur Ds. P. J. Perold.

Geresumeer en geteken op Donderdag, 25 Oktober 1928.

G. J. HUGO, Moderator,

D. G. MALAN, Assessor.

J. P. VAN HEERDEN, Actuarius.

A. J. VAN WIJK, Scriba.

SESDE SITTING

Donderdag, 25 Oktober 1928.

Na afloop van die bidstond neem die Moderator om 9.30-uur die stoel in, en vra hy die Ouderling van Caledon, broeder P. H. de Kock, om die openingsgebed te doen.

Die Notule van die Vyfde Sitting word geresumeer, en na goedkeuring deur die Moderatuur geteken.

Bp. 11—Versoek om 'n Kommissie van Ondersoek insake die Moeilikhede te Graaff-Reinet.

Dit bly oorstaan tot na die behandeling van die Rapport van die Regskommissie.

Ds. A. G. Murray.

Ds. A. G. Murray.

Die volgende voorstel van Di. D. du P. Steyn en P. K. Albertyn word deur die Vergadering staande aangeneem:—„Die H.E. Sinode dra dit aan die Scriba Sinodi op, om namens hierdie vergadering 'n telegram aan Ds. A. G. Murray, tot onlangs van Grahamstown, te stuur, die waardering van hierdie H.E. Sinode hem betuigende vir sy selfopofferende dienste gedurende vele jare veral in die Sendingveld verrig, en hem Gods lieflike nabijheid en seën in sy krankheid toebiddende.”

In verband met die Rapport oor die *Verenigde Kerkblad*, wat gister voor die Vergadering was, kry Ds. J. R. Albertyn geleenheid om die volgende voorstel in te dien: „Die Sinode versoek al die gemeentes van die Kerk om te trag, sover moontlik, voor die end van 1929 elk minstens 50 nuwe intekenare op *De Kerkbode* te werf.”

Dit word gesekondeer deur Ouderling J. J. van der Merwe en deur die Vergadering aangeneem.

Ds. L. P. J. Lochner verskyn vir die eerste maal in die Vergadering.

Ds. L. P. J. Lochner neem

Procedure by Beroeping van Predikante. (Bpp. 30 en 124).

sitting.

Die Kommissie van Reviesie rapporteer dat hy die voorgestelde veranderings nie kan aanbeveel nie.

Beroeping van

Predikante—Pro-

cedure.

In verband met hierdie saak stel Di. H. J. Pienaar en A. F. Louw voor: „Na die woorde ‚plaats hebben’ in Art. 16, 9 (d) word die volgende gevoeg in die plaas van wat daar staan, ‚en wel uit die name, wat die hoogste getal stemme op hulle verenig het, en wat same die volstrekte meerderheid vorm,’ en (e) sal so verander word: ‚Indien 'n gelyke getal stemme sig op meer name as wat nodig is vir die volstrekte meerderheid verenig het, sal by uitloting die vereiste getal gevind word. Uit hierdie lys also gevind, vind 'n tweede stemming plaas om 'n tweetal te kry.’”

Hierdie voorstel word deur die Vergadering goedgekeur.

Bp. 48—verduideliking van Art. 60, alinea 2.

Die Kommissie van Reviesie beveel aan die volgende verduideliking:

„Re die sitting van die Primarius en Sekundus op die Ringsvergadering word die volgende duidelik neergelê—'n Buitengewone Vergadering word bygewoon deur die Afgevaardigde wat sitting gehad het in die Gewone Vergadering. Is hierdie Afgevaardigde die Primarius, en word hy

*Primarius en Se-
kundus Ouder-
ling.*

verhinder, dan tree die Sekundus op. Of het die Sekundus sitting gehad in die gewone Vergadering en word hy verhinder, dan tree die Primarius op by die Buitengewone Vergadering'."

Die Aanbeveling word aangeneem

Kuratore van die
Kweekskool (Bl.
83).

RAPPORT—KURATORE KWEEKSKOOL.

Hierdie Rapport word puntsgewyse behandel.

Die Assessor gee kennis dat by die uitloting van die Kuratore volgens Art. 121 (a) Ds. J. P. van Heerden en Ouderling P. J. Carinus uitgeval het, en hy stel voor dat dieselfde twee persone weer op die Kuratorium sal benoem word, en dat in plaas van die H.E. Moderator wat ex-officio lid van die Kuratorium is, die H.E. Scriba sal benoem word.

Wat hy hier voorstel word gesekondeer deur Dr. D. R. Snyman en deur die Vergadering goedgekeur.

Getal Studente.

By Punt 7 word deur Ds. E. G. du Toit, met Ds. M. L. de Villiers, voorgestel: „Die H.E. Sinode het met innige dankbaarheid kennis geneem van die grote vermeerdering in die getal studente in ons Seminarie, en bid Hooglerare en Studente toe die leiding en seën van die Heer in hul belangrike werk.”

Dit dra die goedkeuring van die Vergadering weg.

Leervakke: So-
siologie en Op-
voedkunde.

By Punt 13 wat handel oor Sosiologie en Pedagogiek, stel Ds. J. R. Albertyn met Ds. D. P. van Huyssteen voor: „Die Vergadering verwys die Kuratore van die Kweekskool na die besluit van die laaste Sinode insake die dringende behoefté aan onderrig aan ons Teologiese Studente in Praktiese Opvoedkunde en Sosiologie, en wens dieselfde besluit met erns te herhaal.”

Dit word deur die Vergadering aangeneem

Verzoek van
Student H. C. J.
Flemming.

Hierby kom ook op die tafel 'n voorstel van Ds. G. J. du Plessis, gesekondeer deur Ouderling E. L. P. Stals, wat die goedkeuring van die Vergadering wegdra, t.w.: „Aangesien die bearbeiding van die jeug van die Kerk sulk 'n vername deel van die herderlik werk van die leraar van 'n gemeente uitmaak, en dit dus gebiedend nodig is dat hy vir sodanige werk enigermate toegerus sal wees, so besluit die H.E. Sinode om aan die Kuratorium van die Teologiese Kweekskool opdrag te gee om by wyse van reekse van voorlesings deur bevoegde persone ons toekomstige Evangeliedienars in die geleentheid te stel om onderlê te word in die grondbeginsels van die Christelike opvoedkunde.”

Kandidaats-eksamen.

In verband met die versoek van Student H. C. J. Flemming (Punt 15) word die volgende voorstel van Ds. P. G. J. Meiring en die Assessor goedgekeur: „Het verzoek van Student Flemming worde terugverwezen naar het Curatorium om tezamen met de Kommissie voor het Admissie-Eksamen het verzoek te overwegen en de Synode met advies te dienen.”

Admissie-eksamen.

VERSLAG—KANDIDAATSEKSAMEN-KOMMISSIE (pag. 83).

Hierdie verslag word met die dank van die Vergadering aangeneem.

RAPPORT—ADMISSIE-EKSAMEN-KOMMISSIE (pag. 83).

Aan die bespreking van wat voorkom in hierdie Rapport neem deel: Di. W. J. Naudé, J. F. Mentz, A. M. McGregor, D. S. B. Joubert en Dr. D. R. Snyman.

Die Rapport word met dank aangeneem.

RAPPORT—SENDELINGSEKSAMEN-KOMMISSIE (pag. 84). Sendelingsekamen.

Hierdie Rapport sowel as die Verslag van die Toelatingsekamen-Kommissie (pag. 84) en die Rapport van die Kommissie vir Toelating van Kleurlingleraars, word met dank aangeneem. Toelatingsekamen—Toelatings-Kleurlingsleraars

Kommissie vir die Indeling van Ringe.—Op hierdie Kommissie word Vergroting van as addisionele lede bygevoeg : Di. P. J. Retief, D. du P. Steyn, P. W. Kommissie oor A. de Klerk en J. F. Naudé. Indeling van Ringe.

RAPPORT—ALGEMENE SONDAGSKOOL-KOMMISSIE (pag. 86). Sondagskool-kommissie.

Die Rapport kom puntsgewyse voor die aandag van die Vergadering.

By Punt 8 kom hierdie voorstel van Ds. G. J. du Plessis voor die Vergadering : „Met die oog op die steeds toenemende belangrikheid en die groot uitgestrektheid van die Sondagskoolwese van ons Kerk, besluit die H.E. Sinode (a) om die aanstelling van 'n Sondagskool-Sekretaris goed te keur, en (b) in geval sodanige amptenaar 'n predikant is, 'n Predikante-Pensioenfonds van ons Kerk.” Aanstelling van Sekretaris.

Dit word gesekondeer deur Ds. E. Dommisie en deur die Vergadering aangeneem.

Die tweede deel (b) word verwys na die Kommissie oor die Fondse.

Aan die bespreking van hierdie saak het deelgeneem : Di. G. J. du Plessis, P. J. Perold, E. Dommisie, W. J. Theron, P. L. Louw, M. L. de Villiers, P. K. Albertyn, J. C. du Plessis en Dr. D. R. Snyman.

By die behandeling van Punt 9—*Sondagskool-Publikasies*—word die volgende voorstel deur Ds. M. M. du Toit ingedien, gesekondeer deur Ouderling Eerw. A. J. Liebenberg : „Die Sinode wens die verskillende Kerkrade op die wenslikheid te wys dat daar meer gebruik sal gemaak word van *Die Kindervriend* in verband met ons Sondagskole.”

Dit word deur die Vergadering goedgekeur.

Ook kom op die tafel 'n voorstel van Di. C. H. Kruger en G. J. du Plessis wat deur die Vergadering aangeneem word : „Die H.E. Vergadering wil met dankbaarheid en waardering die troue liefdedienste van ons Sondagskoolonderwysers(es) erken, en bid dat hulle daarin ryklik geseen sal wees.” Waardering Dienste van S.S. Onderwysers.

Bp. 112—Art. 18, 9.

Ds. P. G. J. Meiring kry nou geleentheid om te versoek om reviesie van die besluit geneem in verband met Bp. 112, waarvan hy kennis gegee het in die Derde Sitting. Reviesie van besluit op Derde Sitting geneem.

Op voorstel van Ds. D. G. van der Merwe en Ouderling D. H. Van der Hoven, word verlof toegestaan.

Ds. P. G. J. Meiring spreek vervolgens oor hierdie saak en stel met Ds. D. G. van der Merwe voor : „Beskrywingspunt 112 word nie aangeneem nie.”

Aan die bespreking neem deel : die Assessor, Di. D. G. van der Merwe, M. Smuts, J. N. Geldenhuys en P. Stroebel en die Ouderlinge J. J. B. van der Merwe en P. H. C. Coetze.

Samesetting Kerkraad.

Die voorstel word besluit van die Vergadering.

Dit word besluit dat die lede van die Permanente Kommissie e.k. Maandag benoem en die lede van die Raad der Kerken gekies sal word.

Telegramme.

Die volgende telegramme aan die Sinode word voorgelees:—Van Ds. Erasmus (Ventersdorp) en van die Kerkrade van Malmesbury, Sutherland, McGregor, Porterville, Mochudi, Knysna, Heilbron.

Ds. M. Smuts gee kennis dat hy om verlof sal vra om die besluit aangaande die benoeming van die lede van Permanente Kommissies op Maandag in reviesie te bring.

Op voorstel van die Aktuarius, met Ds. J. P. van Huyssteen, besluit die Vergadering om vanaand geen sitting te hê nie.

**Uitnodiging van
Sinode deur Bur-
gemeester.**

Voor die Vergadering is 'n Uitnodiging aan die Sinode van die Burgemeester van Kaapstad.

In verband daarmee word die volgende Voorstel van die Assessor en die Scriba deur die Vergadering aangeneem:—,,Die H.E. Sinode besluit die uitnodiging van Sy Ed. die Burgemeester van Kaapstad aan te neem tot 'n Resepsie in die Stadsaal op Woensdag-agtermiddag, 7 November, en om die tyd te herwin wat also opgegee word, word daar op dié datum 'n aandsitting gehou."

Godsdiensonderwys in Sondagskool.

Bp. 69—Godsdiensonderwys in die Sondagskool.

Na toelighting van Bp. 69 deur Ds. P. J. Perold word deur hom voorgestel:—,,Die Sinode is oortuig dat die tyd dit eis dat die Kerk, en die Kerkrade by name, kragtiger sal optree in verband met godsdiensonderwys aan die jeug, en wel deur doeltreffender Sondagskoollokale en beter toegeruste Sondagskoolonderwysers(esse), tesame met geskikte lektuur vir die kinders, en vir die jeug deur die pers en deur biblioteke in verband met die Sondagskool.”

Dit word deur Ds. B. J. Wessels gesekondeer, en deur die Vergadering aangeneem.

EERSTE RAPPORT

Regskommissie.

Van die Regskommissie.

1. U Kommissie beveel aan dat Bp. 53 nie aangeneem sal word nie.

2. *Beskrywingspunt 12.*

U Kommissie is van oordeel dat wat hier gevra word in stryd is met Art. 7 van die Ordonnansie, wat dus verander sal moet word om uitvoering daaraan te gee. U Kommissie beveel aan dat die beskrywingspunt nie sal aangeneem word nie.

3. *Protesterende Gemeente, Graaff-Reinet.*

U Kommissie het voor sig gehad (a) 'n Versoekskrif van die Protesterende Gemeente, Graaff-Reinet, waarin laasgenoemde aansoek doen om inlywing by die Ned. Ger. Kerk van Suid-Afrika. (b) 'n Versoekskrif van genoemde gemeente, waarin die Sinode gevra word om die Kerkraad van die Gemeente Graaff-Reinet te beweeg 'n deel van sy besittings aan die Protesterende Gemeente te oorhandig.

Nadat u Kommissie gehoor het wat die geveelens van die Ring van Graaff-Reinet omtrent die saak is, wat sterk aanbeveel dat die Protesterende Gemeente opgeneem sal word; nadat hy gelet het op die corsake van die uittreding van genoemde gemeente, en op sy verklaring by die uittreding uit die Moedergemeente, wat getuig van sy gehegtheid aan die Ned. Ger. Kerk, beveel die Regskommissie eenparig aan:—

- I. (a) dat aan die versoek van die gemeente voldoen sal word, met erkennings van die status van eud- en dienende Kerkraadslede soos verkry in die Protesterende Gemeente, aangesien hulle sedert hulle bestaan, sover moontlik gehandel het coreenkomsdig ons Kerkwet;
- (b) dat die nuwe gemeente sal sorteer onder die Ring van Graaff-Reinet;
- (c) dat die naam van die gemeente nie sal wees „Die Protesterende Gemeente van Graaff-Reinet” nie, maar dat die saak sal opgedra word aan die Ringskommissie om in oorleg met die Kerkraad van genoemde gemeente ’n gesikte naam aan die gemeente te gee;
- (d) dat die eerste Konsulent deur die Ringskommissie aangestel sal word.

II. In verband met die aansoek van die Protesterende Gemeente om ’n deel van die eiendomme van die gemeente Graaff-Reinet, vind u Kommissie dat die Protesterende Gemeente op die eiendomme, volgens wet, geen aanspraak het nie.

U Kommissie is egter oortuig dat, aangesien die Protesterende broeders ’n aansiënlike deel gehad het in die finansiële opbou van die gemeente Graaff-Reinet, daar op die Kerkraad ’n sedelike verpligting rus om hierdie versek in gunstige oorweging te neem.

4. Parow.

Met betrekking tot die twee klagskrifte uit die gemeente Parow, wat deur die Moderatuur in hande van die Regskommissie geplaas is, wens u Kommissie aan te beveel dat genoemde klagskrifte verwys sal word na die Ring van Kaapstad, terwyl dit uit die getuenis blyk dat die saak nog in hulle hande is.

J. RABIE, Voorsitter.
 D. K. THERON.
 P. K. ALBERTIJN.
 F. S. MALAN.
 P. H. DE KOCK.
 C. F. J. SPIES.
 J. F. MENTZ.
 F. S. MALAN, Scriba.

1. Bp. 56—Afslag aan Sendelinge in die Kweekskoolkursus.

Verkorting van
Kweekskoolkursus
vir Sendelinge.

Di. J. G. Steytler en M. Jooste stel voor die aanname van Bp. 56.

As Amendement kom voor die Vergadering ’n voorstel van Di. W. J. Naudé en E. Dommisse, dat die Aanbeveling van die Regskommissie sal aangeneem word.

Die Amendement word verworp, en die voorstel word die besluit van die Vergadering.

2. Bp. 12—Professore van die Kweekskool as ex-officio lede van die Professore as lede van die Sinode.

Ds. A. F. Louw, gesteun deur Ds. M. L. de Villiers, stel voor die aanname van Bp. 12.

As Amendement stel die Assessor met Ouderling P. H. de Kock voor: „Die H.E. Sinode besluit om die Aanbeveling van die Regskommissie oor Bp. 12 aan te neem.”

Aan die bespreking neem deel: Ds. A. F. Louw, die Assessor, Ouderling P. H. de Kock, Di. D. P. van Huyssteen, M. L. de Villiers, M. S. Daneel, M. Jooste, P. K. Albertyn en Dr. D. R. Snyman.

Die Amendement word deur die Vergadering aangeneem en die voorstel verwwerp.

Protesterende Gemeente van Graaff-Reinet—Inlywing.

3. Bp. 27—*Versoek van die Protesterende Gemeente van Graaff-Reinet om inlywing in die Kerk.*

I. (a) Op voorstel van Di. P. K. Albertyn en A. W. Eckard word hierdie Aanbeveling van die Regskommissie dadelik aangeneem.

Wat onder (b), (c), (d) aanbeveel word, word dadelik goedgekeur.

Eiendomme te Graaff-Reinet.

II. Insake Eiendomme.

Die Assessor, met Ds. J. H. Hugo, stel voor die aanname van die Aanbeveling van die Regskommissie onder Punt 11.

As Amendement stel Ds. G. J. Barnard met Ouderling N. T. Venter voor: „Die Sinode volstaan met die eerste gedeelte van Aanbeveling Punt 11.”

Die Amendement word deur die Vergadering verwerp en die voorstel aangeneem.

Moeilikhede te Graaff-Reinet.

Bp. 111—versoek om die aanstelling van 'n Kommissie insake die omstandighede te Graaff-Reinet—word deur die insender, Ds. J. G. Olivier, teruggetrek.

Vraag aangaande die Afgevaardigde van die Protesterende Gemeente te Graaff-Reinet.

Die volgende voorstel van Di. H. J. Pienaar en J. F. Mentz word Afgevaardigde deur die Vergadering aangeneem: „Die vraag of die afgevaardigde Ouderling, Pro-Cuderling van die Protesterende Gemeente van Graaff-Reinet, kan hê in hierdie Sinode nadat die gemeente nou opgeneem is, word na die Regskommissie verwys wat die Vergadering met advies sal dien.”

Klagskrifte uit Parow.

4. *Klagskrifte uit Parow.*

Die Vergadering keur die Aanbeveling van die Regskommissie goed.

Geestelike Bearbeiding van Studente.

VERSLAG—GEESTELIKE BEARBEIDING STUDENTE.

Ook hierdie Verslag word puntsgewyse behandel.

In verband met Par. 10 stel Dr. M. J. van der Westhuizen met Ds. A. M. McGregor voor: „Die Sinode aanvaar die Aanbeveling in par. 10 uitgesproke, en dra dit aan die Kommissie op om 'n permanente arbeider, 'n predikant van ons Kerk, in oorleg en met toestemming van die betrokke Kerkrade, te benoem. Voorts dra die Vergadering dit aan die Kommissie vir Fondse op om die nodige skikkings te tref vir die pensioen van sodanige arbeider, en aan die Regskommissie om sy kerklike status te bepaal.”

Dit word deur die Vergadering aangeneem.

Waardering van Kerkraad van Stellenbosch.

Ook kom die volgende voorstel van Di. D. P. van Huyssteen en T. J. Kotzé op die tafel: „Die Sinode neem met dankbaarheid kennis dat die Kerkraad van Stellenbosch tot die groot onkoste gegaan het in die daarstelling van 'n doelmatige Godshuis wat ruimte verskaf aan al die studerende jeug.”

Ook dit word deur die Vergadering goedgekeur.

Die BB. B. J. G. de la Bat en M. J. Besselaar.

Waardering van Dienste BB. B. J. G. de la Bat en M. J. Besselaar.

In verband met die Rapport van die Doofstomme- en Blinde-Instituut wat gister onder behandeling was, stel Di. J. C. Truter en A. M. McGregor nou voor: „De Synode spreke haar hoogste waardering uit van de bekwame, toegewijde en trouwe diensten van de BB. B. J. G. de la Bat

en M. J. Besselaar, als principalen van die Inrichtingen voor Doofstommen en Blinden gedurende 47 en 42 jaar respektievelik bewezen, en bidde hun toe, dat zij nog lang gespaard mogen blijven om de vruchten van hun levenswerk met vreugde te genieten, en dat de rust van hun levensavond genoeglik mag zijn."

Dit word staande deur die Vergadering aangeneem.

Vandag was afwesig: Ouderling A. P. Smit, en weens krankheid Afwesig. Di. C. V. Nel en M. J. de Kock en die Ouderlinge G. F. Morgan, N. Olivier en W. A. A. van Wyk.

Op versoek van die Moderator word die Slotgebed gedaan deur Ds. G. F. C. Faustmann.

Geresumeer en geteken op Vrydag, 26 Oktober 1928.

G. J. HUGO, Moderator,
D. G. MALAN, Assessor.
J. P. VAN HEERDEN, Actuarius.
A. J. VAN WIJK, Scriba.

SEWENDE SITTING.

Vrydag, 26 Oktober 1928.

Na die bidstond van 9.15 tot 9.30 vra die Moderator, by die hervatting van die offisiële verrigtinge van die Sinode, Ds. S. F. Feneysey die openingsgebed te doen.

Die Notule van die Sesde Sitting word geresumeer, en na goedkeuring, deur die Moderatuur geteken.

Ds. M. Smuts trek sy versoek om Reviesie van die besluit insake Versoek om Re die aanstelling van die Permanente Kommissies, waarvan hy gister kennis yiesie terug gegegee het, terug.

Die Ouderling van Namakwaland, die broeder D. J. Coetzee, kry Ouderling D. J. verlof om na huis te gaan. Coetzee vertrek.

Die Aktuarius bring voor die aandag van die Vergadering dat 'n Besluit gister geneem insake *Afslag aan Sendelinge in die Kweekskool-kursus* in stryd is met Artt. 137 en 152. Besluit oor afslag aan Sendelinge.

Dit word verwys na die Aktuarius en Ds. H. J. Pienaar vir oorweging en rapport.

Student H. C. J. Flemming (Sesde Sitting).

Student Flemming.

Die volgende aanbeveling van die Kuratore van die Kweekskool tesame met die Admissie-Eksamenskommissie met betrekking tot die aansoek van Student H. C. J. Flemming om toegelaat te word slegs vir één jaar na die Kweekskool te gaan en dan tot die Proponenteksamen toegelaat te word, word op voorstel van Dr. D. R. Snyman en Ds. J. F. Mentz goedgekeur:—„Die gesamentlike Kommissie wens te rapporteer dat hy geen wetsartikel vind waaronder hierdie versoek kan toegestaan word nie.”

Die Byvoegsel tot die Rapport van die KerkekantoorKommissie (bl. 121) word verwys na die Kommissie oor die Fondse.

Opvoedings-k o m-missie.

RAPPORT—OPVOEDINGSKOMMISSIE (pag. 88).

Hierdie Rapport kom puntsgewyse voor die Vergadering.

Godsdienstige invloede op Kwekeling Onderwysers.

1. Par. 1—Uitoesening van Godsdienstige invloede op toekomstige onderwysers.

Di. J. R. Albertyn en E. Dommissie stel voor die aanname van Aanbeveling 1 van die Opvoedingskommissie op bl. 90.

Dit word deur die Vergadering goedgekeur.

Sentralisasie van Onderwys.

Par. 2—Sentralisasie van Onderwys.

Di. J. H. Hugo en C. W. Alheit stel voor die aanname van Aanbeveling 2 van die Opvoedingskommissie op bl. 90.

Aan die bespreking hiervan neem deel: Ouderlinge A. J. Wahl en T. J. le Grange, Di. P. J. van der Merwe, J. C. Truter en E. Dommissie en Ouderling J. H. E. Vivier.

Taal-ordonnansie.

Par. 3—Konsekwente toepassing van die Taal-ordonnansie

In verband hiermee stel Ds. W. J. Naudé voor, gesekondeer deur Ds. J. P. Wolhuter, die aanname van Aanbeveling 3 van die Opvoedingskommissie op bl. 10.

As Amendement stel die Assessor met Ds. F. H. Badenhorst voor: „Die uitdrukking ‚sowel as voortgeset’ in Aanbeveling 3 van die Opvoedingskommissie word weggelaat.”

Aan die bespreking neem deel: Di. J. R. Albertyn, P. J. Perold, die Assessor, Di. F. H. Badenhorst, J. N. Geldenhuys, P. J. Viljoen, D. J. le R. Hauptfleisch, P. W. A. de Klerk, D. F. van der Merwe, J. G. Pauw, J. F. Naudé en Ouderlinge A. J. G. Lesch, P. J. Jordaan, J. P. Malan, Dr. E. Greyling en Ds. S. F. Feneysey.

Die voorstel word besluit van die Vergadering.

Ook kom voor die Vergadering 'n voorstel van Di. J. R. Albertyn en E. Dommissie dat Aanbeveling 4 van die Opvoedingskommissie (pag. 90) sal aangeneem word.

As Amendement stel Di. P. J. du Plessis en M. B. Brink voor: „In skole waar minderhede van 15 of meer leerlinge 'n ander huistaal praat as die meerderheid, sal die instelling van parallelklasse met minstens een onderwyser vir twee klasse verpligtend wees.”

Die Amendement dra die goedkeuring van die Vergadering weg.

'n Verder voorstel van Di. P. B. Ackermann en J. A. Pienaar word deur die Vergadering aangeneem: „Die Sinode spreek dit as sy oortuiging uit dat in 'n skool waar die omgewing Afrikaanssprekend is en die meerderheid van die kinders op die skool Afrikaanssprekend, die medium van onderwys Afrikaans moet wees, en dring daarop aan by die Onderwysdepartement ten behoeve van die Hollandssprekende kinders.”

Die volgende voorstel van Di. J. W. Snyman en D. P. van Huyssteen: „Hierdie Vergadering neem met groot ingenomenheid kennis van, en waardeer, die pogings wat deur die Spaarsaamheidsbeweging aangewend word om spaarsin by die leerlinge op ons skolé aan te kweek,” word deur die Vergadering goedgekeur.

Parr. 4, 5, 6 word aangeneem.

By Par. 7—*Unie-beheer oor ons Onderwys*, word Aanbeveling 5 van die Opvoedingskommissie (pag. 90) deur die Vergadering goedgekeur. Sedeleer. Verstandoetse. Opvoedkundige opmeting. Unie-beheer oor onderwys.

Onderdeel II—Konferensie oor „Ons Dogters,” en Onderdeel III—ontmoeting met Prowinsiale Raadslede, word vir kennisgwing aangeneem.

Terwyl die Rapport nog onder behandeling is, kry Ds. P. S. van Heerden en G. W. S. Hofmeyr as Afgevaardigdes van die Kerke in die Vrystaat en Natal respektiewelik, die geleentheid om die sustergroete van hulle Kerke oor te bring. Afgevaardigdes van Vrystaat en Natal.

Hulle word hartlik deur die Moderator welkom geheet.

Die eerste spreker is Ds. P. S. van Heerden van Ladybrand. Hy dank die Vergadering vir die hartlike welkom en wys op die eenheid van die Vrystaatse Kerk met ons Kerk. Daar is sterke bande wat die Kerke aanmekaar snoer, geestelike, inwendige, ewige bande. Daar is bande van geloof, van leer en van die inwonende lewe deur die Heilige Gees. Hy verseker die Vergadering van die innige deelneming van die Vrystaatse Kerk in die verlies van ons Kerk deur die dood van die Moderator, die Assessor en andere. Waar dit die Here behaag het ander manne op te wek, daar wens hy namens die Vrystaatse Kerk die lede van die Moderatuur hartlik geluk met hulle aanstelling. As bewys van die deelneming en belangstelling van die Vrystaatse Kerk wys hy op die tasbare gifte aan die geteisterdes en noodlydendes in die Kaapprovincie. 'n Groot voorwaartse stap in die geskiedenis van sy Kerk is die besluit aangaande die inlywing van Rhodesië by gemelde Kerk. Die Vrystaatse Kerk bestaan vandag uit 70 gemeentes en 70,000 lede en het nie één hulpbehoewende gemeente nie. Daar is onlangs 'n Sinodale Saal ingewy wat £21,000 gekos het, en hulle is besig om 'n ander gebou op te trek wat £10,000 sal kos. Hy wys ook op moeilikhede op kerklik- en opvoedingsgebied. Op baie hartlike wyse bring hy die groete van sy Kerk oor, en wens hy ons Kerk Gods seën en leiding toe.

By monde van Ds. J. M. Hofmeir wat vroeër 'n verteenwoordiger van die Vrystaatse Kerk in die Sendingveld was, word die dank van die Vergadering betuig aan Ds. Van Heerden, en word hy gevra die wedergroete van ons Kerk aan die broeders in die Vrystaat oor te bring.

Die tweede spreker is Ds. G. W. S. Hofmeyr. Hy ag dit 'n voorreg Ds. G. W. S. Hofmeyr. die groete van die kleinste dogter van ons Kerk te mag oorbring. Hy wys op die wenslikheid van die oorbring van sulke wederkerige groete. Ook sy Kerk het met ons meegevoel in die tye van swaar droogte, en het op tasbare wyse hulle deelneming getoon. In die Kerk van Natal is daar vooruitgang wat ledetal betref, sodat in die laaste drie jaar daar 'n vermeerdering gewees het van 18 persent. Onder die werksaamhede van die Kerk noem hy die weeshuis op Greystown, 'n eie Spoorwegarbeider, en ook wat gedoen word op Sendinggebied. Die vereniging van die Kerk in Natal met die Transvaalse Kerk is ongelukkig nie deurgegaan nie, maar hy spreek die wens uit dat dit tog eerlang sal geskied. Op hartlike wyse verseker hy ons Kerk van die liefde van die Kerk in Natal en bring hy die groete van die Kerk oor.

Op versoek van die Moderator gee Ds. J. W. Snyman antwoord op wat deur Ds. G. W. S. Hofmeyr gesê is, en vra laasgenoemde om namens ons Kerk ons groete aan die Kerk in Natal wederkerig te bring.

Die Moderator verseker die Afgevaardigdes dat hulle teenwoordigheid vir ons 'n saak van ongemengde blydskap was en hulle mededelings 'n bemoediging. Op hartlike wyse word aan hulle en aan die Kerke wat hulle verteenwoordig toegesing Psalm 134, die laaste vers.

Kennis van Reviesie. Afslag vir Sendelinge.

Die Aktuarius en Ds. H. J. Pienaar gee kennis dat hulle eerskomende Maandag om verlof sal vra om die besluit, wat gister geneem is in verband met Bp. 56, in reviesie te bring.

Weer is voor die Vergadering die Rapport van die Opvoedings-kommissie.

Kerklike Koshuise vir Behoeftige Leerlinge.

Onderdeel IV—Kerklike Koshuise vir Behoeftige Leerlinge—word deur die Vergadering goedgekeur.

Deputasie na Administrateur.

Die volgende voorstel van Di. J. R. Albertyn en A. F. Louw word deur die Vergadering aangeneem:—„Die Vergadering benoem 'n Kommissie om as deputasie sy opwagting by Sy Ed. die Administrateur te maak ten einde die besluite onder Hoofstuk IV onder sy aandag te bring, en staande hierdie Vergadering rapport uit te bring.”

Onderwys Kongres te Port Elizabeth.

In verband met *Onderdeel V* word Aanbeveling 7 van die Opvoedings-kommissie deur die Vergadering goedgekeur.

Insameling van Fondse vir Opvoeding.

Ds. J. F. Mentz stel hier voor:—„Hierdie Hoog Eerw. Vergadering spreek sy hoë waardering uit om die initiatief, wat daar deur enkele gemeentes geneem is, in die insameling van fondse vir die opvoeding van die kinders; en wil vertrou dat die goeie voorbeeld deur ander gemeentes, waar moontlik, gevvolg sal word.”

Dit word gesekondeer deur Ds. C. R. Kotzé, en deur die Vergadering aangeneem.

Die Rapport word met dank aangeneem.

Spesiale Evangelieprediking (bl. 90).

RAPPORT—SPESIALE EVANGELIEPREDIKING.

Die Vergadering neem nou die *Rapport van die Kommissie vir Spesiale Evangelieprediking* puntsgewyse in behandeling, en neem dit daarna met dank aan.

Spoorweg-Sending (Bl. 91).

VERSLAG—SPOORWEG-SENDING.

Aan die orde is die *Verslag van die Kommissie aangestel vir die versorging van die lede van ons Kerk langs die Spoorweg*.

Dit word puntsgewyse behandel.

Addisionele Arbeider vir Spoorweg.

In verband met Par. 4 stel die Assessor met Ds. B. F. van der Merwe voor:—„Die H.E. Sinode dra dit andermaal op aan die Kommissie vir die Spoorweg-Sending om met die oog op die dringende behoeftes, ten minste nog 'n geestelike arbeider vir die spoorwegpersoneel, behorende tot ons Kerk, aan te stel.”

Dit word deur die Vergadering aangeneem.

Ook die volgende voorstel van Di. A. F. Louw en W. J. Naudé word besluit van die Vergadering:—„Aan die Kommissie vir arbeid onder die lede van ons Kerk langs die Spoorweg word opgedra addisionele arbeiders (ongeordend) aan te stel met die oog op die beter geestelike bearbeiding van die lede.”

Aleer die Vergadering afstap van hierdie Verslag kom op die tafel 'n voorstel van Ds. H. W. Geyer en Ouderling P. H. C. Coetze:— „Hierdie H.E. Vergadering spreek sy hoë waardering uit van die dienste Waardering Sir wat Sir Wm. Hoy, vorige Bestuurder van Spoerweë, ons Kerk bewys het deur ons arbeider in staat te stel sy werk aan die lede van ons Kerk langs die Spoorweg na behore te doen.”

Dit word deur die Vergadering goedgekeur.

Hierna word die Verslag met dank aangeneem.

RAPPORT—WAAKSAAMHEIDSKOMMISSIE.

Dit word puntsgewyse behandel.

Waaksamheids-kommissie (bl. 92).

In verband met Par. 1 word Bp. 105 in behandeling geneem, en met die oog daarop word deur Ds. C. H. Stulting en Ouderling S. Ferreira voorgestel :—„Bp. 105 word aangeneem.”

Dit dra die goedkeuring van die Vergadering weg.

'n Voorstel van Di. M. L. de Villiers en W. L. Steenkamp :—„Punt 11 worde aangenomen,” word deur die Vergadering aangeneem.

'n Voorstel van Di. S. F. Feneysey en C. H. Stulting word deur Ringswaaksaamheidskommissies. die Vergadering afgestem, t.w.: „Die H.E. Vergadering betreur diep die magteloosheid wat die Kommissie erken in verband met sy werk, en hy doen 'n beroep op leraars en ouderlinge om met egganotes en dogters stapte te doen die verkeerde rigtings met Sabbatsontheiligeing en kleredrag en gemengde baaiery teen te gaan.”

Hierna word die Rapport met dank aangeneem.

RAPPORT VAN KOMMISSIE IN SAKE DRONKENSKAP.

Kommissie in sake Dronkenskap (bl. 92).

Hierdie Rapport word puntsgewyse behandel, en met dank deur die Vergadering aangeneem.

In verband met hierdie Rapport dra die volgende voorstel van die Assessor en Ds. D. S. B. Joubert die goedkeuring van die Vergadering weg: „Die werksaamhede, waarmee die Kommissie vir die Bestryding van Dronkenskap tot hiertoe belas was, word voortaan opgedra aan die Kommissie van Waaksamheid teen Sosiale Euwels.”

RAPPORT—PERMANENTE REGSKOMMISSIE.

Permanente Regskommissie.

By die behandeling van hierdie Rapport word die volgende voorstel van Ouderling F. S. Malan en Ds. W. F. Louw aangeneem :—„Hierdie Rapport word vir kennisgewing aangeneem.”

Di. J. F. Mentz en C. H. Stulting stel voor: „Aanbeveling 12 van Appèl koste. die Permanente Regskommissie (Bp. 81, Acta 1924) word besluit van die Vergadering.”

Dit word goedgekeur.

Bevestiging Ds. Wasserfall, Chubut.

Bevestiging van Ds. Wasserfall.

Op die tafel kom die volgende voorstel van die Aktuarius en Ds. J. C. Truter: „Deze Vergadering berust in wat onder de buitengewone omstandigheden gedaan is door den Ring van Kaapstad in verband met

de bevestiging van Ds. J. J. Wasserfall als Predikant van Chubut, Argentinië, Zuid-Amerika."

Dit word deur die Vergadering aangeneem.

Die Rapport van die Permanente Regskommissie word met dank aangeneem.

**Verlof aan Ds.
C. A. Beyers.**

Aan Ds. C. A. Beyers word verlof gegee om op 1 November na sy gemeente terug te keer.

Afwesig.

Vandag was afwesig : Ouderlinge A. J. du Toit, F. J. van Zyl en A. P. Smit en weëns krankheid Di. C. V. Nel, M. J. de Kock en Ouderlinge W. A. A. van Wyk en N. Olivier.

Die Slotgebed word gedaan deur Ds. F. X. Roome.

Geresumeer en geteken op Maandag, 29 Oktober 1928.

G. J. HUGO, Moderator.

D. G. MALAN, Assessor.

J. P. VAN HEERDEN, Actuarius.

A. J. VAN WIJK, Scriba.

AGSTE SITTING.

Maandag, 29 Oktober 1928.

Na die bidstond neem die Werksaamhede van die Agste Sitting om 9.30-uur 'n aanvang, en doen Ds. J. S. Murray, op versoek van die Moderator, die openingsgebed.

Die Notule van die Sewende Sitting word geresumeer, en, na goedkeuring deur die Vergadering, deur die Moderatuur geteken.

Prof. P. J. G. de Vos.

**Prof. P. J. G. de
Vos.**

Met die oog op die verjaardag van die H.E. Prof. Dr. P. J. G. de Vos word die volgende voorstel deur die Vergadering staande aangeneem : „Daar dit hede die 86ste verjaardag is van die geliefde Prof. de Vos, so spreek die Sinode sy dankbaarheid uit jegens God, vir die gawe wat Hy ons Kerk gegee het in die persoon van Prof. de Vos, en bid Sy oue afgeleefde dienskneg aan die aand van sy lewe al die tekens te gee van Sy ewige liefde. Die Sinode besluit Prof. de Vos 'n telegram te stuur van gelukwensing op sy verjaardag.”

Dit word aan Ds. P. G. J. Meiring opgedra om, namens die Vergadering, 'n telegram in die gees van die genome besluit te stuur. Die afsender van die telegram sal ook daaraan dink, dat die H.E. Prof. en Mevr. de Vos vandag 62 jaar getroud is.

**Afslag aan Sen-
delinge in Kweek-
skool.**

Ds. H. J. Pienaar vra verlof om 'n besluit insake *afslag aan Sendelinge in die Kweekskool-kursus* in reviesie te bring. Hiervan is in die Sewende Sitting kennis gegee.

Verlof word deur die Vergadering toegestaan, en die volgende voorstel van die Aktuarius en Ds. H. J. Pienaar ingedien, en deur die Vergadering aangeneem : „De Vergadering gevoelt zich gedrongen het besluit genomen in verband met Bp. 56 hiermede te herroepen, en moet het Bp. als vervallen beschouwen.”

TWEDE RAPPORT
Van die Regskommissie.

Twede Rapport
Regskommissie

U Kommissie het die eer aan die Hoog Eerw. Sinode die volgende te rapporteer:

I. Eerw. A. J. Liebenberg (Beskrywingspunte 1 en 2):

- (a) Wat Beskrywingspunt 2 betref adviseer u Kommissie, dat die Sinode sy hoog waardering sal uitspreek van die troue en bekwame dienste van Eerw. A. J. Liebenberg aan die gemeente van Enkeldoorn, maar met die cog op ons Kerkwette, betreffende die legitimasie van Predikante, en uit vrees dat 'n gevarelike presedens daargestel sal word, beveel u Kommissie aan dat Beskrywingspunt 2 nie aangeneem sal word nie.
- (b) Wat Beskrywingspunt 1 betref beveel u Kommissie aan, dat die versoek, dat Eerw. A. J. Liebenberg lidmate van ons Kerk kan aanneem en voorste toegestaan sal word, met die verstande dat dit alleen sal geskied in sy spesiale werkkring.

II. Afgevaardigde Ouderling van die Protesterende Gemeente Graaff-Reinet.

U Kommissie beveel aan dat aan die afgevaardigde Ouderling van die nuwe gemeente te Graaff-Reinet, wat hier verskyn het met 'n geloofsbrief van sy Kerkraad sitting sal gegee word met adviserende stem.

III. Grenslyne nuwe gemeente Graaff-Reinet.

U Kommissie beveel aan dat dit bepaal sal word, dat die grenslyne van die nuwe gemeente te Graaff-Reinet dieselfde sal wees as die van die Moedergemeente.

IV. Beskrywingspunte 26 en 29.

In aanmerking nemende hulle werkzaamheid, beveel u Kommissie aan dat beide here, J. Higgo en J. van Noordwyk, van een jaar studie aan die Sending Instituut kwytskelding sal ontvang, mits hulle die Admissie-eksamen met goed gevolg afle.

V. Beskrywingspunt 28.

U Kommissie beveel met die grootste vrymeedigheid aan, dat hierdie versoek toegestaan sal word.

VI. Warrenton (Beskrywingspunt 104).

U Kommissie is van oordel dat die Predikant van Warrenton sig stip gehou het aan die besluite van die Sinode betreffende die doop van kinders van ouers, van wie die huwelik nie kerklik ingeseen is nie, en betreur die feit, dat hy nie die beloofde geleentheid gekry het aan die einde van die laasgehoue Sinodale Sitting om sy saak onder die aandag van die Vergadering te bring nie.

J. RABIE, Voorsitter.
F. S. MALAN.
D. K. THERON.
P. K. ALBERTYN.
J. F. MENTZ.
P. H. DE KOCK.
C. F. J. SPIES.
F. S. MALAN, Scriba.

Punt I.

(a) Bp. 2 (Skema pag. 5)—*Status van Predikant aan Eerw. A. Predikant Status vir Eerw. A. J. Liebenberg.*

Ds. J. A. Pienaar lig Bp. 2 toe, en stel daarna met Ds. F. J. de Kock voor: „Hierdie Hoog Eerw. Vergadering besluit om, as blyk van dankbare erkenning van die onwaardeerbare dienste van Eerw. A. J. Liebenberg, Enkeldoorn, Beskrywingspunt 2 aan te neem: „Die Sinode verleen die status van Predikant aan Eerw. A. J. Liebenberg van Enkeldoorn.”“

As Amendement stel Ouderling F. S. Malan en Ds. G. J. Barnard die aanname van die Aanbeveling van die Regskommissie voor.

Aan die bespreking neem deel: Ds. J. A. Pienaar, Ouderlinge W. H. Booysen en F. S. Malan, Di. A. J. L. Hofmeyr, F. H. Badenhorst, C. R. Kotzé, D. P. van Huyssteen en die Assessor.

Die Amendement word deur die Vergadering afgekeur en die voorstel aangeneem.

(b) Bp. 1—Na aanname van bogenoemde voorstel onder (a) is die gevraagde in Bp. 1 nou onnodig.

Punt II—*Sitting in die Sinode van die afgevaardigde Ouderling van die Protesterende Gemeente te Graaff-Reinet.*

Die Aanbeveling van die Regskommissie word deur die Vergadering goedgekeur.

Ouderling van
Protest. Gemeente te Graaff-Reinet neem sitting met Adviserende stem

Grenslyne Pro-
testerende Ge-
meente.

Aansoek J.
Higgo en J. J. v.
Noordwyk.

Aansoek Student
Potgieter toege-
staan.

Besware Kerk-
raad van Warren-
ton.

Rapport v a n
Kommissie oor
Synodus Con-
tracta.

Punt III—*Grenslyne van die Protesterende Gemeente te Graaff-Reinet.*

In verband met hierdie saak stel die Aktuarius voor: „De Vergadering besluit het aan den Ring van Graaff-Reinet op te dragen om alle die biezonderheden in verband met die opname van die Protesterende Gemeente te Graaff-Reinet te regelen.”

Dit word gesekondeer deur Ds G. J. du Plessis, en deur die Vergadering aangeneem.

Punt IV—Bpp. 26 en 29—*Aansoek J. Higgo en J. J. J. van Noordwyk.*

Hierdie Bpp. word terugverwys na die Regskommissie.

Punt V—Bp. 28—*Aansoek F. W. Potgieter.*

Op voorstel van Di. G. J. du Plessis en J. P. van Huyssteen word die Aanbeveling van die Regskommissie besluit van die Vergadering.

Punt VI—Bp. 104—*Besware van die Kerkraad van Warrenton.*

Wat hier deur die Regskommissie aanbeveel word, word deur die Vergadering aangeneem.

Ds. P. Nel, Moderator en afgevaardigde van die N.H. of G. Kerk Transvaal, verskyn in die Vergadering, word deur die Moderator welkom geheet, en 'n ereplaas in die Vergadering aangewys.

RAPPORT VAN DIE KOMMISSIE INSAKE SYNODUS CONTRACTA.

Hierdie Rapport word deur Dr. M. J. van der Westhuizen, Skriba van die Kommissie, voorgelees:

U Kommissie het in behandeling geneem Beskrywingspunte Nos. 35, 36, 37, 51, wat almal 'n Verkleinde Sinode beoog, en stel die volgende voor:

(1) Die Sinode of Algemene Vergadering sal bestaan uit 'n gelyke getal Predikante en Ouderlinge of Oud-Ouderlinge afgevaardig deur die verskillende Ringe. Primarii- en Secundi-lede sal met geslotte stembriefies op die gewone wyse gekies word. Die Ringe sal toesien, dat nie twee afgevaardigdes uit dieselfde gemeente tegelykertyd na die Sinode sal gaan nie. Die Aktuarius en Skriba van die Sinode word as ex officio lede hieronder nie begrepe nie.

(2) By die afvaardiging sal dié broeders in ag geneem word, wat nog nie sitting op die Sinode gehad het nie, behalwe in gevalle waar die herkiesing van een of ander broeder hoogs noodsaaklik mag blyk.

(3) Die Ringe sal as volg verteenwoordig word:

(a) Ringe bestaande uit 6-8 gemeentes, sal elk 4 afgevaardigdes stuur.

(b) Ringe bestaande uit 9-11 gemeentes, sal elk 6 afgevaardigdes stuur.

(c) Ringe bestaande uit 12-14 (en meer) gemeentes, sal elk 8 afgevaardigdes stuur.

(4) Ingeval van vertrek of andersins van hierdie afgevaardigdes uit die Ring, sal die vaktures deur die Ring, of indien vereis, deur die Ringskommissie aangevul word.

(5) Indien die lede van een of ander Permanente Kommissie, wat op die Algemene Vergadering aangestel was, nie by die Sittings van die volgende Algemene Vergadering as afgevaardigdes mag verskyn nie, sal die Voorsitter van sedanige Kommissie of 'n plaasvervanger, deur die Kommissie benoem, die Algemene Vergadering bywoon ten einde die Rapport van die Kommissie toe te lig.

(6) Beskrywingspunte sal deur die Ringe, indien deur hulle aangeneem, na die Algemene Vergadering gestuur word. Dit sal egter insenders van Beskrywingspunte vrystaan om ook direk en indien die omstandighede dit vereis, Beskrywingspunte na die Sinode te stuur.

(7) Die personeel van die Sinode soos deur die Ringe gekies, bly in funksie tot die volgende Vergadering.

(8) Die Sinode vergader om die twee jaar en wel te Kaapstad in die maand November, op 'n dag deur die Moderatuur vasgestel.

(9) Die Ringsvergaderinge sal gehou word soos gewoonlik, ook in die jaar waarin die Sinode vergader.

(10) Die Moderatuur sal, indien vereis, 'n Spesiale Vergadering mag bepaal.

(11) Die openingsrede by die Sinode sal deur die Voorsitter van die vorige Vergadering gehou word, ook al is hy nie meer afgevaardig nie.

(12) Met die oog op bestaande voorstelle word enige van ons Kerklike Bepalinge dienooreenkomsdig verander.

Met die meeste hoogagtig,

U diensw. dienaars en broeders,

H. PIENAAR, Konvener.
G. J. BARNARD.
E. DOMMISSE.
J. C. DU PLESSIS.
M. J. v. d. WESTHUIZEN, Skriba.

Die volgende voorstel word deur die Assessor met die Aktuarus ingedien: „Die H.E. Sinode besluit om die beginsel van 'n Synodus Contracta nie te aanvaar nie.”

Beginsel van Sy-nodus Contracta afgestem.

Hierop word die volgende Amendemente ingedien:

(a) Van Di. J. G. Steytler en P. K. Albertyn: „Die Sinode neem die beginsel van 'n Synodus Contracta aan, en dra dit aan die Sinodale Kommissie op om deeglik in die saak te gaan, en aan die volgende Sinode 'n uitgewerkte Skema voor te lê.”

(b) Van Di. C. C. Nepgen en M. B. Brink: „'n Sterk Kommissie word aangestel ten einde na deeglik ondersoek by die volgende gewone Sinode verslag te doen re die wenslikheid van 'n verkleinde Sinode.”

Aan die bespreking van hierdie saak neem deel: die Assessor, Ds. P. G. J. Meiring, Drs. M. J. van der Westhuizen, D. R. Snyman, Di. S. P. Fouché, P. W. A. de Klerk, W. J. Naudé, A. M. McGregor, H. J. Pienaar, P. J. Perold, M. L. de Villiers, P. K. Albertyn en J. G. Steytler.

Die Amendemente word deur die Vergadering verworp en die voorstel aangeneem

'n Verder voorstel van Ouderlinge F. S. Malan en B. von M. Louw: „Die Rapport van die Kommissie oor 'n Synodus Contracta word in *De Kerkbode* gepubliseer,” word deur die Vergadering afgestem.

Die Moderator gee aan die hand dat die H.E. Sinode vanmiddag 'n bidstond sal hou van 4.45 tot 5.15 n.m. met die oog op die belangrike sake wat nog voor die aandag van die Vergadering moet kom.

Dit word deur die Vergadering goedgekeur.

Rapport van Dr. A. Murray Monument (pag. 123).

Kom. vir Dr. A. Murray Monu-
ment.

Wat in hierdie Rapport vermeld staan, word vir kennisgewing, en met dank aangeneem.

In verband met Punt 4 kom die volgende voorstel van die Aktuarius op die tafel: „Een dringend en ernstig beroep worde gedaan op de verschillende Kerkeraden om zonder verwyl uit de kas of door kollekte ene bijdrage te zenden voor het Andrew Murray Monument Fonds.”

Dit word deur Ds. S. P. Fouché gesekondeer, en deur die Vergadering goedgekeur.

Kommissie vir Psalm- en Gesang-
wyses.

RAPPORT VAN DIE KOMMISSIE VIR PSALM- EN GESANG- WYSIES (pag. 112).

Op voorstel van Di. H. J. Pienaar en E. G. Malherbe word die Aanbeveling van die Kommissie in Punt 5 aangeneem.

Die Rapport word met dank aangeneem.

Kommissie vir Vermeerdering
van Gesange.

RAPPORT VAN DIE KOMMISSIE VIR VERMEERDERING VAN ONS GESANGE (pag. 157).

Brief van Ds. Z. J. de Beer.

Na toelighting deur Ds. A. G. du Toit en Ds. E. G. Malherbe, word die Rapport met dank aangeneem.

Van Ds. Z. J. de Beer, emeritus leraar, word 'n brief voorgelees. Dit word besluit hom te verseker van die goeie wense van die Vergadering.

Kommissie oor
Arme - Blanke
Vraagstuk.

RAPPORT—KOMMISSIE OOR DIE ARME-BLANKE VRAAGSTUK (pag. 113).

Die Rapport word paragraafsgewyse behandel.

In verband met die Rapport stel Ouderling F. S. Malan en Ds. F. X. Roome voor: „Die Sinode neem met belangstelling kennis van wat daar van weë die Carnegie Korporasie gedaan word insake 'n wetenskaplike navorsing r̄ die Arme Blanke, en keur goed die benoeming van Ds. J. R. Albertyn as hoofnavorser (dekaan), met Ds. A. D. Lückhoff as kollaborator, van die Sosiologiese Afdeling van die werk. Aan die Kommissies vir die Algemene Armesorg en Opvoeding word opgedra om te sorg vir die aanvulling van die salaris van 'n plaasvervanger om Ds. Albertyn vir die werk vry te stel.”

Dit word deur die Vergadering goedgekeur.

Ouderling F. S. Malan word deur die Moderator verseker van die waardering van die Vergadering van sy dienste in hierdie saak.

Hierna word die Rapport met dank aangeneem.

Kommissie vir
Arbeid onder die
Jeug.

RAPPORT VAN DIE KOMMISSIE VIR ARBEID ONDER DIE JEUG (pag. 114).

Aan elke punt van hierdie Rapport word afsonderlike aandag gewy.

In verband met hierdie Rapport kom drie voorstelle op die tafel, wat almal deur die Vergadering aangeneem word:

(a) Van Di. J. F. Mentz en F. B. Odendaal: „Dit word aan die Kommissie vir Arbeid aan die Jeug opgedra om voort te gaan op die weg van betere ko-ordinering van die verskillende Verenigings, en veral toe te Ko-ordinering van Verenigings. sien dat daar minder oorvleueling sal wees.”

(b) Van die Aktuaris met die Assessor: „De Synode heeft met innige dankbaarheid kennis genomen van den bemoedigenden arbeid door onze jeugd in verband met onze Kerk gedaan. En bidt dat het werk *aan en door* onze jonge mensen en kinderen gedaan met 's Heren zegen bij voortdurende moege worden bekroond.”

(c) Van Di. A. F. Louw met J. Rabie: „Die Sinode dank die Kommissie vir Arbeid onder die Jeug vir sy belangrike werk gedoen en deeglike verslag gelewer. Hy meen dan ook dat die Kommissie sy reg van bestaan regvaardig het.”

In Verder voorstel van die Assessor kom op die tafel: „Ten einde verwarring te voorkom, word die naam van die *Kommissie vir Arbeid onder die Studerende Jeug* verander tot *Kommissie vir Arbeid onder die Kollege- en Universiteitstudente.*”

Dit word gesekondeer deur Ds. H. J. Pienaar, en deur die Vergadering goedgekeur.

Hierna word die Rapport met dank aangeneem.

RAPPORT VAN DIE KOMMISSIE OOR DIE VERTALING VAN DIE BYBEL IN AFRIKAANS (pag. 115).

Naamsverandering van Kommissie vir Arbeid onder Studerende Jeug.

Kommissie oor Vertaling van Bybel in Afrikaans.

Hierdie Rapport word puntsgewyse in behandeling geneem.

Ds. W. J. Naudé stel voor met Ds. P. J. Viljoen: „Ten einde die uiteindelike verskynning van die Bybel in ons volkstaal te bevorder en te bespoedig, word die aandag van die Kuratorium van die Kweekskool bepaal by die versoek van die Voorsitter van die Algemene Kommissie oor die Vertaling, om Dr. B. B. Keet en Dr. E. van Rooyen meer vrye tyd te gee vir die groot saak, en dra dit aan die Kuratore op vir gunstige oorweging.”

Dit word deur die Vergadering aangeneem.

'n Tweede voorstel, afkomstig van Ds. J. F. Mentz en die Assessor, word deur die Vergadering aangeneem, t.w.: „Hierdie H.E. Vergadering dra dit aan sy Kommissie oor die Vertaling van die Bybel in Afrikaans op, om toe te sien dat die verhewe taal van die State-Vertaling, sover moontlik, behou word, veral ook wat betref die Tien Gebooie en die Geloofsbelydens.”

Die Rapport word met dank aangeneem.

Arbeidskolonie te George (pagg. 71 en 76).

Arbeidskolonie te George.

Hierdie saak word verwys na die Kommissie oor die Fondse.

Status van Predikant aan Eerw. A. J. Liebenberg.

Status van Predikant aan Eerw. A. J. Liebenberg.

In verband met die besluit insake toekenning van die Status van Predikant aan Eerw. A. J. Liebenberg, word op voorstel van die Aktuaris alle sake wat hiermee in verband staan, verwys na die Regskommissie, maar insonderheid dié van deelname aan die Predikante-Pensioenfonds na die Kommissie oor die Fonds.

Aan Eerw. A. J. Liebenberg word deur die Moderator nou offisiële mededeling gedaan van die toekenning deur hierdie H.E. Vergadering aan

hom van die status van predikant, as erkenning van sy gewaardeerde dienste gedurende 34 jaar aan ons volk in Rhodesië bewys. Hy bid hom toe die seën van die Heer vir die toekoms.

Toga aan Ds.
Liebenberg oor-
handig.

Ook word aan hom deur Ds. P. K. Albertyn namens die Sinode 'n toga oorhandig.

Vir die woorde van waardering van die Stoel, vir die eerbewys in die toekenning van die status van predikant, en vir die geskenk van die lede van die Sinode spreek Ds. A. J. Liebenberg sy opregte dank uit.

Ouderling van
Protestantse Ge-
meente Graaff-
Reinet neem sit-
ting.

Ook heet die Moderator die Ouderling van die Protesterende Gemeente te Graaff-Reinet, die broeder P. J. Joubert, hartlik welkom in die Vergadering. Hy neem sitting met adviserende stem. Namens die Kerkraad en die Gemeente wat hy verteenwoordig spreek die broeder sy dank uit aan die Vergadering vir opname.

Afwesig.

Vandag was afwesig : Ds. W. F. Louw en Ouderling A. J. G. Lesch, en weens krankheid Di. C. V. Nel, M. J. de Kock en S. J. Latsky en die Ouderlinge N. Olivier en W. A. A. van Wyk.

Bidstond.

Die Moderator laat sing Ges. 93 : 1, spreek enige gedagtes uit in verband met die geskiedenis van die genesing van die dogtertjie van Jaïrus in Markus 5. Hy wys op die gebed van die vader, die tweevoudige antwoord wat die vader ontvang, en die manier waarop die Heer aan hom uitkoms verleen. Hy pas dit toe op die huidige omstandighede van ons Kerk.

Hy laat weer sing Psalm 146 : 4, waarna verskeie broeders in die gebed voorgaan.

Ten slotte laat hy sing Ges. 189 : 4 en spreek die seën uit.

Geresumeer en geteken op Dinsdag, 30 Oktober 1928.

G. J. HUGO, Moderator.

D. G. MALAN, Assessor.

J. P. VAN HEERDEN, Actuaris.

A. J. VAN WIJK, Scriba.

NEENDE SITTING.

Dinsdag, 30 Oktober 1928.

Na die bidstond van 9.15 tot 9.30 neem die offisiële verrigtinge 'n aanvang, en vra die Moderator Ds. C. W. Alheit die openingsgebed te doen.

Die Notule van die Agste Sitting word geresumeer en geteken.

Kommissie
Vertaling
van
Kerkwette.

As Lede van die Kommissie vir die Vertaling van die Kerkwette in Afrikaans word die volgende name deur die Moderatuur voorgedra, en deur die Vergadering goedgekeur :—

Vertalers :—Primarii :—Di. H. J. Pienaar, J. F. Mentz, P. B. Ackermann. Secundi :—Di. W. J. Naudé, J. F. Naudé.

Reviseurs :—Primarii :—Di. D. G. Malan, P. J. Viljoen, D. S. B. Joubert. Secundi :—Di. P. K. Albertyn, A. J. van Wyk.

Taalkundige Adviseur :—Prof. J. J. Smith.

Komplator :—Die Aktuarius.

Die Vergadering keur goed, dat Deputasies van andere Protestantse Deputasies van Kerke geleentheid sal hê om eersk. Vrydag, 2 November, om half-twaalf-^{ander Kerke.} uur, hulle opwagting in die Vergadering te maak.

Ook besluit die Vergadering vanmiddag 'n half-uur (van 4.30 tot Portret. 5-uur) af te staan vir die neem van die portret van die Sinode.

Aan die orde is die behandeling van die Rapporte onder die hoof Armesorg (Skema pag. 9).

RAPPORT VAN DIE KOMMISSIE VIR DIE ALGEMENE
ARMESORG (Skema pag. 62). Kommissie vir
Algemene Arme-
sorg.

Die Rapport kom paragraafswyse voor die aandag van die Vergadering.

In verband met paragraaf 5 (pag. 63) word die volgende voorstel van Di. D. du P. Steyn en M. Jooste deur die Vergadering aangeneem: „Aan die gemeente Grahamstown word ook gedurende die teenwoordige Toelaag Grahamsvakature die goedgekeurde toelae uit die Hulpbehoewende Gemeente Fonds betaal, solank as daar 'n geordende arbeider gereeld werksaam is.”

Ds. D. du P. Steyn.

In verband met paragraaf 7 (pag. 63) stel Ds. J. A. Pienaar voor: „Hierdie H.E. Vergadering spreek sy opregte dank uit aan Ds. D. du P. Steyn vir sy self-verloënde arbeid in die gemeentes Melsetter en Gwelo tydens die langdurige vakatures.”

Dit word deur Ds. P. B. Ackermann gesekondeer, en deur die Vergadering aangeneem.

Inlywing van die Gemeentes in Rhodesië in die N.G. Kerk in die Oranje-Vrystaat. Inlywing van gemeentes van Rhodesië by Vrystaatse Kerk.

By die behandeling van Hoofstuk 2 (pag. 64) word deur Ds. D. P. van Huyssteen, met Ds. J. N. Geldenhuys voorgestel: „Die Sinode besluit om die voorgestelde inlywing van die Rhodesië-gemeentes by die N.G. Kerk van die Oranje-Vrystaat, en op die voorwaardes deur die Sinode van die Oranje-Vrystaat genoem, goed te keur.”

Aan die bespreking van hierdie saak neem deel: Di. D. P. van Huyssteen, J. N. Geldenhuys, J. A. Pienaar, P. K. Albertyn, A. J. L. Hofmeyr en Ouderling E. L. P. Stals.

Die voorstel word met algemene stemme aangeneem.

'n Verder voorstel van Di. P. K. Albertyn en A. F. Louw word deur die Vergadering goedgekeur. (a) „Met die oog op die pasgevalle besluit, dat die gemeentes van ons Kerk in Rhodesië by die Vrystaatse Kerk ingelyf sal word, neem die Sinode die geleentheid te baat om hierdie gemeentes, in Christus naam, waarwel toe te roep. Die Sinode gee hulle die versekering van sy liefde en voortdurende belangstelling en spreek die begeerte uit dat die Moderator, of iemand deur hom benoem, die afskeidsgroete van die Kaapse Kerk persoonlik aan die gemeentes van Rhodesië sal oordra. (b) Die Sinode betuig ook sy hoë waardering aan die Vrystaatse Kerk vir sy gewilligheid om hierdie gemeentes op te neem, en vertrou dat die vereniging, onder Gods beskikkings tot wedersydse seën mag strek.”

Noodleniging.

Hoofstuk 5—Noodleniging.

Dank vir hulp,
toegebring aan
(a) Susterkerke; en die Assessor deur die Vergadering besluit om Aanbevelings 2, 3 en
(b) Administratorteur; (c) Gemeen-4 op pag. 71 van die Rapport goed te keur.
tes.

Daarna word die volgende voorstelle deur die Vergadering aangeneem:

(1) Van Di. F. X. Roome en J. P. Burger: „Die Sinode rig 'n Dank aan Help-skrywe van dank aan die respektiewe Sentraalbesture van die *Helpmekaar* van die Vrystaat en Kaapprovincie vir die groot somme (meer dan £2,000) gegee tot ondersteuning van hulpbehoewende kinders in die noodlydende distrikte, veral met die oog op onderwys en opvoeding, waardeur vele kinders van ondergang gered is.”

Geteisterde gemeentes.

(2) Van Di. C. H. Kruger en G. J. du Plessis: „Die H.E. Sinode verseker al die deur droogte geteisterde gemeentes van innige meegevoel en opregte voorbidding. Die Here gee aan hulle volhardingsvermoë, geloofsmed, heililing van lewe, en 'n spoedige uitredding. Intussen dra die Sinode dit aan die Algemene Armesorg Kommissie op om soos tot hiertoe, voort te gaan om hulle daadwerklik te help.”

Afsterwe van Br. Japie Eksteen.

(3) Van Di. A. F. Louw en D. S. B. Joubert: „Die Sinode neem kennis van die afsterwe van ons broeder Japie Eksteen en wens met waardering gewag te maak van hoe hy gedurende meer dan dertig jaar as arbeider in ons Sendingveld, sowel as in ons gemeentes tuis, met seën geestelik werk gedaan het.”

Beter maatreëls vir noodleniging.

(4) Van Ds. F. H. Badenhorst en Ouderling C. J. Meyer: „Die Sinode dra aan die Kommissie vir Algemene Armesorg op om met die Prowinsiale Administrasie en die Unie-Regering te onderhandel met die oog op meer effektiewe en wetenskaplike maatreëls vir noodleniging.”

Distrikte wat nog ly.

(5) Van Di. P. J. Viljoen en J. P. Wolhuter: „Dit word onder die aandag van die Kerk, die volk en die Regering gebring dat die nood van die gemeentes Oudtshoorn, De Rust, De Hoop, Volmoed, Calitzdorp, Ladismith, Laingsburg, Prins-Albert, Calvinia, Nieuwoudtville, Vanrhynsdorp, Nieuwe Rust, Garies, Namakwaland en Barrydale groter is as ooit en dat hulle besondere aanspraak het op meegevoel en steun.”

Kerklike Kos-huise.

Hoofstuk 6—A.—Kerklike Koshuise.

Versigtigheid omtrent uitbreiding. Aanbeveling 6 van die Kommissie (pag. 71) deur die Vergadering aangeneem.

Kinderbesker-mingsakte.

Hoofstuk 6—B. 4—Kinderbeskermingsakte.

Inkorting van Onderhoudstoelae

By die behandeling van Hoofstuk 6 B. en in verband met Aanbeveling 7b (pag. 71) word die volgende voorstel deur Di. D. P. van Huyssteen en P. W. A. de Klerk ingedien en deur die Vergadering aangeneem: „Dit is met ontsteltenis dat die Sinode verneem het van die besluit van die Unie-Departement van Onderwys om die onderhoudstoelae vir verwaarloosde kinders in te kort, en besluit hy dit aan die Algemene Armesorg-Kommissie op te dra om saam met die Vrystaatse Kerk en die Kinderwelvaart-Vereniging met die Minister van Opvoeding te onderhandel ten einde die dreigende gevvaar af te weer.”

Hierdie saak is nog voor die Vergadering as dit tyd is om te verdaag.

Die volgende Kommissies word deur die Moderator benoem :—

(a) As Deputasie om oor die saak van die Opvoeding op wagting te Deputasie oor Opvoeding na Administrateur : Di. J. R. Albertyn, E. Dommissie, A. F. ministrateur. Louw, A. D. Lückhoff.

(b) Kommissie vir die Herderlike brief : Di. G. F. C. Faustmann, Kommissie vir Herderlike Brief. M. Smuts, P. J. du Plessis.

Na die Pouse gaan die Vergadering voort met die behandeling van Hoofstuk 6—B.—*Weeshuise en Tehuise.*

Veral is voor die aandag die *Koshuise te Graaff-Reinet.*

'n Mosie van orde ingedien deur Di. A. J. Olivier en I. J. Minnaar : „Aangesien die Algemene Armesorg-Kommissie besluit het om van hierdie saak af te stap, so besluit hierdie Vergadering om ook hiervan af te stap,” word deur die Vergadering verwerp.

Die volgende voorstel van die Aktuarius en die Assessor word deur die Vergadering aangeneem : „Deze zaak worde verwezen naar de Rechtskommissie om staande de Vergadering rapport te doen.” En dit word besluit om die voorstelle, wat met betrekking tot hierdie saak op die tafel is, ook in hande van die Regskommissie te stel.

Hoofstuk 6—F.—*Hostel vir Plattelandse Kinders.*

In verband hiermee stel Ds. P. J. Perold voor : „Die Sinode spreek dit as sy oortuiging uit, dat die Regering sonder versuin stappe sal neem om gevolg te gee aan die aanbevelings van die Regeringskommissie met betrekking tot die oprigting van Tehuise in verband met die stedelike industrieë.”

Dit word gesekondeer deur Ds. F. X. Roome, en deur die Vergadering aangeneem.

Hoofstuk 6—H.—*Gesondheidskomitees.*

Ds. C. H. Stulting en Ouderling S. Ferreira stel hier voor : „Die Sinode verwelkom die beweging van die A.C.V.V. om die gesondheidstoestande op die platteland te verbeter, en spoor die Kerkrade aan om hierdie beweging te ondersteun.”

Dit dra die goedkeuring van die Vergadering weg.

Die volgende voorstelle word nou ingedien, en almal deur die Vergadering goedgekeur :

(1) „Die Sinode spreek sy hoë waardering uit oor die onderneming Aanteelveeskema. wat uitgegaan het van die Sekretaris van die Algemene Armesorg om 100,000 aanteelskape bymekaar te bring vir die Noodlydende Distrikte, en maak 'n ernstig beroep op al die Kerkrade om hierdie goeie saak alle moontlike steun te gee.”

(2) „Die H.E. Sinode dra dit aan die Armesorg-Kommissie op om Arbeid in Suid-met die oog op die beter bearbeiding van ons lede in Suidwes, alle wes. moontlike geldelike steun te gee.”

(3) „Die Sinode dra dit op aan die Moderator om in die loop van die Besoek van Moderator na Suid-wes. volgende jaar ons gemeentes in Suidwes te besoek.”

(4) „Met innige dankbaarheid, hoë waardering en grote liefde wil hierdie Vergadering hulde bring aan die bekwaamheid, ywer, geesdrif, ondernemingsgees en geloofsmoed van die Sekretaris van die Armesorg,

Weeshuise en Tehuise.
Koshuise te Graaff-Reinet.

Saak na die Regskommissie verwys.

Hostels vir Plattelandse kinders.

Gesondheidskomitees, A.C.V.V.

Waardering Ds. A. D. Luckhoff. In die besonder word aan hom dank gebring vir wat hy gedoen het vir die gemeentes wat so swaar onder die teisterende droogtes gely het. Ons bid hom by voortdureng toe bekragtiging van God na liggaam en gees vir sy groot en belangrike werk."

Hulpbehoewende Gemeentefonds.

(5) „Die Sinode is oortuig dat die Hulpbehoewende Gemeente Fonds wat nou op £10,000 staan, gesterk moet word, en daarom dra hy dit aan die Armesorg-Kommissie op om planne te beraam, die som so spoedig moontlik tot op £20,000 te bring. Die Sinode onderneem om die Kommissie in sy pogings om aan die opdrag te voldoen, sy hartlike steun te gee.”

Die Rapport word met dank aangeneem

Arbeidskolonie-Kommissie.

RAPPORT VAN DIE ARBEIDSKOLONIE-KOMMISSIE (pag. 72).

Die Skriba van die Kommissie, Ds. J. C. Truter, gee by die behandeling, op verskeie punte van hierdie Rapport inligting.

Plakkers.

By wat voorkom onder *Plakkers*—(pag. 74)—aangaande die Roomse, vind daar 'n bespreking plaas, dog op voorstel van Ouderling F. S. Malan besluit die Vergadering die saak by die bespreking te laat.

Industrieë.

Industrieë (pag. 72).

Hier word die volgende voorstel van die Aktuarius met die Assessor deur die Vergadering aangeneem: „De Vergadering neemt met blijdschap kennis van het voornemen van de Kommissie om industriën tot stand te brengen en bid haar Gods zegen toe.”

Aanbevelings (pag. 77).

1. Dank aan Regering; 2. Brug te Paardeneiland; 4. Noordvoor.

Aanbevelings 1, 2 en 4 van die Kommissie dra die goedkeuring van die Vergadering weg, terwyl Aanbeveling 3 nog in hande van die Kommissie oor die Fondse is.

Waardering van Kommissie vir Arbeidskolonies.

Aan die einde van hierdie Rapport kom die volgende voorstel van die Assessor op die tafel: „Die H.E. Sinode spreek sy hoë waardering uit jeens die Kommissie vir Arbeidskolonies vir werk deur hulle gedaan, en betuig tewens sy dank jeens die Heer vir die sukses, waarmee hierdie gewigtige onderneming van die Kerk bekroon is.”

Afwesig.

Dit word gesekondeer deur die Aktuarius en deur die Vergadering aangeneem.

Vandag was afwesig: Ds. C. R. Kotzé en Ouderling D. P. Malan, en weens krankheid Di. C. V. Nel, S. J. Latsky, M. J. de Kock en Ouderling W. A. A. van Wyk.

Broederlik Onderhoud.

In die aand kom die Vergadering byeen vir die *Broederlik Onderhoud*.

Die Assessor neem die voorsitterstoel in, laat sing Ps. 146 : 5, 6, en vra Ds. D. F. van der Merwe in die gebed voor te gaan. Daarna lees hy uit die Woord van God Mat. 25 : 31-40, en wys op drie waarhede in die voorgelese skrifgedeelte, die eindoordeel is so nou verbind aan praktiese christelike liefdadigheid, die Heer Jesus vereenselwig Sig met Sy volgelinge, en die loon wat die Heer Jesus voorhou vir getroue pligsbetragting is so heerlik.

Die eerste spreker is Dr. T. C. de Villiers. Sy onderwerp is: „*Die Kerk en sy Sosiale Roeping*.“ Hy wys op die 120,000 arme-blankes in ons volk, één uit elke 15 blankes is 'n arm-blanke; op die 4,333 misdadigers

in die afgelope jaar, één uit elke 17 van die bevolking; op die egskeidinge, één uit elke 11 huwelike, en ander skrikwakkende feite. Op die vraag: „wat kan die Kerk hieraan doen?” noem hy enige beginsels waarlangs die Kerk moet te werk gaan: (a) Die Kerk moet wetenskaplik te werk gaan; (b) die Kerk moet publieke opinie lei; (c) die verandering van die lewe van die individu moet die Kerk voorop stel; (d) die Kerk moet die beweegkrag aanbied vir sosiale hervorming, t.w. die gees van liefde.

Die Vergadering sing Ges. 92 : 3, en daarna spreek Ds. P. J. Viljoen oor „Droogte en Armoede.” Hy wys daarop, dat die droogte armoede Droogte en armoede. skep, en met die armoede ander vraagstukke. Op treffende wyse skets hy die lotgevalle van die mense, wat uit hulle grond raak, en die haglike toestand waarop dit uiteindelik uitloop. Hy spreek op onderhoudende wyse oor die droogte-vraagstuk self.

Na die sing van Ges. 92 : 4 kry die twee amptenare van die Arbeidskolonie, Kakamas, die heer J. W. Louw, Superintendent, en die heer Br. J. W. Louw, W. F. v. d. Riet, hoof van die winkel-besigheid, geleentheid om die Br. W. F. v. d. Riet. Vergadering toe te spreek.

Die heer Louw dank die Sinode vir die simpatieke behandeling van die Rapport van die Arbeidskolonie-Kommissie. Hy wys op die merkbare vooruitgang en opbloei van die Kolonie.

Ook die mededelinge van die heer W. F. van der Riet is besonder bemoedigend.

Die Assessor bring die dank van die Vergadering aan die sprekers van die aand, spreek met waardering van die teenwoordigheid van die here Louw en Van der Riet, en wens hulle die seën van die Heer toe vir die toekoms.

Die Assessor vra Ds. J. H. Hugo om die slotgebed te doen, laat sing die laaste vers van Ges. 83, en spreek die seën uit.

Geresumeer en geteken op Woensdag, 31 Oktober 1928.

G. J. HUGO, Moderator.
D. G. MALAN, Assessor.
J. P. VAN HEERDEN, Actuarius.
A. J. VAN WIJK, Scriba.

TIENDE SITTING.

Woensdag, 31 Oktober 1928.

Om 9.30-uur word, na die gewone bidstond, die werksaamhede hervat, en word die openingsgebed deur Ds. M. Jooste gedaan.

Die Notule van die Neënde Sitting word geresumeer, en na goedkeuring, deur die Moderatuur geteken.

Wyle die heer Geo. Hofmeyr.

Die Moderator maak melding van die betreурde afsterwe van die heer Geo. Hofmeyr, Rektor van die Grey-Kollege, Bloemfontein. Die Afsterwe van Hr. Vergadering gee sy deelneming te kenne deur op te staan, en besluit George Hofmeyr.

telegramme van deelneming te stuur aan Mev. die Wed. Geo. Hofmeyr, en aan Prof. en Mev. P. J. G. de Vos, ouers van Mev. Hofmeyr.

T e l e g r a m m e. Die volgende telegramme van seënwense word deur die Scriba voorgelees: Van Di. Swart en du Toit, Lichtenburg; Vroue-Sendingbond-Vergadering, Wellington; Klassikale Vergadering van die Geref. Kerk, Piet-Retief; Kerkraad, Upington; en ook telegramme van dank van Prof. P. J. G. de Vos, en Student Potgieter, Wellington.

Sendingarbeiders
in Rhodesië.

Geordende en Ongeordende Sendingarbeiders in Rhodesië.

T u g.

In verband met besluite deur die Vergadering geneem, stel Di. H. J. Pienaar en J. F. Mentz voor: „Die bepalinge deur die Sinode neergelê ré die opsig en tug in verband met die geordende en ongeordende sendingarbeiders in Rhodesië word na die Aktuarius verwys om na te gaan of die bepalinge duidelik genoeg is met die oog op die regsposisie van die gemelde arbeiders.”

Dit word deur die Vergadering goedgekeur.

L e k e arbeiders.

Bp. 64 (pag. 9)—*Leke-arbeiders(sters).*

Ds. P. J. Perold lig die beskrywingspunt toe.

Op die tafel kom die volgende voorstel van die Aktuarius: „De Synode erkent de wenselikheid van geschikte leeke-arbeid. Wat aangaat de opleiding van dezulken drage zij het op aan de Commissie voor Speciale Evangelieprediking om met inachtneming van Artt. 239 en 241 handelend op te treden. Wat betreft de werkzaamheden van zoodanige arbeiders, wordt bepaald dat zij in gemeenten zullen mogen arbeiden alleen met toestemming van en onder opzicht van den betrokken Kerkraad.”

’n Mosie van Orde van Di. G. J. Barnard en T. J. Kotzé: „Hierdie Vergadering besluit dat vir die teenswoordige die saak van leke-arbeiders by die bespreking gelaat word,” word afgestem.

Aan die bespreking van hierdie saak neem deel: Di. P. J. Perold, P. K. Albertyn, D. S. B. Joubert, P. J. v. d. Merwe, E. G. Malherbe, F. X. Roome, G. J. Barnard, J. F. Mentz, die Aktuarius, Di. T. J. Kotzé, A. F. Louw, C. F. Scheepers, G. J. du Plessis, en Ouderling P. H. de Kock.

Die voorstel word besluit van die Vergadering.

Hiermee is Bp. 121 verval.

K e r k ekantoor-
Kommissie.

VERSLAG VAN DIE KERKEKANTOOR-KOMMISSIE (pag. 110).

Belegging van ons
Fondse.

Hierdie verslag word puntsgewyse in behandeling geneem.

In verband met Punt 2—*Geldbelegging*—word Bp. 85, afkomstig van Ds. G. J. Barnardt, ook in behandeling geneem, en deur die insender toegelig.

Op voorstel van Ouderling J. P. Malan en Ds. J. Rabie, besluit die Vergadering hierdie saak by die bespreking te laat.

By Punt 3—*Hugenote-Gedenkteken*—word deur Ds. P. G. J. Meiring voorgestel: „De Synode hecht zijn goedkeuring daaraan, dat de Synodale Zaal, onder toestemming van de Kerkekantoor Kommissie, meer uitgebreid ter beschikking zal zijn van Kerklike en verwante lichamen voor 't houden van vergaderingen, wordende het verstaan, dat deze lichamen verantwoordelik zullen zijn voor alle kosten in verband met zodanig gebruik (schoonmaken, lichten, enz.)”

Dit word gesekondeer deur Ds. J. H. Hugo en deur die Vergadering aangeneem.

'n Verder voorstel van Ds. P. K. Albertyn en die Assessor word besluit van die Vergadering, t.w.: „Aan die Kerkekantoor-Kommissie word opgedra om ter nagedagtenis aan ons Kerklike voormanne geraamde portrette van die predikante, wat ons Kerk as Moderators gedien het, te verkry, en dié aan die mure van die Sinodale Saal te hang.”

By Punt 7—*Deelname van die Transvaalse Armeblanke-Kommissie aan die Pred.-Pensioenfonds*—kry Ds. Paul Nel, Moderator van die Transvaalse Kerk, geleentheid om, namens sy Kerk, hierom aansoek te doen.

In verband met Punt 16—*Boustowwe vir die Kerkgeskiedenis*—stel Ds. P. G. J. Meiring, met Ds. M. Smuts, voor: „De Synode besluit het werk van Archivaris onzer Kerk (Art. 104) en van het verzamelen van kerkelike bouwstoffen en het opstellen van een Synodale Repertorium, aan Eerw. A. Dreyer permanent op te dragen tegen 'n salaris door de Kerkekantoor Kommissie te worden vastgesteld, en te worden betaald uit het Synodale Fonds of uit het batig saldo van *De Kerkbode*, als zulks daartoe beschikbaar gesteld wordt. Ingeval Eerw. Dreyer de aanstelling niet aanneemt, zal de Kerkekantoor Kommissie 'n andere aanstelling doen. De aangestelde persoon is aan deze Kommissie verantwoording schuldig, en zal ook van haar zijne instrukties ontvangen.”

Dit dra die goedkeuring van die Vergadering weg.

Ds. Paul Nel bring hier voor die aandag van die Vergadering die geval van Eerw. John Murray, gewese sendeling van ons Kerk, wat in swakte gesondheidstoestand en in behoeftige omstandighede verkeer.

Hierdie saak sal later die aandag van die Vergadering hê.

Groete van die Transvaalse Kerk.

As Afgevaardigde van die N.H. of G. Kerk in die Transvaal handig Ds. Paul Nel sy Geloofsbrief in, word welkom geheet deur die Moderator, en die geleentheid gegee om die groete van sy Kerk oor te bring. Hy

Groete van Transvaalse Kerk, by monde van Ds. Paul Nel.

wys op die groot verandering in die geledere van ons Kerk in die laaste 22 jaar, as hy dink aan baie persone wat sitting gehad het in die Sinode van 1906, toe hy ook as Afgevaardigde hier was. Hy wys op die eenheid van die Kerk in Transvaal met ons Kerk, wat veral uitgekom het in dae van sware beproeing. Die Transvaalse Kerk is die jongste, maar ook die grootste dogter van hierdie Kerk. In die laaste 25 jaar het die Kerk in die Transvaal sodanig in groei toegeneem, dat waar daar toe 28 gemeentes met 30,000 lidmate en 32 predikante was, daar nou 91 gemeentes met 85,000 lidmate en 86 predikante is. Daar was merkwaardige vooruitgang op sendinggebied. Hy wys ook op besondere vraagstukke waarmee die Transvaalse Kerk te doen het, b.v. die Alluwiale delwerye op Lichtenburg, waar daar 'n toestroming was van vyftig- tot honderdduisend mense; die Nedersettings by Hartebeestpoortdam en die magtige wêreldees op die Rand. Hy spreek ook oor die Voortrekkersfonds, die vooruitgang op Opvoedingsgebied, en doen mededelings aangaande die gemeentes van die Transvaalse Kerk in Oos-Afrika. Daarna bring hy die innige groete van die Transvaalse Kerk oor.

By monde van Ds. J. F. Botha ontvang hy die dank van hierdie Vergadering.

Op versoek van die Moderator word aan Ds. Nel en die Kerk wat hy verteenwoordig, die laaste vers van Psalm 134 toegesing.

Kerk ekantoor-Kommissie.

Na die Pouse is weer in behandeling die *Verslag van die Kerkekantoor-Kommissie* (pag. 110).

Aanbevelings (pag. 111).

Daggelde by Buitengewone Ringsvergaderings.

1 (a) *Daggelde by Buitengewone Ringsvergaderings.*

Die volgende voorstel van Di. M. Smuts en E. G. Malherbe word deur die Vergadering aangeneem: „Art. 305 (b) Die Sinode bepaal dat onder hierdie Artikel ook verstaan word Buitengewone Ringsvergaderings waarby Daggelde betaal word.”

Reis- en daggelde van Kommissies.

1 (b) *Reis- en daggelde aan Kommissies wat beheer het oor Fondse.*

Die Sinode besluit dat net Kommissies, wat nie beheer oor fondse het nie, geregtig op uitbetaling is.

Die verslag word met dank aangeneem

Kommissie insake Indeling van Ringe.

RAPPORT VAN KOMMISSIE INSAKE INDELING VAN RINGE. Voor die Vergadering dien die gedrukte Rapport van die Kommissie insake Bpp. 3, 44 en 96.

Die wenslikheid van die indeling van Ringe word deur die Vergadering in beginsel aangeneem, en daarna word die aandag gegee aan wat die Kommissie voorstel.

Na sekere wysiginge, waartoe die Vergadering besluit, sal die 20 Ringe as volg saamgestel wees:—

1. RING VAN KAAPSTAD.
 - 1 Kaapstad
 - 2 Wynberg
 - 3 Simonstad
 - 4 St. Stephens
 - 5 Drieankerbaai
 - 6 De Nieuwe Kerk
 - 7 Rondebosch
 - 8 Kalkbaai
 - 9 Maitland
 - 10 Observatory
 - 11 Parow
 - 12 Woodstock
 - 13 Goodwood
 - 14 Chubut

2. RING VAN TULBAGH.
 - 1 Tulbagh
 - 2 Worcester
 - 3 Robertson
 - 4 Ceres
 - 5 Sutherland
 - 6 Porterville
 - 7 Goudini
 - 8 Laingsburg
 - 9 Kruisvallei
 - 10 McGregor
 - 11 Murray

3. RING VAN SWELLENDAM.
 - 1 Swellendam
 - 2 Riversdale
 - 3 Mosselbaai
 - 4 Montagu
 - 5 Heidelberg
 - 6 Barrydale
 - 7 Albertinia
 - 8 Herbertsdale
 - 9 Van der Merwe

4. RING VAN GRAAFF-REINET.
 - 1 Graaff-Reinet
 - 2 2de Do.
 - 3 Uitenhage
 - 4 Jansenville
 - 5 Aberdeen
 - 6 Steytlerville
 - 7 Nu Bethesda
 - 8 Sondagsrivier
 - 9 Waterford
 - 10 Port Elizabeth
 - 11 Pienaar

5. RING VAN ALBANIE.
 - 1 Cradock
 - 2 Somerset Oost
 - 3 Glen-Lynden
 - 4 Albanie
 - 5 Steekenström
 - 6 Alexandria
 - 7 Greykirk
 - 8 Pearson
 - 9 Adelaide
 - 10 Paterson
 - 11 Grahamstown

6. RING VAN BEAUFORT.
 - 1 Beaufort West
 - 2 Richmond
 - 3 Victoria West
 - 4 Fraserburg
 - 5 Murraysburg
 - 6 Carnarvon
 - 7 Amandelboom
 - 8 Loxton
 - 9 Merweville
 - 10 Van Wyksvlei
 - 11 Vosburg

7. RING VAN GEORGE.
 - 1 George
 - 2 Humansdorp
 - 3 Knysna
 - 4 Uniondale
 - 5 Karreedouw
 - 6 Joubertina
 - 7 Herold

8. RING VAN BURGERSDORP.
 - 1 Burgersdorp
 - 2 Aliwal Noord
 - 3 Lady Grey
 - 4 Barkley Oost
 - 5 Molteno
 - 6 Sterkstroom
 - 7 Jamestown
 - 8 Rossville

9. RING VAN DE PAARL.
 - 1 Paarl
 - 2 Swartland
 - 3 Durbanville
 - 4 Wellington
 - 5 Franschhoek
 - 6 Riebeek West
 - 7 Philadelphia
 - 8 Riebeek Kasteel
 - 9 Noorder Paarl

10. RING VAN COLESBERG.
 - 1 Colesberg
 - 2 Middelburg
 - 3 Hopetown
 - 4 Hanover
 - 5 Philipstown
 - 6 Steynsburg
 - 7 Maraisburg
 - 8 Petrusville
 - 9 Venterstad
 - 10 Strydenburg
 - 11 De Aar

11. RING VAN DUTOITSPAN.
 - 1 Dutoitspan
 - 2 Kimberley
 - 3 Warrenton
 - 4 Klein Boetsap
 - 5 Vryburg
 - 6 Mafeking
 - 7 Barkly West
 - 8 Stella

12. RING VAN CLANWILLIAM.
- 1 Clanwilliam
 - 2 Calvinia
 - 3 Namakwaland
 - 4 Van Rhynsdorp
 - 5 Nieuwoudtville
 - 6 Brandvlei
 - 7 Garies
 - 8 Namies
 - 9 Nieuwerust
13. RING VAN QUEENSTOWN.
- 1 Queenstown
 - 2 Oost Londen
 - 3 Cathcart
 - 4 Tarkastad
 - 5 Kingwilliamstown
 - 6 Komgha
 - 7 Alice
 - 8 Umtata
 - 9 Reddie
14. RING VAN STELLENBOSCH.
- 1 Stellenbosch
 - 2 Caledon
 - 3 Somerset West
 - 4 Bredasdorp
 - 5 Napier
 - 6 Villiersdorp
 - 7 Kuilsrivier
 - 8 Het Strand
 - 9 Stanford
 - 10 Greyton
 - 11 Rivieronderend
15. RING VAN BRITSTOWN.
- 1 Britstown
 - 2 Prieska
 - 3 Kenhardt
 - 4 Upington
 - 5 Gibeon
 - 6 Moria
 - 7 Kakamas
 - 8 Keimoes
 - 9 Marydale
 - 10 Keetmanshoop
 - 11 Marchand
 - 12 Warmbad
16. RING VAN GRIEKWASTAD.
- 1 Griekwastad
 - 2 Douglas
 - 3 Niekerkshoop
 - 4 Deben
 - 5 Danielskuil
 - 6 Kuruman
 - 7 Olifantshoek
 - 8 Dupoysburg
17. RING VAN BULAWAYO.
- 1 Bulawayo
 - 2 Melssetter
 - 3 Enkeldoorn
 - 4 Salisbury
 - 5 Umtali
 - 6 Lusaka
 - 7 Gwelo
18. RING VAN DORDRECHT.
- 1 Dordrecht
 - 2 Elliot
 - 3 Cedarville
 - 4 Ugie
 - 5 Indwe
 - 6 Maclear
 - 7 Du Plessis
 - 8 Kokstad
19. RING VAN PIKETBERG.
- 1 Piketberg
 - 2 Hopefield
 - 3 Darling
 - 4 Moorreesburg
 - 5 Vredenburg
 - 6 Leipoldtville
 - 7 Aurora
 - 8 Redelinghuys
 - 9 Citrusdal
 - 10 Koringberg
 - 11 Velddrift
20. RING VAN PRINS ALBERT.
- 1 Prins Albert
 - 2 Ladismith
 - 3 Oudtshoorn
 - 4 Willowmore
 - 5 Calitzdorp
 - 6 De Rust
 - 7 Van Wyksdorp
 - 8 De Hoop
 - 9 Rietbron
 - 10 Volmoed

RAPPORT VAN DIE KOMMISSIE OOR DIE FONDSE.

U Kommissie het die eer die volgende verslag van die sake hom opgedra u voor te lê:

1. Die Fondse. Sien bl. 95.

By noukeurig ondersoek van die boeke, verslae en kassa van die verskillende kerklike fondse onder administrasie van die Saakgelastigde in die Kerkekantoor blyk het, dat:

1. Elke ontvangs erken, in kwitansieboek genommerd en bewaar word, volgens orde van uitbetaling. Vandaar gaan dit weer na die kassaboeck.

2. Uitgawe van alle tjeks word behoorlik in kontraboek aangeteken, en die versameling van tjeks volgens orde van uitreiking gehou sorgvuldig bewaar.

3. Van die kassa- en kontraboeck gaan dit na die Ledgers.

4. Van die Ledgers weer na 'n boek waarin die verskillende fondse afsonderlik opgeteken staan.

5. Rente op uitstaande kapitaal word elke ses maande ingevorder. Elke skuldenaar word gereeld herinner van sy verpligtings.

6. Al die Sinodale Kollektes word in 'n aparte boek opgeteken om te sien of elke gemeente sy verpligtings nagekom het.

7. Van al die verskillende fondse word 'n korte staat in 'n aparte boek aangegee.

8. In *De Kerkbode* word elke week verantwoording gedoen van al die inkomste.

(a) Aanbereling:

U Kommissie beveel aan dat die Sinode by elke Kerkraad daar sterk op moet aandring om sonder versuim elke kollekte op te stuur na die Kerkekantoor.

Art. 19 : 14

Wat betref die wyse waarop die boeke in die Kerkekantoor gehou word, is u Kommissie van oordeel dat hulle nie beter kan doen nie as om 'n afskrif van die laaste Rapport van die Ouditeure aan die Vergadering voor te lê.

RAPPORT VAN OUDITEURE:

Wij, de ondergetekenden, hebben de eer te certificeren dat wij de boeken van de WelEerw. Zaakgelastigde der Ned. Ger. Kerk van Zuid-Afrika voor het tijdperk, eindigende 30 Junie 1928, hebben nagezien en korrekt bevonden; dat wij de sekuriteiten van de belegde fondsen bij de Zuid-Afrikaanse Assoc. hebben onderzocht en in orde bevonden. Sommige van de oudere beleggingen zijn nog in naam van de Associatie pro de Kerk, doch alle nieuwe beleggingen worden gemaakt in naam van de Zaakgelastigde in der tijd van de Kerk.

Gaarne konstateren wij dat de boeken van de WelEerw. Zaakgelastigde *zeer juist, doeltreffend en net gehouden* worden, en dat alle vereiste inlichtingen ons *met de grootste bereidwilligheid verstrekt zijn*.

De omvang het werk op het kantoor van de Kerk neem steeds toe, daar niet alleen de permanente fondsen jaar na jaar toenemen, maar speciale inzamelingen zoals door droogte noodlijdenden in het afgelopen jaar zeer veel werk op het kantoor veroorzaaken.

(Get.) D. J. DE VILLIERS, }
P. F. THERON, } Auditeuren

Staat van die Fondse. Sien Byvoegsel, bl. 121:

Onder die aandag van die Sinode word gebring die uitgebreidheid en veelvuldigheid van die werkzaamhede in die Kerkekantoor.

'n Resumé:—

Staat van die Fondse tot op 30 Junie 1928

Met inbegrip van die P.P.F. en P.W.F.	£491,274
--	----------

Skuldbewyse:—

d.w.s. £105,594 meer as op Junie 1924.	
--	--

Totale inkomste vir die vier jare ...	£971,403
---------------------------------------	----------

Totale uitgawes vir die vier jare ...	£865,809
---------------------------------------	----------

Van die totale som van £491,274 is die Kerkekantoor verantwoordelik vir
die belegging van £340,827
Die S.A. Assoc. administreer £150,447

Nie minder as 36 fondse word op daardie kantoor behartig.

(b) *Aanbeveling:*

Met die cog op al die werksaamhede en die waardering van die Kerkekantoor beveel u Kommissie aan dat die salaris van die Saakgelastigde verhoog word van £600 tot £720 plus vasgestelde huishuur, en dié van die Assistent met £50, d.w.s. tot £470.

Bp. 85, bl. 11. *Skema van Werksaamhede:*

Die kwessie word vir oorweging na die Sinode verwys. U Kommissie bevind egter dat die wyse van kapitaal-belegging deur die Kerkekantoor gevolg, gesond is.

2. *Algemene Armesorg-Kommissie.*

Bl. 71. *Aanbeveling 8.*

U Kommissie wil onder die aandag van die Sinode bring die feit dat die gemeentelike bydrae gans onvoldoende is gewees, en baie gemeentes het versuim in hierdie oopsig. Hy beveel aan die aanname van hierdie punt, en daarby die bepaling van 'n Sinedale kollekte vir die Algemene Armesorg-Kommissie kas i.p.v. dié vir die Arbeidskolonie—sien bl. 76, al. 7.

3. *Arbeidskolonie.*

Bl. 95, 3.

Met blydskap kan die Kommissie medeeel dat terwyl die uitgawes in 1924 die inkomste met £2,000 oorskry het, is die toestand so verander dat daar 'n balans van oor die £2,700 is.

Bl. 76. *Valuasie van die Kolonie staan op £325,000.*

Bl. 76, 4.

U Kommissie beveel aan dat die jaarlikse kollekte vir die Arbeidskolonie gestaak word.

4. *Binnelandse Sending.*

Bl. 95. *Punt 4.*

Met innige dankbaarheid word kennis geneem van die balans in die kas op 30 Junie 1928 van £66 5s. 4d. U Kommissie druk sy spyt uit oor die daling van die kollektes met £500 in 1928, waarskynlik te wyte aan die langdurige droogtes en beveel aan, bl. 99

(1) Dat aleer die geringe toelaes aan die gemeentes in te kort daar 'n besondere poging deur die Binnelandse Sending Sub-Kommissie aangewend sal word om die fonds te versterk.

(2) Bl. 53. *Punt C. 7; bl. 58. C.*

U Kommissie besluit dit aan te beveel, nl. dat dispensasie sal verleen word in verband met Art. 286, en aan die Binnelandse Sending Sub-Kommissie reg gegee word om in plaas van die Sendinggemeente op te tree insake deelname aan die P.P.F.

5. *Buitelandse Sending.*

Bl. 95. *Punt 5.*

U Kommissie betreur dieselfde daling aan te tref wat gemeentelike hydraes betref vir die algemene kas, wat ook te wyte is aan aanhouende droogtes.

Verblydend is egter te verneem van 'n vaste fonds gestig wat reeds oor die £8,200 bedra, die rente waarvan in die Algemene kas gestort word.

6. *Dorkas Armehuis.* Bl. 96.

Oorsaak van dankbaarheid vir die ruime legate ontvang gedurende die vier jare Die toestand van die fondse is gesond.

7. *Drostdy.*

Bl. 96: Die skuld is verminder met hyrna £4,000 waaroer ons ons verbly, ook wat gemeld word in par. 7, bl. 41.

Bp. 71, bl. 11: Word nie aanbeveel nie.

8. *Hugenote-Gedenkteken.*

Bl. 96. *Punt 8:*

Dit is verblydend dat die skuld sistimaties verminder word, sodat in 8 jaar tyd die som van £12,962 11s. 9d. op die ou gebou geheel afbetaal sal wees, en dat die nadelige saldo van £2,217 in vier jaar tyd uitgedelg wees.

9. *Hulpbehoewende Gemeentes.*

Bl. 96. *Punt 9:*

Aangesien die getal gemeentes waar die $1\frac{1}{2}$ persent gestort is vir hierdie fonds so gedaal is dat slegs 6 in 1927 hieraan voldoen het, beveel u Kommissie aan dat hierdie ondersteuning gestaak sal word.

Dit is verblydend dat die getal Hulpbehoewende gemeentes gedaal is van 30 in 1925 tot 20 in 1928.

Met die besluit dat die 7 gemeentes van die Ring van Bulawayo aan die sorg van die O.V.S. Kerk oorgedra sal word, sal die getal Hulpbehoewende gemeentes aanmerklik in ons Kerk verminder.

U Kommissie wil sterk aanbeveel dat die Sinodale kollekte vir hierdie doel met die Januarie-Nagmaal ruimer sal wees.

10. Hulpbeh. Jongel. Fonds.

Bl. 96. Punt 10.

1. U Kommissie betreur die feit dat 27 manne wat die Kweekskool-kursus deurloop het, en 9 wat hulle studies nie voltooi het nie, nog geld aan bogemelde fonds verskuldig is.

2. U Kommissie beveel aan:

- (a) Dat die skulde van H. J. Badenhorst en J. P. du Buisson (£30 en £20 respektiewelik), daar beide oorlede is, sal afgeskryf word.
- (b) Dat die Kerkekantoor Kommissie die nodige stappe sal neem om die skulde van die 7 in te vorder.
- (c) Wat betref die 27 wat die kursus deurloop het, voel die Kommissie baie sterk dat hulle moet verplig word om sonder uitstel te betaal. Diegene wat in die Sinode teenwoordig is, moet 'n ooreenkoms ter afbetaling tref met die Saakgelaagte voor die sluiting van die Sinode. So nie, sal hulle name die Sinode voorgedra word.

3. Bl. 23. Punt 33.

Re aansoek van kwytskelding van bedrag verskuldig deur Ds. M. J. Mey, van £25 en Ds. W. L. Steenkamp van £37 aan die Hulpb. Jongel. Fonds, besluit u Kommissie: „Dat die versoek nie toegestaan word nie.”

11. Predikante Pen. Fonds.

Hierdie fonds staan op byna £224,000. Die getal pensioenarisce is op die oomblik 36, met volle bedrag van £250; een kry gedeeltelik £116 13s.; en een is onder Klas 4 met £100 per jaar.

1. U Kommissie beveel die volgende *Klassifikasie* aan:

(a) Onder Klas I.

Aurora
Cathcart
Cedarville
Griekwastad
Joubertina
Kimberley
Kuilsrivier
Klerksdorp
Langlaagte
Makwassi
Petrusville
Piet Retief
Potgietersrust
Pretoria-Oos
Pretoria-Wes
Steynsburg
Van Rhynsdorp
Vryburg
Vereeniging

(b) Onder Klas II.

Danielskuil
Deben
Douglas
Dutoitspan
Elliot
Greyton
Herbertsdale
Kleinboetsap
Koringberg
Krokodil
Maitland
Nickerkshoop
Nieuwoudtville
Observatory
Olifantshoek
Oos-Londen
Premier-Myn
Redelinghuis
Riebeek-Kasteel
Rondebosch
Rossville
Robbeneiland
Roodepoort
Van der Merwe

- (c) Stofberg-Gedenkskool, docent van III na II.
 Armesorg-Sekretaris, III na II.
 Opleiding-Instituut (2) albei III na II.
 Spoerweg Sendeling, onder Klas III.

Nie deelhebsters nie:—

- Goodwood, III.
 Velddrift, III
 Marchand, III
 Pienaar, III
 Warmbad, S.W., III
 Amalia, Tvl., III
 Chrissiesmeer, Tvl., III
 Vrededorp, Tvl., III.
 Mamagabeskraal, Tvl., III.
 Pretoria-Noord, II

2. Ten spye van die vermeerdering van die Pensioene van £200 tot £250 toon die fonds 'n vermeerdering aan van byna £48,000. Dit moet toegeskryf word aan:

- (a) Vermeerderde Inlegpenninge. Daar is 42 aandele meer as in 1924 en 97 meer as in 1919 uitgeneem, wat seker te danke is aan die byvoeging van die teenswoordige Artikel 291.
 (b) Die verhoging van Kontribusies kragtens die nuwe indeling van 1924 vasgestel. Daar is net 29 gemeentes wat nie deelhebsters is nie.

AANSOEKKE OM DEELNAME IN PRED. PEN. FONDS.

1. Bp. 94:—Aansoek vir Spoorwegerbeider, N.G. Kerk in Natal in Klas IV. Aanbevole.

2. Bp. 119:—Aansoek van die Kinderhuis, Langlaagte, in Klas III om dit oor te dra van die Assistent Direkteur op die Direkteur. Aanbevole.

3. Bl. Punt 7:—Aansoek van Spoorwegerbeider, Eerw. B. J. Pienaar, om in Klas III geplaas te word. Dit word aanbeveel met die opbetaal van die addisionele inlegpenninge.

4. Bp. 91. Bl. 12

Dit word nie aanbeveel nie.

5. *Aansoek van Kakamas.* Sien brief ingesonde.

Die Hde aandeel van Kakamas aan die gemeente Marchand oor te dra en wel onder Klas III met opbetaling van die addisionele geldsom. Aanbeveling van Kommissie.

6. *Kuruman:* rē Aansoek om deelname in P.P.-Fonds ten behoeve van Ds. A. J. L. Hofmeyr:

Is u Kommissie van gevole dat hierdie aansoek nie kan toegestaan word nie (Art. 289).

Omdat:—(a) Dit is direk in stryd met die wetsbepaling. Art. 291.

(b) Dit is gans onbillik teenoor andere gemeentes wat reeds die addisionele som gestort het.

7. *Enkeldoorn.*

Die Sinode berus in die skikking getref met betrekking tot die Pensioen van Eerw. tans Ds. A. J. Liebenberg op sy 23ste vergadering, 1915. Sien Acta 23, bl. 113.

8. *Amptenaar van die Sondagskool* volgens die besluit van Sinode om opname in die Pr. P.F.

U Kommissie beveel aan om hom te plaas in die III Klas met die verstandhouding dat die addisionele som kontant sal opbetaal word.

9. *Aansoek rē Arbeider onder die Studerende Jeug.* Hy sal geplaas word in die III Klas.

10. *Rapport van Rekenkundige:*

Aanbeveling, bl. 153, Par. 8, kan deur die Kommissie nie aanbeveel word nie.

11. Die gewysigde skaal van die addisionele geldsomme kan die Kommissie nie aanbeveel nie, dog wil aan die hand gee dat Art. 289 onveranderd bly.

Bl. 24, Par. 37. Rè Aansoek van die Sinodale Kommissie van die N.H. of G. Kerk, Transvaal, dat Ds. M. L. Fick mag deel in die P.P.F. besluit u Kommissie om dit nie aan te beveel nie.

12. *Pred. Wed. Fonds.*

Die fonds staan op £139,244 en toon 'n vermeerdering van £19,854. Die toestand daarvan is seer bevredigend.

(1) Bp. 73, bl. 11.

Hierdie beskrywingspunt word aanbevole, nl.: „dat alle pensioenen uit dit fonds op £100 zullen staan,” veral daar dit gesteun word deur die Rekenkundige in sy Rapport. Bl. 155. Par. 8.

(2) Bl. 156, Punt 11, laaste gedeelte:

U Kommissie beveel aan:—

Aangesien Art. 264 verander is, kan enige predikant tot die fonds toegelaat word mits hy 'n bevredigend bewys van gesondheid sal lewer.

(3) Bp. 81.

Versoek van Ds. M. S. Daneel om kwytskelding van die som van £141.

U Kommissie is van gevoele dat aangesien hy so veel reeds betaal het, word dit hom kwytgeskeld.

13. *Sinodale Fonds.*

(1) Bl. 97. Punt 18.

U Kommissie beveel aan: „dat die Sinode ernstig sal aandring dat toegesien sal word dat by die Ringsittinge 'n volledige en noukeurige statistiek verskaf sal word.”

(2) Bpp. 50, 74, 75.

U Kommissie beveel aan dat die reisgelde sal wees ses pennies in plaas van een shilling per myl.

(3) Bl. 97.

U Kommissie beveel aan:

Hersiening van Art. 261, as volg:—

1. Buitenl. Sending: £160.
2. Pred. Pens. Fonds: £200.
3. Pred. Wed. Fonds: £150.
4. Theol. Sem. Fonds: £100.
5. Arbeidskol. Fonds: £75.
6. Alg. Armesorg Fonds: £60.
7. Binnel. Sending Fonds: £30.
9. Dorkas Armehuis Fonds: £40.
10. Hulp. Gem. Fonds: £35.
11. Op. Send. Fonds: £30.
12. Spoorweg Send. Fonds: £25.
13. Robben Eiland Fonds: £20.
14. Drostdy Fonds: £15.
15. Verdediging Kampe Fonds: £15.
16. Hugenote-Gedenk. Fonds: £15.
17. Sinod. Opv. Fonds: £25.
18. De Wet Op. Fonds: £10.
19. De Wet Fonds: £10.
20. Sending onder Israël: £20.
21. Hulpb. Jong. Fonds: £10.

(4) Bp. 76. Word nie aanbeveel nie.

(5) Bpp. 72 en 123. Word nie aanbeveel nie.

14. *Trust Fondse.*

Bl. 24. Punt 34.

In verband met die skrywe van die Kerkraad van Namakwaland, vraende ondersteuning uit seker fonds van £1,000 bemaak vir opvoeding, besluit hierdie Kommissie:

„Dat aan die Algemene Armesorg-Kommissie opgedra word om die rente te bestee vir die opvoeding van behoeftige kinders in Namakwaland.”

15. Bl. 97. *Re Aanberelinge van die Saakgelastigde.*

(a) U Kommissie beveel aan dat Art. 216 alinea 2 geskrap word, omdat dit foutief en oortollig is. vg. Art. 292.

(b) Ook word aanbevoie dat aan Art. 285 word toegevoeg, wat er staan in par. 4: „Dat de Synode zich 't recht voorbehoudt enig deelhebster aan 't fonds later in een hoger klas, dan die waaronder zij oorspronkelik toegelaten word te plaatsen.”

16. U Kommissie beveel aan dat die Sinode by elke Ring sterk sal aandring om die gemeentes wat nie deelhebsters aan die P.P.F. is, te beweeg deel te neem.

Met verskuldigde eerbied.

D. P. VAN HUYSSTEEN.
H. W. GEYER.
J. H. VAN BLERK.
G. J. EUVRARD.
M. T. R. SMIT.
J. P. VILJOEN.
S. S. GROVE.
P. J. DE JONGH.
G. J. BARNARDT (met voorbehoud).
P. A. ALHEIT (met voorbehoud).
J. A. PIENAAR (met voorbehoud).
B. v. M. LOUW.
I. J. MINNAAR (met voorbehoud).
W. J. THERON.
J. N. GELDENHUYS.
D. du P. STEYN.
B. J. WESSELS.
J. P. BURGER.

Die Rapport van die Kommissie oor die Fondse het nou die aandag van die Vergadering, en word puntsgewyse behandel.

Die Fondse

Verhoging van
salaris vir Saak-
gelastigde en As-
sistente.

1 (b) Verhoging van Salarisse.

Die Aanbeveling van die Kommissie oor die Fondse, dat die salaris van die Saakgelastigde verhoog word van £600 tot £720 plus vasgestelde huishuur en dié van die Assistent met £50, d.w.s. tot £470, word op voorstel van Di. H. J. Pienaar en J. F. Mentz deur die Vergadering goedgekeur.

Ds. S. F. Feneysy vra aantekening dat hy in die minderheid gestem het.

Kapitaal - beleg-
ging.

Bp. 85 (Skema, pag. 11)—Kapitaalbelegging.

Hierby stel Ouderling F. S. Malan voor: „Hierdie Vergadering dra dit aan die Kerkekantoor-Kommissie op om in die toekoms by die belegging van Kerkfondse die voorkeur te gee aan Goewerments- en veilige Munisipale lenings.”

Dit word gesekondeer deur Ds. W. F. Louw en deur die Vergadering aangeneem.

Aan Ouderlinge J. H. Visser (Velddrift) en D. J. Kotzé (Aurora) word toestemming verleen om e.k. Vrydag afwesig te wees.

Vandag was afwesig: Di. C. V. Nel, S. J. Latsky en G. J. van Zyl en Ouderlinge P. S. de Wit, B. von M. Louw en N. Olivier, almal weens krankheid.

Met die oog op die geseënde Kerkhervorming, waaraan ons vandag gedagtenis vier, laat die Moderator sing Ges. 156 : 1, en vra Ds. D. S. B. Joubert om die slotgebed te doen.

Geresumeer en geteken op Donderdag, 1 November 1928.

G. J. HUGO, Moderator.
D. G. MALAN, Assessor.
J. P. VAN HEERDEN, Actuarius.
A. J. VAN WIJK, Scriba.

ELFDE SITTING.

Donderdag, 1 November 1928.

Nadat 'n kwartuur aan gebed gewy is, gaan die Vergadering om 9.30-uur oor tot die Gewone Werksaamhede. Op versoek van die Moderator doen Ds. P. de W. Eksteen die openingsgebed.

Die Notule van die Tiende Sitting word geresumeer, en na goedkeuring, deur die Moderator geteken.

Nuwe Indeling van Ringe.

Nuwe Indeling van Ringe. Kiesing van nuwe Kommissies.

In verband met die nuwe Indeling van Ringe, waartoe die Vergadering gister besluit het, dra die volgende voorstelle van die Aktuarjus en Ds. H. J. Pienaar die goedkeuring van die Vergadering weg :

(1) „De Synode geve volmacht aan de nieuwe Ringen om tijdens deze Vergadering eene samenkomst te houden ten einde naar de eisen der wet zich tot wettige vergaderingen te konstitueren en ambtenaren en Kommissiën te kiezen en te benoemen.

(2) De Synode geve, met suspensie van alle betrokke wetsartikelen, volmacht aan de vertegenwoordigers van alle Ringen die wegens veranderingen in de Verdeling van Ringen gemaakt, ambtenaren of Kommissieleden verlore hebben, om tijdens deze Vergadering alhier bijeen te komen ten einde het benodigde personeel te kiezen en te benoemen, en andere maatregelen te nemen, die wegens die genoemde veranderingen noodzakelik mogen zijn.”

Die Rapport van die Kommissie oor die Fondse is weer aan die orde.

Punt 2—Algemene Armesorg-Kommissie (Skema, pag. 71).

Hierby kom die volgende voorstel van die Assessor op die tafel : „Die Insamelings vir Alg. Armesorg. Hierby kom die volgende voorstel van die Assessor op die tafel : „Die Insamelings vir Alg. Armesorg. H.E. Sinode besluit dat daar 'n Spesiale Insameling, wat meer moet beteken as 'n gewone kollekte, in elke gemeente ieder jaar gehou sal word ten behoeve van die kas van die Algemene Armesorg-Kommissie, en dat by elke Ringsvergadering pertinente navraag sal geskied of sodanige insameling wel gehou is.”

Dit word gesekondeer deur Ds. D. P. van Huyssteen en deur die Vergadering aangeneem.

3. Arbeidskolonie (Skema, bl. 95).

Arbeidskolonie.

'n Voorstel van Di. P. J. Viljoen en D. S. B. Joubert : „In die plek van die Kollekte vir die Arbeidskolonie word gestel Bybelverspreiding.” (Art. 74 (23) (h) word deur die Vergadering afgestem.

Ook kom die volgende voorstel voor die Vergadering van Di. J. C. Truter en J. A. Pienaar : „De Synode betuige hare dank aan de heren J. H. Conradie (lid van het Parlement) en S. S. Grové (lid van de Provinciale Raad), als vertegenwoordigers van die Afdeling waarin die Arbeidskolonie gelegen is, voor die uitnemende diensten door hen aan die onderneming bewezen.”

Dit word deur die Vergadering aangeneem.

In verband met die *Bybelverspreiding* word 'n voorstel van Ds. A. W. Bybelverspreider met Ds. P. K. Albertyn besluit van die Vergadering : „Dit word Jaarlike aan elke gemeente opgedra om deur middel van 'n kollekte of kollektheboekies 'n hydrae jaarliks vir die Bybelverspreiding in te samel.”

Binnelandse Sending.

4. *Binnelandse Sending.*

(2) Dispensasie aan die Sendinggemeente te Middelburg. (Skema, pag. 53).

Deelname van
Sendinggemeente
te Middelburg
aan Pred.-Pen-
sioenfonds.

Die volgende voorstel van die Assessor en die Scriba word deur die Vergadering aangeneem: „Die H.E. Sinode besluit om die aanbeveling van die Kommissie oor die Fondse insake deelname van die Sendinggemeente te Middelburg aan die Pred.-Pensioenfonds aan te neem.”

Drostdy.

7. *Drostdy.*

Kollekte nie af-
geskaf.

Bp. 71 word teruggetrek.

Hulpbehoewende
gemeentes. Hef-
ting gestaak.

9. *Hulpbehoewende Gemeentes.* (Skema, pag. 96, Punt 9).

Die Aanbeveling van die Kommissie, dat die storting van $1\frac{1}{2}$ persent vir hierdie fonds gestaak sal word, dra die goedkeuring van die Vergadering weg.

Hulpbehoewende
Jongeliedefonds.
Restitusie deur
Predikante.

10. *Hulpbehoewende Jongeliede-Fonds* (Skema, pag. 96, Punt 10).

Aanbevelings (a), (b), (c) onder 2 van die Kommissie oor die Fondse word goedgekeur.

Kwytskelding van
twee, nie toege-
staan.

Punt 10, 3—*Kwytskelding aan Ds. M. J. Meij en Ds. W. L. Steenkamp* (Skema, pag. 23, Punt 33).

Die Aanbeveling van die Kommissie oor die Fondse, dat die versoek nie toegestaan word nie, word deur die Vergadering aangeneem.

Pred. - Pensioen-
fonds.
Klassifikasie.

Punt 11—*Predikante-Pensioenfonds-Klassifikasie.*

Wat die Kommissie hier aanbeveel word aangeneem, behalwe dat Cathcart geplaas word in Klas II, Dutoitspan in Klas III, Redelinghuis in Klas III, Stofberg-Gedenkskool in Klas III, Spoorwegsendeling in Klas II, De Hoop in Klas III.

Op voorstel van Ds. J. G. Pauw en Ouderling J. C. de Lange, word Sondagsrivier geplaas in Klas I.

Ook word besluit dat die nuwe gemeente van Graaff-Reinet sal kom onder Klas I, en Chubut onder Klas III.

Aansoek om
deelname.

AANSOEKE OM DEELNAME IN PRED.-PENSIOENFONDS.

Spoorwegarbeider
Kinderhuis,
Langlaagte.

Punt 1 (Bp. 94)—*Aansoek vir Spoorwegarbeider, N.G. Kerk in Natal.*

Punt 2 (Bp. 119)—*Aansoek Kinderhuis, Langlaagte.* Punt 4 (Bp. 91).

In al drie gevalle word die Aanbeveling van die Kommissie oor die Fondse goedgekeur.

Kakamas.

Punt 5—*Aansoek van Kakamas.*

Ds. A. J. L. Hof-
meyr.

Die Aanbeveling van die Kommissie oor die Fondse word aangeneem.

Punt 6—*Aansoek van Ds. A. J. L. Hofmeyr.*

Oor hierdie aansoek word die volgende voorstel van Di. H. J. Pienaar en J. C. Truter goedgekeur: „Die Sinode dra dit aan die Kommissie van Fondse op om te sien of daar nie voorsiening insake die toekenning van pensioen aan Ds. A. J. L. Hofmeyr kan gemaak word nie.”

Enkeldoorn.

Punt 7—*Enkeldoorn.*

Deelname by Vry-
staatse Kerk.

Ds. H. J. Pienaar dien met die Assessor die volgende voorstel in:

„Die Sinode berus in die skikking met Eerw., nou Ds. A. J. Liebenberg

getref; maar dra dit aan die Kerkekantoor-Kommissie op om so spoedig moontlik in onderhandeling te tree met die Vrystaatse Kerk ten einde te trag ook die gemeente Enkeldoorn deel te laat kry aan die Pensioenfonds van die Vrystaatse Kerk."

Dit word deur die Vergadering goedgekeur.

Die Aanbevelings van die Kommissie oor die Fondse insake Punt 8—*Amptenaar van die Sondagskool*; Punt 9—*Arbeider onder die Studerende Jeug*; Punt 10—*Rapport van die Rekenkundige*; en Punt 11—*Gewysigde skaal*—word deur die Vergadering goedgekeur.

Aansoek ten behoeve van Ds. M. L. Fick (Skema, pag. 24, par. 37).

Die Aanbeveling van die Kommissie word goedgekeur.

Punt 12—*Predikante-Weduweefonds*.

(1) *Verhoging van Pensioen tot £100* (Bp. 73, pag. 11).

Dit word deur die Vergadering goedgekeur en sal in werking tree van 1 Januarie 1929.

(2) *Gesondheidsertifikaat van Predikant* (Skema, pag. 156, Punt 11).

Wat die Kommissie aanbeveel word besluit van die Vergadering.

(3) *Versoek Ds. M. S. Daneel* (Bp. 81).

Die Aanbeveling van die Kommissie oor die Fondse word goedgekeur.

Na die Pouse gaan die Vergadering voort met die behandeling van die *Rapport van die Kommissie oor die Fondse*.

Punt 13—*Sinodale Fonds*.

(2) *Reisgeld* (Bpp. 50, 74, 75).

Die Aanbeveling van die Kommissie oor die Fondse word goedgekeur.

(3) *Bydrae van die Fondse tot die Kerkekantoor* (Skema, pag. 97, Art. 261).

Die Aanbevelings van die Kommissie oor die Fondse word aangeneem, met uitsondering van die bydrae uit die Robben-Eiland-Fonds, wat sal bly op £15.

(4) *Reisgeld van Afgevaardigdes* (Bp. 76, Skema, pag. 11).

'n Voorstel van Di. P. B. Shaw en C. Muller, t.w.: „De Synode besluit, dat in het vervolg Art. 307 (b) zo zal lezen, dat uitbetaling per spoortrein zal geschieden volgens tarief der tweede klasse,” word afgestem, en die Aanbeveling van die Kommissie word deur die Vergadering goedgekeur.

(5) *Reiskoste deur Kerkraad te betaal*—Bpp. 72, 123.

Die Aanbeveling van die Kommissie word aangeneem.

Punt 14—*Trustfondse*—bemaking deur Dr. de Korte.

Die Aanbeveling van die Kommissie oor die Fondse dra die goedkeuring van die Vergadering weg.

Aanbevelinge van die Saakgelastigde.

Punt 15. (a) Die Aanbeveling van die Kommissie dat Artt. 216 al. 2 Artt. 216 en 217 (b) albei geskrap word, word deur die Vergadering goedgekeur. (b) geskrap.

Amptenaar Sondagskool. Arbeider onder Jeug. Rapport Rekenkundige. Gewysigde skaal van addisionele somme.

Aansoek vir Ds. Fick.

Predikante-Weduweefonds.

Verhoging tot £100.

Gesondheidsertifikaat van Predikant. (Art. 264.)

Versoek Ds. M. S. Daneel.

Sinodale Fonds.

Reisgeld e.

Bydrae tot fondse v a n Kerkekantoor.

Reisgeld van afgevaardigdes.

Bl. 97. Reiskoste deur Kerkraad te betaal, nie aangeneem.

Trustfondse—(Dr. De Korte).

Art. 285, toevoeging.

(b) *Toevoeging in Art. 285.* Ook hierdie aanbeveling word goedgekeur.

Ekstrakte uit Huweliksregisters.

Fooie vir ekstrakte uit Huweliksregisters (Art. 267, 3 en Ordonnansie, pag. 172).

Fooie.

Hierdie saak tesame met die vraag of die bedrag van 2s. 6d. nog betaalbaar is aan die Regering by die uitreik van Huweliksertifikate, word aan die Aktuaris opgedra vir ondersoek en rapport.

Verlof om reviesie van besluit.

Ds. P. J. Perold vra verlof om 'n besluit r閑 Gesondheidsertifikaat van Predikante (Art. 264), wat die Vergadering vanmôre geneem het, in reviesie te bring.

Reviesie word toegestaan.

Art. 264, Gesondheidsertifikaat van Predikant.

Op voorstel van Di. M. Smuts en T. J. Kotzé besluit die Vergadering dat Art. 264 onveranderd bly.

Klassifikasie van Spoorweg - Sendeling.

Ds. C. H. Stulting kry verlof om 'n besluit vanmôre deur die Vergadering geneem insake klassifikasie van die Spoorweg-Sendeling in sy deelname aan die Pred.-Pensioenfonds, in reviesie te bring.

Terug na Klas IV.

'n Voorstel van Ds. C. H. Stulting met Dr. D. R. Snyman, t.w.: „Die Aanbeveling van die Fondse-Kommissie insake die Spoorweg-Sendeling, n.l. om in Klas III geplaas te word, word nie aangeneem nie,” word deur die Vergadering aangeneem, en 'n Amendement van Ouderling F. S. Malan en Ds. J. A. Hurter, dat die Aanbeveling van die Kommissie aangeneem word, verwerp.

Kommissie oor die Fondse.—Twede Rapport.

TWEDE RAPPORT VAN DIE KOMMISSIE OOR DIE FONDSE.
Bpp. 80, 82, 83: Insake die stigting van 'n Assuransiefonds op kerklike eiendomme, vind u Kommissie dat die besware sodanig is, dat hy geen vrymoedigheid het om dit aan te beveel nie, maar gee aan die hand dat die Sinode dit aan die Finansi  Kommissie van die Kerkekantoor-Kommissie opdra om te sien die gunstigste terme te kry van bestaande erkende Assuransie-Maatskappye vir die hele Kerk.

Bp. 84: R  die wysiging van die Vorms B en C.

U Kommissie beveel aan:

1. Die geamendeerde vorm wat ter tafel gelê sal word.
2. Dat in die vorm vir heffinge, Art. 20 : 7, die letters A, B en C voor die onderskeidene vorms geskrap word, wat slegs aanleiding tot verwarring gee.

Bp. 86: Die aanname hiervan word aanbeveel.

Bp. 87: U Kommissie beveel dit aan met die uitsondering dat die registrasie van huwelik £1 10s. sal wees i.p.v. £1 met skrapping van Art. 28.

Bp. 88: U Kommissie beveel ook dit aan met dieselfde wysiging as voorgestel in Bp. 87.

Bp. 89, 90 en 91: U Kommissie beveel dit nie aan nie.

Bll. 71, 72: R  Arbeidskolonie te George.

U Kommissie beveel die Sinode aan om opdrag aan die Arbeidskolonie-Kommissie te gee, om in oorleg met die Kerkraad van George representasies by die Regering te maak, omtrent die oorname van die twee nedersettings.

Bl. 97: *R  Repertorium Synodale,*

Besluit u Kommissie dat die Sinode sal handel ooreenkomsdig die versoek van die Saakgelastigde.

Bl. 97, Art. 122 (g) en Art. 217 (b). (Sien Art. 257 : 1).

U Kommissie beveel die skrapping van albei aan.

Bpp. 80, 82, 83—Assuransie op Kerklike Eiendomme.

Die Aanbeveling van die Kommissie oor die Fondse word aangeneem.

Assuransie op Kerklike Eiendomme.

*Bp. 84—Wysiging in Vorms B en C.*Wysigings in
Vorms B en C.

Op Voorstel van die Aktuarius met Ds. J. S. Murray word hierdie saak (Vorms B en C) verwys na die Kerkekantoor-Kommissie met volmag om die nodige verandering aan te bring.

Bp. 86—Toevoeging van Art. 74, 19.

Die Aanbeveling van die Kommissie oor die Fondse word deur die Vergadering goedgekeur.

*Bp. 89—Afskaffing van Leges by Doop en Aanneming.*Art. 74, 19 uit-
gebrei.

‘n Voorstel van Di. M. Jooste en J. A. Malherbe: „Die Fooie vir Insake Assuransie op Kerklike Eien-registrasie van Doopsbediening op gewone tyd word afgeskaf,” word deur domme die Vergadering afgestem.

Die volgende Amendement, afkomstig van Di. P. L. Louw en C. J. Grobler: „Die Sinode berus by die teenswoordige Wetsartikel betreffende registrasie van Doop-, Aanneming- en Trougelde (Art. 28)” word deur die Vergadering aangeneem.

Bp. 87—Vasstelling van Leges met die oog op uniformiteit.

Op die tafel kom ‘n voorstel van Ds. A. F. Louw, ondersteun deur Dr. D. R. Snyman „Die Aanbeveling van die Kommissie oor die Fondse insake Bp. 87 word deur die Sinode goedgekeur.”

As Amendement stel Ds. J. S. Murray met die Aktuarius voor: „De Wet (Art. 28) blyv onveranderd.”

Die Amendement word besluit van die Vergadering.

Hierna word Bp. 88 deur die insender teruggetrek.

Bp. 90—Berekening van Lidmate.

Die Aanbeveling van die Kommissie oor die Fondse word deur die Vergadering goedgekeur.

Bp. 91—Verandering in Reglement van Pred.-Pensioenfonds.

Die Aanbeveling van die Kommissie oor die Fondse word goedgekeur.

Arbeidskolonie van George—pagg. 71 en 72.

Op die tafel kom ‘n voorstel van Di. J. C. Truter en Ouderling P. S. Heyns: „De zaak van die Arbeidskolonie te George worde naar die Kommissie over die Fondsen terugverwezen om in overleg met die Arbeidskolonie Kommissie de Vergadering met een voorstel te dienen, op welke wijze hulp aan deze onderneming kan worden bewezen.”

As Amendement stel die Assessor met die Aktuarius voor: „Die H.E. Sinode besluit om die Aanbeveling van die Kommissie oor die Fondse insake die Nedersettings te George aan te neem.”

Die voorstel word deur die Vergadering goedgekeur.

*Repertorium Synodale (Skema, pag. 97).*Repertorium Sy-
nodale.

Met die oog op die besluit reeds geneem insake die aanstelling van ‘n Argivaris, beskou die Vergadering hierdie saak as afgehandel.

Aanbevelings van die Saakgelastigde (pag. 97).

Hierdie saak is reeds afgehandel.

Op versoek van die Saakgelastigde besluit die Vergadering, dat in Verandering in Vorm van Heffing, dat in Vorm van Heffing weggelaat word, Art. 20 (f) die hoofletters *A*, *B*, *C*, in die Vorm van die Heffing weglaat word.

Voor die Vergadering kom 'n voorstel van Ds. S. F. Feneysey en Jaarlikse opgaaf van Sinode en Fondse. Ouderling G. F. de Klerk, t.w.: „Die Sinode besluit dat daar jaarliks in pamphletvorm 'n opgaaf van die staat van die afsonderlike Kerkfondse na die intekenare van *De Kerkbode* gestuur word, insluitende 'n korte geskiedenis van elk van die fondse.

Die opgaaf sal meld die totaal getal bronre waaruit die inkomste van die fonds opgemaak is en die totaal getal doeleinades waarvoor die geld bestee is.

Saam hiermee sal die Kerklike Rekenkundige ook sy kritiek oor die staat van die fonds gee.”

Die Vergadering neem die voorstel nie aan nie.

Verslag van die Saakgelastigde.

VERSLAG VAN DIE SAAKGELASTIGDE (pag. 95).

Hierdie Verslag is aan die orde, en het puntsgewyse die aandag van die Vergadering.

Op sy versoek word aan die Ouderling van Darling, broeder A. A. D. Loubser, verlof verleen om mōre na huis te vertrek.

Telegram.

'n Telegram van seënwense van die Ned. Hervormde Kerk van Afrika word voorgelees, en die Vergadering dra dit aan die Scriba op om die ontvangs daarvan met dank te erken.

Afwezig.

Vandag was afwezig : Ds. C. V. Nel en die Ouderlinge P. S. de Wit, B. v. M. Louw, A. P. Smit en N. Olivier, almal weens krankheid.

Die slotgebed word gedaan deur Ds. C. H. Kruger.

Geresumeer en geteken op Vrydag, 2 November 1928.

G. J. HUGO, Moderator.

D. G. MALAN, Assessor.

J. P. VAN HEERDEN, Actuaris.

A. J. VAN WIJK, Scriba.

TWAALFDE SITTING.

Vrydag, 2 November 1928.

Na die bidstond van 9.15 tot 9.30-uur word die Gewone Werksaamhede bervat, en doen Ds. A. J. Troskie, op versoek van die Moderator, die openingsgebed.

Die Notule van die Elfde Sitting word geresumeer, en, na goedkeuring, deur die Moderatuur geteken.

Die Moderator kondig aan die hoeksteenlegging van die Volkshospitaal mōre (Saterdag) namiddag (3 November 1928).

Hoeksteenlegging van Volks-hospitaal.

Betaling van koste van verta-ling van kerkwette.

Op versoek van die Aktuaris besluit die Vergadering die uitbetaling van die koste in verband met die vertaling van die Kerkwette in Afrikaans, in die hande van die Moderatuur te laat.

Verslag van die Saakgelastigde.

Die Verslag van die Saakgelastigde (Skema, pag. 95) word deur die Vergadering afgehandel, en met dank aangeneem.

Bp. 92 (Skema, pag. 12)—*Fooi by die stem van orrels*—Hierdie Stem van orrels.
Beskrywingspunt is afkomstig van Ds. G. J. Barnardt. Hy lig dit toe,
en dien, in verband daarmee, die volgende voorstel in: „Die Sinode dra
dit aan die Sinodale Kommissie op om met firmas, wat onderneem om
orrels te stem, te onderhandel, ten einde te verkry, dat in die toekoms
orrels van ons Kerk teen 'n mindere fooi sal gestem word, veral waar dit
op die jaarlikse reise van die verteenwoordiger van 'n betrokke firma
geskied.”

Dit word deur Ouderling W. H. Booysen gesekondeer, maar deur
die Vergadering verworp.

Bp. 93 en 106—Staatsloterye.

Staatsloterye.

In verband met hierdie saak stel Di. D. G. Malan en F. X. Roome
voor: „Die H.E. Sinode veroordeel die invoer van Staatsloterye as
ekonomies en sedelik skadelik vir die beste belang van die volk, en dring
ernstig by ouorteite (Regering en Prowinsiale Rade) aan om sodanige
wetgewing te verhinder. Afskrif van hierdie besluit te gaan na die
Eerste Minister en die Minister van Finansies.”

Dit dra die goedkeuring van die Vergadering weg.

'n Verder voorstel van Di. M. Jooste en J. P. Wohluter word deur Loterye by Kerk
die Vergadering aangeneem, t.w.: „De Synode spreekt zich beslist uit
tegen alle vormen van loterijen bij Kerkbazaars en christelike liefdadig-
heidskoncerten.”

Gewetensklousule in die Wet op Hoër Onderwys.

Gewetensklousule.

Bv die behandeling van die Rapport van die Moderatuur (Skema,
pag. 30) het Ds. P. G. J. Meiring verlof gekry om later 'n voorstel te doen.

Die volgende voorstel word nou deur hom en Ds. D. S. B. Joubert
ingedien: „Terwyl de Synode met dankbaarheid kennis neemt van de
mededeling van de Minister van Onderwijs ten opzichte van de houding
der Regering tot enige poging welke 'n Inrichting van Hoger Onderwijs
doen wil tot de verwijdering van de Gewetensklausule uit zijn eigen wet,
is deze Vergadering overtuigd dat de moeilikheden in verband met zulk
een stap haast onoverkomelik zijn, en daarom draagt hij het aan een
Kommissie uit zijn midden op, om in samenwerking met dergelijke
Kommissies uit de andere Kerken, de zaak van de verwijdering van de
bedoelde klausule uit de wet voor hoger onderwijs te behartigen.”

Aan die bespreking hiervan neem deel: Di. P. G. J. Meiring, G.
F. C. van Lingen, D. G. van der Merwe, F. H. Badenhorst, Drs. S. F.
Weich en M. J. van der Westhuizen, Ouderling F. S. Malan, Ds. C. F.
Leygonie, Ouderlinge A. J. Wahl en C. Murray, Dr. D. R. Snyman, Di.
J. F. Naudé, A. F. Louw, D. F. van der Merwe, C. R. Kotzé en Dr. H.
A. Lamprecht.

Die voorstel word deur die Vergadering aangeneem.

Volgens bestelling maak enige deputasies om half-twaalf-uur hulle Deputasies na die
opwagting in die Sinode.

Eers bring die „Cape Peninsula Church Council” by monde van
hulle Vice-President, WelEerw. H. Booth Coventry, die hartlike groete
van daardie liggaam oor. Hy betreur die afwesigheid van hulle President,
die Aartsbiskop van Kaapstad. Hy dank die Heer vir die werk wat ons

Kerk doen, en wys op die algemene strekking na toenadering onder verskillende Kerke, waarvan ook die Predikante-biduur op die Skiereiland 'n bewys is. Hy beweer dat daar geen blywende vrede of voorspoed in 'n land kan wees, as altes nie op Christus gefundeer is nie.

Na hom spreek *Dean Lavis*. Hy noem o.a. drie sake, waaromtrent hulle Kerk aan ons Ned. Ger. Kerk dank verskuldig is: (a) vriendelikheid van ontvangs en hulp in die verlede, (b) wonderlike ywer in die voortplanting van Kerk en Godsdienst van die vroegste jare, en (c) die plek aan die Bybel gegee in die huis en huislike lewe.

Die *WelEerw. H. W. Cochrane*, Moderator van die Presbiteriaanse Sinode, bring die groete van sy Kerk oor. Hy wys veral op twee sake wat voor hulle laaste Sinode gedien het: (a) Hoe om hulle werk uit te brei, en die manne te vind en voor te berei vir die werk; en (b) Nadere vereniging onder Evangeliese Protestantse Kerke. Wat die eerste betref sal hulle miskien na ons kom om hulp; en wat die tweede betref, dink hy dat hulle Kerk en ons s'n die naaste tot mekaar staan.

Na hom spreek *Ds. H. P. M. Steyn* vir die B. en B. Bybelgenootskap. Hy bring hulle groete oor, en spreek oor die omvang van die werksaamhede van die Genootskap, hulle ideale, hulle strydmetodes, strydwapens en strydmoeilikhede. Hy dank vir hulp ontvang, en vra nog verder ondersteuning.

Ds. A. M. McGregor antwoord namens die Vergadering op gepaste wyse en verseker die Deputante van ons eenheid van gees en doel.

Na die Pouse is aan die orde Bp. 110.

Art. 4, verduideling.

Bp. 110—Verduideliking van Art. 4.

Hierby word die volgende voorstel van Di. A. F. Louw en H. J. Pienaar deur die Vergadering goedgekeur: „Bp. 110, asmede die vraag van die Ouderling van Murraysburg (t.w. of persone, wat hulle by 'n sekte aangesluit het, moet toegelaat word om die Awendmaal by ons te gebruik) word verwys na die Kommissie van Reviesie vir rapport.”

Aanstelling van Regsgeleerde.

Bp. 100—Aanstelling van Regsgeleerde (Skema, pag. 12).

Di. E. G. Malherbe en E. Domisse stel voor die aanname van Bp. 100.

As Amendement stel die Aktuaris met die Assessor voor: „Art. 337 blyve onveranderd.”

Die Amendement word besluit van die Vergadering.

Art. 74: 17.

Bp. 115—Toevoeging aan Art. 74 : 17.

Finansiële Boeke van Kerkraad.

Bp. 116—Finansiële Kommissie.

In verband met hierdie Bp. stel die Aktuaris voor: „Bij Art. 74: 17 worde gevoegd het volgende: 'Zijn de Finansiële Boeken van de Kerkraad ten minste eenmaal in het jaar door 'n bevoegde persoon niet een lid des Kerkraads nagezien en geauditeerd'?”

Dit word gesekondeer deur Ds. J. S. Murray, en deur die Vergadering goedgekeur.

Versoek van Dr. J. le Roux.

Bp. 118—Versoek van Dr. J. le Roux om verkorte Kursus in die Sending-Instituut.

Die Algemene Sending-Sekretaris en Ds. W. A. Malherbe gee die nodige inligting.

Voor die Vergadering kom die volgende voorstel van Di. D. Lategan en J. Rabie: „Het verzoek van Dr. I. le Roux (Bp. 118) worde toegestaan.”

As Amendement stel Ds. D. S. B. Joubert met Ouderling J. D. Hugo voor: „Die Sinode besluit dat aan Dr. I. le Roux verlof gegee sal word om terug te keer na die Instituut en sig na één studiejaar aan te meld vir sy eindeksamen.”

Die Amendement word afgestem, en die voorstel deur die Vergadering aangeneem.

By die Kommissie aangestel om 'n opwagting te maak by die Administrateur insake Koshuise word as addisionele lede benoem: Di. D. P. van Huyssteen en J. A. van der Merwe.

Bp. 120—Reviesie van Lys van Sinodale Kollektes.

Lys van Sinodale kollektes.

Hierdie Bp. word teruggetrek.

Eerw. John Murray.

Eerw. John Murray pensioen toegeken.

In die Tiende Sitting het Ds. Paul Nel, Moderator en Afgevaardigde van die Transvaalse Kerk, die geval van Eerw. John Murray, afgetrede sendeling van ons Kerk, voor die aandag van die Vergadering gebring.

Die volgende voorstel afkomstig van Ds. F. X. Roome en Ouderling F. S. Malan, word deur die Vergadering aangeneem: „Die pensioen van £36 per jaar reeds toegeken word vermeerder tot £50 per jaar.”

Ook word 'n verder voorstel van Di. P. G. J. Meiring en D. du P. Steyn besluit van die Vergadering: „De vertegenwoordigers der verskillende gemeenten ondernemen 'n bijdrage van ten minste £3 voor het genoemde doel bij de Zaakgelastigde te storten.”

Wyle die heer G. M. Hofmeyr, B.A.

Wyle Hr. G. M. Hofmeyr.

Ds. A. F. Louw stel voor met Ouderling F. S. Malan: „Hierdie Vergadering wens te boek te stel sy hoë waardering van die voortreflike dienste aan ons Kerk en Volk bewese in verskillende betrekkinge deur wyle die heer G. M. Hofmeyr, B.A., Rektor van die Grey-Uniwersiteitskollege, Bloemfontein. Die Vergadering het veral die oog op wat die oorledene as Sekretaris van Onderwys gedoen het in verband met hoër onderwys, industriële inrigtinge, en die behartiging van die belangte van minder bedeeldes. Hy betuig aan die nabestaande sy oopregte deelneming.”

Dit word met algemene stemme deur die Vergadering staande aangeneem.

Vierung van Dingaansdag.

Vierung van Dingaansdag.

Die voorstel waarvan kennis gegee is in die Derde Sitting, word nou ingedien deur Di. J. S. Murray en J. H. Hugo, dog na bespreking, word dit deur die voorstellers teruggetrek.

Versoek van die Kerkraad van Lusaka (pag. 121).

Versoek van Kerkraad van Lusaka.

Op 'n mosie van orde van Oud. E. L. P. Stals en Dr. G. Kikillus besluit die Vergadering met die oog op die aanstaande oorgaan van Lusaka na die Vrystaatse Kerk, van hierdie saak af te stap.

Afwezig.

Vandag was afwesig: Di. M. S. Daneel en G. D. du Toit, en weens krankheid Di. S. J. Latsky en T. C. Stofberg en Ouderlinge B. von M. Louw, P. S. de Wit, W. J. van der Merwe en N. Olivier.

Ouderling P. J. Klopper (Duplessis) vra verlof om Donderdag, 8 November, na huis te gaan. Dit word toegestaan.

Ouderling J. A. Engelbrecht (Elliot) vra verlof om Donderdag, 8 November, na huis te gaan. Dit word nie toegestaan nie.

Op versoek word die slotgebed deur Ds. P. J. Retief gedaan.

Geresumeer en geteken op Maandag, 5 November 1928.

G. J. HUGO, Moderator.

D. G. MALAN, Assessor.

J. P. VAN HEERDEN, Actuarieus.

A. J. VAN WIJK, Scriba.

DERTIENDE SITTING.

Maandag, 5 November 1928.

Na die bidstond word die Gewone Werksaamhede om 9.30-uur hervat, en doen Ouderling N. J. J. Badenhorst die openingsgebed.

Telegram aan Ds. C. Rabie.

Met die oog op die verjaardag vandag van Ds. C. Rabie, Worcester, besluit die Vergadering 'n telegram van gelukwensning en seënbede aan die 84-jarige diensknege van die Heer te stuur.

Ds. J. F. van Wyk neem sitting.

Ds. J. F. van Wyk van Dordrecht neem vir die eerste maal sitting in die Vergadering, en word deur die Moderator welkom geheet.

Ds. Paul Murray.

Ds. Paul Murray, seun van Eerw. Jno. Murray, dank, namens die familieliede van laasgenoemde, die H.E. Vergadering vir die besluit van tegemoetkoming ten behoeve van sy vader, l.l. Vrydag geneem.

Kiesing van lede vir Raad der Kerken.

Met betrekking tot die kiesing l.l. Vrydag van Lede vir die Raad der Kerken, kondig die Moderator aan, dat daar 'n versuum was by die telling. Die totale getal van die stembriefies is nie opgeneem nie, en daarom kon nie bepaal word nie, wie die volstrekte meerderheid verkry het. Hy gee aan die hand dat daar 'n nuwe kiesing sal plaasvind, en wel uit die 28 name wat die hoogste getal op sig verenig het. Die Vergadering keur dit goed, en besluit om die bedoelde name te laat druk.

Brief van Dr. B. B. Keet van Kristen Studente Vereniging.

Aan die Vergadering word voorgelees 'n brief van Dr. B. B. Keet, Voorsitter van die Kristen-Studente-Vereniging van Suid-Afrika, waarin hy die hartlike en welgemeende groete en seënwense van die Vereniging oorbring. Hy spreek ook die innige waardering uit van die Vereniging van die samewerking in die verlede, en betuig sy vurige verlange, dat die bande met die Kerk in die toekoms steeds nouer sal getrek word.

Uitnodiging van Prof. W. Blommaert na Stellenbosch.

Ook lees die Moderator voor 'n brief van Prof. W. Blommaert, Voorsitter van die Senaat van die Universiteit van Stellenbosch, waarin hy, namens die Senaat, die Lede van die Sinode uitnooi tot 'n middagmaal in die pas voltooide eetsaal van die John-Murray-Huis. Die Vergadering besluit om die uitnodiging aan te neem, en eerskomende Saterdag na Stellenbosch te gaan.

Kommissie insake Beroepstelsel.

Aan die orde is nou die gedrukte *Rapport van die Kommissie insake die Verandering van ons Beroepstelsel.*

RAPPORT**Van die Kommissie insake die Verandering van ons Beroepstelsel.**

Mits dese het u Kommissie die eer om die volgende omtrent Beskrywingspunte Nos. 39 en 40 te rapporteer,

U Kommissie is ten gunste van die beginsel dat by die uitbring van 'n beroep daar 'n Kommissie van Advies behoor te wees en is oortuig dat daar 'n verandering in ons beroepstelsel moet aangebring word.

I. Die Redes daarvoor is:

1. *Die Gemeente.* Daar is dikwels onnodig lange vakatures, nie weens 'n tekort aan predikante nie, maar omdat die betrokke Kerkraad nie genoegsaam kennis van geskikte leraars het nie. Niemand sal wil ontken dat 'n lange vakature nie tot groot geestelike skade vir 'n gemeente is nie. Daar is selfs die gedagte dat, by gebrek aan die nodige kennis, onverstandige beroepe soms uitgebring word.

2. *Die Kerkraad.* Dit spreek vanself dat lede van die gekombineerde vergadering nie enkel die reg het om informasie vir hulle self in te win met die oog op die vereistes van eie gemeente nie, maar seker ook daarna verlang en soek. Egter word die inligting dikwels uit twyfelagtige bronne bekom en vergeefse of onverstandige beroepe word uitgebring, terwyl, as daar 'n Kommissie van Advies was, hulle beter leiding kon ontvang het.

3. *Die Leraar.* In ons teenswoordige beroepstelsel is daar vir die predikant geen wettige weg oop waarslangs hy sy behoefté aan 'n verandering van werkkring kan bekend stel selfs daar waar toenemende ouderdom, swakke gesondheid van homself of familieliede sulks verg nie. Daar is ook gevalle waar dit ñ vir gemeente en vir leraar gewens is om 'n verandering te kry. 'n Kommissie van Advies sal hierin kostelike dienste kan doen. Is dit nou wenslik om die predikant so aan hande en voete te bind?

4. *Die Kerk.* In die algemeen kan sodanige Kommissie die middel wees om predikante uit die verskillende provinsies die geleentheid aan te bied om meer oor en weer te gaan wat seker sal strek om die gevoel van kerklike eenheid te versterk.

5. *Die Raad der Kerken.* Dit dien daarop gelet te word dat die Raad der Kerken sig herhaaldelik ten gunste van die beginsel uitgespreek het.

6. *Ander Kerkgenootskappe.* Die gedagte van 'n Kommissie van Advies is geen nuwe in die Presbiteriaan stelsel nie, dog 'n werkende krag geword in die Presbiteriaanse Kerke van Skotland en elders.

7. U Kommissie wil derhalwe die beginsel van 'n Vakature Kommissie aanbeveel. Keur die Sinode die beginsel goed, dan wil die Kommissie die volgende alternatiewe ter goedkeuring van die Vergadering voorlê:

II. 'n Vakature Kommissie.

Daar sal wees 'n Sentrale Vakature Kommissie of 'n Rings Vakature Kommissie.

1. Die Sentrale Vakature Kommissie.

(a) Die Kommissie sal bestaan uit vyf lede: twee lede van die Moderatuur, die twee oudste Professore aan die Teol. Kweekskool en die Redakteur van *De Kerkbode*, met die twee ander lede van die Moderatuur as sekundi.

(b) By die uitbring van 'n beroep sal die Kommissie twee name aan die Kerkraad stuur in 'n geslote brief wat in die vergadering sal geopen en, nadat die nominasielys gevorm is, bygevoeg word.

(c) Die Kerkraad is geensins verplig om vir die name deur die Kommissie gegee te stem nie.

(d) Dit sal 'n Predikant vrystaan sy naam, met opgaaf van redes, by sodanige Kommissie in te dien.

(e) Die Kommissie is nie verplig om huis die naam in te send as hulle anders oordeel nie.

(f) Die korrespondensie met sodanige Kommissie sal as streng konfidensieel beskou word.

- (g) Die leraar wat sy naam ingestuur het, sal nie gebind wees, as hy beroep en anders gelei word, om aan te neem nie.

OF

2. Die Rings Vakature Kommissie.

- (a) In elke Ring sal daar 'n Vakature Kommissie wees.
- (b) Die Kommissie sal bestaan uit drie lede predikante met twee sekundi wat elke jaar op die gewone Ringsvergadering sal gekies word.
- (c) By die uitbring van 'n beroep sal die Kommissie twee name aan die Kerkraad stuur in 'n geslote brief wat in die vergadering sal geopen en, nadat die nominasielys gevorm is, bygevoeg word.
- (d) Die Kerkraad is geensins verplig om vir die name deur die Kommissie gegee te stem nie.
- (e) Dit sal 'n Predikant vrystaan sy naam, met opgaaf van redes, by sodanige Kommissie in te dien.
- (f) Die Kommissie is nie verplig om huis die naam in te send as hulle anders oordeel nie.
- (g) Die korrespondensie met sodanige Kommissie sal as streng konfidensieel beskou word.
- (h) Die leraar wat sy naam ingestuur het, sal nie gebind wees, as hy beroep en anders gelei word, om aan te neem nie.

Die meerderheid van die Kommissie gee voorkeur aan die Rings Vakature Kommissie en wel omdat dit

- (1) Presbiteriaans is.
- (2) Meer prakties is.
- (3) Van wyer omvang is.
- (4) Beter bekend met plaaslike omstandighede is.

Die Kommissie wil derhalwe dit aanbeveel asook dat die wetsbepalings betrekking hebbende op hierdie saak, waar nodig, sodanig sal gewysig word.

Met hoogagting,

Die Lede van die Kommissie:

J. F. PEROLD.
D. S. B. JOUBERT.
J. R. ALBERTYN.
D. F. v. d. MERWE, Scriba.

Op die tafel kom die volgende voorstel van Di. P. J. Perold en D. F. van der Merwe: „Die Hoog Eerw. Vergadering keur die beginsel van 'n Kommissie van pre-advies by die uitbring van beroepe goed.”

As Amendement stel die Assessor met die Aktuarius voor: „Die H.E. Sinode besluit om die Beroepstsel onveranderd te laat.”

Aan die bespreking van hierdie saak neem deel: Ds. P. J. Perold, die Assessor, Dr. S. Rossouw, Di. J. F. Mentz, D. S. B. Joubert, A. F. Louw, D. F. v. d. Merwe, Ouderling J. A. Engelbrecht, Di. J. R. Albertyn en C. W. Alheit, Drs. D. R. Snyman, A. J. v. d. Merwe, T. C. de Villiers en Ouderlinge C. J. J. Bester en N. J. J. Badenhorst.

By die stemming word die Amendement (met 190 teen 113 stemme) deur die Vergadering aangeneem.

Die Rapport word met dank aangeneem.

RAPPORT VAN DIE VOLKSHOSPITAAL-KOMMISSIE (pag. 82). Volkshospitaal-Kommissie.

Die Rapport word puntsgewyse behandel, en met dank deur die Vergadering aangeneem.

Die Vergadering besluit om op versoek van die Kommissie die naam van Dr. Krone op die Volkshospitaal-Kommissie te plaas.

Die Voorsitter van die Volkshospitaal-Kommissie sal later geleentheid kry om 'n voorstel in te dien insake gemelde Kommissie.

Bp. 110—Uitleg van Art. 4.

Art. 4, uitleg.

Hierdie Bp. was verwys na die Kommissie van Reviesie, wat nou die volgende Aanbeveling doen :

„Die Gereformeerde Kerke het dit altyd as beginsel neergelê, dat as iemand hom deur openlike *verklaring* by monde, of geskrif, of met die *daad* (soos deur doop of lidmaatskap) by 'n ander Kerkgenootskap of sekte mag voeg, dit dan moet beskou word, dat hy hom finaal van sy Kerk afgeskei het.

Ontbreek egter hierdie openlike verklaring of daad, dan moet in die gees van versigtigheid en verdraagsaamheid met die sodanige gehandel word.

Voordat daar 'n duidelike losmaking plaas gehad het, kan, sonder meer, en ten spyte van die verwaarlozing van die genademiddele, en die weiering om die Kerkfondse te ondersteun, die sakramente en ander lidmaatsregte aan die sodanige nie ontsê word nie (sien ook XIV : 28; III : 70)."

Op voorstel van Ds. H. J. Pienaar en Dr. H. A. Lamprecht word die Aanbeveling deur die Vergadering aangeneem.

Telegramme van seënwense word gelees van die Kerkrade van Paul Roux en Kroonstad.

Daar die Sendingraad van Nyasaland, D.V., môre (6 November) vergader, so besluit die Vergadering 'n telegram van heilbede en seënwense aan ons verteenwoordigers daar op die veld te stuur.

Lede van die „Raad der Kerken.”

Lede van die Raad der Kerken.

By die stemming vir *Primarii Lede van die Raad der Kerken* blyk dat die volgende 13 lede van die Vergadering die volstrekte meerderheid van stemme verkry het : Di. G. J. Hugo, D. G. Malan, J. P. van Heerden, J. F. Mentz, P. G. J. Meiring, A. J. van Wijk, Dr. M. J. v. d. Westhuizen, Dr. D. R. Snymann, P. K. Albertyn, A. F. Louw, J. F. Botha, H. J. Pienaar en J. Rabie.

Om 'n 14de lid te vind, word gestem tussen Ds. D. P. van Huyssteen en Ds. D. S. B. Joubert, die volgende twee hoogstes op die lys. Ds. D. P. van Huyssteen verkry die meerderheid.

As *Secundi* word benoem : Di. D. S. B. Joubert, F. X. Roome, J. R. Albertyn, C. R. Kotzé, Dr. S. Rossouw, D. Lategan, Ouderling F. S. Malan en Ds. P. J. Viljoen.

Fooie by die uitreik van Huweliksertifikate.

Huweliksertifikate Fooie.

Die Aktuarius bring tot kennis van die Vergadering (a) dat die seël van 2s. 6d. noodsaaklik is op huweliksertifikate, as die dokument wettig sal wees, en geldig in 'n gereghof, en (b) dat die Kerk reg het om 4s. te eis by die uitreik van huweliksertifikate.

Federale Raad van die Protestantse Kerke in Suid-Afrika.

Federale Raad van Protestantse Kerke.

In verband met hierdie saak doen die Kommissie, daartoe benoem, die volgende aanbeveling : „Die H.E. Sinode keur in beginsel goed die

stigting van 'n Algemene Federale Raad van die Protestantse Kerke in Suid-Afrika, en dra dit aan die Moderatuur op om verder onderhandelinge aan te knoop met die verskillende Kerkgenootskappe insake die beste metodes om sulk 'n doel te bewerkstellig. Volgens versoek van die Raad der Kerken (sien Handelingen, Tiende Vergadering, pag. 22) word die bevinding van die Moderatuur voorgelê aan die Raad op sy eersvolgende Vergadering in Maart 1929."

Dit word op voorstel van die Assessor en Ds. P. G. J. Meiring deur die Vergadering goedgekeur.

Kerkraad van Marydale, onderling onder 40.

Versoek van die Kerkraad van Marydale.

Met betrekking tot die kiesing van 'n Ouderling onder 40 jaar, doen die Aktuarius die volgende voorstel: „Onder de bijzondere omstandigheden in verband met de kiezing van een Ouderling voor Marydale, die onder de 40 jaren oud was, op den dag van zijne kiezing, en nu reeds dient, beruste de Vergadering in hetgeen aldaar is geschied.”

Dit word gesekondeer deur die Assessor, en deur die Vergadering aangeneem.

Beroepstelsel vir Kleurling Leraars en Evangeliste.

Op voorstel van Di. G. de C. Murray en J. C. du Plessis bespreek die Vergadering die gevoelde behoefté aan 'n Beroepstelsel vir Evangeliste, dog laat die saak by die bespreking.

Bp. 125 (Skema, pag. 120)—versoek van die Kerkraad van Namies.

In verband met die versoek van die Kerkraad van Namies om die verandering van die naam van daardie gemeente in *Pofadder*, doen Di. P. de W. Eksteen en A. R. Albertyn die volgende voorstel: „Bp. 125 word deur die Sinode goedgekeur.”

As Amendement stel Ds. J. Rabie met Ds. W. J. Naudé voor: „Aan die Ring van Clanwilliam word opgedra om na ondersoek die naam Namies, indien nodig geoordeel, te verander.”

Die voorstel word besluit van die Vergadering.

Bp. 38 (Skema, pag. 7)—versoek van die Kerkraad van Klein-Boetsap.

Die versoek van die Kerkraad van *Klein-Boetsap* om die verandering van die naam van die gemeente in *Reivilo*, ondersteun deur die Ring van Grikwastad, word op voorstel van Di. J. N. Geldenhuys en P. de W. Eksteen deur die Vergadering toegestaan.

Vakatures op die Volkshospitaal-Kommissie.

Met die oog op moontlike vakatures op die Volkshospitaal-Kommissie, stel Ds. F. X. Roome met Ouderling F. S. Malan voor: „Die Volkshospitaal-Kommissie word gemagtig om voortaan self nuwe lede te benoem en vakatures aan te vul, onder goedkeuring van die Sinodale Kommissie.”

As Amendement stel Di. D. G. van der Merwe en J. Rabie voor: „Dit word aan die Sinodale Kommissie opgedra om vakatures aan te vul op die Hospitaal-Kommissie in oorleg met gemelde Kommissie.”

Die Amendement word deur die Vergadering goedgekeur.

Behuisingsstoestande.

Verbetering van Behuisingsstoestande.

Op die tafel kom 'n voorstel van Ds. P. J. Viljoen, waarvan hy vroeër kennis gegee het, t.w.: „Om die lede van die Vrouesendingbond te steun in hul edel strewe om die Behuisingsstoestande te verbeter, doen die Sinode 'n beroep op die lede van ons Kerk om te help toesien dat die Behuisingsstoestande in stede, dorpe, en op plase gesond is.”

Dit word gesekondeer deur Ds. M. Smuts en deur die Vergadering aangeneem.

Dienste aan Geloofsgenote in Argentinië.

Die volgende voorstel van Ds. W. J. Theron en Ouderling W. H. van der Hoven word dadelik sonder bespreking deur die Vergadering aangeneem: „Hierdie H.E. Vergadering wens sy hoë waardering uit te spreek en sy dank te betuig aan die broeders Di. A. D. Lückhoff, J. J. Wasserfall en J. A. Hurter vir hulle vrywillige en gewaardeerde dienste aan ons geloofsgenote in Argentinië bewys deur hul persoonlike besoek.”

Wyle Ds. A. P. Kriel.

Deur op te staan, betuig die Vergadering sy hoë waardering van die lewe en dienste van wyle Ds. A. P. Kriel.

Aan Ouderling W. A. Els word verlof toegestaan om e.k. Donderdagaand en aan Ouderling J. A. Engelbrecht om Dinsdagaand aanstaan week, na huis terug te keer.

Ouderling P. J. de Wet was genoodsaak sonder verlof na huis te vertrek by ontvangs van 'n berig van ernstige krankheid. Die Vergadering berus hierin.

Vandag was afwesig: Di. G. D. du Toit en M. S. Daneel, en Afwesig, weëns krankheid Ds. S. J. Latsky en Ouderlinge P. S. de Wit en W. A. A. van Wyk.

Op versoek van die Moderator doen Ouderling J. A. Vosloo die slotgebed.

Geresumeer en geteken op Dinsdag, 6 November 1928.

G. J. HUGO, Moderator.

D. G. MALAN, Assessor.

J. P. VAN HEERDEN, Actuarieus.

A. J. VAN WIJK, Scriba.

VEERTIENDE SITTING.

Dinsdag, 6 November 1928.

Om 9.30-uur, nadat 'n kwartier aan gebed gewy was, word die Gewone Werksaamhede hervat, en vra die Moderator Dr. E. Greyling die openingsgebed te doen.

Die Notule van die Dertiende Sitting word geresumeer, en na goedkeuring deur die Moderatuur geteken.

Aan die orde is die *Vierde Rapport van die Regskommissie*, wat puntsgewyse behandel word.

VIERDE RAPPORT VAN DIE REGSKOMMISSIE.

I. Regspasiesie van die te worde aangestelde leraar onder studente.

U Kommissie is van oordeel dat sodanige leraar sal staan onder toesig en tug van die Ring waarin hy woon, of, indien hy geen vaste woning het nie van die Ring waarin sy verkiarde hoofkwartier is.

H. Ds. A. J. Liebenberg.

Dit blyk dat onder buitengewone omstandighede Eerw. A. J. Liebenberg te Umtali geordern en deur Ds. Strasheim aangestel werd as geordende Sendeling met werkkring te Enkeldoorn. Hy is egter nooit te Enkeldoorn beroep of bevestig nie.

U Kommissie is van oordeel dat:

- Ds. A. J. Liebenberg gelegitimeer moet word, dog beveel aan die kwytskelding van die gebruiklike leges (£5).

Dienste aan Geloofsgenote in Argentinië.

Wyle Ds. A. P. Kriel.

Rapport van die Regskommissie (Vierde).

(b) Aangesien aan Eerw. Liebenberg die status van predikant toegeken is, die kondonasié deur die Sinode verleen n.l. dat die gemeente Enkeldoorn deur 'n Sendeling bedien mag word, nou opgehou het; en dat daar gevólglik 'n vakature ontstaan het in genoemde gemeente adviseer u Kommissie dat die Konsulent volgens Kerkwet die vakature sal laat opvul.

III. Versoeke van die here J. Higgo, J. J. J. van Noordwyk en J. D. Brink (Beskrywingspunte 26 en 29 en Rapport Algemene Sendingkommissie, Aanbeveling 9).

Met die oog op die besluit van die Sinode insake Beskrywingspunt 56, beveel u Kommissie aan, dat al drie versoeke van die hand gewys sal word.

IV. Doop van kinders van ouers van wie die huwelik nie kerklik ingeseen is nie.

Die Sinode het herhaaldelik die wenslikheid en die noodsaaklikheid van die kerklike inseënning van die huwelik vasgestel. Hy is selfs so ver gegaan om te bepaal dat die doop van kinders van persone, wat hulle huwelik nie kerklik laat inseën het nie, geweier moet word, solank die ouers nie aan die eis van 'n kerklike inseënning voldoen het nie. (IX, 38, 39.)

Hierdie bepaling is egter van krag ontsenu deur die uitsondering gemaak (XXIV : 47) dat n.l. op die kerklike inseënning nie aangedring sal word nie waar persone by huile huwelik gedronge was deur omstandighede, waарoor hulle geen beheer had nie, om hulle huwelik alleen burgerlik te laat bevestig. Hierdie bepaling is 'n erkenning van die Sinode dat huwelike, wat alleen burgerlik bevestig is, nie onwettig is nie.

Indien die Sinode sou bepaal dat persone van wie die huwelik alleen burgerlik bevestig is, nie as doopouers mag staan nie, alvorens hulle huwelik ook kerklik ingeseen is, sou dit gelyk staan met sensuur op hulle toe te pas, en daarom sal hulle ook van die Nagmaal geweer moet word.

Indien die Sinode aan die ander kant sou bepaal, dat daar op die kerklike inseënning van huwelike nie aangedring moet word nie, dan sou hy aan die heiligeheid van die huwelik afdoen.

U Kommissie beveel aan, dat 'n besluit as volg sal geneem word: „Hoewel die Sinode nie anders kan as om ook die burgerlike bevestiging van die huwelik te erken nie, is die huwelik 'n goddelike instelling, en verwag die Sinode van die lidmate van die Kerk, dat hulle huwelike kerklik bevestig sal word. En in die geval van persone van wie die huwelik alleen burgerlik bevestig is, sal die betrokke Kerkrade alle sedelike pressie uitoefen om sulke huwelik ook kerklik ingeseen te kry.”

Voorts beveel u Kommissie aan dat hierdie saak verwys sal word na die Raad der Kerken ten einde eenvormigheid by die Gefedereerde Kerke daaroor te verkry.

J. RABIE, Voorsitter.
P. K. ALBERTYN.
F. S. MALAN.
D. K. THERON.
C. F. J. SPIES.
J. F. MENTZ.
F. S. MALAN, Scriba.
P. H. DE KOCK.

Kaapstad,
5 November 1928.

Regposiesie van
die Leraar onder
die Studente.

Ds. A. J. Lieben-
berg, vakature te
Enkeldoorn.

Versoeke om toe-
lating tot Send-
Instituut,
J. Higgo.

1. Regposiesie van die Leraar onder die Studente.

Die Aanbeveling van die Regskommissie word aangeneem.

2. Ds. A. J. Liebenberg.

Die Aanbevelings van die Regskommissie met betrekking tot (a) Kwytskelding van Leges, en (b) die vakature te Enkeldoorn, word albei aangeneem.

3. Versoeke (sien Bpp. 26 en 29, en die Aanbeveling van die Algemene Sendingkommissie, Skema, pag. 58).

(a) J. Higgo.

Die Assessor, met Ds. D. F. van der Merwe, dien die volgende voorstel in: „Aan die broeder J. Higgo word verlof gegee om sonder

Toelatingseksamen tot die Sending-Instituut te Wellington toegelaat te word, en sig dan na drie jare studie aan te meld vir die Sendelings-eksamen."

As Amendement stel Ds. P. B. Ackermann, met Ds. J. A. Pienaar, voor: „Die Sinode neem die Aanbeveling van die Regskommissie met betrekking tot die heer Higo aan.”

Aan die bespreking neem deel: die Assessor, Di. J. F. Mentz, P. B. Ackermann, C. F. Leygonie, F. X. Roome, C. R. Kotzé, E. G. Malherbe en D. F. van der Merwe.

Die Amendement word (met 160 teen 97 stemme) besluit van die Vergadering.

(b) *J. J. J. van Noordwyk.*

*J. J. J. van
Noordwyk.*

Na bespreking, waaraan deel neem Di. G. J. du Plessis en M. Jooste en Ouderling J. H. E. Viviers, word die Aanbeveling van die Regskommissie, op voorstel van Di. M. Jooste en W. N. van der Merwe, aangeneem.

(c) *J. D. Brink.*

J. D. Brink.

Op die tafel kom die volgende voorstel van Di. D. P. van Huyssteen en P. J. van der Merwe: „Die Sinode besluit om aan Mn. J. D. Brink verlof te gee om tot die Sending-Instituut te Wellington toegelaat te word sonder Toelatingseksamen, en dan na driejarige studie sig vir die Sendelings-eksamen aan te meld.”

Aan die bespreking neem deel: Di. D. P. van Huyssteen, P. J. van der Merwe, J. P. Kriel, C. C. Nepgen, G. F. C. van Lingen, A. F. Louw, C. R. Kotzé, P. B. Ackermann en die Ouderlinge C. J. Häfele, W. H. van der Hoven, F. S. Malan, A. P. Smit. Ook gee die Algemene Sendingsekretaris toelichting.

Die voorstel word besluit van die Vergadering.

4. *Doop van Kinders van Ouers van wie die huwelik nie Kerklik ingeseen is nie.* *Doop van kinders
van Burgerlik
gehuwde ouers.*

Die Assessor, met Ds. E. Domisse, stel voor: „Die Sinode besluit om die Aanbeveling van die Regskommissie insake burgerlik bevestigde huwelike aan te neem.”

As Amendement stel Di. G. J. Barnard en A. H. Stander voor: „Die Sinode berus by die wettigheid van die burgerlike huwelik.”

Op die tafel kom as tweede Amendement die volgende voorstel van Ds. J. A. van Blerk, gesekondeer deur Ouderling C. G. Vorster: „Die besluit re Kerklike inseening van die huwelik bly onverander, en dit word aan die Raad der Kerken opgedra om hieromtrent eenstemmigheid onder die vier Susterkerke te verkry.”

Aan die bespreking neem deel: Di. P. J. Perold, die Assessor, Di. J. C. du Plessis, P. K. Albertyn, E. Domisse, die Aktuarius, Dr. H. A. Lamprecht, Di. G. J. Barnard, J. A. van Blerk, J. C. Truter, J. le R. Hauptfleisch, Dr. M. J. van der Westhuizen en Ouderlinge P. H. de Kock en S. S. Grové.

By die stemming word die voorstel van die Assessor besluit van die Vergadering.

Rapport van die
Kommissie oor
die Fondse.

Supplementêre Rapport van die Kommissie oor die Fondse.

1. *Kuruman*, re aansoek van Ds. A. J. L. Hofmeyr vir aandeel in die Pred-Pensioenfonds besluit u Kommissie by die aanbeveling reeds gegee, te bly.

2. Insake die *Arbeidskolonie te George* wil u Kommissie in oorleg met die Arbeidskolonie-Kommissie die volgende aanbeveel:

- (a) Dat die Arbeidskolonie-Kommissie dit oorneem, op voorwaarde dat die serwituut wat tans op die Olifantshoek-nedersetting rus, heeltemal afgeneem word, sodat die Kommissie 'n vrye hand het, in die beskikking van die winste daarvan verbonde.
- (b) Indien dit mag misluk, dat dan die Kerkraad alle poginge mag aanwend om die Regering ertoe te beweeg die twee eiendomme, n.l. Wilderness en Olifantshoek oor te neem vir bosaanplanting.

J. P. BURGER, Scriba.

Aansoek Ds. A.
J. L. Hofmeyr om
Pensioenregte.

1. *Kuruman—Aansoek van Ds. A. J. L. Hofmeyr* (sien Rapport van die Kommissie oor die Fondse, Elfde Sitting).

Di. J. F. Mentz en C. H. Stulting stel voor: „Die Aanbeveling van die Kommissie oor die Fondse word besluit van die Vergadering.”

As Amendement stel Di. P. G. J. Meiring en D. S. B. Joubert voor: „De Synode geve dispensasie van bestaande daartegen strijdende Wetsartikelen en Synodale besluiten, met uitzondering van Artikel 294, en besluite Ds. A. J. L. Hofmeyr recht op Pensioen te verlenen onder voorwaarde dat de som van £300 als additionele geldsom gestort worde.”

Aan die bespreking van hierdie saak neem deel: Di. P. G. J. Meiring, J. F. Mentz, W. N. van der Merwe, G. J. Barnard, J. N. Geldenhuys, C. R. Kotzé, J. C. Truter, D. J. Erasmus, Dr. D. R. Snymann en Ouderlinge F. S. Malan en A. J. van Tonder.

By die stemming verkry die Amendement 126 teen 127 stemme, en die voorstel 130 teen 130 stemme.

Daar geen twee-derdes van die uitgebragte stemme ten voordeel van een van die voorstelle was nie, word die saak as verval beskou.

Broederlik Onder-
houd.

Dit is tyd om te verdaag en die Vergadering besluit om die *Broederlike Onderhoud* vanmiddag van halfdrie- tot vier-uur instede van in die aand te hê, en om vier-uur die Rapport van die Kommissie oor die Fondse af te handel, van halfvijf- tot vyf-uur 'n Bidstond te hou, en vanaand geen sitting te hê nie.

Na die Pouse vind die Broederlike Onderhoud plaas onder leiding van die Scriba op versoek van die Moderator. Hy laat sing Psalm 42 : 7 en vra Ds. D. du P. Steyn om in die gebed voor te gaan. Hy lees 1 Kor. 3 : 1-10 en spreek enige gedagtes uit oor die 5de vers: „Onze bekwaamheid is uit God.” Die onderwerp vir die middag is „Die Kerk en die Behoefte van ons tyd.”

Die eerste spreker is Ds. H. J. Pienaar wat spreek oor „Die prediking na die behoefte van die tyd.” Hy wys daarop dat die prediking moet wees (a) Didakties, (b) Evangelies, (c) Profeties.

Die volgende spreker is Ds. D. S. B. Joubert wat spreek oor „Persoonlike arbeid na die behoefte van die tyd.” Hy spreek eers oor (a) die belangrikheid van die werk en (b) die vernaamste beginsels en metodes in die doen daarvan.

Met die sing van Ges. 77 : 4 is die Broederlike Onderhoud geëindig.

Aan die orde is nou weer die *Supplementêre Rapport van die Kommissie oor die Fondse*.

Ds. H. J. Pienaar

Ds. D. S. B. Jou-
bert.

*Punt 2—Arbeidskolonie te George.*Arbeidskolonie te
George.

Aan die bespreking hiervan neem deel: Di. D. P. van Huyssteen, J. C. Truter, F. X. Roome, J. A. Hurter, D. G. van der Merwe, P. L. Louw en Ouderling F. S. Malan.

As 'n Mosie van Orde stel Ds. J. F. Mentz voor dat die saak terugverwys word na die Fondse-Kommissie om die saak volledig te ondersoek, en later rapport daaroor uit te bring.

Dit word gesekondeer deur Ouderling F. S. Malan, en deur die Vergadering aangeneem.

Ds. A. W. Eckard kry verlof om Dinsdagnamiddag, aanstaande week, en Ouderling J. E. Schutz om eersk. Donderdagaand na huis terug te keer.

Volgens besluit word 'n halfuur aan gebed gewy. Die Moderator laat sing Ges. 81 : 1, lees uit Markus 10 verse 46 en verder, en wys op (1) die ootmoed van die blinde in sy toenadering tot die Heer; (2) die tydigheid van sy gebed; (3) die volharding van sy gebed; en (4) die geloof van sy gebed.

Nadat 'n aantal van die lede in die gebed voorgegaan het, laat die Moderator sing Ges. 11 : 3, en spreek hy die seën uit.

Geresumeer, en geteken op Woensdag, 7 November 1928.

G. J. HUGO, Moderator.
D. G. MALAN, Assessor.
J. P. VAN HEERDEN, Actuaris.
A. J. VAN WIJK, Scriba.

VYFTHENDE SITTING.

Woensdag, 7 November 1928.

Na afloop van die bidstond neem die Moderator om 9.30-uur die stoel in, en vra hy die Ouderling van Stellenbosch, die broeder J. W. de Leeuw, om die openingsgebed te doen.

Die Notule van die Veertiende Sitting word geresumeer, en, na goedkeuring, deur die Moderatuur geteken.

Voor die Vergadering is die Meerderheids-Rapport en die Minderheids-Rapport insake die Leer, en die Derde Rapport van die Regskommissie. (Sien Bylaes agter die Acta.)

Die Moderator deel aan die Vergadering mee, dat die Moderatuur besluit het om die Rapport van die Kommissie insake die Leer eers aan die orde te stel, en by die behandeling die Meerderheids-Rapport tot leidraad te neem.

Hierop kom op die tafel die volgende *Mosie van Orde* van die Ouderlinge F. S. Malan en B. von M. Louw: „Die H.E. Sinode besluit om die Derde Rapport van die Regskommissie in behandeling te neem, voordat hy oorgaan tot die behandeling van die Rapporte van die Kommissie oor die Leer.”

By die stemming word die Mosie deur die Vergadering verwerp.

Di. A. F. Louw en E. G. Malherbe en Dr. A. J. van der Merwe versoek om aantekening, dat hulle in die minderheid gestem het.

Nou kom aan die orde die

[Handwritten notes]
= 3 de Regs.
= afspel. p. 316

M e e r d e r h e i d s -
r a p p o r t.

*Meerderheids Rapport
Sel. S10 Regt.*

RAPPORT VAN KOMMISSIE In sake die Leer.—Meerderheidsrapport.

Volgens opdrag van die H.E. Sinode moes u Kommissie die H.E. Vergadering met advies dien oor Beskrywingspunte 13 tot 21, en 99, en sekere besluite van die Kerkraad van Oudtshoorn.

Na ernstige en biddende oorweging wil u Kommissie die besluite waartoe hy gekom het in alle beskeidenheid en erns aan die H.E. Vergadering voorlê.

(A). Re b. pp. 15 en 99 waarin die Sinode gevra word om die onderhawige saak na 'n inter-kerklike kommissie uit die vier Gefedereerde Kerke te verwys, het u Kommissie geen vrymoedigheid om dit aan te beveel nie, en wel op die gronde genoem in Bylae A.

(B) Insake die ander beskrywingspunte, aangesien daar soveel oorvleueling is, het u Kommissie dit goedgedink om die sake wat daarin behels word, as volg in te deel:

- (i) (a) Die Belydenisskrifte en die standpunt van 'n leraar van onse Kerk.
(b. pp. 13 v; 16 c.)
- (b) 'n Nuwe formulering van die Kerkleer (b. pp. 15 en 99).
- (ii) Nadere omskrywing van Art. 158 van die Kerkwet (b. p. 14).
- (iii) Die Ewolusie-leer re (a) Die Sondeval. (b) Die Versoening. (b. pp. 13 v; 17).
- (iv) Die hoëre kritiek of die rekonstruksie van die geskiedenis van Israel (b. pp. 13 ii; 16 b, 18).
- (v) Die persoon van Kristus en die Kenosis-leer (b. pp. 13 iii, 16 b).
- (vi) Die inspirasie-leer (b. pp. 13 i, 16 a, 19 a, 21).
- (vii) Die Heiland en die gesag van die Ou Testament (b. p. 19 b).
- (viii) Die versoenings-leer (die toorn van God) (b. p. 13 iv).

(C). Die nuwere rigtings in ons Kerk o.a. soos geopenbaar in "Het Zoeklicht" (b. p. 20).

Dit spyt die ondertekenaars van die Meerderheids Rapport dat die Kommissie as geheel nie tot eenstemmigheid kon kom oor hierdie saak nie, en haar advies derhalwe by wyse van 'n Meerderheids en Minderheids Rapport aan die H.E. Vergadering moet voorlê.

ADVIES re BESKRYWINGSPUNTE 13, 14, 16 tot 19, 21. Sien afdeling (B) hier bo.

- (i) a en b. (b. pp. 13 v e; 16 c; 15 en 99).

Re die beskrywingspunte handelende oor die Belydenisskrifte en die standpunt van 'n leraar van ons Kerk, en 'n nuwe formulering van ons Kerkleer, is u Kommissie van oordeel:

- (a) Dat die N.G. Kerk in Suid-Afrika 'n konfessionele Kerk is, en as sodanig geroep is op grond van haar Belydenisskrifte, wat sy aanneem as ooreenstemmende met Gods Woord, en op grond van die Ordonnansie van 1843, geomendeer in 1898, tot die handhawing van haar leer, soos vervat in die Belydenisskrifte.
- (b) Dat alleen die Sinode bevoeg is om 'n nadere omskrywing te gee van haar Belydenisskrifte, met dien verstande dat sodanige omskrywing *nie* in stryd is met enige artikel van die Belydenisskrifte.
- (c) 'n Nuwe formulering van die Kerkleer wat in enig opsig mag afwyk van die Belydenisskrifte, kan alleen plaasvind met goedkeuring van die afsonderlike gemeentes wat tot die Kerk behoor, en deur parlementêre wetgewing. (**Sie Bylae B.**)
- (ii) Re beskrywingspunt vragende om 'n nadere omskrywing van Art. 158 van die Kerkwet (b.p. 14), wil u Kommissie aanbeveel dat agter die woorde: "met Gods Woord overeenkomen", die volgende woorde sal ingevoeg word: "d.w.z. de in al hare delen met absolut gezag tot ons komende, onfeilbare, door den Heiligen Geest geïnspireerde, geïnscriptureerde biezondere heilsopenbaring Gods." (**Sie Bylae C.**)

*Bd 158
Nov 158*

(iii) Re b.p. 13 v; 17, handelende oor die Ewolusie-leer, is u Kommissie van oordeel dat die Ewolusie-leer as 'n nuwe wêreldbeskouing:

- (a) Nie 'n afdoende verklaring kan gee van die verskynse van die Kosmos of Heelal;
- (b) In stryd is met Gods Woord en die Belydenisskrifte van ons Kerk en om die rede as dwaalleer moet verwerp word. (**Sie Bylae D.**)

(iv) Re b.p. 13 ii; 16 b; 18; 20, insake die Hoër Kritiek, of die rekonstruksie van die geskiedenis van Israel, is u Kommissie van oordeel dat hierdie beskouing o.a. die volgende kardinale leerstukke van die Kerk ondermyn, wysig of verwerp, nl.:

- (a) Die Mosaïese oorsprong van die Pentateuch.
- (b) Die historisiteit van die Ou Testamentiese geskiedenis;
- (c) Die leer van 'n bonatuurlike Godsoopenbaring;
- (d) Die wonder;
- (e) Die onefilbare inspirasie van Gods Woord;
- (f) Die absolute gesag van die Heilige Skrif;
- (g) Die waaragtige Godheid van Kristus;
- (h) Die ganse verlossingsplan soos neergelê en geopenbaar in die Heilige Skrif.

Sy is in stryd met Gods Woord en die Belydenisskrifte van ons Kerk, en moet derhalwe verwerp word as dwaalleer. (**Sie Bylae E.**)

(v) Re b.p. 13 iii; 16 b, rakende die persoon van Kristus en die Kenosis-leer, is u Kommissie van oordeel dat die Kenosis-teorie:

- (a) Die waaragtige en onveranderlike Godheid van Kristus.
- (b) Sy profetiese amp, as onfeilbare Leermeester,
- (c) Sy hoëpriesterlike amp as "Middelaar Gods en des mensen", *aantas*, en in stryd is met Gods Woord en die Belydenisskrifte van ons Kerk; en om bogenoemde redes as dwaalleer moet verwerp word. (**Sie Bylae F.**)

(vi) Re b.p. 13 i; 16 a; 19 a; 21, rakende die Inspirasie van die Heilige Skrif, is u Kommissie van oordeel dat beide die Belydenisskafte en Gods Woord 'n volle (Plenary) inspirasie-leer voorstaan, volgens welke die Heilige Skrif van Goddelike oorsprong is, en deur die Heilige Gees geïnspireer, in al haar dele onfeilbaar en absolut gesaghebbend is; en om hierdie rede moet elke inspirasiebegrip wat leer dat slegs religieus-etiese waarhede in Godswoord geïnspireer is, en dat Gods Woord in die Bybel is (en nie die Bybel Gods Woord is nie), as dwaalleer deur die Kerk verwerp word. (**Sie Bylae G.**)

(vii) Re b.p. 21, rakende die Heiland en die gesag van die Ou Testament, is u Kommissie van oordeel dat elke beskouing, wat aan Kristus:
of feilbaarheid en dwaling,
of akkomodasie aan die verkeerde heersende beskouinge van Sy tyd toeskryf, as dwaalleer verwerp moet word.

Vir die Kerk moet die gesproke Woord van Kristus absolut onfeilbaar, gesaghebbend en final wees. (**Sie Bylae H.**)

(viii) Re b.p. 13 iv, rakende die versoeningsleer (die dra van Gods toorn deur die Heiland), is dit vir u Kommissie duidelik dat die beskouing "dat Kristus nie die toorn van die begin van Sy menswording tot die einde van Sy lewe, gedra het nie," lynreg in stryd is met Gods Woord, met die Belydenisskrifte en die Awendmaalsformulier van ons Kerk, en aangesien dit die versoeningsleer in haar diepste wese aantas, moet as dwaalleer verwerp word. (**Sie Bylae I.**)

(C) (i) Met betrekking tot beskrywingspunt 20, wil u Kommissie beskeidenlik aan die hand gee dat hierdie punt, met die oog op die saak wat aanhangig is voor die Sinode, nie nou sal behandel word nie, maar op 'n later tydstip deur die Vergadering bepaal te word.

(ii) Daarop wys dat deur die uitdrukking "moderne rigtings," soos ook deur die insender verklaar---moet verstaan word die "nuwe oriëntering"-beweging in die Kerk.

(iii) Adviseer dat dit uit die hieronder in parallelle kolomme gestelde aanhalings blyk dat die rigting waarop gedoel word, afwyk van die Belydenisskrifte en nie deur ons Kerk kan aanvaar word nie.

Formulering van
Kerkleer.

(A). *Re Bpp. 15 en 99.*

In verband met die Aanbeveling van die Kommissie insake die Leer (Meerderheids-Rapport A., Bpp. 15 en 99) doen die Assessor met Ds. G. D. du Toit die volgende voorstel:

„Die H.E. Sinode besluit om die Aanbeveling van die Meerderheids-Rapport oor Beskrywingspunte 15 en 99 (sien pag. 2 (A) van Rapport en Bylae A) aan te neem.”

As Amendement stel Di. H. J. Pienaar en F. X. Roome voor: „Die Sinode besluit om die Aanbeveling (Deel I) van die Minderheids-Rapport van die Kommissie oor die Leer aan te neem.”

Aan die bespreking neem deel: die Assessor, Di. H. J. Pienaar, G. D. du Toit, E. Dommisse, D. P. van Huyssteen, W. J. Naudé, J. Rabie, A. M. McGregor, Dr. H. A. Lamprecht, Ds. P. K. Albertyn.

Die saak is nog onder bespreking toe dit tyd word om te verdaag.

Brief uit Chubut
oor ontploffing in
die Pastorie.

Die Moderator lees 'n brief van Ouderling Visser van die gemeente Chubut in Argentinië, waarin hy besonderhede gee aangaande die ontploffing in die pastorie aldaar, en die kwetsures deur Ds. en Mev. J. J. Wasserfall en hun dogtertjie bekom.

Ds. M. Smuts sal later geleentheid kry om 'n voorstel in verband met die vermelde ongeval voor die Vergadering te bring.

In die aand word die bespreking van die voormiddag voortgesit, en neem die volgende sprekers daaraan deel: Ouderlinge P. J. J. Coetzee, N. J. J. Badenhorst, Di. N. F. P. Burger, F. X. Roome, Drs. D. R. Snyman, A. J. v. d. Merwe.

A f w e s i g.

Vandag was afwesig: Ds. S. J. Latsky en Ouderling P. J. B. Hanekom weëns krankheid.

Die slotgebed word deur Ds. F. H. Badenhorst gedaan.

Geresumeer en geteken op Donderdag, 8 November 1928.

G. J. HUGO, Moderator.

D. G. MALAN, Assessor.

J. P. VAN HEERDEN, Actuaris.

A. J. VAN WIJK, Scriba.

SESTIENDE SITTING.

Donderdag, 8 November 1928.

Om 9.30-uur word, na die gewone bidstond, die werksaamhede hervat, en vra die Moderator Ds. G. E. Rudman om die openingsgebed te doen.

Die Notule van die Vyftiende Sitting word geresumeer, en, na goedkeuring, deur die Moderatuur geteken.

Aan die Ouderling van Umtata, broeder J. P. Meyer, word verlof verleen om eersk. Dinsdagavond na huis terug te keer.

R a p p o r t v a n
Kommissie insake
die Leer.

Weer is aan die orde die *Rapport van die Kommissie insake die Leer.*

Die Vergadering stem toe, op voordrag van die Moderator, dat, na repliek deur die voorstellers van die Amendement en die voorstel respektiewelik, die bespreking gestaak sal word, en die stemming sal plaasvind.

Na die toesprake van Ds. H. J. Pienaar en die Assessor, word deur die opstaan van die Lede die Amendement verwerp (92 stemme voor en 280 teen), en die voorstel (gister ingedien, t.w. die aanname van die

Aanbeveling van die Meerderheidsrapport oor Bpp. 15 en 99) met 266 stemme teen 91 aangeneem.

(B) (i). *Advies re Bpp. 13, 14, 16, tot 19, 21—(i), (a), (b), (c)—die Belydenisskrifte. Standpunt van 'n leraar van ons Kerk, en 'n nuwe formulering van ons Kerkleer.*

Die voorstel van Di. J. F. Botha en G. D. du Toit, t.w.: „Die aanname van Aanbeveling (a), (b) en (c), onder Punt 1, (a) en (b) van die Kommissierapport,” word, na toelighting deur Ds. Botha, sonder bespreking deur die Vergadering aangeneem.

(B) (iii) *Advies re Bpp. 13 (v) en 17, die *Evolusieleer.* Ewolusieleer.

Na toelighting deur Ds. D. Lategan, en deelname aan die bespreking deur Ouderling F. S. Malan en Di. M. L. de Villiers en A. M. McGregor, word die volgende voorstel van die Aktuarius en Ds. D. Lategan deur die Vergadering aangeneem: „Die H.E. Synode spreeket zich niet uit over die Evolutieleer als een wetenschappelike natuurstudie, doch kan haar in geenen deele aanvaarden, waar dij door ons aangenomen Bijbelseiten weerspreek, en theologische vraagstukken zoek te verklaren in strijd met Gods Woord en die Formulieren onzer Kerk.”

(B) (iv) *Re Bpp. 13 (ii), 16 (b), 18, 20, insake Hoër Kritiek.* Hoër Kritiek.

'n Mosie van Orde afkomstig van Ouderling F. S. Malan, t.w.: „Die H.E. Sinode besluit die behandeling van hierdie punt uit te stel totdat die appèl teen die uitspraak van die Ring van Stellenbosch besleg is, omdat hierdie punt direk in verband met daardie appèl staan,” word deur die Vergadering verwerp.

Die volgende vra om aantekening dat hulle in die minderheid gestem het: Di. H. J. Pienaar, E. G. Malherbe, C. C. Nepgen, Dr. S. F. Weich, Di. J. M. Hofmeyr, D. J. Malan, J. G. Pauw, J. R. Albertyn, A. F. Louw, G. F. C. Faustmann, Dr. A. J. Wagener, Di. J. A. R. Volsteedt, D. S. Botha, P. Murray, P. J. Perold, J. H. van Rooyen, A. J. L. Hofmeyr, en die Ouderlinge J. P. Malan, M. M. Walters, A. J. Basson, D. F. le Roux, A. S. v. d. Merwe, J. A. Vosloo, C. Murray, A. J. G. Lesch, D. J. de Villiers, F. S. Malan, G. P. du Plessis, J. H. Esmeyer.

Hierdie saak word deur Dr. H. A. Lamprecht toegelig, en is nog in behandeling toe dit tyd word om te verdaag.

Aan Ouderling A. J. van Tonder van Kuruman word verlof toegestaan om eersk. Maandag na huis terug te keer.

Van Ds. J. J. Wasserfall van Chubut, Argentinië, word 'n Telegram van Ds. J. J. Wasserfall, verblydende telegram ontvang, melding makende van sy herstel.

Deur Dr. H. A. Lamprecht en Ds. H. W. Geyer word die volgende voorstel ingedien: „(iv) Re Bpp. 13 (ii), 16 (b), 18, 20. Re die punte aan die orde, wens ons voor te stel die aanname van die Aanbevelinge van die Kommissie vir die Leer, van die Meerderheidsrapport.”

As Amendement stel Ds. H. J. Pienaar met Dr. A. J. van der Merwe voor: „In soverre die histories-literariese kritiek van die Bybel (a) die gesag van Gods Woord aantas; (b) die bowenatuurlike in die Bybel ontken; (c) die historisiteit van die Ou Testament verwerp; (d) die goddelike en menslike in die Skrif so wil skeie, dat één bestanddeel wel Gods Woord en 'n ander deel van die mens is; en ontken dat die

hele Skrif Gods Woord is; (e) en die Godheid van die Here Jesus verwerp, word die kritiek deur die Sinode verwerp."

Aan die bespreking neem deel: Dr. H. A. Lamprecht, Dr. G. T. T. Kikillus, Ds. N. F. P. Burger, Ouderling P. H. de Kock en die Assessor.

By hierdie stadium dien Ds. J. R. Albertyn die volgende voorstel in: „Die voorstellers en sekondante van altwee voorstelle word versoek om met mekaar raad te pleeg met die doel om, indien moontlik, eenstemmigheid te verkry.”

Dit word gesekondeer deur Ds. J. F. van Wyk.

*Winkel
Geskeer*

Daar Dr. H. A. Lamprecht, een van die voorstellers, beslis weier om hierdie versoek te aanvaar, beskou die Moderator dit nutteloos om die voorstel ter bespreking te bring, en kry Ds. J. R. Albertyn nie kans om die woord daaroor te voer nie.

Die voorstel van Dr. Lamprecht word (met 265 stemme teen 31) deur die Vergadering aangeneem.

*Persoon van
Christus en Kenosis-leer.*

(B) (v). Bpp. 13 (iii); 16 (b)—*Persoon van Kristus en die Kenosis-leer.*

Op die tafel kom 'n voorstel van Ds. J. C. Truter met Ds. E. J. du Toit: „De Aanbeveling der Kommissie onder (v), rakende die persoon van Christus en die Kenosis-leer, worde niet aangenomen, en de zaak blyve bij de bespreking.”

As Amendement stel Dr. S. H. Rossouw voor: „Re Bpp. 13 (iii); 16 (b) rakende die persoon van Kristus en die Kenosis-leer, besluit die Sinode om die Kommissie se Aanbeveling te aanvaar.”

Dit word gesekondeer deur Dr. D. R. Snyman.

Na bespreking deur Ds. J. C. Truter en Dr. S. H. Rossouw, is dit tyd om te verdaag.

Ds. J. A. Malherbe, Jr., verskyn ter vergadering.

Ds. J. A. Malherbe, Jr. (predikant van Alice) verskyn vir die eerste maal in die Vergadering, en word deur die Moderator welkom geheet.

Aan Ds. A. R. Albertyn word verlof toegestaan om mōre (Vrydag) afwesig te wees, en aan Ouderling W. A. de Beer om eersk. Maandagaand na huis te vertrek.

In die aandsitting gaan die Vergadering voort met die bespreking van die onderwerp: *die Persoon van Kristus en die Kenosis-leer*, en neem daaraan deel: Dr. S. H. Rossouw, Ds. J. P. van Huyssteen, Ouderling H. L. Boshoff, Dr. M. J. v. d. Westhuizezn, Ds. C. R. Kotzé en Dr. D. R. Snyman.

Graueel

'n Twede Amendement kom voor die Vergadering, en is afkomstig van Ds. H. J. Pienaar en Dr. A. J. v. d. Merwe: „Aangesien die heilige Persoon van Jesus Kristus, die enige en waaragtige Soon van God, en die verhouding van Sy goddelike tot Sy menslike natuur, immer 'n ondeurgrondelik geheim is en sal bly, so besluit die Vergadering sig eerbiedig neer te lê alleen by die uitsprake van Gods Woord, en bý wat in ons Belydenisskrifte in dese geleer word.”

Die saak is nog onder bespreking toe dit tyd word om te sluit.

Vandag was afwesig: Ouderling A. P. Smit, en weëns krankheid ~~Afwesig~~.

Di. S. J. Latsky en C. G. Ochse, en Ouderlinge P. J. B. Hanekom en D. J. B. Wiese.

Die slotgebed word gedaan deur Ds. B. F. van der Merwe.

Geresumeer en geteken op Vrydag, 9 November 1928.

G. J. HUGO, Moderator.

D. G. MALAN, Assessor.

J. P. VAN HEERDEN, Actuarius.

A. J. VAN WIJK, Scriba.

SEVENTIENDE SITTING.

Vrydag, 9 November 1928.

Na die bidstond van 9.15 tot 9.30 vra die Moderator, by die hervatting van die offisiële werksaamhede, Ds. D. P. van Huyssteen om die openingsgebed te doen.

Die Notule van die Sestiende Sitting word geresumeer, en na goedkeuring, deur die Moderatuur geteken.

Weer is aan die orde die Aanbeveling van die Kommissie insake die Persoon van Christus en Keno-Leer, Meerderheidsrapport, (B) (v). *Bpp. 13 (iii); 16 (b)—die Persoon van sis-leer. Kristus en die Kenosis-Leer.*

Aan die bespreking daarvan neem deel: Di. H. J. Pienaar, W. J. Naudé, C. C. Nepgen, J. R. Albertyn, J. F. Mentz, en het Ds. J. C. Truter repliek.

Ds. H. J. Pienaar, insender van die Twede Amendement (Sestiende Sitting) kry verlof om sy voorstel as volg te verander: „Aangesien die heilige Persoon van Jesus Kristus, die enige en waaragtige Soon van God, en die verhouding van Sy goddelike tot Sy menslike natuur, immer 'n ondeurgrondelike geheim is en sal bly, so besluit die Vergadering sig eerbiedig neer te lê alleen by die uitsprake van Gods Woord, en by wat in ons Belydenisskrifte in dese geleer word; en die Sinode verwerp beslis enige Kenosis-leer, wat of die goddelike of die menslike natuur van Kristus mag aantast.”

As 'n verdere Amendement stel Dr. T. C. de Villiers met Ds. G. de C. Murray voor: „Die Sinode besluit dat, rakende die Persoon van Kristus en die Kenosis-leer, die Kenosis-teorie wat (a) die waaragtige en onveranderlike Godheid van Kristus, (b) Sy profetiese amp as onfeilbare Leermeester, (c) Sy Hoëpriesterlike amp as 'Middelaar Gods en des mensen' aantast, instryd is met Gods Woord en die Belydenisskrifte van ons Kerk, en as dwaalleer moet verwerp word.”

'n Mosie van Orde, ingedien deur Ds. J. R. Albertyn, en gesekondeer deur Ds. G. E. Rudman, t.w.: „Die Sinode verwys die onderhawige voorstelle terug na die voorstellers en sekondante met die oog op moontlike eenstemmigheid,” word deur die Vergadering verwerp.

Die voorstel van Ds. J. C. Truter word deur hom, met verlof van die Vergadering, teruggetrek. Hierdeur word die Eerste Amendement, dié van Dr. S. H. Rossouw, die voorstel voor die Vergadering.

By die stemming word die Amendement van Dr. T. C. de Villiers en Ds. G. de C. Murray (met 104 teen 194 stemme) deur die Vergadering afgestem.

Ook die Amendement van Ds. H. J. Pienaar en Dr. A. J. v. d. Merwe word (met 88 teen 226 stemme) verworp.

Die voorstel van Drs. S. H. Rossouw en D. R. Snyman, t.w.: „Re Bpp 13 (iii), 16 (b), rakende die Persoon van Kristus en die Kenosisleer, besluit die Sinode om die Kommissie se Aanbeveling te aanvaar,” word (met 221 teen 71 stemme) besluit van die Vergadering.

Inspiratie van die Heilige Skrif.

(B) (vi) *Re Bpp. 13 (i); 16 (a); 19 (a); 21, rakende die Inspirasie van die Heilige Skrif.*

Op die tafel kom die volgende voorstel van Ds. A. M. McGregor en Ouderling C. Murray: „Insake die Inspirasie van die Bybel is hierdie H.E. Vergadering van oordeel, dat die Heilige Skrif van goddelike oorsprong is, en deur die Heilige Gees geïnspireer, daarin dat ‚heilige menschen Gods door den Heiligen Geest gedreven het gesproken hebben,’ en dat Hy, nieteenstaande die noodwendige menslike beperkinge van die organe, deur wie Hy tot ons gekom het, ‚den wil van God volkomenlik vervat, en dat al hetgeen die mensch schuldig is te geloven om zalig te worden, daarin genoegzaam geleerd word’.”

As Amendement stel Ds. C. R. Kotzé voor: „Ek stel voor die aanname van Punt. (vi) van die Aanbevelings van die Meerderheidsrapport.”

Dit word gesekondeer deur Ds. J. F. Mentz.

Aan die bespreking neem deel: Ds. A. M. McGregor, Ouderlinge J. P. Malan en P. A. M. Brink, die Assessor, Ds. M. L. de Villiers, Drs. S. F. Weich en M. J. v. d. Westhuizen, Ouderling B. J. E. Pretorius en Ds. C. R. Kotzé.

Op 'n vraag van die Moderator gee die Vergadering, deur die handopstekking van die oorgrote meerderheid, sy wens te kenne om tot stemming oor te gaan.

By die stemming word die Amendement besluit van die Vergadering met 253 teen 19 stemme, terwyl die Voorstel verworp word met 21 teen 257 stemme.

Christus en die gesag van die Ou Testament.

(B) (vii). *Re Bp. 21, rakende die Heiland en die gesag van die Ou Testament.*

In verband met hierdie punt stel Di. M. Jooste en J. P. Wolhuter voor: „Dat aan elke beskouing wat aan Kristus of feilbaarheid en dwaling, of akkommodasie aan die verkeerde heersende beskouinge van Sy tyd toeskryf, as dwaalleer verworp moet word. Vir die Kerk moet die gesproke woord van Kristus absolut onfeilbaar, gesaghebbend en final wees.”

Aan die bespreking neem deel: Di. M. Jooste, M. L. de Villiers en Dr. S. F. Weich.

By die stemming word die voorstel sonder teenstem deur die Vergadering aangeneem.

Die Vergadering stem toe om eersk. Maandagaand, as dit nodig mag wees, 'n sitting te hê.

Die volgende aansoeke word toegestaan: Ouderling P. S. de Wit om Maandagaand, Ouderlinge G. J. Maass, H. J. M. Muller, G. E. G. Visser, C. L. van Dyk, D. P. Cloete en Ds. M. T. R. Smit om Dinsdag-aand, Ds. H. P. van Straten en Ouderling J. E. Pieterse om Woensdag-namiddag, en Ouderling P. F. Theron om eersk. Sondagnag na huis te vertrek.

Die versoek van Ds. M. S. Daneel om Maandag afwesig te wees en van Ouderling N. J. du Toit om Dinsdag-aand na huis te vertrek, word nie toegestaan nie.

Vandag was afwesig: Ouderling A. P. Smit, en weëns krankheid Afwesig. Ds. S. J. Latsky en Ouderlinge P. J. B. Hanekom en D. J. B. Wiese.

Dit slotgebed word deur Ds. J. C. du Plessis gedaan.

Geresumeer en geteken op Maandag, 12 November 1928.

G. J. HUGO, Moderator.

D. G. MALAN, Assessor.

J. P. VAN HEERDEN, Actuarius.

A. J. VAN WIJK, Scriba.

AGTHENDE SITTING.

Maandag, 12 November 1928.

Na die bidstond van 9.15 tot 9.30 vra die Moderator, by die hervatting van die offisiële verrigtinge van die Sinode, Ds. J. P. du Toit die openingsgebed te doen.

Die Notule van die Sewentiende Sitting word, na goedkeuring, deur die Moderatuur geteken.

Die volgende voorstel van Ds. P. G. J. Meiring en die Assessor word dadelik deur die Vergadering aangeneem: „De HoogEerw. Synode van de Ned. Ger. Kerk van Zuid-Afrika vernomen hebbende van 't bestaan van interessante en waardevolle tekeningen en dokumenten, betrekking hebbende op Zuid-Afrika, in 't bezit van de familie van Zijn Excellentie de vroegere Gouverneur Swellengrebel, richtte 'n dringend verzoek aan voornoemde familie in Holland om goedgunstig deze tekeningen en dokumenten aan 't archief van die Kerk in Zuid-Afrika af te staan, waar zij op 't hoogst gewaardeerd en van groot nut zullen zijn.”

Voor die Vergadering is weer die *Rapport van die Kommissie insake die Leer—Meerderheidsrapport*.

(B) (viii) *Re Bp. 13 (iv), rakende die Versoeningsleer.*

Versoeningsleer.

In verband hiermee stel Dr. D. R. Snyman voor: „Hierdie H.E. Vergadering neem aan die bevinding van die Meerderheidsrapport, t.w., 'Re Beskrywingspunt 13 (iv), rakende die Versoeningsleer (die dra van Gods toorn deur die Heiland), is dit u Kommissie duidelik dat die beskouing, dat Kristus nie die toorn van die begin van Sy menswording tot die einde van Sy lewe gedra het nie,' lynreg instryd is met Gods Woord, met die Belydenisskrifte en die Awendmaalsformulier van ons Kerk, en aangesien dit die Versoeningsleer in haar diepste wese aantas, moet dit as dwaalleer verworp word.”

Dit word gesekondeer deur Ds. J. S. Murray, en deur die Vergadering sonder teenstem aangeneem.

Aan Ds. G. F. C. van Lingen word op sy versoek toestemming verleen om môre-namiddag na huis terug te keer.

Kieskollege.

As lede van die Kieskollege word die volgende benoem: Di. D. du P. Steyn, G. D. du Toit, C. H. Stulting, H. W. Geyer, Dr. S. H. Rossouw, Di. J. A. van Blerk, P. J. du Plessis, W. J. du Toit, J. G. Steytler en J. F. Mentz.

Regskommissie.

VYFDE RAPPORT VAN DIE REGSKOMMISSIE.

I. Die ordening van Sendelinge vir arbeid onder blanke.

(a) Ons staan voor die volgende feite:

1. Ons Kerk maak in baie gevalle gebruik van manne met die status van Sendelinge vir die bearbeiding van blanke, b.v. te Wynberg, op delwersye, vir Spoorwegarbeiders.
2. Waar hierdie Sendelinge *as geordende persone* in hul werksaamhede kom, daar word hul *as geordende persone* gebruik, sonder dat daar ooit 'n protes hierteen gehoor word. Origens word in ons blanke gemeentes sendelinge dikwels gekry om die sakramente te bedien.
3. Waar hierdie Sendelinge *as nie-geordende persone* vir sulke of dergelike omstandighede begeer word, dan maak ons Kerkwet, soos dit nou staan, daar geen voorstelling voor nie dat hul kan georden word.

(b) Die konsekwente reëling vir die Sinode is

- (i) of om te belet dat enige persoon met die status van Sendeling wat onder blanke lede van ons gemeentes arbei, die funksies van 'n geordende persoon mag uitoefen;
- (ii) of om toe te laat dat waar sulke *persone wat nog nie georden is nie*, en vir sulke werksaamhede *as geordende persone* noodsaaklik is, hul georden kan word.

U Kommissie beveel die tweede van hierdie alternatiewe aan.

Om sulke ordeninge moontlik te maak het die *Algemene Sendingkommissie* in sy Bp. (No. 58) aan die hand gegee dat hul op 'n wyse kan geskied wat egter hierdie Sinode reeds afgestem het omdat dit gevoel is dat werk onder blanke lede van ons Kerk nie by die *Algemene Sendingkommissie* huis hoort nie.

U KOMMISSIE STEL VOOR dat tot Art. 396, I, 2. gevoeg sal word:

Waar so'n Sendeling begeer om georden te word, sal hy bewys moet lever van 'n roeping in 'n bepaalde werkkring deur 'n Kerkraad of Ring van die Moederkerk, en dat die bepalinge van Art. 236 van toepassing sal wees, met die verstande dat die *Sinodale Kommissie* in plaas van *Sending-Sub-kommissie* sal optree vir sover dit nodig is, en nodige reëlinge vir die ordening sal tref.

II. Die Tehuise op Graaff-Reinet.

1. U Kommissie het voor hom gehad die Sekretaris van die Algemene Armsorg-Kommissie en het die stukke wat hy kon toon, nagegaan.

U Kommissie bevind

- (a) dat toe die geldsomme deur die Algemene Armsorg-Kommissie na die griep vir Graaff-Reinet en andere plekke gegee is, daar nog nie 'n behoorlike kantoor vir die Sekretaris van die Algemene Armsorg-Kommissie gewees het nie, en dat, alles in aanmerking nemende, die sake nie op onbevredigende wyse gedrywe is nie;

(b) dat die voorwaardes waarop die geld gegee is, in die notule van die Algemene Armsorg-Kommissie en in *De Kerkbode* gepubliseer is. Die Sekretaris verklaar dat hy 'n afskrif daarvan vir die Kerkraad van Graaff-Reinet gestuur het net soos vir al die ander plekke wat geldsomme ontvang het. Hy het 'n aantekening daarvan, dog in die notule van die Kerkraad van Graaff-Reinet is daar niets van genotuleer nie. Egter, in die brief wat die tsek vergesel het, het daar duidelik gestaan dat die geld gestuur is op die voorwaardes reeds vermeld.

U Kommissie meen dat waar die £3,000 aanvaar is deur die Kerkraad van Graaff-Reinet, dit die erkenning van die voorwaardes insluit. Die skenking was duidelik 'n voorwaardelike, en as die Kerkraad van Graaff-Reinet nie van die voorwaardes geweet het nie, moes hul eers na die voorwaardes waar die begeleidende brief van melding gemaak het, verneem het, vóór hul die geld aanvaar het.

2. *Omtrent die sluiting van die tehuise* het U Kommissie die korrespondensie tussen die Departement van Onderwys en die Kerkraad van Graaff-Reinet in hande gehad. Daaruit blyk

dat in 1925 die Minister van Onderwys dit nodig geag het om 'n Kommissie aan te stel om die toestande in verband met die tehuise op Graaff-Reinet te ondersoek. Hierdie Kommissie het 'n Rapport gelewer wat ver van 'n gunstige was, en wat die Minister aanleiding gegee het om die Kerkraad van Graaff-Reinet mee te deel dat „in sy oordeel die Rapport van so'n ernstige aard was dat die behandeling daarvan deur die Kerkraad geen uitstel kon ly nie, en dat voordat hy sy eie voorstelle sou formuleer, hy graag die Kerkraad alle moontlike geleentheid sou wil gee om enige aannekkings of representasies te maak, maar dat hy in geen geval geregtig sou wees om daarmee langer te wag as wat absolut nodig was nie.”

Vandag nog wag die Minister op 'n antwoord op hierdie versoek!

Wat die Kerkraad egter op hierdie skrywe gedaan het, was om aan die Minister te laat weet dat hy meer ondersteuning moes gee anders moes hy kennis neem dat die tehuise oor ses maande gesluit sou word.

Daar die Minister nie vir Graaff-Reinet 'n groter toelaag dan vir enig ander plek kon gee nie, is die Koshuise aan die einde van die ses maande gesluit en is die kinders in ander inrigtings op ander plekke geplaas. Voor egter die sluiting 'n voldonge feit was, het die Algemene Armsorg-Kommissie 'n poging aangewend om self, onafhanklik van die Kerkraad van Graaff-Reinet, die toesig van die tehuise in hande te kry, dog dit het op niets uitgeeloop nie.

3. U Kommissie het geen definitiewe informasie omtrent die waarde van die tehuise nie. Slegs is dit duidelik dat £3,000 van die Algemene Armsorg en £3,500 van die Regering daarin steek.

U Kommissie is van oordeel dat dit allesins billik sou wees as die Kerkraad van Graaff-Reinet van die geboue van 'n waarde van £3,000 aan die Algemene Armsorg sou afstaan om, as hul daarvoor kans sien, gebruik te word in ooreenstemming met die doel waarmee die geld gegee is.

J. RABIE, Voorsitter.
 J. F. MENTZ.
 P. K. ALBERTYN.
 F. S. MALAN.
 F. S. MALAN.
 D. K. THERON.
 C. F. J. SPIES.
 P. H. DE KOCK.

Kaapstad,

12 November 1928.

Koshuise te Voor die Vergadering kom die *Rapport van die Regskommissie Graaff-Reinet.* insake Koshuise te Graaff-Reinet. (II).

Ds. A. F. Louw stel voor: „Die Rapport van die Regskommissie oor die tehuise te Graaff-Reinet word aangeneem, en dit word opgedra aan die Armsorg-Kommissie om te handel volgens die aanbeveling van die Regskommissie.”

Dit word gesekondeer deur Ouderling F. S. Malan.

Aan die bespreking van hierdie saak neem deel: Ds. J. Rabie, Ouderlinge W. J. van der Merwe en J. H. E. Vivier, Di. J. F. Naudé, C. R. Kotzé, G. J. Barnardt.

By die stemming dra die voorstel die goedkeuring van die Vergadering weg.

Die volgende voorstel van Di. D. du P. Steyn en W. J. Naudé: „Hierdie H.E. Vergadering dra dit aan die Scriba op om deur middel van 'n gepaste telegram innige deelneming te betuig met Ds. en Mev. P. J. du Plessis met die oog op die heengaan van hul kindjie,” word staande deur die Vergadering aangeneem.

Art. 158, omskrywing Legitimasiering akte. (B) (ii) *Re Bp. 14, vraende om 'n nadere omskrywing van Artikel 158 van die Kerwet.*

Aan die bespreking van hierdie saak neem deel: Ds. D. Lategan, Ouderling F. S. Malan, die Aktuarius, Di. E. G. Malherbe, D. J. Malan, A. F. Louw, die Assessor, Di. F. X. Roome, P. J. Perold, G. D. du Toit, W. J. Naudé.

Mosie van Orde. 'n Mosie van orde, afkomstig van Ds. A. F. Louw en Dr. A. J. van der Merwe: „Alvorens tot die verandering van Artikel 158 oor te gaan, sal die Sinode Regsadvies inwin om uit te vind of die Sinode wel die reg het om hierdie Artikel soos voorgestel te verander,” word deur die Vergadering verworp.

Di. A. F. Louw en W. J. Naudé vra aantekening dat hulle in die minderheid gestem het, en Ds. A. F. Louw gee kennis dat hy later 'n skriftelike Protes sal inlewer.

Hierdie saak is nog voor die aandag van die Vergadering, toe dit tyd is om te verdaag.

Na die Pouse is daar by die verder behandeling van die saak 'n voorstel en twee Amendemente voor die Vergadering.

Die voorstel is afkomstig van Ds. D. Lategan en die Aktuarius: „Artikel 158. De woorden 'met Gods Woord overeenkomen' worde veranderd in 'overeenkomende met Gods Woord,' en daarbij gevoegd 'als zijnde in al zijne delen gezaghebbend en de door den Heilige Geest onfeilbare maatstaf voor de waarheid zoals door onze Kerk aangenomen en geleerd'.”

Die eerste Amendment is van Ds. F. X. Roome met Ouderling F. S. Malan: „Art. 158 bly onveranderd.”

Die tweede Amendement is van Di. E. G. Malherbe en W. J. Naudè : „Aangesien Art. 158 'n kontrak is deur elke predikant afsonderlik onderteken, so besluit die Sinode dat dit nie op enige wyse kan verander word nie deur toevoeging of andersins, tensy al die ondertekenaars geïnspireerde, geïnscriptureerde heilsopenbaring, en als zodanig de vrywillig daartoe toestemming verleen.”

Nadat die Vergadering deur handopsteking sig gereed verklaar het om tot stemming oor te gaan, word repliek gegee aan die insender van die voorstel.

By die stemming word die tweede Amendement verworp en ook die eerste Amendement afgestem (83 voor, 218 teen).

Die Voorstel word besluit van die Vergadering (239 voor en 70 teen).

Ds. A. F. Louw gee kennis dat hy en andere in geskrifte later sal Protes met op-
te kenne gee waarom hulle in die minderheid gestem het. gaaf van redes.
Sien Bylae.

Die volgende voorstel van die Aktuarius en die Assessor : „De verandering gemaakt in Art. 158 worde verzonden naar den Raad der Kerken met het doel eenstemmigheid te verkrijgen in de 'Acten van Ondertekening' van die Gefedereerde Kerken” word deur die Vergadering goedgekeur.

(C) (1) *Met betrekking tot Bp. 20—Moderne Rigtings in ons Kerk.* Moderne rigtings
in ons Kerk.

Di. C. R. Kotzé en S. P. Fouché stel voor : „Die Vergadering besluit om die Aanbeveling van die Kommissie insake die Leer aan te neem.”

As Amendement stel die Aktuarius voor : „Bp. 20—Als inhoudende ene zijdelingse beschuldiging worde niet behandeld.” (Art. 84).

Dit word gesekondeer deur Ds. F. X. Roome.

Laasgenoemde (t.w. die Amendement van die Aktuarius) word besluit van die Vergadering.

Aan die einde van die behandeling van die Rapport van die Kommissie in sake die Leer, spreek die H.E. Aktuarius 'n treffende woord. Op versoek word dit te boek gestel. (Sien Bylaes.)

Vervolgens dra die Moderator aan die Vergadering voor die name van die lede van die *Permanente Kommissies.*

DIENSDOENDE AMPTENARE VAN DIE SINODE.

DIE MODERATUUR.

Ds. G. J. Hugo, Moderator.
Ds. D. G. Malan, Assessor.
Ds. J. P. van Heerden, Aktuarius.
Ds. A. J. van Wyk, Seriba.

DIE ALGEMENE SINODALE KOMMISSIE.

Die Lede van die Moderatuur met die volgende:

<i>Ring.</i>	<i>Primarii.</i>	<i>Secundi.</i>
Kaapstad	Ds. P. G. J. Meiring	Ds. F. X. Roome
Tulbagh	Ouderling Charles Murray	Ouderling F. S. Malan
Swellendam	Ds. F. S. Malan	Ds. J. S. Murray
	Ouderling J. S. Viljoen, P.W.sn.	Ouderling T. C. Stofberg
	Ds. P. W. A. de Klerk	Ds. C. R. Kotzé
	Ouderling P. H. Theunissen	Ouderling G. F. Muller

Graaff-Reinet	Ds. A. J. Troskie.	Ds. J. G. Pauw
Albanie	Ouderling W. H. Booysen	Ouderling P. F. de Klerk
Beaufort	Ds. J. M. Hofmeyr	Ds. D. du P. Steyn
George	Ouderling J. D. Louw	Ouderling P. J. J. Coetzee
Burgersdorp	Ds. J. Rabie	Ds. G. D. du Toit
Die Paarl	Ouderling G. Keet	Ouderling Ph. Mans
Colesberg	Ds. C. H. Stulting	Ds. J. A. Hurter
Dutoitspan	Ouderling P. A. Schaap	Ouderling P. S. Heyns
Clanwilliam	Ds. J. F. Botha	Ds. C. F. Leygonie
Queenstown	Ouderling H. Lubbe	Ouderling J. P. van Niekerk
Stellenbosch	Ds. H. J. Pienaar	Dr. M. J. v. d. Westhuizen
Britstown	Ouderling J. D. Hugo	Ouderling J. D. F. Malan
Griekwastad	Ds. G. E. Rudman	Ds. L. J. Fourie
Bulawayo	Ouderling D. K. Theron	Ouderling A. S. v. d. Merwe
Dordrecht	Ds. A. J. Olivier	Ds. J. le R. Hauptfleisch
Piketberg	Ouderling H. O. de Villiers	Ouderling I. M. van Rooyen
Prins-Albert	Ds. M. Jooste	Dr. G. T. T. Kikillus
	Ouderling J. J. Louw	Ouderling E. L. P. Stals
	Ds. Ph. J. du Plessis	Ds. B. J. Wessels
	Ouderling J. H. Esmeyer	Ouderling J. Pretorius
	Ds. J. C. Truter	Dr. D. R. Snyman
	Ouderling P. H. de Kock	Ouderling D. F. le Roux
	Ds. W. J. du Toit	Ds. P. J. B. Shaw
	Ouderling J. G. Snyman	Ouderling N. J. J. Badenhorst
	Ds. J. N. Geldenhuys	Ds. A. J. Stals
	Ouderling P. S. Oberholster	Ouderling C. N. v. d. Merwe
	Ds. J. A. Pienaar	Ds. H. J. de Villiers
	Ouderling D. J. B. Wiese	Ouderling B. J. E. Pretorius
	Ds. J. F. van Wyk	Ds. J. C. du Plessis
	Ouderling P. F. Greyvenstein	Ouderling O. A. Greyling
	Ds. C. W. Alheit	Ds. J. A. R. Volsteedt
	Ouderling M. M. Walters	Ouderling D. J. Kotzé
	Ds. J. F. Mentz	Ds. F. H. Badenhorst
	Ouderling P. G. Hugo	Ouderling P. S. de Wit

LEDE VAN DIE FEDERALE RAAD DER KERKEN.

Primarius: Di. G. J. Hugo, D. G. Malan, J. P. van Heerden, J. F. Mentz, P. G. J. Meiring, A. J. van Wyk, Dr. M. J. v. d. Westhuizen, Dr. D. R. Snyman, Di. P. K. Albertyn, A. F. Louw, J. F. Botha, H. J. Pienaar, J. Rabie en D. P. van Huyssteen. *Secundi:* Di. D. S. B. Joubert, F. X. Roome, J. R. Albertyn, C. R. Kotzé, Dr. S. H. Rossouw, Ds. D. Lategan, Ouderling F. S. Malan en Ds. P. J. Viljoen.

AFGEVAARDIGDES NA DIE SUSTERKERKE.

O.V.-Staat: —*Primarius:* Ds. M. Smuts. *Secundus:* Ds. W. J. Naudé; *Transvaal:* —*Primarius:* Ds. R. D. McDonald. *Secundus:* Ds. P. J. Viljoen; *Natal:* —*Primarius:* Ds. J. W. Snyman. *Secundus:* Ds. M. M. du Toit.

Om die **Sluitingsrede** te hou aan die einde van die aanstaande Sinode: —*Primarius:* Ds. G. F. C. Faustmann; *Secundus:* Ds. P. J. Perold.

PERMANENTE KOMMISSIES.

1. Algemene Armsorg.

Di. P. J. Perold, D. du P. Steyn, D. P. van Huyssteen, C. W. Alheit, P. W. A. de Klerk, J. F. Mentz, F. S. Malan, J. A. van Blerk, J. P. van Huyssteen, Ph. J. du Plessis, en BB. D. K. Theron, J. W. de Leeuw, en die Alg. Sekr.

2. Almanak.

Di. P. G. J. Meiring, J. P. van Heerden, J. M. Louw, C. R. Ferreira. *Secundi:* Di. F. X. Roome, P. B. Ackerman, W. Nicol, A. F. Louw, G. W. S. Hofmeyr.

3. Arbeid Onder die Jeug.

Di. M. S. Daneel, M. Jooste, D. F. v. d. Merwe, C. F. Leygonie, F. W. Liebenberg, C. J. Grobler en Dr. S. F. Weich.

4. Arbeidskolonies.

Primarii: Di. J. C. Truter, M. Smuts, J. N. Geldenhuys, J. H. Hugo en BB. P. J. Cillie, P. J. Joubert en P. A. Brink; *Secundi:* Di. C. V. Nel, W. F. P. Marais, F. W. Liebenberg, F. H. Badenhorst, en BB. J. C. Rabie, S.sn., en A. J. de Waal.

5. Bybelvertaling.

Di. H. J. Pienaar, G. J. du Plessis, W. J. Naudé.

6. Deafstomme- en Blinde-Instituut.

Di. J. S. Murray, J. C. Truter, R. D. McDonald, J. A. Malherbe en Br. C. H. Beck.

7. Dorkas-Armehuis.

Di. F. X. Roome, A. D. Luckhoff en BB. P. G. Steyn, Chas. Murray.

8. Drostdy-Industriële-Skool.

Di. C. V. Nel, J. S. Murray, J. A. v. d. Merwe, A. R. Albertyn en Br. J. C. Rabie, S.sn.

9. Eksamens: Admissie tot die Teologiese Seminarie.

Primarii: Di. A. M. McGregor, H. J. Pienaar, G. J. du Plessis, D. S. B. Joubert en Dr. S. Rossouw. *Secundi:* Di. J. R. Albertyn, P. J. du Toit, P. A. Alheit en Drs. A. J. v. d. Merwe en E. Greyling.

10. Eksamens: Kandidate tot die Heilige Diens.

Primarii: Di. D. G. Malan, P. G. J. Meiring, J. Rabie, D. Lategan, Drs. M. J. v. d. Westhuizen, D. R. Snijman, Ds. J. P. van Heerden. *Secundi:* Di. A. J. van Wyk, P. K. Albertyn, J. F. Mentz, C. R. Kotzé, P. J. Viljoen, J. A. v. d. Merwe, W. J. du Toit.

11. Eksamens: Toelating tot die Sending-Instituut.

Primarii: Di. D. F. v. d. Merwe, M. L. de Villiers, C. C. Nepgen, C. Muller en W. N. v. d. Merwe. *Secundi:* Di. H. S. Pretorius, C. F. Leygonie, M. B. Brink, J. H. P. van Rooyen en J. C. Smit.

12. Eksamens: Sendelinge en Defenaars.

Primarii: Di. E. G. Malherbe, P. B. Ackermann, J. A. R. Volsteedt, G. D. du Toit, C. R. Kotzé. *Secundi:* Di. E. G. du Toit, S. P. Fouché, P. J. v. d. Merwe, D. J. Matan, M. J. de Kock.

13. Kerkbode, De.

Primarii: Prof. J. du Plessis, Di. G. J. Hugo, H. J. Pienaar, Prof. G. Cillie, Di. P. Nel, F. X. Roome, P. S. van Heerden. *Secundi:* Di. D. G. Malan, Prof. B. B. Keet, Di. D. Bosman, D. S. B. Joubert, —————, Di. J. M. Louw, A. F. Louw.

14. Kerkkantoor.

Ds. J. P. van Heerden, Prof. A. Moorrees, Di. G. J. Hugo, J. C. Truter, F. X. Roome, BB. J. H. Hablitzel en B. von M. Louw.

15. Kerkwet-Reviesie.

Prof. A. Moorrees, Di. J. P. van Heerden, A. J. van Wyk, H. J. Pienaar en D. G. Malan.

16. Opvoeding.

Di. J. R. Albertyn, E. Dommisse, C. V. Nel, P. J. Viljoen, J. G. Muller en Dr. A. J. v. d. Merwe.

17. Orde, Kommissie van.

Die Moderatuur en Di. P. J. Pienaar, F. X. Roome, A. M. McGregor, J. P. Kriel en P. J. v. d. Merwe.

18. Psalm- en Gesang-Wyses.

Di. J. A. Malherbe, E. G. Malherbe, G. E. Rudman, M. L. de Villiers en L. J. Fourie.

19. Regskommissie.

Prof. A. Moorrees, Di. J. P. van Heerden en H. J. Pienaar en Dr. E. E. van Rooyen.

20. Spesiale Evangelieprediking.

Di. J. A. v. d. Merwe, G. J. du Plessis, D. S. B. Joubert, P. A. Alheit, G. D. du Toit.

21. Specerweg-Sending.

Di. J. M. Hofmeyr, H. W. Geyer, J. P. Burger, L. J. Fourie, G. J. Barnardt, J. C. du Plessis.

22. Teologiese Seminarie.

Die Moderator (ex-officio), Di. J. P. van Heerden, P. G. J. Meiring, D. G. Malan, A. J. van Wyk, Br. P. J. Carinus en Dr. D. R. Snyman.

23. Sending, Die.

Di. A. J. van Wyk, D. G. Malan, D. J. Viljoen (Sec., D. C. de Villiers), J. G. Steytler, J. F. Botha, A. F. Louw, J. Rabie, P. J. Retief, W. J. Theron, C. H. Stulting, M. M. du Toit, J. G. Olivier, BB. G. J. Euvrard en G. W. A. de Villiers en die Algemene Sending-Sekretaris.

Vroue-Sendingbond: Ds. A. F. Louw en die Algemene Sending-Sekretaris.

24. Sending-Instituut.

Di. J. G. Steytler, P. J. Retief, D. P. van Huyssteen, D. S. B. Joubert, M. J. de Kock, J. G. Pauw, J. P. du Toit.

25. Sending Onder Israel.

Di. A. G. du Toit, J. P. Kriel, W. F. Louw, E. G. du Toit, D. C. de Villiers, M. L. de Villiers.

26. Sendag-Skole.

Di. P. K. Albertyn, G. J. du Plessis, J. le R. Hauptfleisch, T. J. Kotzé, Dr. E. Greyling en Ds. P. L. Louw.

27. Suid-Afrikaanse Bybelvereniging.

Di. J. P. van Heerden, G. F. C. Faustmann, Prof. J. du Plessis, Di. A. C. Murray, F. X. Roome, S. P. Fouché, D. S. B. Joubert, P. B. Ackermann, BB. C. J. Muller, P. G. Steyn, Charles Murray, A. Brink, B. von M. Louw, J. A. Faure.

28. Waaksamheid teen Sosiale Euwele.

Di. J. G. Pauw, J. S. Murray, E. G. du Toit, P. T. Stroebel, H. S. Pretorius, A. C. Stegmann en C. C. Nepgen.

29. Studente, Universiteite en Kolleges.

Dr. M. J. v. d. Westhuizen, Dr. M. Smuts, F. S. Malan, J. F. van Wyk, J. W. Snyman en Dr. B. B. Keet.

30. Volkshospitaal.

Die Moderatur met Dr. H. D. M. Ackermann, Mnr. Arend Brink, Dr. Claassens, Dr. P. Daneel, Dr. De Bruyn, Ds. M. L. de Villiers, Ds. A. G. du Toit, Dr. J. S. du Tait, Mnr. F. Dreyer, Ds. S. P. Fouche, S.Ed. A. P. J. Fourie, Mnr. J. H. Hablitzel, Dr. Keet, Mnr. B. v. M. Louw, Dr. Luckhoff, Ds. A. D. Luckhoff, Mey. Ds. McGregor, Senator F. S. Malan, Dr. D. P. Marais, Ds. P. J. G. Meiring, Dr. Julius Petersen, Ds. F. X. Roome, Mey. Ds. Roome, Adv. W. Roux, Mey. Ds. P. Roux, Mey. Dr. van der Lingen, Ds. J. P. van Heerden, Mej. Van Heerde, Mnr. J. P. L. Volsteedt, Dr. Weber, Dr. W. J. Wessels, Dr. W. J. Viljeen en Dr. Krone.

Weer is aan die orde die *Vyfde Rapport van die Regskommissie*.

I. Die Ordening van Sendeling vir Arbeid onder Blanke.

Die Rapport met sy Aanbeveling word deur Ds. J. Rabie, voorstander van die Regskommissie, toegelig, en daarna kom die volgende voorstel van Ds. J. F. Mentz met die Aktuarius voor die Vergadering: „In Art. 236 (b) alinea 2 word na die woorde „Zending Sub-Commissie“ gevoeg die woorde „of Synodale Commissie“.”

Orde ning van
Sendelinge vir
ar be id onder
Blanke s.

Die voorstel word deur die Vergadering goedgekeur.

Die Vyfde Rapport van die Regskommissie word met dank aangeneem.

DERDE RAPPORT **van die Regskommissie.**

U Kommissie het voor sig gehad 'n stuk behelsende die beroep van die Kuratorium van die Teologiese Kweekskool teen die uitspraak van die Ring van Stellenbosch in sake die klag van die Kuratorium teen Prof. J. du Plessis; en voorts al die stukke wat gedien het voor die Ring van Stellenbosch, wat sitting gehou het op Caledon op die 14de Augustus 1928 e.v.d. Daaruit blyk:—

I. Dat op 24 November 1926 'n deputasie uit die Kuratorium sy opwagting by Prof. Du Plessis gemaak en hom daarop gewys het, dat sommige van die beskouinge op teologies gebied, soos uitgespreek in sy blad, *Het Zoeklicht*, instryd is met wat hy beloof het by sy legitimasie, en die gesag van die Bybel ondermyne.

U Kommissie is van oordeel dat hierdie tydige optree van die Kuratore in ooreenstemming is met hulle plig na luid van Art. 122 (b).

II. Dat dit uit die antwoord van Prof. Du Plessis duidelik blyk dat hy ten volle bewus was van die feit, dat sy optree 'n beroering op kerklik gebied sou verwek. Immers hy sê: „Ik neem de Kuratoren niet kwalik, dat zij mij dit medelen. Ik heb het verwacht. Het is hun pligt dit te doen.“ Aan die waarskuwing tot versigtigheid, egter, het Prof. Du Plessis geen gehoor gegee nie.

III. Dat op 30 November 1927 die Kuratore 'n Subkommissie benoem het om 'n skrywe aan Prof. Du Plessis te rig, inhoudende die punte waarteen hulle beswaar maak en hom versoekende sig in die toekoms te onthou van bogenoemde en dergelike beskouinge lug te gee, aangesien soolanige beskouinge teenstrydig is met die tot nog toe heersende opvattinge van die Ned. Geref. Kerk, en beroering teweeg bring in die gemoedere van vele in die Kerk.

Dat op 7 Maart 1928 die Kurator weer byeengekom het op 'n spesiale vergadering, wat byeen geroep was, omdat die antwoord van Prof. Du Plessis op die skrywe van bogenoemde Kommissie as onbevredigend deur laasgenoemde beskou word.

U Kommissie is van oordeel dat die verloop van sake op hierdie vergadering genoegsaam bewys lewer van die ernstige strewe van die Kuratorium om die moeilikhede uit die weg te ruim en die vrede in die Kerk te herstel.

IV. Dat na die mislukking van hierdie poging die Kuratore 'n Subkommissie benoem het om 'n stuk op te stel, waarin die theologiese opvattinge van Prof. Du Plessis weerlē word, en om onverwyld die saak aan die Ring van Stellenbosch te rapporteer. Hierdie opdrag is uitgevoer en die nodige stukke in die hande van die Voorsitter van die Ring gestel op 26 Maart 1928.

U Kommissie oordeel dat die Kuratore hier binne die perke van hulle bevoegdheid en in ooreenstemming met hulle plig, na luid van Art. 122 (b), gehandel het.

V. Dat op 5 April 1928 die Voorsitter van die Kuratorium 'n spesiale vergadering van die Kuratore byeengeroep het. Op hierdie vergadering is daar 'n ooreenkoms getref met Prof. Du Plessis, op grond waarvan die Kuratore die klag teen hom teruggetrek het.

U Kommissie is van oordeel—

- (a) Dat die ooreenkoms tussen die Kuratore en Prof. Du Plessis die afkeuring van die Sinode verdien. Terwyl hulle in eie gemoed oortuig was van die feit, dat die genoemde Professor 'n leer toegedaan is, wat in stryd is met die leer en die Belydenisskrifte van die Kerk, het die Kuratore, deur die ooreenkoms aan te gaan, gehandel in stryd met hulle plig soos voorgeskryf in Art. 122 (b) van die Kerkwet.
- (b) Dat die ooreenkoms egter billikerwys beskou moet word as 'n ernstige poging deur die Kuratore aangewend, om die vrede in die Kerk te herstel.
- (c) Dat die ooreenkoms in elk geval die saak van die appèl nie in die minste affekteer nie, en wel omdat die ooreenkoms geen erkenning van die Kuratore was, dat die standpunt van Prof. Du Plessis in ooreenstemming is met die leer en die Belydenisskrifte van die Kerk nie. En omdat die saak deur die Kuratore na die afbreek van die ooreenkoms *de novo* begin is.

VI. Dat op 11 Mei 1928 die Kuratore besluit het om die saak teen Prof. Du Plessis andermaal by die Ring van Stellenbosch aan te kla, omdat, volgens hulle oordeel, Prof. Du Plessis die ooreenkoms gebreek het.

U Kommissie is van oordeel dat daar genoegsame gronde was vir die Kuratorium om die ooreenkoms as gebreek te beskou, en wel om die volgende redes:

- (a) Die feit, dat Prof. Du Plessis nie geswyg het nie, getuige die April (1928) uitgawe van *Het Zoeklicht*.
- (b) Die verkeerde interpretasie wat hy in genoemde blad van die ooreenkoms gee.

VII. Dat op 15 Mei 1928 die klag in hande van die Voorsitter van die Ring van Stellenbosch gestel werd, en deur hom oorhandig werd aan die Ringskommissie.

Die Ringskommissie het geweier om 'n Akte van Beskuldiging op te stel.

U Kommissie is van oordeel dat—

- (a) die Ringskommissie, Art. 365 van die Kerkwet, gebreek het, deur nie 'n voorlopige ondersoek in te stel nie, nadat dit uit die ingekomene stukke nie genoegsaam geblyk het dat daar gronde is vir die opstel van 'n akte van beskuldiging;
- (b) die Ringskommissie wederregtelik gehandel het deur 'n uitspraak te gee oor die saak.

VIII. Dat op grond van Art. 367 die Kuratore hierdie beslissing van die Ringskommissie onderwerp het aan die oordeel van die Ring, wat op 14 Augustus 1928 'n uitspraak gegee het, waardeur die Ringskommissie in die gelyk gestel werd.

U Kommissie is van oordeel—

- (a) dat die Ring van Stellenbosch sig skuldig gemaak het aan versuum deur die saak in behandeling te neem, voor en aleer hy die Ringskommissie bogenoemde fout laat herstel het;
- (b) dat die Ring gefouteer het deur die rapport van die Ringskommissie te aksepteer en hom sodoende te vereenselwig met die uitspraak, waarin die beklaagde vrygespreek word.

IX. Dat teen hierdie uitspraak van die Ring die Kuratore in hoër beroep kom. Reg van beroep word hulle verleen deur Artt. 11 en 387 van die Kerkwet.

X. Die Regskommissie is van oordeel dat die appèl gehandhaaf moet word en die uitspraak van die Ring opsy gesit word, en wel op die volgende gronde deur die Kuratore genoem in hulle "Redenen van Bezwaar tegen de Uitspraak des Rings":—

- (a) Omdat geen voorlopige ondersoek ingestel is nie. ["Redenen van Bezwaar," I (a)].
- (b) Omdat uitspraak in die saak gegee is sonder dat 'n Akte van Beskuldiging opgestel was. ["Redenen van Bezwaar," I (c)].

(c) Omdat die Ring in die behandeling van die saak nie genoeg gelet het op die werklike feite nie. ("Redenen van Bezwaar," II.)

XI. Sit die Sinode die uitspraak van die Ring opsy, dan sal hy verder moet oordeel of daar genoegsame gronde was en is vir die opstel van 'n Akte van Beskuldiging.

Indien wel is u Kommissie van oordeel dat die saak terugverwys moet word na die Ring van Stellenbosch om onverwyd in hierdie saak te handel ooreenkomsig Art. 368 van die Kerkwet.

XII. Omdat die Kuratore 'n bepaalde klagskrif by die Voorsitter van die Ring ingedien het, wat duidelik blyk uit die bewoording van die stuk en uit hulle eie erkenning en die latere korrespondensie, en ait duidelik is, dat daar as klaers op te tree hulle in die saak betrokke is, oordeel u Kommissie, dat die Kuratore, in die Kerkbesture wat geroepe is om 'n oordeel oor die saak uit te spreek geen reg van sitting het nie. (Art. 328.) Ook is genoemde art. van toepassing op persone wat sitting gehad het in die spesiale vergadering van die Ring van Stellenbosch, gehou te Caledon op 14 Augustus 1928.

J. RABIE, Voorsitter.
 D. K. THERON.
 P. K. ALBERTYN (met voorbehoud).
 P. H. DE KOCK.
 C. F. J. SPIES.
 J. F. MENTZ.
 F. S. MALAN (Seriba).

Kaapstad, 2 November 1928.

Die Moderator stel aan die orde die *Derde Rapport van die Regskommissie insake die appèl van die Kuratore teen die uitspraak van die Ring van Stellenbosch*.

Die Moderator vestig die aandag op Punt XII van die Rapport van die Meerderheid, die Aanbeveling naaml. van die Regskommissie, dat by die behandeling van hierdie saak die Kuratore en die lede van die Ring van Stellenbosch nie sitting sal neem in die Vergadering nie.

Hierdie Aanbeveling word deur die Vergadering goedgekeur.

Die Moderator wys daarop dat ooreenkomsig laasgenoemde besluit die Moderator en die Assessor nie sitting kan neem in die Vergadering nie, en dat volgens wet die oudste leraar in leeftyd, Ds. A. J. L. Hofmeyr, in die geval die Voorsitterstoel moet beklee. Ds. Hofmeyr versoek dat die tweede oudste leraar, Ds. H. J. L. du Toit, wat ook die H.E. Sinode Voorsitter Ds. H. J. L. du Toit.

Dit word deur die Vergadering goedgekeur.

Die Appëlsaak sal by die aandsitting aan die orde kom, onder voorsitterskap van Ds. H. J. L. du Toit.

Telegramme van seënwens word gelees van die Kerkrade van Dordrecht en Darling, en van die Raadsvergadering te Mkhoma in Niasaland.

Verlof word verleent aan Ouderling J. H. E. Vivier om Dinsdagavond na huis te vertrek.

In die aandsitting is aan die orde die *Derde Rapport van die Regskommissie*.

Op voorstel van Ds. F. S. Malan en C. R. Kotzé word Ds. C. H. Stulting aan Ds. H. J. L. du Toit toegevoeg as hulp in die leiding van die Vergadering.

Die Voorsitter gee kennis, dat hy by die behandeling van hierdie saak die Rapport van die Meerderheid van die Regskommissie as leidraad sal neem, en dat gemelde Rapport puntsgewyse die aandag van die Vergadering sal hê.

*Hier kan hy self uitsoek
Sinode self sel? ier
in-a-fel?*

Op voorstel van Ouderlinge P. H. de Kock en J. M. Wolhuter word *Punt 1* aangeneem.

Punt 2 word op voorstel van Ouderling D. K. Theron en Ds. F. S. Malan aangeneem.

Ds. F. S. Malan stel voor die aanname van *Punt 3*. Die word gesekondeer deur Ouderling D. S. Theron en deur die Vergadering aangeneem.

Op voorstel van Di. M. L. de Villiers en G. J. Barnardt word *Punt 4* aangeneem.

Punt 5 word op voorstel van Ds. J. Rabie en Ouderling J. W. de Leeuw aangeneem.

Ds. D. P. van Huyssteen stel voor die aanname van *Punt 6*. Dit word gesekondeer deur Ds. T. J. Kotzé.

Aan die bespreking neem deel: Di. P. K. Albertyn, J. F. Mentz, J. G. Pauw, J. P. van Huyssteen, N. F. P. Burger, C. F. Leygonie, C. R. Kotzé.

Die voorstel word aangeneem.

Punt 7. Di. J. F. Mentz en C. R. Kotzé stel voor: „Hierdie H.E. Vergadering aanvaar die Aanbeveling onder Punt VII van die Meerderheidsrapport van die Regskommissie.”

Aan die bespreking neem deel: Di. J. F. Mentz, D. P. van Huyssteen, Ouderlinge F. S. Malan, P. A. M. Brink, Dr. S. F. Weich, Di. D. Lategan, C. R. Kotzé, D. S. B. Joubert, H. J. Pienaar, F. S. Malan.

Die voorstel word deur die Vergadering aangeneem.

Op sy versoek word aan Ouderling J. L. du Preez verlof verleen om môre na huis terug te keer.
Afwezig.

Vandag was afwesig: Ouderling P. J. B. Hanekom en Ds. P. J. du Plessis, albei weens krankheid.

Die slotgebed word deur Ds. L. P. J. Lochner gedaan.

Geresumeer en geteken op Dinsdag, 13 November 1928.

G. J. HUGO, Moderator.

D. G. MALAN, Assessor.

J. P. VAN HEERDEN, Actuaris.

A. J. VAN WIJK, Scriba.

NEËNTIENDE SITTING.

Dinsdag, 13 November 1928.

Na die bidstond word die Werksaamhede om 9.30-uur hervat, en vra die Moderator Ds. J. P. Wolhuter die openingsgebed te doen.

Die Notule van die Agtiende Sitting word geresumeer, en na goedkeuring, deur die Moderatuur geteken.

Ds. P. K. Albertyn gee kennis, dat hy later 'n voorstel sal indien Kennis van Voor- met betrekking tot die benoeming van die Lede van die Kieskollege stel.

Die Ouderling van Nieuwoudtville, die broeder A. J. Wahl, verkry, op sy versoek, verlof van die Vergadering om môre na huis terug te keer.

Weer is aan die orde die *Derde Rapport van die Regskommissie*. Dit geskied onder voorsitterskap van Ds. H. J. L. du Toit.

Regskommissie,
Derde Rapport.
Appéel van Kuratorium.

Punt VIII.

Ds. F. S. Malan en Ouderling D. S. Theron stel voor: „Punt VIII van die Rapport van die Regskommissie word aangeneem.”

VIII. Dat op grond van Art. 367 die Kuratore hierdie beslissing van die Ringskommissie onderwerp het aan die oordeel van die Ring, wat op 14 Augustus 1928 'n uitspraak gegee het, waardeur die Ringskommissie in die gelyk gestel werd.

U Kommissie is van oordeel—

- (a) dat die Ring van Stellenbosch sig skuldig gemaak het aan versuim deur die saak in behandeling te neem, voor en alerhdy die Ringskommissie bogenoemde fout laat herstel het;
- (b) dat die Ring gefouteer het deur die rapport van die Ringskommissie te aksepteer en hom sodoende te vereenselwig met die uitspraak, waarin die beklaagde vrygespreek word.

Aan die bespreking neem deel: Di. J. G. Pauw, F. S. Malan, D. Lategan, Dr. S. F. Weich, Di. J. F. Mentz, D. G. v. d. Merwe, H. J. Pienaar.

Die voorstel word deur die Vergadering aangeneem.

Punt IX.

Deur Di. M. Jooste en J. F. Botha word voorgestel: „Deze Vergadering erkent dat de Kuratoren het recht van beroep hebben op de H.E. Synode tegen de uitspraak van de Ring van Stellenbosch.”

Die voorstel word deur die Vergadering goedgekeur.

Punt X.

X. Die Regskommissie is van oordeel dat die appéel gehandhaaf moet word en die uitspraak van die Ring oopsig gesit word, en wel op die volgende gronde deur die Kuratore genoem in hulle „Redenen van Bezwaar tegen de Uitspraak des Rings”:

- (a) Omdat geen voorlopige ondersoek ingestel is nie. [„Redenen van Bezwaar,” I (a)].
- (b) Omdat uitspraak in die saak gegee is sonder dat 'n Akte van Beskuldiging opgestel was. [„Redenen van Bezwaar,” I (c)].
- (c) Omdat die Ring in die behandeling van die saak nie genoeg gelet het op die werklike feite nie. („Redenen van Bezwaar,” II.)

Voor die Vergadering is die volgende voorstel van Di. F. S. Malan en J. F. Mentz: „Hierdie Vergadering neem aan Aanbevelings X (a), (b), (c) van die Regskommissie (Meerderheidsrapport).”

As Amendement stel Ouderling F. S. Malan met Ds. F. X. Roome voor: „Die Sinode besluit om die beroep van die Kuratorium teen die uitspraak van die Ring van Stellenbosch van die hand te wys.”

Aan die bespreking neem deel: Ouderling F. S. Malan, Di. J. Rabie, D. P. van Huyssteen, Ouderling P. H. de Kock, Di. C. F. Leygonie, W. J. Naudé, J. F. Mentz, C. R. Kotzé, H. J. Pienaar.

By die stemming word die Amendement verwerp, en die voorstel deur die Vergadering aangeneem (218 voor, 37 teen).

Op voorstel van Dr. S. H. Rossouw en Ouderling B. J. Engelbrecht betuig die Vergadering deur op te staan sy innige deelneming met Ds. A. H. Naudé by die afsterwe van sy vader.

Punt XI.

XI. Sit die Sinode die uitspraak van die Ring oops, dan sal hy verder moet oordeel of daar genoegsame gronde was en is vir die opstel van 'n Akte van Beskuldiging.

Indien wel is u Kommissie van oordeel dat die saak terugverwys moet word na die Ring van Stellenbosch om onverwyld in hierdie saak te handel ooreenkomsdig Art. 368 van die Kerkwet.

In verband met hierdie punt stel Di. J. F. Mentz en F. S. Malan voor: „Hierdie HoogEerw. Vergadering is van oordeel dat daar genoegsaam gronde vir die opstel van 'n Akte van Beskuldiging is en was.”

Aan die bespreking neem deel: Di. J. F. Mentz, C. J. Liebenberg, J. G. Pauw, G. D. du Toit, Ouderling P. A. M. Brink, Di. J. C. du Plessis, A. G. van Velden, Ouderling P. N. C. Coetzee, W. H. Booysen, Di. J. G. Steyler, C. R. Kotzé, P. W. A. de Klerk, J. M. Hofmeyr, P. J. Perold, S. P. Fouché, Ouderling J. J. Pretorius, Ds. J. F. Botha, Dr. H. A. Lamprecht, Di. J. W. Snyman, D. Lategan.

Die voorstel word deur die Vergadering aangeneem (219 voor, 25 teen).

'n Verder voorstel is afkomstig van Ds. F. S. Malan en Ouderling D. S. Theron: „Die Sinode besluit om die saak rakende die Appèl van die Kuratorium teen die uitspraak van die Ring van Stellenbosch terug te verwys na genoemde Ring om onverwyld te handel volgens Art. 368.”

Aan die bespreking neem deel: Ouderling P. A. M. Brink, Di. P. K. Albertyn, C. R. Kotzé, Dr. E. Greyling, Ds. H. A. de Wet.

Die voorstel word besluit van die Vergadering (224 voor, 27 teen).

Di. H. J. Pienaar en M. Jooste vra aantekening, dat hulle in die minderheid gestem het.

Aan Di. H. J. L. du Toit en C. H. Stulting word op voorstel van Ds. J. F. Mentz die dank van die Vergadering staande toegebring, met

betrekking tot die leiding van die Vergadering terwyl die Derde Rapport van die Regskommissie onder behandeling was.

In verband met die afgehandelde Appëlsaak bly 'n voorstel van Ds. D. P. van Huyssteen oorstaan tot môre.

Aan Ouderling J. P. van Niekerk word toestemming verleen om vanaand, en aan Ouderling N. J. J. Badenhorst om môre-namiddag om 4-uur na huis te vertrek.

Vandag was afwesig : Ouderling J. P. Malan, en weens krankheid Afwesig. Ds. D. J. Malan en Ouderlinge P. J. B. Hanekom, A. L. Terblanche en W. A. A. van Wyk.

Die slotgebed word gedaan deur Ds. J. A. Malherbe, Snr.

Die aand om 8-uur vergader die Sinode in die Grote Kerk vir die viering van die Heilige Awendmaal, en dit geskied onder leiding van die H.E. Moderator.

Geresumeer en geteken op Woensdag, 14 November 1928.

G. J. HUGO, Moderator.

D. G. MALAN, Assessor.

J. P. VAN HEERDEN, Actuarius.

A. J. VAN WYK, Scriba.

TWINTIGSTE SITTING.

Woensdag, 14 November 1928.

Na die gewone bidstond word die Werksaamhede hervat, en vra die Moderator Ouderling J. A. B. van Aarde die openingsgebed te doen.

Die Notule van die Neëntiende Sitting word, na goedkeuring, deur die Moderatuur geteken.

Met die oog op die finale afhandeling van die Appëlsaak neem Ds. Appëlsaak, H. J. L. du Toit weer die voorsitterstoel in.

Voor die Vergadering kom die volgende voorstel van Di. D. P. van Huyssteen en D. G. van der Merwe : „Aangesien (a) daar meer informasie en getuienis ter beschikking is, wat nie voor die Ringskommissie, en die H.E. Ring van Stellenbosch gedien het nie (sien o.a. ,De Zaak Ontwikkelend Geschrift' deur die Sub-Kommissie van die Kuratorium vervat in die ,Verdere Bijlagen,' en Bylae J van die Meerderheidsrapport insake die Leer), en ook omdat die Ringskommissie en die Ring in gebreke gehly het om 'n voorlopige ondersoek in te stel, om verdere informasie te kry, in terme van Artikel 365 (Kerkwet, 1924); en aangesien (b) die Sinode besluit het dat daar genoegsame gronde is vir die optrek van 'n Akte van Beskuldiging teen Professor J. du Plessis, en aangesien hierdie H.E. Vergadering dit aan die Ring van Stellenbosch opgedra het om 'n Akte van Beskuldiging teen genoemde persoon op te trek in terme van die Kerkwet en die saak onverwyld op 'n Spesiale Vergadering van die Ring van Stellenbosch in behoorlike verhoor te neem, so word dit aan die H.E. Moderatuur opgedra om, in geval die Kuratore sig met die uitspraak of bevinding van die Ring nie kan

Spls. Sinode

verenig nie, met inagneming van die verpligting wat op die Kuratorium rus om te waak vir die suiwerheid van die Kerkleer aan die Kweekskool, 'n eersdaagse spesiale sitting van die H.E. Sinode byeen te roep, ten einde veral die saak finaal af te handel."

Aan die bespreking neem deel: Di. D. P. van Huyssteen, H. J. Piernaar, L. Fourie, G. D. du Toit, J. F. Mentz, J. N. Geldenhuys, F. X. Roome, W. J. Naudé, D. Lategan, A. P. Pretorius, Ouderling F. S. Malan, Dr. H. A. Lamprecht, Ouderling N. J. J. Badenhorst, Di. P. L. Louw, P. B. Ackermann en P. J. B. Shaw.

By die stemming word die voorstel besluit van die Vergadering (204 voor, 20 teen).

Die Moderator neem weer die voorsitterstoel in.

Die Kommissie, aangestel om 'n IN MEMORIAM op te stel, doen nou verslag.

In Memoriam.

IN MEMORIAM. I.

Tot nagedagtenis van Di. DANIEL JOZUA PIENAAR, DANIEL STEPHANUS BOTHA EN HENDRIK PETRUS VAN DER MERWE.

Met diepe weemoed wil die Sinode uiting gee aan sy hoë agting en hartlike liefde vir die ontslape broeders D. J. Pienaar, D. S. Botha en H. P. van der Merwe, en tegelyk met innige dankbaarheid te boek stel die onskatbare dienste deur die afgestorwe broeders aan die Kerk bewys.

Hulle was reuse in die Kerk en in die Sinodale Vergaderinge. Hulle het so'n groot plek in die Vergadering en die hart van die lede van die Vergadering ingeneem, dat hul beeldelik voor ons geestesoog verryk, en dit ons soms is asof hul stemme nog klink deur hierdie saal.

Ds. D. J. Pienaar.—Met sy fonkelende oë, gitswart hare, wát die tyd nooit kon vergrys nie, regop, statig en waardig in houding, net in kleding, in sy gelaat iets strengs, iets verbiedends, maar sy hart so teer as dié van 'n vrou, onverskrokke, 'n vegter by uitnemendheid, helder en nugter van verstand, man van rype ondervinding.

Ds. D. S. Botha.—Met diep verweerde gelaat, haastige, byna rusteloze beweginge, helder stem, 'n vloeiende spreker, buitengewoon suwer in taal, helder van hoof-, die helderheid van 'n regter, wat die voor en teë van 'n saak treffend kan stel en dan uitspraak gee,—man van verbasende werkkrug, durf en ondernemingsgees.

Dr. H. P. van der Merwe.—Rysig en gespierd van gestalte, met forse stem, vol geesdrif, onverskrokke, man van geleerdheid en voortgaande studie, bewegende en met gesag sprekende op baie terreine van kennis, 'n gebore leier, 'n gloedvolle prediker.

Dis seders, wat deur die rukwind van die dood ontwortel is. Van twee van hulle het ons geweet, dat hul lewensdag tot sonsondergang genader was. Maar toe ons hom laas in hierdie Vergadering gesien en gehoor het, was dit ons asof die lewensson van Dr. H. P. van der Merwe pas op middaghoogte staan. Ons treur oor die wat moes gaan. Ons treur veral oor hom, wat na ons gedagte, nog kon gebly het.

In al die belangrikste verslae, wat voor hierdie Vergadering gedien het, kom die name van die drie manne onophoudelik voor, en word telkenmale gewag gemaak van hul onskatbare dienste. Agter die voorsitterstafel, op die verskillende belangrikste Kommissies van die Kerk, het hulle jarelang leiding gegee. Ons dank die Heer, dat Hy hulle aan die Kerk gegee het en dat hulle so lang en so toegewyd kon dien.

IN MEMORIAM. II.

Sedert die laaste Sinodale Vergadering het die volgende broeders hul ewige rus ingegaan:

Paul Stefanus Venter, Johan Hendrik van Aarde, Adriaan Lodewicus Janse van Rensburg, Willem Johannes Conradie, Daniel Hendrik Celliers, Louis John Murray, Daniel Ferdinand Bosman, Johann Augustinus Koch, Gustav Adolph Scholtz,

Egbert Andreas Jacobus du Toit, Barend Johannes Haarhoff, Hendrik Christoffel de Wet, Andries François Malan, Abraham Faure, Stephanus Petrus Malherbe.

Die meeste van hulle het oud en grys geword in die diens van die Heer en toe hul nur van rus geslaan het, kon hulle terugsi en op 'n volle dagtaak. Ons dank die Heer dat Hy so'n groot getal lerare vergun het om die Kerk so lang en so trou te dien.

Dis 'n oorsaak van grote dankbaarheid, dat in hierdie lys so weinig name van jonger predikante voorkom. Tog is daar huis onder daardie name enige wat die hart ontroer deur die tragiese van hul einde. Hier dink ons in die besonder aan die dood van die onvergetlike Louis Murray, wat in die krag van sy lewe beswyk het as gevolg van die verwondinge hom toegedien deur 'n leeu.

Hierdie manne het met tranen gesaai in hul korte of lange arbeidsdag. In geloof verwag ons, dat hulle eenmaal met groot gejuig sal sien hoe 'n volle oes ingesamel word van die saad deur hulle uitgestrooi.

F. X. ROOME.

P. J. VILJOEN.

Kaapstad,
6 November 1928.

By monde van die Moderator ontvang die Kommissie die dank van die Vergadering.

Voorts kom voor die Vergadering die *Rapport van die Kommissie oor die Fondse insake die Arbeidskolonie te George*.

RAPPORT VAN KOMMISSIE OOR DIE FONDSE

Insake die Arbeidskolonie te George.

U Kommissie het wederom die kwessie van die Arbeidskolonie van George in behandeling geneem. Hy het die Sekretaris van die Algemene Armesorg-Kommissie, die leraar van George en andere ontmoet om informasie in te wen. Hy het ongelukkig nie die geleentheid gehad om sekere belangrike dokumente na te sien, wat in die brandkas van George te vind is nie. Hy wil derhalwe aanbeveel dat hierdie saak aan die Arbeidskolonie-Kommissie opgedra word, om met drie lede van die Kommissie van die Algemene Armesorg die twee nedersettings te George te besoek, 'n ondersoek in te stel, en voorts aan die Sinodale Kommissie rapport te doen, wat volmag verleen word naar bevind van sake te handel.

Kaapstad,
14 November 1928.

J. P. BURGER, Scriba.

Dit word deur die Vergadering goedgekeur.

Die Deputasie, benoem in die Neënde Sitting, om oor die saak van die Opvoeding op wagting te maak by die Administrateur, doen verslag.

Administrateur
doen verslag.

Di. J. R. Albertyn en D. P. van Huyssteen stel hierna voor: „Insake die aanstelling van 'n Kerklike Kommissaris vir die inspeksie van die Koshuise vir Behoeftige Kinders, en na aanleiding van die gereedheid van die Administrateur om oor hierdie punt met die Kerk te onderhandel, dra die Sinode dit aan die Kommissies vir die Algemene Armesorg en Opvoeding op om, in oorelog met die Administrateur planne te beraam vir sodanige aanstelling, met die verstande dat geen geldelike verantwoordelikheid £300 per jaar te boven gaan, uit die fondse van genoemde Kommissies aanvaar sal word nie.”

Die voorstel word deur die Vergadering aangeneem.

Pred. - Pensioenfonds.

Klassifikasie in Predikante-Pensioenfonds.

Ds. C. V. Nel kry verlof om die besluit geneem in die Elfde Sitting Klassifikasie van insake die *Klassifikasie van die Spoorweg-Sendeling in die Predikante-Pensioenfonds* in reviesie te bring en stel voor: „Die aansoek van die Spoorweg-Sendingkommissie om 'n aandeel in die Predikante-Pensioenfonds vir die Spoorweg-Sendeling in Klas III, word besluit van die Vergadering.”

Dit word gesekondeer deur Dr. H. A. Lamprecht, en deur die Vergadering aangeneem.

Ds. J. F. Mentz doen die volgende voorstel: „(a) Afgesien van enig besluit, deur die HoogEerw. Sinode geneem, wat 'n ander indruk mag der hewig aan verwek, wil hierdie Sinode dit as sy vaste oortuiging uitspreek, dat geen goedkeuring van die Federale Raad van krag is, voordat dit deur die Sinode besluite van Federale Raad onderneem word. + is vryhoppig + goedkeur nie? + persone nie? Sinode nie?”

(b) Hy besluit verder dat indien die Raad der Kerken die aanbeveling van die Sinode mag aanneem, en die batige saldo van *De Kerkbode* onder die vier gefedereerde Kerke verdeel, dit dan aan die Sinodale Kommissie opgedra sal word, om die fondse in belang van die Kerk te bestee.”

Dit word deur die Assessor gesekondeer, en deur die Vergadering goedgekeur.

Kommissie vir Vermeerdering van ons Gesange (pag. 157).

Samewerking met S.A.B.-vereniging Die Aanbeveling—Punt 3—word vir uitvoering deur die Vergadering opgedra aan die benoemde Kommissie vir Psalm- en Gesangwyses.

Geskrifte van Redene van Beswaar, insake besluit (a) oor die Leer, en (b) oor Egskeiding. Die Geskrifte sal gevoeg word onder die Bylaes.

Brieve van dankbetuiging van Ds. W. A. Joubert, van die Saakgelastigde en die heer B. Strohos, word deur die Moderator voorgelees.

Kieskollege.

Die volgende voorstel van Di. J. C. Lamprecht en D. G. van der Merwe: „Die H.E. Vergadering berus in die benoeming van die Lede van die Kieskollege soos reeds geskied,” dra die goedkeuring van die Vergadering weg.

Permanente Kommissies, byvoegings. Die volgende predikante word op Permanente Kommissies toegevoeg: Op die Sondagskool-Kommissie, Ds. A. C. Stegmann; op die Kommissie vir Psalm- en Gesangwyses, Dr. S. H. Rossouw; op die Spoorweg-Sending-Kommissie, Ds. M. S. Daneel; op die Arbeidskolonie-Kommissie, Ds. A. D. Lückhoff as adviserende lid.

Aan Ds. A. J. Troskie word verlof gegee om vanmiddag om 1.30 te vertrek.

Ds. J. J. Wasserfall.

Ds. Wasserfall in Chubut.

Die volgende voorstel van Di. M. Smuts en J. A. Hurter word sonder teenstem deur die Vergadering aangeneem:—„Nadat die Vergadering die besonderhede van die ramp, wat die Pastorie van Br. Wasserfall in Chubut

getref het, gehoor het, spreek hy sy dankbaarheid uit aan God vir die wonderlike bewaring van Sy diensknege en sy gesin, en versoek hy die afgevaardigdes om hul gemeentes op te wek tot 'n bydrae vir die Br. en sy gemeente, en dit op te stuur aan die Sekretaris van die Algemene Armsorg."

As Kommissie in verband met die *Gewetensklousule* word benoem : Di. P. G. J. Meiring, D. S. B. Joubert, en P. B. Ackermann. Gewetensklousule,
Kommissie be-
noem.

Op die Proponents-eksamen-kommissie word benoem Ds. J. F. Mentz as Primarius-lid in plaas van Ds. P. G. J. Meiring, en as Sekundus-lid Ds. J. A. R. Volsteedt.

By monde van die Moderator betuig die Vergadering sy deelneming met Ds. G. J. du Plessis by die afsterwe van sy stiefmoeder. Ook verneem die Vergadering met deelneming van die ernstige krankheid van die bejaarde, bykans 100-jarige vader H. P. van der Merwe te Murraysburg.

Die Kommissie daartoe benoem dra aan die Vergadering voor die *Herdelike Brief*, soos deur hom opgestel. Dit word deur die Vergadering goedgekeur. (Sien Bylaes.)

Ds. M. Fick-deelname aan P.P.-Fonds.

'n Telegram van die Scriba Synodi van die N.H. of G. Kerk, Transvaal, word verwys na die Sinodale Kommissie met volmag om te handel. Deelneming met
Ds. G. J. du
Plessis.

Ds. P. B. Ackermann oorhandig namens die afnemers aan die Lede van die Moderatuur en aan die Assistent Scriba elk 'n portret van die Sinode. By monde van die Moderator ontvang hy die hartlike dank van die Moderatuur.

Namens die Vergadering bring Dr. H. A. Lamprecht die dank van die Sinode aan die Lede van die Moderatuur. Hy gee te kenne die hoë waardering van die dienste van die Moderatuur.

Op waarderende wyse antwoord die Moderator op die woorde van dank en erkentlikheid.

Namens die Vergadering word deur Ds. P. J. Viljoen dank gebring aan die rapporteurs en aan die koster. Aan laasgenoemde word ook 'n beurs oorhandig.

Op voorstel van Di. J. H. Hugo en G. J. du Plessis besluit die Vergadering aan die Scriba, benewens die gewone gratifikasie, 'n bonus van £10 toe te ken, aan die Assistent Scriba £15, en aan die Assistent Actuaris £10.

Die sluitingsrede word gehou deur Ds. W. J. Naudé. Hy laat vooraf Sluitingsrede sing Ps. 105 : 5, gaan voor in die gebed, en lees enige verse in Lukas 24. Daarna spreek hy, na aanleiding van vers 32, oor *Brandende harte vir Jesus*. Hy wys op (a) Die behoefte van die tyd aan geestelike leiers met brandende harte vir Jesus; (b) Wat ons betekenis vir die Kerk sal wees as ons brandende harte het vir Jesus; (c) Wat die geheim is om so 'n brandende hart te verkry.

By monde van die Assessor word die dank van die Vergadering betuig aan Ds. W. J. Naudé vir sy ernstige en besielende rede.

Die Notule van die Twintigste Sitting word gelees, en na goedkeuring, deur die Moderatuur geteken.

G. J. HUGO, Moderator.

D. G. MALAN, Assessor.

J. P. VAN HEERDEN, Actuaris.

A. J. VAN WIJK, Scriba.

Die Moderator spreek 'n gevoelvolle afskeidswoord tot Dr. H. A. Lamprecht, wat skynbaar vir die laaste maal sitting het in die Sinode.

Op hartlike wyse verseker die Moderator die afgevaardigdes van die gemeentes in Rhodesië van die gewilligheid waarmee ons Kerk die gemeentes aldaar te hulp gekom het, en ons gevoel van spyt dat ons nie meer kon gedaan het nie.

Die Vergadering versoek Ds. W. J. Naudé sy rede in *De Kerkbode* te laat verskyn.

Die volgende Sinodale Vergadering.

Volgende Sinode.

Op voorstel van die Actuaris en die Scriba neem die Vergadering die volgende besluit:—„De volgende vergadering van de Synode zal worden gehouden over vier jaar met opdracht aan de Moderatuur om de vergadering met één jaar te vervroegen of een jaar uit te stellen.”

Nadat enige lede in die gebed voorgegaan het, laat die Moderator sing Ges. 127 : 5, en spreek hy die seën uit.

A. J. VAN WIJK,
Scriba.

Kaapstad,
14 November, 1928.

BYLAES.

	<i>Bls.</i>
I. Aanvullingsrapport van die Kommissie van Reviesie	273
II. Twede Rapport van die Permanente Regskommissie	274
III. Rapport van die Kommissie insake die Leer. Meerderheidsrapport	275
IV. Minderheidsrapport insake die Leer	310
V. Derde Rapport van die Regskommissie	316
VI. Woord van Ds. J. P. van Heerden	321
VII. Herderlike Brief	322
VIII. Protes van Ds. J. Rabie	326
IX. Redene van Beswaar	327

I

AANVULLINGSRAPPORT
van die Kommissie van Revisie.

Die Kommissie wens eerbiediglik die volgende aan te beveel:—

I. (1) In verband met die Eerste Rapport van die Kommissie van Revisie, „de volgende wijziging in „Pt. 5 zal worden aangebracht, i.p.v. „Op deze Kommissieen, ens., ens.,“ sal gestel word: „Op hierdie Kommissies sal mag dien alleen lede van die Sinode.“

(2) Pt. 8 van Skema word gekanselleer en Bpp. 36 en 124 nie aanbeveel.

II. Op Skema, pag. 58 D, word die voorgestelde aanbevel met die volgende veranderinge:—Pt. (b) word in plaas van die woorde „opgelei en gebruik,” gesit die woorde „nadat hy as sodanig is opgelei en gebruik, ens.”—Art. 242: 10 (b). Verder word die voorgestelde verandering goedgekeur.

Die veranderings wat in verband met Art. 242 (d) en (g) voorgestel word, word aanbeveel.

III. *Aanbevelinge van die Saakgelastigde (Skema pag. 97)* Art. 122 (g) word geskrap—(Art. 159: 1 en Art. 217, b). Dit word aanbeveel.

Art. 216, al. 2, is foutief en oortollig (vide Art. 292). Die Kommissie keur skrapping goed.

Art. 267 (3)—in stryd met Huweliksordonnansie, seksie 23, al. 2, pag. 172. Die Kommissie beveel geen wysiging aan.

IV. *Bp. 101.* Die Kommissie kan dit nie aanbeveel nie.

V. *Bpp. 58 en 62.* Die voorgestelde verandering in Art. 236 (b) word deur die Kommissie nie aanbeveel nie. En die Kommissie van Revisie stel voor dat die woorde „of door 'n ander Kerk, ens.,“ sal geskrap word.

VI. *Art. 60, bl. 2—Verduidelikking (Bp. 46).* Re die sitting van die Primarius en Secundus op die Ringsvergadering is die volgende duidelik neergelê:—

Een buitegewone vergadering word bygewoon deur die afgevaardigde wat sitting gehad het in die gewone Vergadering.

Is hierdie afgevaardigde die Primarius en word hy verhinderd dan tree die Secundus op. Of het die Secundus sitting gehad in die gewone vergadering en word hy verhinderd, dan tree die Primarius op by die buitegewone Vergadering.

J. P. VAN HEERDEN.
A. J. VAN WIJK.
H. A. LAMPRECHT.
H. PIENAAR (voorbehoud).

II.

TWEEDE RAPPORT
van de Permanente Rechtskommissie.

Zaken door de Rechtskommissie behandeld nadat haar rapport reeds was opgezonden.

- (a) Brief van Ds. J. F. Mentz, van Ladismith, vragende of 'n zeker naam in het Doopregister niet zou kunnen worden veranderd.
- (b) Vraag van de Predikant van Vosburg, Ds. P. J. du Toit, re 'n Br. Diaken, die uit zijn gemeente was vertrokken.
- (c) Schrijven van de Ringskommissie van de Ring van Beaufort, handelende over 'n klacht van 'n Br. Zendeling tegen 'n Br. Diaken in de gemeente Amandelboom.
- (d) 'n Brief van de Scriba van de Ringskommissie van de Ring van Kaapstad re het toepassen van kerkelijke censuur op twee Broeders, Kerkeraadsleden, van de gemeente Parow.

(Get.) A. MOORREES (Voorz.)
 J. P. VAN HEERDEN.
 B. B. KEET.
 H. PIENAAR (Scriba).

Sept. 1928.

III.

**RAPPORT VAN KOMMISSIE
In sake die Leer.—Meerderheidsrapport.**

BESKRYWINGSPUNTE.

13. De Synode veroordele als dwaalleer, en als strijdig met de leer der Ned. Gereformeerde Kerk: (i) De voorstelling dat de ingeving van de Heilige Geest Zich beperkt heeft tot zekere deleu der Schrift, en Zich niet uitgebreid heeft tot de ganse inhoud des Bijbels. (ii) De kritiese datering van het z.g. dokument (J E D P), waaruit de Pentateuch zou zijn ontstaan, tastende deze voorstelling de Schrift aan in haar historiese geloofwaardigheid. (iii) Dat, op grond van de waarachtige mensheid van Christus, afgeleid kan worden dat Hij aan dwaling en vergissing kon schuldig geweest zijn, is Zijn duidelike uitspraken. (iv) Dat Christus niet de last van Gods toorn heeft gedrag, maar luid van ons Avondmaalsformulier en de Heidelbergse Catechismus. (v) Ook stelle de Synode vast: Dat die leer der evolutie met betrekking tot 't ontstaan van de mens niet te rijmen is met: (a) De werkelikheid van de zondeval, e.: (b) Gevolglik met die verzoening door Christus; (c) Met die Belijdenischriften, bij name de Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Dordtse Leerregels.—*Dr. D. R. Snyman, Predikant van Stellenbosch.*

14. Die Hoog-Eerw. Sinode stel uit sy midde 'n sterke kommissie aan om staande die vergadering 'n omskrywing van Art. 158 (uitgawe 1924) op die tafel te lê, ten einde in die toekoms volkome duidelikheid van inhoud te verseker en suwerheid van leer in ons Kerk te waarborg.—*Predikant van Albertinia.*

15. Die Sinode benoeme in ec van sy eerste sitting 'n kommissie uit sy midde om tydens hierdie vergadering rapport uit te bring aangaande die wenselikheid om 'n kommissie aan te stel bestaande uit verteenwoordigers van die N.G. Kerk in die vier Provinsies van Suid-Afrika, met opdrag om veral die leerstuk van die inspirasie van die Heilige Skrif en andere leerpunte en aanhangige sake, wat tans so prominent voor die aandag van die Kerk is, in duidelike terme te laat formuleer.—*Predikant van Villiersdorp.*

16. (a) Die Sinode spreek sig uit oor die standpunt in verband met die inspirasie van Gods Woord, waar 'n skeidslyn getrek word in die Bybel tussen saligmakende kennis wat *wel*, en kronologiese, argeologiese, historiese en natuurwetenskaplike kennis, wat nie geïnspireer is nie. (b) Die Sinode spreek sig uit oor die leer, dat Jesus wesenlik onkundig was met betrekking tot die outeurskap en samestelling van die boeke van die Bybel, en in Sy uitsprake daarontrent gedwaal het. (c) Die Sinode spreek sig duidelik uit oor die vraag, of 'n predikant van ons Kerk die meninge hierboven genoem onder (a) en (b) kan oegedaan wees, en dan nog getrou bly aan die leer van ons Kerk.—*Predikant van Murrayburg.*

17. Die Sinode stel 'n korte verklaring op, wat die houding van die Kerk moet wees teenoor die ewolusie-leer.—*Predikant van Aberdeen.*

18. De Synode dringe er op aan, dat het die pliek van hare professoren en leraren is om in hun spreken en schriften, de Bijbel minder als literaries produkt, en meer als 't Woord van God, waarin Hij zich openbaart, voor te houden.—*Predikant van De Rust.*

19. De Synode veroordele als dwaalleer en als strijdig met de leer van onze Kerk de voorstellingen (a) dat de Heilige Schrift niet in al hare deleu geïnspireerd is; (b) dat Christus gesouteerd of gedwaal heeft in Zyne duidelike uitspraken.—*Predikant van Beaufort West.*

20. Die Hoog-Eerw. Sinode vervaardig onomwonne in duidelike bewoording, wat sy houding is teenoor die moderne rigtings in ons kerk, soos geopenbaar in *Het Zoeklicht* deur Prof. J. du Plessis e.a.—*Predikant van Albertinia.*

21. Die Hoog-Eerw. Sinode besluit om in art. 158 agter die woerde: "Dat wij van harte geloven" in te voeg die volgende: "Dat nie slegs die sogenaamde religieuse gedeeltes of geloofswaarhede nie, maar die hele Skrif van God ingegee is."—*Predikant van Heidelberg.*

22. "Met het oog op 'n duideliker formulering van de Leer der Kerk, verzoekt de H.E. Ring de H.E. Synode om stappen te deen ten einde leerpunten, waaromtrent het in die laaste jare gebleken is dat er in onze Kerk verschillende opvattingen zijn, indien mogelijk, duidelik geformuleerd te krijgen door een kommissie door de Synode aangesteld; bij welke aanstelling de andere Gefedereerde Kerken gekend zullen worden."—*Ring van Stellenbosch.*

Volgens opdrag van die H.E. Sinode moes u Kommissie die H.E. Vergadering met advies dien oor Beskrywingspunte 13 tot 21, en 99, en sekere besluite van die Kerkraad van Oudtshoorn.

Na ernstige en biddende oorweging wil u Kommissie die besluite waartoe hy gekom het in alle beskeidenheid en erns aan die H.E. Vergadering voorlê.

(A). Re b. pp. 15 en 99 waarin die Sinode gevra word om die onderhawige saak na 'n inter-kerklike kommissie uit die vier Gefedereerde Kerke te verwys, het u Kommissie geen vrymoedigheid om dit aan te beveel nie, en wel op die gronde genoem in Bylae A.

(B) Insake die ander beskrywingspunte, aangesien daar soveel oorvleueling is, het u Kommissie dit goedgedink om die sake wat daarin behels word, as volg in te deel:

- (i) (a) Die Belydenisskrifte en die standpunt van 'n leraar van onse Kerk.
(b. pp. 13 v; 16 c.)
- (b) 'n Nuwe formulering van die Kerkleer (b. pp. 15 en 99).
- (ii) Nadere omskrywing van Art. 158 van die Kerkwet (b. p. 14).
- (iii) Die Ewolusie-leer re (a) Die Sondeval. (b) Die Versoening. (b. pp. 13 v; 17).
- (iv) Die hoëre kritiek of die rekonstruksie van die geskiedenis van Israel (b. pp. 13 ii; 16 b, 18).
- (v) Die persoon van Kristus en die Kenosis-leer (b. pp. 13 iii, 16 b).
- (vi) Die inspirasie-leer (b. pp. 13 i, 16 a, 19 a, 21).
- (vii) Die Heiland en die gesag van die Ou Testament (b. p. 19 b).
- (viii) Die versoenings-leer (die toorn van God) (b. p. 13 iv).

(C). Die nuwere rigtings in ons Kerk o.a. soos geopenbaar in "Het Zoeklicht" (b. p. 20).

Dit spyt die ondertekenaars van die Meerderheids Rapport dat die Kommissie as geheel nie tot eenstemmigheid kon kom oor hierdie saak nie, en haar advies derhalwe by wyse van 'n Meerderheids en Minderheids Rapport aan die H.E. Vergadering moet voorlê.

ADVIES re BESKRYWINGSPUNTE 13, 14, 16 tot 19, 21. Sien afdeling (B) hier bo.

(i) a en b, (b. pp. 13 v c; 16 c; 15 en 99).

Re die beskrywingspunte handelende oor die Belydenisskrifte en die standpunt van 'n leraar van ons Kerk, en 'n nuwe formulering van ons Kerkleer, is u Kommissie van oordeel:

- (a) Dat die N.G. Kerk in Suid-Afrika 'n konfessionele Kerk is, en as sodanig geroep is op grond van haar Belydenisskrifte, wat sy aanneem as ooreenstemmende met Gods Woord, en op grond van die Ordonnansie van 1843, geamendeer in 1898, tot die handhawing van haar leer, soos vervat in die Belydenisskrifte.
- (b) Dat alleen die Sinode bevoeg is om 'n nadere omskrywing te gee van haar Belydenisskrifte, met dien verstande dat sodanige omskrywing *nie* in stryd is met enige artikel van die Belydenisskrifte.
- (c) 'n Nuwe formulering van die Kerkleer wat in enig opsig mag afwyk van die Belydenisskrifte, kan alleen plaasvind met goedkeuring van die afsonderlike gemeentes wat tot die Kerk behoor, en deur parlementêre wetgewing.
(Sie Bylae B.)
- (ii) Re beskrywingspunt vragende om 'n nadere omskrywing van Art. 158 van die Kerkwet (b.p. 14), wil u Kommissie aanbeveel dat agter die woorde: "met Gods Woord overeenkommen", die volgende woorde sal ingevoeg word: "d.w.z. de in al hare delen met absolut gezag tot ons komende, onfeilbare, door den Heiligen Geest geïnspireerde, geïnscriptureerde biezondere heilsopenbaring Gods." **(Sie Bylae C.)**

- (iii) Re b.pp. 13 v; 17, handelende oor die Ewolusie-leer, is u Kommissie van oordeel dat die Ewolusie-leer as 'n nuwe wêreldbeskouing:
- Nie 'n afdoende verklaring kan gee van die verskynse van die Kosmos of Heelal;
 - In stryd is met Gods Woord en die Belydenisskrifte van ons Kerk en om die rede as dwaalleer moet verwerp word. (**Sie Bylae D.**)
- (iv) Re b.pp. 13 ii; 16 b; 18; 20, insake die Hoër Kritiek, of die rekonstruksie van die geskiedenis van Israel, is u Kommissie van oordeel dat hierdie beskouing o.a. die volgende kardinale leerstukke van die Kerk ondermyn, wysig of verwerp, nl.:
- Die Mosaïese oorsprong van die Pentateuch.
 - Die historisiteit van die Ou Testamentiese geskiedenis;
 - Die leer van 'n bonatuurlike Godsopenbaring.
 - Die wonder;
 - Die onfeilbare inspirasie van Gods Woord;
 - Die absolute gesag van die Heilige Skrif;
 - Die waaragtige Godheid van Kristus;
 - Die ganse verlossingsplan soos neergelê en geopenbaar in die Heilige Skrif.
- Sy is in stryd met Gods Woord en die Belydenisskrifte van ons Kerk, en moet derhalwe verwerp word as dwaalleer. (**Sie Bylae E.**)
- (v) Re b.pp. 13 iii; 16 b, rakende die persoon van Kristus en die Kenosis-leer, is u Kommissie van oordeel dat die Kenosis-teorie:
- Die waaragtige en onveranderlike Godheid van Kristus.
 - Sy profetiese amp, as onfeilbare Leermeester.
 - Sy hoëpriesterlike amp as "Middelaar Gods en des mensen", *aantas*,
- en in stryd is met Gods Woord en die Belydenisskrifte van ons Kerk; en om begenoemde redes as dwaalleer moet verwerp word. (**Sie Bylae F.**)
- (vi) Re b.pp. 13 i; 16 a; 19 a; 21, rakende die Inspirasie van die Heilige Skrif, is u Kommissie van oordeel dat beide die Belydenisskafte en Gods Woord 'n volle (Plenary) inspirasie-leer voorstaan, volgens welke die Heilige Skrif van Goddelike oorsprong is, en deur die Heilige Gees geïnspireer, in al haar dele onfeilbaar en absoluut gesaghebbend is; en om hierdie rede moet elke inspirasiebegrip wat leer dat slegs religieus-etiiese waarhede in Godswoord geïnspireer is, en dat Gods Woord in die Bybel is (en nie die Bybel Gods Woord is nie), as dwaalleer deur die Kerk verwerp word. (**Sie Bylae G.**)
- (vii) Re b.p. 21, rakende die Heiland en die gesag van die Ou Testament, is n Kommissie van oordeel dat elke beskouing, wat aan Kristus:
- of feilbaarheid en dwaling,
 - of akkomodasie aan die verkeerde heersende beskouinge van Sy tyd toeskryf,
- as dwaalleer verwerp moet word.
Vir die Kerk moet die gesprokene Woord van Kristus absoluut onfeilbaar, gesaghebbend en final wees. (**Sie Bylae H.**)
- (viii) Re b.p. 13 iv, rakende die versoeningsleer (die dra van Gods toorn deur die Heiland), is dit vir u Kommissie duidelik dat die beskouing "dat Kristus nie die toorn van die begin van Sy menswording tot die einde van Sy lewe, gedra het nie," lynreg in stryd is met Gods Woord, met die Belydenisskrifte en die Awendmaalsformulier van ons Kerk, en aangesien dit die versoeningsleer in haar diepste wese aantast, moet as dwaalleer verwerp word. (**Sie Bylae I.**)
- (C) (i) Met betrekking tot beskrywingspunt 20, wil u Kommissie beskeidenlik aan die hand gee dat hierdie punt, met die oog op die saak wat aanhangig is voor

die Sinode, nie nou sal behandel word nie, maar op 'n later tydstip deur die Vergadering bepaal te word.

(ii) Daarop wys dat deur die uitdrukking "moderne rigtings," soos ook deur die insender verklaar—moet verstaan word die "nuwe oriëntering"-beweging in die Kerk.

(iii) Adviseer dat dit uit die hieronder in parallelle kolomme gestelde aanhalings blyk dat die rigting waarop gedoen word, afwyk van die Belydenisskrifte en nie deur ons Kerk kan aanvaar word nie.

BYLAE A.

Re Beskrywingspunte 15 en 99, rakende die kwessie van die aanstelling van 'n Inter-kerklike Kommissie van die vier Gefedereerde Kerke, is u Kommissie van oordeel dat hieraan nie gevolg kan gegee word nie, en wel op grond van die volgende beweegredene:—

(1) Hierdie H.E. Sinodale Vergadering is met 'n jaar vervroeg om o.a. 'n oplossing te vind vir die diepgaande beroering in ons Kerk.

(2) Verwysing van die onderhawige beskrywingspunte na 'n Inter-kerklike Kommissie sou meebring die verloop van etlike jare. Dit sou beteken dat die saak wat die gemoedere tot die diepste bodem beroer, uitgestel sou word, en die spanning en onsekerheid en stryd sal dus nog jare lank voortduur tot grote skade van die Kerk.

(3) As die beslegting van die onderhawige saak na so'n interkerklike kommissie moet verwys word, moet sodanige kommissie deur die vier Sinodes van die Ned. Ger. Kerke benoem word, waartoe 'n sitting van die drie noordelike Sinodes nodig is. Dit sal beteken dat die konstituering van die inter-kerklike kommissie vir drie jare moet uitgestel word, en sodanige vertraging sal belemmerend inwerk op die geestelike bloei en vooruitgang van die Kerk.

(4) Die groot behoefte van hierdie tydstip is die stormstillende gesaghebbende woord van die Sinode, en ingeval die Sinode in gebreke sou bly om hieraan te voldoen sou sy seker 'n groot verantwoordelikheid op haar neem, en grote teleurstelling veroorsaak onder lede van die Kerk.

(5) Met die oog op die uiteenlopende theologiese meninge is dit gebiedend noodsaaklik dat die Sinode in duidelike bewoordings die vasgelegde standpunt van die Kerk en van die dienaar van die Kerk opnuut sal beklemtoon, op grond van haar Belydenisskrifte en konstitusie.

(6) Die presedens neergelé in die flinke optrede van die Sinode van die Ned. Geref. Kerk in die stryd teen die Liberalisme in die middel van die laaste eeu strek ons hier tot voorbeeld en navolging.

(7) In gedagte moet gehou word die ernstige feit dat die Teologiese Kweekskool wat die kosbare besitting is van ons Kaapse Kerk en opgerig met die oog op die suiwerheid van die Kerkleer teenoor die Liberalisme, en waar die toekomstige predikante opgelei word, die brandpunt is van hierdie stryd, en 'n verkeerde theologiese opvatting kan uiterlig gevole hê vir die toekoms van ons Kerk.

(8) Die verwysing van die onderhawige saak na 'n inter-kerklike kommissie om helderder formulering van die kerkleer te verkry, ten opsigte van kardinale en essensiële leerstukke, sou 'n virtuele erkenning behels dat die Belydenis (kerkleer) in sy huidige vorm nie duidelik genoeg is nie, en vatbaar vir verskillende en afwykende interpretasies, wat geensins die geval is.

(9) Al sou die Sinode besluit tot die aanstelling van so 'n inter-kerklike kommissie, sal die dele van sodanige kommissie verteenwoordigende die Ned. Geref. Kerk van Suid-Afrika, Kaapprovinsie, tog in geen enkel geval kan toestem tot enige formulering van die leer wat op enige punt in die minste mag afwyk van haar leer soos neergelé in haar Belydenisskrifte en konstitusie op grond van die Ordonnansie van 1843, gewysig in 1898.

BYLAE B.

B (a) *Die Belydenisskrifte* (b.p. 13 V.C.)—Dis u Kommissie duidelik dat in hierdie verband die standpunt van die Nederduits Gereformeerde Kerk van Suid-Afrika, helder uiteengesit moet word, sodat alle misverstand uit die weg gernum kan word oor die kwessie van leervryheid, of wysiging van die leer of nadere formulering van leerstukke waaromtrent daar verskillende opvatting mag wees, of verskillende interpretasies van haar belydenisskrifte.

Wat formulering van die kerkleer betref, is die Ned. Ger. Kerk van Suid-Afrika gebind deur haar Belydenisskrifte, nl. die Nederlandse Geloofsbelofte, die Heidelbergse Katekismus en die Dordtse Leerreëls, volgens Ordonnansie No. 7 van 1843 en geamendeer in 1898.

Die Kerk alleen besit die reg om te enigertyd 'n nadere omskrywing of verklaring van haar leer te gee, soos b.v. die Sinode van Dordrecht gedoen het met betrekking tot die leer van Arminius (sie Dordtse Leerreëls), op een voorwaarde, nl., dat sodanige omskrywing of nadere verklaring nie indruis teen, of teenstrydig is met enige bestaande leerstuk vervat in haar Belydenisskrifte.

(b) Wat betref 'n nuwe formulering van haar leer, wat in enige opsig mag afwyk van haar bestaande leer, soos neergelê in haar Belydenisskrifte, hertoek het sy alleen die bevoegdheid en reg, op toestemming van die lede met wie die Kerk 'n kontrak aangegaan het as 'n vrywillige genootskap, en deur parlementêre wetgewing, waardeur baar Ordonnansie, d.w.s. haar grondwet, gewysig moet word.

Ingeval die Kerk haar leer mag wysig of 'n nuwe afwykende formulering daarvan mag gee, sonder inagneming van die voorgaande bepalings, sal sy haar blootstel aan 'n regsgeding waardeur sy al haar eiendomme kan verloor. (Sie Ordonnansie 1842, Art. 6, en Amendasie-Akte 1898, Art. 2.) Die uitgangspunt en grondbeginsel van ons Belydenisskrifte is die Gereformeerde of Kalwinistiese wêreldbeskouing, wat die Sinode van Dordrecht bely het en in haar Belydenisskrifte uitgedruk het.

Dieselde Kalwinistiese wêreldbeskouing lê ook ten grondslag van die leer van ons Kerk omdat ons dieselde Belydenisskrifte soos geformuleer in die 17e eeu, aanvaar het, en op grond van Ordonnansie No. 6 van 1843 aangeneem het as ons konstitusie en grondwet wat die wese van ons Kerk bepaal.

Die nuwere beskouings. Bp. 16 c.—Uitgangspunt en grondbeginsel van die nuwere wêreldbeskouing is die *Evolusieleer* wat eers teen die middel van die 19e eeu as 'n nuwe wêreldbeskouing sig aangemeld het en as sodanig later geformuleer is, 'n beskouing wat in haar hedendaagse vorm, formulering, inhoud en invloed geheel onbekend was in die 17e eeu (toe die Belydenisskrifte opgestel was).

Die nuwe uitgangspunt het niks minder as 'n rewolusie in die dinkwêreld op haas elk gebied teweeggebring, en onder andere gelei tot die begeerte van 'n nuwe gewysigde formulering van ou waarhede, 'n rekonstruksie van die geloofswaarhede soos neergelê in die Belydenisskrifte—'n verwering of wysiging van haas elke kardinale leerstuk van die Kalwinistiese leergebou soos uitgedruk in ons Belydenisskrifte, en waaraan die Kerk gebind is op grond van haar Ordonnansie, soos hierbo aangetoon.

"In de geestelike worsteling die over heel de beschaaafde wereld aangevangen is, gaan het hoe langer hoe meer over de beginselen van het kristendom zelf, ja over de grondslagen van allen godsdiens en van alle zedelikheid. Er is een strijd over heel die linie heen. Er is een conflict gekomen, ernstiger en geweldiger dan ooit te voren, tussen de *oude en de nieuwe wereldbeschouwing*. Want de mensheid heeft de reusachtige poging ondernomen om de ganse wereld, om alle dingen in hun oorsprong, wezen en einde zuiver en strikt *wetenschappelik* gelijk men het noemt, te verklaren. Dat is zonder God, zonder enig onzienlik bovennatuurlik geestelik element, enkel en alleen uit de conpondige gegevens van stof en kraecht . . . De ontwikkelingsleer van Darwin verschafte in de strijd om het bestaan in de natuurlike en sexuele teeltkus, in de overeroving der verworven eigenschaften, en in de aanpassing aan die omgeving de genoegzame middelen om dit proces van het eeuwige worden in die stoffelike wereld begrijpelijk te maken. Zo kwam er langzamerhand . . . een *wereldbeschouwing* op, die alle dingen, niet alleen de levenloze, maar ook de levende, niet alleen de onbewuste, maar ook de bewuste, zonder enige mitzondering buiten God om, alleen uit immanente selfontwikkeling verklaren wil . . . Zij hebben zich voorgenomen om een totale en finale opruiming te houden van al wat er bewust of onbewust ta onse wetten en zeden, in onse opvoeding en beschaving nog van de oude kristelike wereldbeschouwing is overgebleven. Zo komt dan straks de nieuwere wereldbeschouwing tegenover de oude te staan, d.i. de godsdienstlose tegenover de christelike, de atheistische tegenover de theïstiese, de meganische tegenover de organische, of zo als ze genoemd

is, de wereldbeschouwing der ontwikkeling tegenover lie der schepping." (Bavinek, Schepping of Ontwikkeling, p. 7, 8, 9, 11, 12.)

Die moderne of liberale rigting kenmerk sig deur haar naturalisme, haar besliste toëning van alle besondere openbaring en wonder; en erken slegs die algemene openbaring en sien die Bybel uitsluitend aan as 'n bundel van louter menslike geskrifte, 'n versameling van oud-Israelietiese en oud-Kristelike godsdiestige letterkunde. Die etiese rigting erken wel ook die besondere heilsopenbaring van God, waarvan Kristus die middel- en hoogtepunt is, dog sy leer dat hierdie openbaring sig nog voortset in die godsdiestige ervaring van die kristen en die kristelike gemeente. Die Heilige Skrif is volgens haar geïnspireer alleen wat betref sy eties-religieuse inhoud, sodat Gods Woord in die Skrif is en nie die Skrif Gods Woord is nie. Die Bybel is vir haar normatief slegs insoverre dit na haar oordeel saligmakende kennis bevat.

Die Gereformeerde teologie, in teenstelling met die moderne en etiese rigtings, erken nie alleen 'n algemene en besondere maar veral ook 'n Skrifopenbaring, volgens welke die Bybel die Woord van God is, d.w.s. sy bevat 'n besondere Godsopenbaring, wat in al haar dele deur die Heilige Gees onfeilbaar geïnspireer en geïnskriptureer is, en dus absoluut gesaghebbend is.

BYLAE C.

Nadere omskrywing van Art. 158 van die Kerkwet (b.p. 14).

Die standpunt van 'n leraar van die N.G. Kerk van Suid-Afrika.

Uit Art. 158 van die Wette en Bepalings (1924) blyk duidelik dat elke leraar by sy indienstreding in die Kerk, deur die onderskrywing van die plegtige verklaring by sy legitimasie, 'n kontrak met gemelde Kerk aangaan dat hy "al de artikelen en stukken der leer vervat in die Belijdenisschriften en Formulieren van Enigheid, nl. de Nederlandse Geloofsbelijdenis (*Confessio Belgica*), de Heidelbergse Catechismus en die Dordtsche Leerregels aangenomen door de Synode van Dordrecht in de jaren 1618 en 1619," van harte geloof, en bely dat gemelde Belydenisskrifte "met Godswoord overeenkomen." Verder beloof hy gemelde leer naastig te leer en in sy wandel getrouw te handhaaf sonder iets "tegen dezelve leer, hetzij direct of indirect te leren of te schrijven. Alle dwalingen tegen deze leer strijdende te wederleggen, tegen te spreken en allen arbeid aan te wenden om dezelve uit de Kerk te weren En indien het mocht gebeuren dat "gemelde leraar" later enige bezwaar of ander inzicht omtrent deze leer (mag) krijgen, "belooft hij" hetzelde noch openlik noch heimelik voor te staan, te leren, of te verdedigen met prediken of schrijven voordat hij hetzelve aan de Synode zal openbaren om aldaar nader onderzocht te worden. En indien enig bevoegd kerkelik lichaam te eniger tijd ten einde de enigheid en zuiverheid der leer te bewaren, goedvond een nadere verklaring van zijn gevoelen omtrent een of meer der voormalde artikelen te eisen, zo "belooft hij" bij dezen plechtig dat (hij) daartoe ten allen tijde gewillig en bereid (sal) zijn.

"En zo (hij) bevonden wordt tegen enige gedeelte van deze verklaring en beloofte te hebben gehandeld, deswegens (zich) te zullen onderwerpen aan de uitspraken der bevoegde kerkelike vergaderingen."

Hieruit blyk dat 'n leraar van die N.G. Kerk van Suid-Afrika (a) die bovenoemde plegtige verklaring onderteken omdat (quia) en nie in so verre (quatenus) dit ooreenkomen met Godswoord.

Die Sinode van die Ned. Ger. Kerk van Suid-Afrika in haar vergadering van 1837 het die volgende besluit aangeneem:

"De Synode verklaart dat de ondertekenaar van die Acte bij de legitimatie door zijn ondertekening verklaart en te kennen geeft dat hij die leer die in die Formulieren van Enigheid vervat is, gelooft overeenkomstig Gods Heilig Woord te zijn." Dus quia, (omdat) nie quatenus (insoverre). (Sie Professor J. I. Marais se boek: De Geschiedenis van die Nederduits Gereformeerde Kerk van Zuid-Afrika, *in loco*). (b) geen leervryheid besit, om enige nuwe beskouing te leer of enige interpretatie van die leer te gee wat strydig is met enige leerstuk vervat in die Belydenisskrifte. Dit word kragtig uitgedruk deur Dr. Vos in sy *Systematische Uiteenzetting van het Tegenwoordig Nederlands-Hervormd Kerkrecht*, p. 82:

"Leervryheid, alsof men leren mag alles wat men voor waarheid houdt is nergens bestaanbaar, maar stellig in de Nederlandse Hervormde Kerk onwettig. Doch vrijheid van lering *binnenen de beginselen* en karaktertrekken der kerk,— die bestaat volgens de wet en moet bestaan en heeft ook onder de Kerkorde van 1618 bestaan. Nooit heeft dan ook enige Synode het wettelik bestaan van de leervrijheid buiten die grenzen erkend."

"De Kerk mag niet toelaten dat haar Konfessie op haar eigen kansels wordt bestreden of verzwegen." "In haar dienst is de theoloog niet theoloog zonder meer, maar theoloog die is "vastgehecht" in een kerkelijk ambt. Als theoloog zonder meer is en blijft hij volkomen vrij, "noch zijn teorie, noch zijn vrijheid van spreken en schrijven mag hem belet worden; daar als theoloog is het kerkelijk ambt staat de zaak anders." Dat de kerk niet een "dienaar des Woords kan laten optreden die haat konfessie bestrijdt" spreekt vanzelf. Zij en zij alleen heeft dan ook te beordelen wat zij van hem verlangt, "zo hij dit niet meer praesteren kan, kan zij hem in haar dienst niet houden." (Kuyper, ency., p. 542, 545.)

Besluit: U Kommissie wil aanbeveel dat in Art. 158 van die Kerkwet, agter die woerde "met Godswoord overeenkommen," die volgende woorde sal ingevoeg word: "d.w.z. **angstaard** de in al here delen met absolut gezag tot ons komende, onfeilbare, door den Heiligen Geest geïnspireerde, geïnscriptureerde biezondere heilsopenbaring Gods."

BYLAE D.

Die Ewolusieleer (b.p. 13 v; 17).

Die grondgedagte van die Ewolusie-leer is ontwikkeling van die laere tot die hoëre, en toegepas op die oorsprong van die mens, is hy nie voortgebring deur die hand van die Skepper, dragende Sy beeld, maar is hy 'n hoëre ontwikkeling uit 'n ouersoort. 'n Eerste mensepaar, deur Gods liefde en almag na Sy beeld geskep, was daar volgens die Ewolusie nie.

Ons gee die woord aan Bavinck en Gore:

Die ewolusieteorie leer "dat de soorten waarin vroeger de organiese wezens werden ingedeeld geen constante eigenschappen dragen, maar veranderlik zijn; dat de hogere wezens uit de lagere zijn voortgekomen, en met name de mens zich langzamerhand in de loop der eeuwen uit een uitgestorven apengeslacht heeft ontwikkeld; dat het organische op zijn beurt uit het anorganische is onstaan en dat dus de evolutie die weg is waarin onder de heerschappij van louter mecanische en chemische wetten de tegenwoordige wereld tot aanzien is gekomen." (Bavinck, Geref. Dogmatiek, II, p. 546.)

"Volgens die leer der evolutie is het wezen des menschen niet gelegen in wat de mens is of was, maar in hetgeen hij in eindeloze ontwikkeling door eigen krachtsinspanning worden kan. Het paradijs ligt niet achter, maar voor ons. . . Oorspronkelijk het beeld dragend van oerang-oetan en chimpansee hief de mens allengs uit 'n toestand van ruwe brutaliteit tot dien van edele humaniteit zich op." (Bavinck, G. D., p. 275.)

"Gelyk de natuurwet het levende uit het levenloze, het organische uit het anorganische, de mens uit het dier, het bewuste uit het onbewuste, het hogere uit het lagere, tracht af te leiden, zo zoekt de godsdienstige wetenschap de godsdienst uit 'n vroegeren godsdienstlozen toestand, en de zuivere religie uit de primitieve vormen van fetisme, animisme, voorvaderen-verering af te leiden." (Bavinck, G. D., II, p. 327.)

Bishop Gore, 'n verteenwoordiger van die s.g. konserwatiewe hoëre krieticse rigting in sy "Reconstruction of Belief," teken die onderskeid tussen die Bybelse en die nuwere standpunt treffend:

"The contradiction between the religious tradition and the scientific conception as popularly stated took this form—that the Bible taught that mankind began at the top and fell from his high estate into continually deepening degradation from which only the elect are redeemed by an act of God, whilst science teaches that mankind began at the bottom in a *brutish condition, hardly differentiated from the apes* and has gradually climbed upwards by his own efforts through a period of some half a million years, during which something which can be identified as our race appears to have been on the earth . . . But the statement requires serious revision. It was only the

imagination of theologians in a very unscientific age . . . which begat the idea of Adam and Eve as created in the fullblown glory of intellect and virtue. . . . We have ceased to be able to treat the story in Genesis as history at all. We see there neither a record preserved in human tradition, nor a revealed history of what happened at the beginning. We are not disposed to think that mankind began in a single pair sharply differentiated from the lower animals. . . . So we are ready to attach the highest value to the early chapters to the book of Genesis, taking the stories they contain as symbols, not history” (pp. 569-571).

Daar moet onderskeid gemaak word tussen die verskillende skakeringe of rigtinge in die Ewolusie-leer. Die naturalistiese en agnostiese rigting is ateïsties in inhoud en strekking, d.w.s. God word voorgestel as in die ewolusie-proses begrepe. Natuurkeus, wette, kragte, ens., neem die plek in van ’n transsidente immanente God. Die teïstiese Ewolusie-leer opereer met presies dieselfde argumente as die nie-teïstiese, so ewe genoem. Dit gee wel voor teïsties te wees in inhoud, vorm en strekking; maar kardinale leerstukke van die Kerk word ook hier op essensiële punte gewysig. Teenoor die Kalvinistiese wêreldbeskouing van ’n transsidente, immanente persoonlike God, en ’n goddelike bonatuurlike heilsopenbaring, word God hier of op deïstiese of op *panteïstiese wyse in die ontwikkelingsproses ingeskakel.

Waarheid en Dwaling.

(a) *Waarheid*.—Die waarheids-element in die Ewolusieleer is dat daar binne bepaalde perke sekere variasies onder lewende organismes plaas vind. Op die gebied van die natuur, in die geval van tans bestaande lewende wesens, van die gees van die mens, die godsdien, die Godsopenbaring is daar een ontwikkelingsgang duidelik te bespeur.

Dr. A. Kuypers druk dit mooi uit: “Dat er een nuance is binnen den kring der soorten, zeker, dat is aan te tonen. Maar dat is niet wat wij hebben moeten. Er moet aangetoond worden hoe de ene soort in de andere is overgegaan. En daarvoor ontbreken volstrekt alle gegevens.” (Dictaten Dogmatiek II, p. 126.)

(b) *Dwaling*.—Op Kalvinisties standpunt moet elke vorm van die Ewolusieleer verwerp word wat die Kerkleer op grond van Godswoord op essensiële punte wysig of verwerp, t.w. die skepping, regering en instandhouding van die Heelal, deur ’n transsidente, immanente, persoonlike God, die Godheid van Krisitus, die Godsopenbaring, die wonder, die bowenatuurlike bystand van Gods genade, die onsterfelijkheid van die siel, die bestaan van ’n bowenatuurlike geestelike wêreld en wesens.

(c) *Teenoor die Ewolusionisme* handhaaf ons Kerk die Kalvinistiese wêreld en lewensbeskouing, waarvan die hoofmomente is:

- (a) Die absolute soewereiniteit van God.
- (b) Die skeppende almag van God, soos in Gen. 1 geleer; en die skepping van lewende wesens elk na sy aard.
- (c) ’n Reële Sondeval.
- (d) ’n Reële Verlossing van bewenatuurlike aard.

Wetenskaplike Besware.

Die Ewolusieleer, beskou van sniwer wetenskaplik standpunt, gaan gebuk onder ernstige besware.

Die aangevoerde palaeontologiese en biologiese bewysstukke het by noukeurige onderzoek geblyk onbevredigend en onbewyskragtig te wees. In die woorde van Bavinck :

“De beenderen en schedels van mensen zijn bij nader onderzoek alle gebleken van wezens afkomstig te zijn in aard volkommen aan ons gelijk. Zo ver wij in de historie kunnen teruggaan ontdekken wij een toestand van vrij hoge beschaving in China, Indië, Babylonië, Egypte; en elk bewys ontbreekt dat de volken aldaar uit een dierlichen toestand zich hebben ontwikkeld. Veeleer is er grond om te geloven dat zij (de z.g. natuurvolkeren) van de mensheid afgezonderd allengs vervallen zijn tot een staat van barbaarsheid. Zij dragen allen het karakter van gedegeneerden. (Bavinck, G.D., II, 572.)

“De palaeontologie bewijst geen langzaam en rechtlijnig opklommen van de organiese wezens uit het lagere tot het hogere, maar toont dat allerlei soorten van den beginne af naast elkaar bestonden. . . . Positieve bewijzen voor des mensen dierlijke afstamming zijn er eigenlik niet. . . . Het onderzoek enerzijds van de anthropoïde apensoorten en anderszins van allerlei beenderen, schedels, abnormale mensen, is geëindigd met te constateren dat het onderscheid van dier en mens wezenlik is en altijd heeft bestaan.” (Bavinck, G.D., II, 551, 553, resp.)

Eksperimenteel het die ewolusie geen enkel bewys gelewer van die werklike transmutasie van een enkele suiwer spesies (soort) in 'n ander hoër soort. Die transmutasieleer is die *sine qua non* van die ewolusieleer. Die mutasie-teorie van die Nederlander, De Vries, het by nader onderzoek geblyk nie by magte te wees om 'n werklike transmutasie van spesies aan te toon nie.

Die ewolusieleer bly die verklaring skuldig van die mens na sy psigiese sy. Daar bly immer 'n onoorbrugbare kloof tussen mens en dier. In die woorde van Professor John Fiske, vroeër van Harvard: "For psychological man you must erect a distinct kingdom, nay, you must even dichotomise the universe, putting man on one side and all things else on the other." Die bewussyn, die taal, die sedelikheid, die gewete, die godsdienssin, bly immer op ewolusionistiese standpunt 'n onoplosbare raaisel.

As wêreldbeskouing kan die Ewolusieleer geen afdoende verklaring gee van die sewe wêreldraaisels wat Prof. Du Bois-Reymond aldus opgesom het:

- (a) Die wese en ontstaan van stof en krag;
- (b) Die ontstaan van beweging;
- (c) Ontstaan van die bewussyn;
- (d) Ontstaan van die lewe;
- (e) Aanwesigheid van doelstelling in die natuur (teleologie);
- (f) Die menslike taal;
- (g) Die vrye wil.

Dit is u Kommissie nie te doen om 'n opsomming te gee van al die wetenskaplike besware, maar by die voorgaande wil ons nog die nadruk lê op een groot uitstaande beswaar. As wêreldbeskouing kan die ewolusieleer geen verklaring gee van die ontstaan bestaan en inwerking van 'n geestelik wêreld en geestelike wesens op die natuurlike sigbare wêreld. Kuyper druk dit treffend uit: "Een op zichzelf staande geest is voor de evolutie leer een Widersinn (tegenspraak). Dus moet ze het bestaan van engelen, moet ze het bestaan der ziel, maar zo dan ook het bestaan van 'n God principieel loochenen en bestrijden. Een onafhankelik van die stoffelike wereld bestaande geestelik Wezen is voor de evolutie leer de dood." (Rede, "Evolutie.")

Noukeurig beskou, is die ewolusionistiese wêreldbeskouing 'n hipotese wat geen wetenskaplike verklaring kan gee van die feite en verskynele van die Kosmos of Heelal.

In die woorde van Dr. H. Visscher, Het Paradys Probleem (p. 178 en v), in 1928 uitgegee:

"Dat in de laatste eeuw de meeste natuuronderzoekers evolutionistisch dachten, bewijst niet dat een evolutionistiese wereldbeschouwing op zichzelvē als wetenschap kan worden aangedien. Het enige dat er uit blijken kon, was de inzinking van het Kristelik geloof onder de Westerse volken en zijne vervanging door een ander geloof."

"Duidelik is echter, dat in de evolutionistiese beschouwingen er voor een schepping des mensen geene plaats kan zijn en dus ook niet voor een paradijs, waarin hij in de staat der gerechtigheid verkeerde. De tegenstelling is dus principieel en volstrekt."

"De evolutionistiese beschouwing heeft geene plaats voor God, noch ook zelfs voor enig theologies beginsel."

"Op grond van een wijsgerig *evolutie-geloof* is men het over de dierlike afstamming des mensen eens, maar als het er op aankomt de feiten vast te leggen, die dit geloof moeten staven, dan is er op vrywel geen enkel punt eenstemmigheid. Deze dierlike afstamming is slechts een postulaat van het *evolutie-geloof*. . . . Ranke heeft dan ook gezegd dat men moet toegeven, dat de studie der fossiele overblijfselen over de verhouding van de mens tot de dieren even weinig licht geeft als de historiese oorkonden. Feitelijk staat het dus zoo, dat de wetenschappelike gegevens nu nog ontbreken om iets met zekerheid te kunnen besluiten. Zij hebben meestal niets met elkaar gemeen dan het *evolutie-geloof*. Indien het geen geloofsvorm was dan zou het zeer de vraag zijn, om aan de povere fossiele overblijfselen, die men meent te hebben, ooit de betekenis zou zijn toegekend, die zij tans verkregen. Voor de wetenschap staat dus het probleem der menswording nog onopgelost. Voor het *evolutie-geloof* is het natuurlik niet zo. Het is dan ook van groot belang we' te onderscheiden tussen die twee.

"Wanneer de Heilige Schrif ons dus . . . de mens voorstelt as schepsel 'sui generis,' ontstaan door een *bijzondere scheppingsdaad* en dus als een wezen, dat in geenerlei genetiese betrekking tot de dierenwereld staat, dan is er in de gegevens, waarover de wetenschap beschikt, *geen enkele grond* aan te wijzen, die deze Schriftuurlike voorstelling als onjuist zou kunnen brandmerken. Eene op het evolutionistiese geloof gebasseerde anthropologie moge deze *a priori* verworpen, de bewijzen voor hare

beschouwing kan zij niet leveren. En het ontbreken van de zogenaamde "missing link," de lacune, die er in de climax van levende wezens tussen mens en dier is, mag op grond van hetgeen de Schrift ons leert met betrekking tot de oorsprong van de mens worden verwacht. Zo is er dus in hetgeen werkelik object van weten is geen grond, die met betrekking tot de schepping des mensen, behoeft te doen besluiten tot een conflict tussen Schriftgeloof en wetenschap. Als hier sprake is van een konflikt, dan is het een konflikt tussen *twee geloove*, het geloof der gemeente Gods en het geloof der uit het graf der eeuwen onder ons herrezen school van Epicurus."

Dit is treffend gesê.

Theologiese Besware.

Hier veral kom die magtige konflikt tussen die Kristelike en die Ewolusionistiese wêreldbeskuing aan die lig. Dit is in die eerste plaas nie 'n stryd tussen wetenskap en geloof, maar 'n konflikt tussen *twee gelowe* wat lynreg in onversoenlike stryd teenoor elkaar staan. Dit blyk veral uit die volgende:

- (i) Die oorsprong van die mens. Die leer van die dierlike afstamming van die mens tas die wese van die mens aan, as geskep na die beeld van God, en verlaag hom tot die beeld van oerang-oetan en sjimpansee. Die beeld Gods is op die standpunt van die ewolusie nie te handhaaf nie. "Het dwingt ons terug te gaan tot die creatie, gelijk de Schrift ze ons leert . . . het wezen van de mens ligt daarin dat hy het beeld Gods is." (Bavinck, G.D., II, 566.)

Ons Belydenisskrifte en Godswoord leer dit duidelik.

- (ii) Die sondebegrip. Die sondeval kan op ewolusionistiese standpunt nie verklaar word nie. 'n Reële ewolusie en 'n reële sondeval soos Godswoord ons leer is in onversoenbare stryd. Volgens die ewolusieleer is die sondeval "'n reusestap van die mensheid uit die hoeie van allerlei natuurdrifte tot die status van 'n vry handelende wese." In die woorde van James Orr (*God's Image in Man and Its Defacement*, p. 14.)

"The story of Eden, the picture of man coming *upright* and *pure* from his Maker's hand, and afterwards, by his wilful disobedience, falling from his first estate, and dragging down his posterity with him into spiritual ruin and death—this, it need hardly be said, is dismissed as baseless legend—the idlest of dreams . . . Instead, we have the 19th century-gospel of Evolution to tell us what man actually was, and how he has come to be what he is now. *The myth of the fall of man is replaced by the scientific theory of the ascent of man*".

"That the doctrine of sin, as hitherto understood, undergoes a *vital* alteration, is hardly denied. Sin, in truth ceases to be sin, in the Biblical sense of the term. It loses the tragic and catastrophic character it possesses on the Biblical view and becomes a *necessity* of man's development—a stage it was inevitable man should pass through in the course of his moral ascent."

In hierdie verband sê Fiske, 'n teïstiese ewolusionis:

"In a happy world there must be sorrow and pain, and in a moral world the knowledge of sin is *indispensable*. The stern necessity for this has been proved to inhere in the innermost constitution of the human soul. It is part and parcel of the universe."

Die verlossing van die sonde.

Fiske spreek (sien Orr, p. 205) van die *verdwyning* van die sonde as volg:

"In a process of spiritual evolution, therefore, evil must be present. But the nature of evolution also requires that it be evanescent."

Op hierdie oppervlakkige stelling reageer Orr, p. 206, kragtig en toon aan hoe die behoefté aan 'n verlosser dan wegval:

"If we inquire how this 'evanescence' is to be brought about, we find ourselves quite able to dispense with any supernatural help, and with the agency of a Redeemer; this, too, it must be said, is the *true logic of the theory*" (of Evolution).

Hoe oppervlakkig die beskouing van Fiske insake die sonde is, blyk verder uit die volgende wat Orr uit hom aanhaal:

Fiske sê (Orr, p. 206): "From the general analogies furnished in the process of Evolution, we are entitled to hope that, as it approaches its goal, and man comes nearer to God, the fact of evil will lapse into a mere memory, in which the shadowed past shall serve as a background for the realised glory of the present."

Die teistiese-ewolusionistiese hamartologie verswak die sonde-besef en verantwoordelikheidsgevoel by die mens. Hieroor spreek Oor hom as volg uit:

"I ask, can this account of the nature of sin be admitted by anyone who in his conscience has realised the awful and tragic significance of that dread reality? Does it not rather evacuate sin of all its meaning? If sin lies in the constitution of things by creation—if it is a necessary outcome of the condition in which God made man, and of the nature he has given him—how can the creature be asked to assume responsibility—at least *serious* responsibility—for it?"

Hoe onmoontlik dit is om die Ewolusie en sondeval te rym met mekaar blyk uit die volgende woorde van Orr, p. 209: "If it be considered that these theories, *even the highest* of them (i) leave the greater part of what is ordinarily considered wrong-doing—e.g., lust, cruelty, bloodshed, cannibalism—outside the *category* of sin, on the ground that the conscience of primitive man was not yet sufficiently developed to regard the things as wrong; (ii) attribute to man's first ideas of right and wrong so feeble and confused a character that disobedience to them is a transgression *absolutely venial*; (iii) deprive his acts, as just said, of the character of *sin*, through the absence of serious moral views of God; (iv) preclude the *possibility* of a sinless development of the race—it will be seen, I think, that the acceptance of such views, however earnestly held, must involve a *subversion of the Biblical conception*, which has for its presuppositions God's chargeless holiness in his resolutions with man, moral law apprehended with sufficient clearness to show man his duty, the possibility of obedience, and sin as voluntary departure from rectitude."

Die ontkenning van die skriklikheid en doemwaardigheid van die sonde blyk duidelik uit die woorde van die bekende wetenskaplike sir Oliver Lodge: "As a matter of fact, the higher man of to-day is not worrying about his sins at all, still less about their punishment. His mission, if he is good for anything, is to be up and doing; and in so far as he acts wrongly or unwisely, he expects to suffer. He may unconsciously plead for mitigation on the ground of good intentions, but never either consciously or unconsciously will anyone but a cur ask for the punishment to fall on some one else, nor rejoice if told that it already has so fallen." (Sien Lodge se werk: "Man and the Universe," p. 204.)

(iii) Die Erfsonde. Die leer van die erfsonde is die grondslag van die diepe sonde-leer van die Bybel. Op ewolusionistiese standpunt word dit weggedoesel.

Prof. John Fiske praat nog van 'n soort peccatum originale of erfsonde, maar dit is per slot van rekening vir hom niks meer as 'n nog primitiewe, onvolmaakte sosiale toestand, wat langsamerhand in die sosiale ontwikkelingsproses geëlimineer sal word. Erfsonde is vir teistiese Ewolusioniste soos Fiske niks anders nie as "the brute-inheritance which every man carries with him."

(iv) Verlossing en die Versoening deur Kristus.

Waar die sondeleer van die Ewolusionis so wankel staan kom die Bybelse leer van die strenge noodsaklikheid van 'n bo-natuurlike Verlosser en verlossing ernstig in die gedrang. Fiske, 'n teistiese Ewolusionis by uitnemendheid sê dan ook reguit die volgende: "The process of Evolution is an advance towards true salvation." M.a.w. die saligmaker en verlosser is per slot van rekening niks anders as die ewolusie-proses self nie, wat in die woorde van H. Spencer vanself sal uitloop op die "evanescence of evil."

Pittig druk Alexander Patterson in 'n kritiek op die Ewolusie-leer hom oor hierdie aspek van die saak as volg uit: "Development is the Saviour of Evolution . . . The Bible requires the intervention of the supernatural in Regeneration to save man. Evolution is self-saving." Genoeg om te doen sien hoe negatief die Ewolusionis staan teenoor die bo-natuurlike verlossing.

7. *Die Ewolusie-leer en die onsterflikheid.* Dat die Ewolusie-leer—konsekwent deurgevoer—die onsterflikheidsgeloof by baie ondermyn, blyk glashelder uit die statistiek wat Prof. Leuba onlangs in Amerika ingestel het. Hieraan kan goedskiks nog die skerpe woord van Theodore Bacon toegevoeg word: "We (evolutionists) no longer regard going to heaven as the centre of our interest."

Onlangs het Sir Arthur Keith, President van die British Association for the Advancement of Science, in onomwonde taal die onsterflikheidsleer ontken op biologiese gronde.

“De onsterflikheid bestaat,” volgens Jaeger, “vooreerst hierin dat de eigenschappen der ouders in de kinderen voortbestaan, en in de tweede plaats daarin dat wij de produkten van onzen arbeid, en van onze geestesgaven, onze nakomelingen nalaten, en ook in hun aandenken voortleven” (Dr. W. A. Nieuwenhuis, “Twee Vragen des Tyds,” p. 94).

Uit die bostaande is duidelik dat die ewolusieleer ons Kerkleer op kardinale en essensiële punte aantast, wysig of verwerp. As die sondebegrip soos voorgestel deur Godswoord en ons Belydenisskrifte weggesyfer word of ontken word, dan val weg die sondeskuld; verdwyn die sondeskuld, verval daarmee die noodsaklikheid van versoening; dan bestaan daar geen noodsaklikheid vir 'n Verlosser--die kruis val weg; dan is daar geen noodsaklikheid vir die komst van Christus.

Per slot van rekening dus, het ons in hierdie wêreldebekouing 'n ontkenning, 'n toeling van die noodsaklikheid van die Christus Gods, en die verwerping van die Woord van God wat in lynregte stryd is met ons Belydenisskrifte en Godswoord.

Tenoor hierdie bekouings leer ons Kerk, volgens die Belydenisskrifte, aan gaande die oorsprong van alles, die skepping en die wese van die mens, die sondeval, die verdorwe toestand: “Wij geloven dat de Vader door Zijn woord, dit is door Zijn Zoon, de hemel, de aarde, en alle schepselen uit niets heeft geschapen . . . ook heeft Hij de engelen goed geschapen” (Nederlandse Geloofsbelofte, 1,561, art. 12).

“Wij geloven dat God de mens geschapen heeft van het stof der aarde, en hem gemaakt en geformeerd naar zijn beeld en zijn gelijkenis, goed, rechtvaardig en heilig . . . maar heeft zichzelven willens de zonde onderworpen . . . hebbende zijn gehele natuur verdorven” (art. 14, Ned. Gel.).

Heidelbergse Kategismus (1,562):

De derde Zondag:

“Heeft dan God den mens also boos en verkeerd geschapen? Neen Hy; maar God heeft den mens goed en naar zijn evenbeeld geschapen, dat is, in ware gerechtigheid en heiligeheid.”

Van waar komt dan bulk een verdorven aard des mensen?

“Uit den val en de ongehoorzaamheid van onze eerste voorouders, Adam en Eva, in het paradijs, waar onze natuur also verdorven is geworden . . . dat wij ganselik onbekwaam zijn tot enig goed, en geneigd tot alle kwaad . . . tenzij wy door den Geest Gods wedergeboren worden.”

Dordtse Leerreëls (1618-9):

“Van 's mensen bederf en bekering tot God en de wijze derzelver.”

I.

“De mens is van den beginne naar het beeld Gods geschapen, toegerust in zijn verstand met een ware en zalige kennis zijs Scheppers, en andere geestelike dingen; in zijn wil en hart, met gerechtigheid; in al zijne genegenheden met zuiverheid; en is deswegens geheel heilig geweest. Maar door het ingeven des duivels en zijn eigen vrijen wil van God afwijkende, heeft hij zichzelven van deze uitnemende gaven beroofd, en heeft in de plaats ervan over zich gehaald, blindheid . . . duisternis, ijdelheid en verkeerdheid des oordeels . . . boosheid, wederspannigheid,” enz.

II.

“Gelyk nu de mens geweest s na den val, zodanige kinderen heeft hij ook voortgebracht, nl. hij bedorven, zoo ook zij bedorven.”

U Kommissie is van oordeel dat die Ewolusieleer as 'n wetenskappelike wêreldebekouing—

- (1) nie in staat is om 'n afdoende verklaring te gee van die Kosmos of Heelal
- (2) in stryd is (a) met Godswoord,

(b) met ons Belydenisskrifte,

(c) met die Kalvinistiese wêreldebekouing wat in onse Belydenisskrifte op grond van Godswoord is vervat, en daarom as dwaalleer moet verwerp word.

BYLAE E.

Hoë Kritiek. (b.p. 13 ii; 16 b 18; 20).—Die hoë kritiek is nie 'n *onskuldige* ondersoek na die oorsprong, ontstaan, wording en samestelling van die Bybelboeke nie, waarin daar hoegenaamd geen gevaar lê vir die kristelike kerk en die gelowige kristen wat betref die kardinale leerstukke van die Skrifte.

Ten grondslag van die kritisie beweging lê 'n filosofiese wêreldbeskouing wat gebasseer is op die ewolusieleer wat deur die godsdienswetenskap toegepas word op die ontstaan, ontwikkelingsgang en eindpunt van die geskiedenis en godsdiens van Israel.

(i) Korte karakterisering. Volgens die tradisionele opvatting of Bybelse voorstelling is die Pentateuch (d.i. die eerste 5 boeke van die Bybel—Genesis tot Deut.) afkomstig van Moses, wat in die skrywe en samestelling daarvan, onder die onseilbare inspirasie van die Heilige Gees, ook gebruik gemaak het van:

- (a) Die mondelinge oorlewering.
- (b) Moontlike bestaande dokumente soos b.v. blyk uit die geslagregisters in Genesis, die seënning van Jakob (Gen. 49: 1-27); die Boek des Verbonds (Ex. 21-23); die Boek v. die Oorloë van die Heer (Num. 21: 14); die Boek van Jasher (Die Boek : in die Regvârdige) (Jos. 10:13; 2 Sam. 1:8); die Toesprake van Bileam (Num. 23:24) ens.

By die Pentateug voeg die hoë kritiek die boek Josua, en praat dan van 'n Hexateuch—d.w.s. 6 boeke—Gen tot Josua. Die Hexateuch volgens die kritisie vorm nie een samehangende geskiedkundig geheel nie; maar is volgens hulle samengestel deur verskillende skrywe, oor 'n tydperk van ongeveer 500 honderd jaar, wat onder verskillende omstandighede gelewe het in Palestina en Babilon. Ten grondslag van die Hexateuch lê daar 6 beweerde brongeskifte of literêre dokumente (Bb. J. E. D. H. P.) wat ineeigevleg is deur 'n reeks van persone genoem Redaktors, en waarin daar ook plus minus 8 kleinere brokstukke opgeneem is.

Prof. Noordtzy van Utrecht gee in sy „Het Probleem van het Oude Testament“ 'n fyne uiteensetting van die onstaan van die Hexateuch, volgens Wellhausen.

(i) Die oudste dokument is Bb (Wette van die Bondsboek) geskryf circa 870 in die Noordelike Ryk, miskien te Bethel vervaardig, bestaande uit priesterlike wetgewing.

(ii) Die J of Jahvist dokument, opgestel c 850 voor Kristus van Judeïese oorsprong—d.w.s. geskrywe in die suidelike ryk in Juda, waarin die skrywer sig van die naam Jehovah (Jahve—Here) bedien. Hierdie werk is omgewerk deur 'n Redaktor, R genoem c. 680 v. Chr.

(iii) Die E of Elohist dokument, geskrywe c. 770 v. Chr. van efraïmities-profetiese oorsprong, waarin die skrywer sig van die naam Elohim (d.w.s. God) bedien. Hierdie dokument is omgewerk deur 'n Redaktor, R genoem, wat J en E saamgevoeg het.

(iv) Die D of Deuteronomium dokument, ontstaan uit 'n oorspronklike (kleinere) Deuteronomium wat opgestel is met die oog op die reformasie onder Josia, 621 v. Chr.

(v) Die H dokument of Heiligheidswet, vervat in Leviticus 17-26, geskrywe circa 560 (d.i. in die Ballingskap).

(vi) Die P of Priester Codex dokument, ontstaan in die Ballingskap circa 500, en geskryf deur een van die priesters. Hierdie dokument bevat die offerstelsel, soos vervat in Exodus, Leviticus en Numeri. 'n Redaktor R genoem het H en P samegevoeg.

Noordtzy vat die beskouinge van die hoë kritiek volgens Wellhausen saam as volg: "Eerst met Samuel begin een geloofwaardige geschiedenis van Israel, en tegelykertijd het eenwelenlange kristallisatie-proses dat ten slotte aan Israels godsdiens de bekende gestalte moet geven. Daarbij is alles gebouwd op die geleidelike wording van die Hexateuch welks oudste bestanddeel gevonden wordt in die wettenbundel van het Bondsboek (Bb), die ongeveer 870 in Bethel althans in het Noordelike rijk is vervaardigd, en een samenvatting inhoudt van die priesterlike wetgeving van die dagen, waaraan later is toegevoegd die welke in die tijd tussen Esra 444 en 280 v. Chr. geworden is uit die samenvoeging van die eigenlike priesterwet (PC) uit plus minus 500 en de 60 jaar oudere Heiligheids-wet (HG) van Lev. 17 tot 26 enerzijds, en de samenvoeging van de plus minus 680 door een Redaktor tot een geheel verwerkte verhalenreeks van Jahvist (plus minus 850 van Judeïsche origine) en Elohist (plus minus 770 van Efraïmitisch profetiese oorsprong) en van Deuteronomium dat geleidelik ontstaan is uit het vlak voor of onder Josia ton behoeve van een reformatie opgestelde ur-Deuteronomium hoofdzakelik te vind in Deut. 12 tot 26." (Het Probleem van het Oude Testament, p. 17).

Verder beweer die kriestisie dat P geskrywe is deur 'n priester of 'n priester-skool in Babilon, en na Jerusalem gebring is deur Esra die Skrifgeleerde circa 458, en in 444 uitgegee of gepubliseer toe Nehemia as goewerneur opgetree het. Die finale stadium in die ontwikkeling van die Hexateuch het plaasgevind c. 400 v. Chr. 'n Redaktor RP het P (die Codex van Esra) met die Deuteronomiese geskiedenis-boek JED samegevoeg, en daarvan toegevoeg Genesis 1: 1 tot 2: 4; Gen. 5; Gen. 6—9; Gen. 10. Die resultaat was die Hexateuch, bevattende die beskrywing van die geskiedenis en die wette van Israel, wat toe uitgegee is onder die naam van Moses. Die volk van Israel het geglo dat Moses werlik die opsteller en skrywer was, en ook die Kerk van die Nuwe Testament gedurende 19 eue totdat die hoëre kritiek met sy radikale omsetting van die ontstaansorde van die wette en geskiedenis van Israel die tradisionele opvatting verwerp het.

2. *Presupposisies (Veronderstellinge).*

(1) Die teorie is gebaseer op beweerde letterkundige, historiese en godsdienstige verskynsels wat in die Bybelboeke voorkom; dog dis nie alleen 'n kwessie van taal en styl nie, maar is in die eerste plek 'n kwessie van 'n filosofiese wêreldebeskouing, wat die ontwikkelingsgang van die geskiedenis, die literatuur, die instellinge, en die godsdienst van Israel soek om te verklaar uit ewolusjonistiese standpunt. Temidde van die groot verskil wat daar bestaan tussen die aanhangers van die hoëre kritiek, is daar een treffende ooreenkoms, n.l. die grondstelling dat daar vir natuur en godsdienst dieselfde wet bestaan: "die hoëre het ontwikkel uit die laere." Whitelaw in sy "Old Testament Critics" teken die ontwikkelingsgang van die godsdienst van Israel volgens die hoëre kritiek aldus: "The religion of Israel shows successive stages of development, starting from the crudest notions of nature worship and rising to the loftiest ideas of spiritual monotheism by slow struggles, ascending from animism, totemism, fetishism, polytheism, of pre-Mosaic times, to the doctrine of one holy universal God in post-exilic times." Vergelyk hiermee die beskrywing van Noordtzy ("Probleem van het Oude Testament"): "Israel heeft oorspronkelik gestaan op het lage standpunt der primitieve volkeren oorspronkelik 'n bende nomaden 'n ongeletterde horde werd zij geprakeld door de begeerte naar Kanaän. Op religieus gebied was Israel verzonken in de meest rudimentaire religievormen, het animisme of totemisme, fetisjisme of polydaemonisme. Jahve was "n gruwzaam of menshatend God" of 'n "wodan" of "fetisj in slangenvorm," of 'n "god van storm of regen," of "n vuurgod van Egyptiese of Ariese afkomst. Langs den weg van eeuwenlaugen strijd is de oude Jahve geworden tot de God van hemel en aarde. Israels God is "in werden begrijpen" (in het worden begrepen) tot het hogere geëvolvoerd, de vrucht van menselik nadenken, een moment in het bewustwordingsproses van den mensch."

Op grond van hierdie grondstellinge word die Bybel-boeke nou opgesnipper waardeur hulle dan soek om aan te toon die ontwikkeling van die hoëre godsdienstbegrippe uit die laere.

Die rekonstruksie van Israels geskiedenis en godsdienst moet noodwendig plaasvind.

(ii) Die godsdienst van Israel, volgens die hoëre kritiek, word veronderstel as op een lyn staande met die heidense godsdienste. Die spesifieke onderskeid bestaande in 'n bonatuurlike goddelike openbaring en die profesie van 'n toekomstige Messias word uitgewis of gewysig.

(iii) Die Bybel word hier beskou as 'n gewone boek, 'n produk van die menslike gees; en gevvolglik die Bybelse aanspraak op goddelike gesag, op grond van inspirasie, word genegeer.

(iv) Die kriestisie gaan uit van die subjektiewe onbewysbare veronderstelling dat op grond van verskil in die gebruik van die Godsname, taal en styl, dit moontlik is om die beweerde saamgestelde dokumente in die Hexateuch aan te toon. Daar is egter geen objektiewe maatstaf by wyse van kontemporêre dokumente waaraan die beweerde saamgestelde dokumente kan getoets word. Alles rus hier op 'n subjektiewe veronderstelling.

(3) *Implikasies: Watter gevolge moet noodwendig voortvloeи uit die aanvaarding van die hoëre kritiek deur die Kristelike Kerk? Wat sal sy moet prysgee?*

Hierdie vraag raak die Kerk in haar diepste wese, omdat hier so oneindig veel op die spel staan. By 'n noukeurige bekouing sal sy die volgende dinge moet prysgee volgens die kristelike Kalwijnistiese standpunt op grond van Godswoord:

- (a) Die geloofwaardigheid en betroubaarheid van die Ou Testamentiese geskiedenis.
- (b) Die Bybelse voorstelling of leer van 'n bowenatuurlike Goddelike openbaring, waarby God die Here tot die gevallene mens afdaal en hom in liefde opsoek.
- (c) Die leer van die onfeilbare inspirasie van Godswoord.
- (d) Die waargtige en volkome Godheid van Kristus.
- (e) Die absolute gesag van Godswoord.
- (f) Die voorstelling van die ganse verlossingsplan soos uitgewerk in beide Ou en Nuwe Testament. Die werklikheid van 'n sondeval, die belofte van verlossing deur 'n Messias; die verbondsleer, die versoening deur Kristus word weggesywer, gewysig of ondermynt. Die ganse Skrif volgende op die inleidende hoofstukke van Genesis, waarin die verlossingsplan uitgewerk en verwesenlik word, bou voort op die geloofwaardigheid en betroubaarheid van die geskiedkundige verhale van Genesis 2 en 3.

Kuyper maak drie grote aanklagte teen die hedendaagse Skrif-kritiek (anders genoem hoër kritiek).

(a) Sy ruk die dele van die teologie uit hulle verband; skend die karakter van die teologie en stel iets in die plek daarvan wat nie teologie is nie. Onder die invloed van die ewolusie-teorie (wat ten grondslag van die hoër kritiek lê) word die godsdienswetenskap gestel in plaas van die teologie, m.a.w. die Kristendom verskil nie in soort maar slegs ingraad van die ander godsdiens, selfs die laagste heidense godsdiens. In die woorde van Kuyper: „Door uw hedendaagse Schriftstudie zijt gij de oorzaak dat de gemeente krijgt . . . een wetenskap, maar die niet past op haar belijden, en zo is het dan geen wonder dat de krankheden in de gemeente hand over hand toenemen, dat de secten voortwoekerent, dat de praktijk op de leer niet volgt . . . gij ondermijnt tucht en orde, i hebt het zedelijk rechtsbesef verzwakt.”

(b) Die hedendaagse Skrifkritiek ontroef volgens Kuyper die gemeente haar Bybel. As natuurlike gevolg word die inspirasie weggedoesel en gaan die gesag van die Skrif verlore. „De rationalistische uitvlucht om Schrift en Woord Gods te scheiden is evenals het hedendaagsche protest tegen de inspiratie der woorden hiermee van zelf geoordeeld. De Schrift is Gods Woord, én als geheel en in zijn delen. Synthetisch, omdat het bestek voor en de inhoud van de Heilige Schrift in haar organiese samenvatting God tot auteur heeft . . . Maar ook de Schrift is Gods Woord analyties, d.i. in elk zijner delen.” „De goddelike *vastheid* tegenover het *onzekere* van al 's mensen peinzen, dat en dat principaallik is wat de Heilige Schriftuur *heilig*, d.i. tot een *U*'jbel voor de gemeente des Heren maakt.”

(c) Nie alleen beroof die hedendaagse kritiek die gemeente Gods van haar teologie, haar Bybel, maar ook word die gemeente haar vryheid in Kristus ontnem, en word sy uitgelever aan 'n “intellectuele klerikalisme.” Die gemeente van die Here verloor haar geloof in Gods Woord. Sy word ingeprent dat die dinge wat daarin voorkom verkeerd is, slegs enkele (t.w. die krietisie) kan nog die enkele goudstukkies uit die slyk van feile, foute, verkeerde voorstellings aanwys. Die krag, die duidelikheid en die gesag van Gods Woord gaan heeltemal verlore. Vir die gewone gemeentelid sal die Bybel dan verlore gaan. Soiets sou 'n erger papisme skep as die Pousdom van Rome.

Op grond van die voorgaande implikasies is dit duidelik dat die hoëre kritiek die Kalwinistiese leerbegrip wat ten grondslag lê van onse Belydenisskrifte geheel ondermynt, wysig of omverwerp.

(4) Die houding wat die Kerk moet inneem teenoor die hoëre kritiek? Sy kan een van drie weë inslaan:—

- (a) Goedkeuring,
- (b) Toleransie,
- (c) Verwerping.

As konfessionele Kerk, staande op Kalwinistiese standpunt, is sy gebind deur haar Belydenisskrifte en Konstitusi soos neergelê in Ordonnansie 1843 (gewysig in 1898) tot die handhawing van haar leer.

Goedkeuring of toleransie van 'n leer in stryd met die Kalwinistiese leerbegrip, uitgedruk in die Belydenisskrifte van ons Kerk, wat deur ons as ooreenkommende met Gods Woord aangeneem word, sal kontakbreuk wees. Die Kerk is dus o.i., afgesien van enige ander konsiderasie, verpligt om die derde alternatief te aanvaar onder die huivering omstandighede.

BYLAE F.

Die Persoon van Kristus en Die Kenosis (b. p. 13 iii; 16b).

Hierdie beskrywingspunte behels o.a. die volgende onderwerpe wat in verband staan met die persoon van die Heer:

- (a) Sy waaragtige en volkomene Godheid.
- (b) Die leer van die Here Jesus en die onfeilbaarheid van Sy uitsprake
- (c) Die sedelike volmaaktheid van Sy Persoon.
- (d) Die standpunt van die Heiland teenoor die Ou Testament en die Godsopenbaring.

Die antwoord wat gegee word op hierdie vraagstukke het vir die Kristelike Kerk, en vir ons Kerk insonderheid, veral met die oog op die nuwe teologiese rigting wat aandring op 'n rekonstruksie van die Kalwinistiese leergebou, ontsaglike betekenis, en is 'n saak waaraan nie lig geoordeel mag word nie.

Elke nuwere teologiese en filosofiese beskouing wat in enige opsig tekort doen aan die waaragtige Godheid, die waaragtige mensheid, die absolute onfeilbaarheid, die sedelike volmaaktheid en die Goddelike gesag van die Kristus Gods, moet deur die Kerk *onvooraardelik* verwerp word, op grond van die Heilige Skrif en ons Belydenisskrifte.

Onder die nuwere beskouinge neem die Kenosis-leer, d.w.s. die aflegging van goddelike eienskappe, as van self 'n voorname plaas in. Ook hierdie leer staan in verband met die nuwere filosofiese wêreldbeskouing wat op die ewolusieleer as grondbeginsel en uitgangspunt gebaseer is.

Die Kenosis-leer trag 'n verklaring van die persoon van die Godsmens te vind "door die onderstelling dat die Logos by die vleeswording zich van alle of van sommige eigenschappen tot op het niveau (peil) van die menschelike *ontwikkeling* ontledigt, en deze dan langzamerhand in die weg van *ontwikkeling* teruggevonden heeft" (Bavinck, G.D., III, p. 278). "Zij houdt in dat de Logos bij zijn mensch wording van al zijn Goddelijke eigenschappen ook de immanente of althans van zijn transeunte, eigenschappen zich ontdaan heeft tot het standpunt van een zuivere potentie afgedaald is, en dan vandaar in vereniging met de menschelike natuur zich weder langzamerhand tot een God-menschelike persoon *ontwikkeld* heeft" (Bavinck, G. D., III, 329).

Hierdie leer oor die persoon van Kristus in sy teenswoordige vorm was die crug en uitvloeisel van die beweging tot hereniging in Duitsland tussen die Lutherse en Hervormde Kerke wat in 1817 en daarna ontstaan het. In die Engelse en Amerikaanse teologie het hierdie nuwere beskouing veel ingang gevind, veral na 1890, met die doel om die beskouing van die Here Jesus oor die Ou Testament te kan ooreenbring met dié van die historiese kritiek (die s.g. hoëre kritiek).

Die Kerkleer volgens ons Belydenisskrifte, op grond van Godswoord.

Die Nederlandse Geloofsbelijdenis leer die waaragtige Godheid en die waaragtige mensheid van Kristus in die volgende woorde (artikel 10): "Dat Jezus Kristus *waarachtig en eeuwig God* is." "Wij geloven dat Jezus Kristus naar zijn Goddelike natuur de *Eniggeboren Zone Gods* is, van eeuwigheid geboren, niet gemaakt, noch geschapen (want also zooude hij een schepsel zijn), maar eenswezens met den Vader, mede-eeuwig, het uitgedrukte beeld der zelfstandigheid des Vaders en het afschijnself zynner heerlikheid, *hem in alles gelijk zijnde*. Dewelke is Gods Zoon *niet alleen van dien tyd* dat hij enze natuur heeft aangenomen, maar van alle eeuwigheid"

Artikel 18: "VAN DE MENSWORDING VAN JEZUS KRISTUS": "Wij belijden dan dat God de belofte die Hij de Oudvaderen gedaan had door den mond zynner heilige profeten, volbracht heeft, zendende zijn eigen eniggeboren en eeuwigen Zoon in die wereld, ten tijde door Hem bestemd: Dewelke eens *dienstknechts gestullenisse* aangenomen heeft, en de mensen gelijk geworden is, waarachtiglik aannemende een *ware menselike* natuur met alle hare zwakheden (uitgenomen de zonde), ontvangen in het lichaam der gelukzalige maagd Maria door de kracht des Heiligen Geestes zonder mans toedoen; en heeft niet alleen de menselike natuur aangenomen, zo veel het lichaam aangaat, maar ook eene ware menselike ziele opdat hij een waar mens zoude zijn"

Artikel 19: "VAN DE VERENIGING EN HET ONDERSCHEID DER TWEE NATUREN VAN KRISTUS IN EEN PERSOON": "Wij geloven dat door *dez* ontvangenis de persoon des Zoons, onafscheidelik verenigd en tesamen gevoegd is met de menselike natuur, zodat er niet zijn twee Zonen Gods, noch twee personen, want

twee naturen in eenen enigen persoon verenigd; doch elke natuur hare onderscheidene eigenschappen behoudende. Gelijk dan de *Goddelike natuur* altijd ongeschapen gebleven is, zonder beginsel der dagen of einde des levens, vervullende hemel en aarde; also *heeft de menselike natuur* hare eigenschappen niet verloren, maar is een schepsel gebleven, hebbende beginsel der dagen, zijnde een eindige natuur en behoudende al hetgeen dat een waar lichaam toebehoort. En, hoewel hij haar door zijn verrijzenis *onsterfelijkheid* gegeven heeft, nochtans heeft hij de waarheid *zijner menselike natuur niet veranderd*, dewijl onze zaligheid en verrijzenis mede hangen aan de waarheid zijns lichaams. Doch deze twee naturen zijn also *tesamen verenigd in een persoon*, dat zij ook zelfs door zijn dood niet gescheiden zijn geweest. Zo was dan, hetgeen bij stervende in de handen zijns Vaders gevallen heeft, een ware menselike geest, die uit zijn lichaam scheide; maar intussen bleef de goddelijke natuur altijd verenigd met de menselike, ook zelfs toen hij in het graf lag, en de Godheid hield niet op in Hem te zijn, *gelijk zij in Hem was toen Hij een klein kind was*; hoewel zij zich voor eenen kleinen tijd zoo niet openbaarde. Hierom bekennen wij, dat *Hij waar God en waar mens is*; waar God, om door zijne kracht de dood te overwinnen; en waar mens, opdat Hij voor ons zoude kunnen sterven uit de zwakheid zijns vleeses."

Hieruit blijkt duidelijk:

(i) Die waaragtige mensheid van die Heiland.

"Jezus is waarachtig mens, vleesgeworden en in het vlees gekomen, Joh. 1: 14; 1 Joh. 4:2, 3; uit de vaderen zoveel het vlees aangaat, Rom. 9: 5; Abrahams zaad, Gal. 3: 16; uit Judas stam, Hebr. 7: 14; uit Davids geslacht, Rom. 1: 3; geboren uit een vrouw, Gal. 4: 4; Hebr. 2: 14; mens in vollen waren zin, Rom. 5: 15; 1 Kor. 15: 45; 1 Tim 2: 15, die moede, dorstig, bedroefd, verheugd was als wij, Joh. 4: 6; 11: 33, 38; 12: 27; Hebr. 4: 15; onder de wet was, Gal. 4: 4; gehoorzaamheid geleerd heeft tot den dood, Fil. 2: 8; Hebr. 5: 8; 10: 7, 9; geleden heeft, is gestorven en begraven" (Bavinck, G.D., III, 265).

(ii) Die waaragtige Godheid van die Heiland.

"Maar deze zelfde mens was tegelijk van alle zonde vrij, Mat. 7: 11; 11: 29; 12: 15; Joh. 4: 34; 8: 29; 15: 10; Hand. 3: 14; 2 Kor. 5: 21; Hebr. 4: 15; 1 Pet. 1: 19; 1 Joh. 2: 1; hy is ook opgestaan, verheerlikt, gezeten aan Gods rechterhand, Hand. 2: 34; 5: 31; 7: 55; hij bestond reeds voor zijn vleeswording, Joh. 1: 1; 17:5; 1 Kor. 10: 4, 9; Hebr. 11: 26; was toen in de gestaltenis Gods, Fil. 2: 6; eerstgeborene aller creatuur, Kol. 1: 15; hoger dan de engelen, Hebr. 1: 4; door wie God alles geschapen heeft, en in wie alles bestand heeft, Joh. 1: 3; 1 Kor. 8: 6; Kol. 1: 16; Ef. 3: 9; Zoon Gods in geheel enigen zin, Joh. 1: 14; 5: 18; Rom. 8: 3; Gal. 4: 4; zelt God, Joh. 1: 1; 20: 28; Rom. 9: 5; 2 Thes. 1: 1; Titus 2: 13; Hebr. 1: 8—9; 2 Pet. 1: 1" (Bavinck, G. D., III, 265).

(iii) Die vereniging van die menselike en goddelike natuur in Kristus in die enigheid van sy persoon.

"De menselike persoon in Kristus is met de persoon des Zoons verenigd. . . . Het is altijd dezelfde persoon, hetzelfde subject, hetzelfde ik, dat door de goddelijke en de menselike natuur leeft en denkt, spreekt en handelt. . . . In de vleeswording werden de beide naturen met al hare eigenschappen medegedeeld aan den eenen persoon en het ene subject." (Bavinck, G. D., III, 334, 335.)

. . . De Schrift kent slechts een persoon, een subject, een Kristus, maar schrijft daaraan toch een dubbele soort van eigenschappen toe, goddelijke en menselike; Hij is Logos en werd vlees. Hij is naar het vlees uit Israel, en toch God boven alles te prijzen (Bavinck, G. D., III, 329).

Daar is derhalve, volgens kerkleer en Skrif, *geen alegging van enige* van die goddelike eienskappe van Kristus, soos die Kenosis-teorie dit wil voorstellen. "Dewelke is Gods Zoon, niet alleen van dien tijd af dat hij onze natuur heeft aangenomen, maar van alle eeuwigheid" (Ned. Geloofs., art. 10).

Fil. 2:7. Afgesien van die voorgaande vind die Kenosis-leer nl. dat die Soon van God by sy menswording sy Goddelike eienskappe afgelê het in Fil. 2: 7, geen steun.

"Dat Kristus zich niet van zijn Godheid kon ontdoen, maar dezelve verborgen heeft gehouden achter het omhulsel des vlees voor het oog van de mens, heeft hij zijn *heerlijkheid* afgelêd, niet door die te verminderen, maar door haar te *verbergen*" (Kalvyn, Kommentaar op Fil. 2: 7).

"Handhavende dat de middelaarswerken in beide staten door een persoon net beide naturen tot stand gebracht zijn, mocht men toch met het oog op de *onveranderlichkeit* Gods geen ogenblik toegeven dat de Kenosis in het aflaggen van *semmige of alle* eigenschappen Gods bestond. *Kristus bleef wat hij was ook toen hij werd wat hij niet was*" (Bavinck, G. D., p.p. 329, 484).

"Zijn goddelike heerlijkheid en majesteit verborg Hij onder het kleed der nederige zwakke menselike natuur . . . Ook heeft Hij de menselike natuur niet verkregen door een verandering der Godheid in de mensheid; de *Godheid* immers kan niet veranderd of verminderd worden, dan zou zij onvolmaakt zijn. Neen, Jezus bleef wat Hij van eeuwigheid af was, waarachtig God, maar door een goddelik wonder nam Hij vrijwillig de natuur aan van een mens. De nederige titel Zoon des Mensen werd door Hem gekozen omdat Hij hier was in de gestaltenis van een dienstknecht" (Prof. John Murray, Catechisatie Boek, Les 18, p. 92).

"Het Griekse woord *kenosis* betekent ontlediging, en drukt dat moment in Christus vernedering uit waarvan Fil. 2 : 7 zegt: maar heeft zichzelven vernietigd, de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende. Deze ontlediging bestaat hierin dat de Zone Gods de *majesteit en heerlijkheid heeft afgelê*, die Hij van eeuwigheid heeft bij den Vader, vergelijk Joh. 17 : 5. Wel bleef *Hij God*, alleen deed Hij niet uitblinken wat *Hij* was. Hij trok en hield de openbaring van zijn goddelijke heerlijkheid in, en dat deed Hij door een omhulling over die heerlijkheid te trekken. Deze omhulling is de gestaltenis van een dienstknecht. Christus kwam in slavengestalte. Hij werd vlees, Hij nam *onze* zwakke ontruisterde vernederde menselike natuur aan, en is zo beladen geworden met *onze* zonde en schuld" (Christelike Encyclopedie, in loco—Kenosis).

"Christus heeft het gebruik *zijner* goddelijke *Heerlijkheid* voor 'n tijd (om het werk onzer verlossing in de staat der nederigheid te volbrengen, gelijk als afgelê, en *Zich* daarvan gelijk als lediggemaakt, en in *Zijne* menselike verborgen gehouden, alleen enige kleine stralen derzelve door *zijn* wonderwerken en anderszins altemet (nu en dan) latende schijnen" (Staten Bijbel, kantekening, Fil. 2 : 7).

(Kristus het dus volgens die genoemde kantekening afgelê nie Sy *goddelike erenskappe*, maar wel sy goddelijke *heerlijkheid*, die doxa, d.i. die sigbare goddelike uitsraling).

"Paul does not teach that our Lord was once God, but had become instead man. He teaches that though he was God, he had become also man." (Prof. B. B. Warfield, International Stand. Bib. Ency., Person of Christ).

Lynreg in stryd met hierdie Kalwinistiese leerstuk omtrent die persoon van die Heer, volgens welke sy waaragtige Godheid ongeskonde gebly het, word deur die nuwere teologiese beskouing gesê: "Het is een feit dat Hij bij *Zijn* menswording *Zich* zo zeer binnen de beperkingen van *onze* menselike natuur en omstandigheden beagaf dat Hij door de gewone *ommerker* niet van normale mensen te onderscheiden was . . . wat *Zijn* kennis net eft bewijst Hij duidelik dat Hij in alle richtingen beperkt was. "Hoevele broden hebt gij?" "Gaat heen en beziet het" (Mar. 6:38); "Wie heeft Mij aangeraakt" (Mark 5:31); "Waar hebt gij hem gelegd?" (Joh. 11:34), zijn allemaal vrae van *veralik onkunde*. Hier kan geen sprake wezen van *schijnbare onkunde*; dat zou Docetisme zijn en 'n gevarelike dwaling . . . Hij legde vrijwillig die hoedanigheid van alwetendheid af."

"De Heiland was mens, en als tens aan menselike beperkingen onderhevig. Bij zijn menswording heeft Hij goddelike eigenschappen als alomtegenwoordigheid, almacht, alwetendheid, enz. 'gelegd.'

"De beperktheid van Jezus kennis. (1) Aflegging van goddelike eigenschappen. Ten opzichte van het afleggen van zekere goddelike eigenschappen door Christus toen Hij mens geworden is, beweer ik dat *Hij* *Zich* van het gebruik, niet van het bezit ervan ontdaan heeft . . . (3) Menselike beperkingen van Jezus. Als waarachtig mens die van het begin *Zijner* menswording tot aan het einde *Zijns* levens binnen menselike beperkingen *Zich* bewoog moest de Here Jezus sommige van *Zijn* goddelike eigenschappen voor een tijd verbergen (of in de beoefening daarvan *Zich* beperken). God is onveranderlik, de mens Jezus niet . . . Onveranderlikheid is dus een eigenschap die Christus bij *Zijn* menswording afgelê heeft. Zo ook met de alomtegenwoordigheid . . . Alomtegenwoordig was Hij voor *Zijn* opstanding niet . . . Ook in *Zijn* eigenschap van almacht was Hij beperkt . . . (4) Menselike onkunde bij Jezus. Zeer nadrukkelik lee dan ook het Nieuwe Testamert dat de kennis van Jezus op aarde niet gelyk stond met alwetendheid . . . Hier is geen sprake van bovennatuurlike kennis, noch minder van alwetendheid, alles is even menselik. Voorts de Evangelien schilderen ons Jezus voor als een mens, die even als alle mensen vele dingen niet wist . . . Bij zijn inkarnatie nam Kristus aan "een ware menselike natuur met al hare zwakheden uitgenomen de zonde" (Art. 18) . . . Hieruit volgt zeer gewis dat het menselike lichaam van Jezus geen alomtegenwoordigheid, *Zijn* menselike ziel geen alwetendheid, en *Zijn* menselike persoonlikheid geen almacht bezat. Het doet er niets aan toe of wij zeggen dat *Hij* voor een wille *Zich* ontledigd heeft van

luit. W. H. S.
laatste
Aug 1927

die goddelike attributen, dan of Hij ze verborgen heeft, dan of Hij gewild heeft ze niet te openbaren. Hoe ook geformuleerd blijft het onwenderspreklik dat *de mens Jezus Zich op aarde bewoog onder menselike beperkingen . . .* De kennis van Jezus aangaande het auteurschap van die boeken van het Oude Testament was slechts de kennis van Zijn tijd . . . Nemen wij de waarachtige mensheid van Kristus aan, dan nemen wij tevens aan dat Zijn natuurlike kennis binnens de perken van Zijn tijd en milieus zich bewoog . . . De leer van 'n tijdelijke kenosis *exinanitio, occultatio, evacuatio*, of *aflegging* van sommige van Zijn goddelike eigenschappen door Kristus strookt met die voorstelling van het Nieuwe Testament en met die van de Geloofsbelijdenis."

Uit die hier aangehaalde sitate blyk duidelik dat die gehuldigde Kenosis-leer in lynregte stryd is met die Belydenisskrifte en Gods Woord. Die volle Godheid van die Logos of Ewige Soon word hier aangetas, deur die voorstelling van die aflegging van Goddelike eienskappe.

"Deze opvatting leert dat Kristus bij Zijn menswording Zich van al Zijne goddelike eigenschappen heeft ontdaan om Zich dan weer langzamerhand tot een God-menselik persoon te ontwikkelen. Deze opvatting is anti-schriftuurlik omdat God en de goddelike eigenschappen onveranderlik zijn. Zij wist op pantheïstische wijze de grens uit tussen Schepper en schepsel, tussen God en mens. De Zone blijft waarachtig en eeuwig God, ook al wordt het Woord vlees, wel omhult Hij Zijn heerlijkheid met een slavenkleed, wel bedekt Hij Zijn goddelike glorie in haar uitstraling, doch van die goddelike heerlijkheid gaan niets verloren. Anders kon Hij geen Verlosser zijn. Zodra Hij ophield God te wezen was Hij geen Middelaar meer." (Christelike Encyclopedie, in loco—Kenosis).

"Hetzelfde nu . . . de goddelike zich laat ontledigen tot de menselike toe . . . altijd wordt op pantheïstische wijze de grens tussen God en mens uitgewist en die idee van de God-mens vervalst. De Kenotiese leer is met die onveranderlikheid met alle eigenschappen, met het wezen Gods, en evenzo ook met de natuur van het schepsel en van den eindigen mens in strijd. Eene Godheid of eene Goddelike eigenschap, die dit alleen potentiaal is en niet actu, is ondenkbaar, en een mens die door ontwikkeling de goddelike natuur tot hare eigena maken kan houdt op een schepsel te wezen, en gaat uit den tijd in de eeuwigheid, uit de eindigheid in de oneindigheid over . . . Zulk een kan niet wezen die Middelaar Gods en der mensen, wyl hij geen van beiden is. Hij brengt de vereniging, de verzoening, de gemeenschap van God en mens niet waarlik tot stand." (Bavinck, G. D., III, p. 329).

Konsekvensies van die Kenosis-leer.

Soos reeds aangetoon tas hierdie leer die Kristus Gods aan in :

- (a) Sy waaragtige en onveranderlike Godheid.
- (b) Sy profetiese amp, as onfeilbare leermeester.
- (c) Sy hoëpriesterlike amp as "Middelaar Gods en des mensen."
- (d) Die verheerlikeerde menslike natuur aan Gods regterhand.

Op bogenoemde gronde moet die Kenosis as dwaalleer verworp word omdat dit in stryd is met Godswoord en die Belydenisskrifte.

BYLAE G.

Die Inspirasie van die Heilige Skrif (bp. 181; 16a; 19a; 21).

Die uitgangspunt hier is die Belydenisskrifte van ons N.G. Kerk omdat die Leraar, as dienaar van die Kerk, in die bevestigingsformulier onderneem om "al die artikelen en stukken der leer vervat in die Belijdenisschriften . . . naastig te zullen leeren. . . . zonder iets tegen dezelve leer, hetzelf direct of indirect, te leeren of te schrijven."

Die vraag is wat leer die Belydenisskrifte op grond van Gods Woord oor die Inspirasie?

Dit word beweer "In die Belijdenisschriften self kom dit het woord *Inspirasie* nergens voor en onze Kerk heeft nog nooit te eniger tyd 'n duidelike formulering van die leer der *Inspirasie* neergelegd."

Die Belydenis van ons Kerk aanvaar duidelik die feit van die *Inspirasie* van die hele Bybel. Wel is daar gegee die Belydenis nie 'n formele definisie van *Inspirasie* maar dit doen niets af van die saak nie.

Die Inspirasie en die Belydenisskrifte.

Die inspirasiebegrip word deur die Kerk in verband gebring met die geskrewe Woord van God.

Wat sê die Belydenis omtrent die geskrewe Woord van God? Daardie standpunt word uiteengesit deur artikels 2 tot 7 van die Nederlandse Geloofsbelijdenis.

Art. 2 handel oor die *midtele* waardeur God geken word: "Wij kennen Hem door twee middelen, ten eerste doo^r de schepping, onderhouding en regering der gehele wereld.....ten tweede.....door ijs^e heilig en goddelik Woord."

Art. 3. "Het beschreven Woord van God." "Wij belijden dat dit Woord van God *niet* is gezonden noch voortgebracht door menseliken wil, maar de heilige mannen Gods hebben het gesproken, *gedreven zijnde* door den Heiligen Geest, gelijk de heilige Petrus zegt. 2 Pet. 1:21. Daarna heeft God door een *zonderlinge zorg* die Hij voor ons en onze zaligheid draagt aan zijn knechten de profeten en apostelen *geboden*, zijn geopenbaarde Woord in geschrift te stellen . . . Hierom noemen wij zulke Schriften *heilige en goddelike Schriften*."

Art. 4. "Kanonieke Boeken der Heilige Schriftuur": "Wij bevatten de Heilige Schriftuur in twee boeken, des Ouden en des Nieuwen Testaments, welke zijn *kanonieke boeken waar tegen niets valt te zeggen.....*"

Art. 5. "Van waar de Heilige Schrift haar aanzien en *gezag* heeft": "Alle deze boeken alleen ontvangen wij voor heilig en kanoniek, om ons geloof naar dezelve te regelen, daarop te gronden en daarmede te bevestigen, en geloven *zonder enige twyfeling al wat* in dezelve begrepen is, en dat niet zo zeer omdat de kerk dezelve aanneemt, en voor zodanig houdt, maar inzonderheid omdat ons *de Heilige Geest* getuigenis geeft in onze harten dat *zij van God zijn*, dewyl zij ook het *bewijs* daarvan bij zichzelven hebbendat de dingen die daarin voorzegd zijn geschieden."

Art. 6. "Onderscheid tussen de Kanonieke en Apokriefe Boeken": "Wij onderscheiden deze heilige boeken van de Apokriefe, . . . welke de kerk wel lezen mag en daaruit ook onderwijzingen nemen voor zoveel *zij* overeenkomen met de Kanonieke boeken; maar *zij* hebben zulk 'n kracht en vermogen niet dat men door enige getuigenis daarvan enig stuk des geloofs of der kristelike godsdiens mag bevestigen. Zo ver is het dat *zij* het *gezag* van de andere heilige boeken zouden mogen verminderen."

Art. 7. "Volkomenheid der Heilige Schriftuur om alleen te zijn een *regel des geloofs*": „Wij geloven dat deze Heilige Schriftuur *den wil van God volkomenlik vervat* en dat *al hetgeen* de mens schuldig is te geloven om *zalig* te worden daarin genoegzaam geleerd wordt . . . Daaruit blijkt wel dat de leer daarvan zeer volmaakt en in alle manieren *volkomen* is. Men mag ook de schriften van gene mensen, hoe heilig *zij* geweest zijn vergelijken bij de goddelike Schriften . . . daarom verwerpen wij van ganzer harte al wat met deze *onfeilbare regel* niet overeenkomt . . .”

Professor Doedes vat die inhoud van die artikels kragtig saam as volg: „Wij hebben hier (art. 2 tot 7) te doen met de beschrijving van, of, met de verklaring aangaande het *standpunt* waarop men als belijidend gelovige in deze Geloofsbelijdenis staat. *Alleen de Heilige Schriften des Ouden en Nieuwen Verbonds en niets anders, de regel des geloofs, en als onfeilbare regel te beschouwen, dat is het, waaraan zij die hier hun geloof belijden, verklaren zich te houden en gebondert te willen zijn*" (De Nederl. Geloofsbelijdenis en de Heidelbergse Catchismus, p. 11).

Die Belydenisskrifte leer duidelik:

- (a) Dat die Bybel van goddelike oorsprong is, die heilsopenbaring van God en nie die vrug van menselike ondersoek, nadenking of bepeinsing.
„Niet gezonden noch voortgebracht door menselike wil, maar . . . heilige mannen gedreven zijnde door den Heiligen Geest, 2 P. 1: 21. Ned. Gel., Art. III.)
- (b) Dat die Heilige Skrif van goddelike oorsprong is in al haar delen: "Alle deze boeken alleen ontvangen wij voor heilig . . . en geloven zonder enige twijfeling *al wat* in dezelve begrepen is. (Ned. Gel., Art. V.)
- (c) Dat die geskrewene woord van God *absoluut onfeilbaar* is, en om die rede, *absoluut gesaghebbend* is in al haar dele. "Kanonieke boeken *waartegen niets valt te zeggen* (Ned. Gel., Art. IV); 'n *onfeilbare regel*. (Art. VII); die absolute maatstaf, waaraan alle dinge en geskrifte buite die Woord van God om, moet getoets word.
- (d) Die wyse waarop die geskrewene Woord tot stand gekom het. "De heilige mannen Gods hebben (het) gesproken, *gedreven zijnde* door de Heilige Geest." 2 Petr. 1: 21.

Al het ons hier geen formele definisie van *Inspirasie* nie, een ding is duidelik dat alles wat die Kerk onder daardie woord verstaan hier geleer word, n.l. "onder *Schrift-inspiratie* is alleen te verstaan, de gansch bovennatuurlike werking Gods waardoor Hij der Heilige Schrift nodig waren, zoo te vervaardigen, dat hun inhoud *goddelik feilloos* een reeks personen, die in verschillende eeuwen leefden, bewust of onbewust, bekwaamd

heeft en ertoe heeft gebracht om de onderscheidene geschriften die voor de samenstelling uitdrukte, wat zij aanboden." (Kuyper Dictaten, p. 86).

"(De inspiratie is): "de biezondere werkzaamheid des Heiligen Geestes, waardoor de schrijvers het Woord Gods zuiver en onvervalst aan de Kerk aller eeuwen hebben kunnen overleveren (Bavinck, G. D., 1,500).

"Het kristelik geloof aangaande de inspiratie der Schrift zoals dat uitdrukking vindt in bijna alle Belijdenisschriften, is dat van 'n biezondere werking des Heiligen Geestes, welke niet gelijk te stellen is met zijn verlichtende werkzaamheid in het hart van alle gelovigen. Zij is ook iets anders dan de openbaring . . . Zij is dus iets eigensoortigs . . . Zij is echter niet meganies op te vatten, als de afkondiging van bovennatuurlike leerstellingen of van 'n codex van wetsbepalingen, die uit verband met het natuurlik leven staan. Ook zijn de schrijvers niet van hun persoonlijkheid beroofd, boven hun tijd uitgelicht, en als bewusteloze instrumenten door le Heilige Geest gebruikt . . . de mens wordt door de werking des Heiligen Geestes niet veranderd in zijn wezen, doch zijn identiteit wordt geheiligd en gebruikt" (Dr. B. B. Keet, Inaugurale Rede, Febr. 1920).

Adolph Saphir ("A Memoir of Adolph Saphir," p. 196-197) omskryf die organiese inspirasie-begrip treffend: "The manner in which the Scripture is quoted by our Saviour, the Evangelists, and the Apostles, clearly shows that they regarded the men by whom the Word was written as the instruments, but the Lord, and more especially the Spirit, as the true Author of the whole organism of the Jewish record.

We must distinguish between the inspiration of the Prophets as men and their inspiration as writers. As *writers* they were perfectly and adequately guided by the Holy Ghost; as men they were eminent, but still on the same level with other disciples of Christ . . .

The quotations of Paul show that he regarded the inspiration as extending to the very form of expression. Paul derives an argument not merely from a word, but from the silence of Scripture . . .

There is no inconsistency between the idea of the inspiration of Scripture and of the individuality and activity of mind of the writers; that there is nothing mechanical, nor were the writers amanuenses.

The most common objection urged against this view is, that it is inconsistent with the individuality of the writers. But both facts are sure and apparent. In the writings of the Apostles and Prophets we see the influence of their history, character, disposition and mode of thought. It is evident that the Spirit did not destroy men's individuality, and that their peculiar history, experience and confirmation of mind, formed not an obstacle, but a medium. The confusion arises from a mistaken view of individuality. Error and sin are not essential elements of individuality. A man free from error and sin does not thereby lose his individuality; on the contrary, he gains it in the fullest sense . . . The inspiration of Scripture is a fact, not a theory. The fact is that the Scriptures, though written by men, are of God, and that the ideas they unfold are clothed in such words as He in His wisdom and love intended, so that they may be safely and fully received as expressions of His mind, and the thoughts which He purposed to convey to us for our instruction and guidance. When such a view is described and condemned as mechanical, there is, after all, nothing said and proved".

"Maar de inspiratie der Schrift, waarover Jezus Zich uitspreekt, is geen wetenschappelik probleem maar een religieuze waarheid. Indien Hy hierin gedwaald heeft, heeft Hy zich vergist op een punt, dat ten nauwste samenhangt met het religieuze leven, en dan Hy ook in religie en theologie niet meer erkend worden als onze hoogste profeet . . . Deze onfeilbaarheid was by Jezus echter geen buitengewone bovennatuurlike gave, maar habitus, natuur. Indien Jezus iets geschreven had, zou Hy daarby geen biezondere assistentie des H. Geestes hebben nodig gehad, wyl Hy de Geest ontving niet met mate". (Bavinck, G.D., p. 416-417.)

En Kristus, die onfeilbare getuie van die absolute gesag van Gods Woord.

"De leer van het goddelik gezag der H. Schrift vormt een gewichtig bestanddeel in de woorden Gods, die Jezus verkondigd heeft."

"Indien Christus autoriteit is, is Hij dat ook in de leer aangaande de Schrift; de inspiratie moet dan juist op zijn gezag worden aangenomen." (Bavinck I, 461.)

"De Geref. Confessies hebben meest een artikel over de Heilige Schrift en spreken haar *godelike gezag* duidelijk uit en de Geref. theologen nemen allen zonder onderscheid ditzelfde standpunt in . . . Calvyn houdt de Schrift *in vollen en letterlijken zin* voor Gods Woord" (Inst. 1 (c) 7, 8. Comm. op 2 Tim. 3 : 16 en 2 Petr. 1 : 20 zie Bavinck, Geref. Dogm., I, p. 436).

Die beswaar word geopper: "Het is zonneklaar dat de Ned. Geloofsbelijdenis met de woorden: „geloven sonder enige twijfeling al wat in dezelve begrepen is" bedoeld heeft goddelike en niet menschelike waarheden, onderscheid makende tussen de *fides humana* en de *fides divina* van de Schrift."

Die volgende kritiek is treffend:

"Afgezien van het feit dat er geen exegetiese grond bestaat in de Heilige Schrift voor de scheiding tussen 'n vermeende *fides humana* en 'n *fides divina*, is de zienswijze voorgestaan ook ontbloot van historiese grond. Dat het ongeoorloofd is om uit de woorden "al hetgeen de mens schuldig is te geloven om zalig te worden" af te leiden 'n onderscheid tussen zaligmakende kennis en ander mogelijk feilbare gedeelten in de Bijbel, blijkt uit de volgende beweeggronden:

(a) Die woorden: "al hetgeen de mens schuldig is te geloven, om zalig te worden, daarin *genoegzaam* geleerd wordt," zien in geheel niet op 'n onderscheid dat gemaakt wordt tussen 'n *fides divina* en 'n *fides humana* in de Heilige Schrift. Reeds de omstandighede waaronder, en vooral de tijd waarin die Ned. Geloofsbelijdenis werd opgesteld sluit 'n uitleg uit; maar de tegenstelling is tussen diegenen die de Heilige Schrift *alleen genoegzaam* beschouwen, zoals de Protestantene, en diegenen, zoals die Roomsen, die bij de Heilige Schrift ook nog de *traditie* als noodzakelik en onmisbaar beschouwen.

Hoe duidelik toch wordt hierop gezinspeeld in de woorden: ". . . zo is het den mensen, al waren het selfs apostelen, niet geoorloofd anders te leren . . . zo blijkt daaruit wel, en dat de leer daarvan zeer volmaakt en in alle manieren volkommen is. Men mag ook de *schriften van gene mensen*, hoe heilig zij geweest zijn, gelijkstellen met de goddelike schriften, noch de gewoonte bij de waarheid Gods . . . noch de grote menigte, noch *de oudheid*, noch de opvolging van tijden of personen, noch de *Conciliën, Decreten of Besluiten*. . . . Daarom verwerpen wij met ganser harte al wat met *deze onfeilbare regel* niet overeenkomt."

(b) Voorts in Art. 6 wordt duidelik onderscheid gemaakt tussen wat *absoluut gezaghebbend* is en voor onfeilbaar gehouden wordt, en tussen wat *gedeeltelik recht mag zijn*, het onderscheid namelik dat gemaakt word tussen de *Kanonieke Boeken des Bijbels* en de *Apokriefe Boeken*.

Die vraag is hier pertinent: watter interpretasie moet gegee word aan die Belydenisskrifte? Is hier ruimte vir die beskouwing dat die inspirasie van die Skrif moet beperk word slegs tot die religieus-etiiese waarhede, die sogenaamde zaligmakende kennis, wat gesaghebbend is en nie tot historiese kennis, ens., wat (soos die etiese rigting leer) nie gesaghebbend is vir die Kristelike Kerk?

Dit word beweer:

Handtekening: Takklike
 „De hierboven aangehaalde feiten tenen onomstotelik aan, dat de ingeving van de Heilige Geest zich beperkte tot zaligmakende kennis, en dat de schrijvers van het Nieuwe Testament aan vergissing en onjuistheden konden schuldig zijn, sonder dat daardoor de goddelike kracht van hun boodschap verzwakt werd"; en weer: "De definitie die wij van inspiratie geven moet verstaan worden als handhavende het goddelike en bindende gezag van de Schrift, maar ook als dat gezag handhavende in verband met het doel van de openbaring Gods, nl. om ons wijs te maken tot zaligheid (2 Tim. 3: 14). Het doel van de Schrift is niet, wijs te maken tot algemene kennis, of tot de kennis van geschiedenis, aardrijkskunde of chronologie. Wat betreft die vakken heeft de Schrift voor mij het gezag dat ik aan elk geschrift hecht, welks schrijver op my de indruk maakt van een eerlike en nauwkeurige historikus te zijn... ook wordt uitgesloten de beschouwing van Hodge (Sys. Theol. 1, 163) die zegt: "All the books of Scripture are equally inspired. Inspiration extends to all the contents of these sacred books. It is not confined to moral and religious truths, but extends to the statements of facts, whether scientific, historical or geographical"; en weer: "Door het aanvoeren van bovenstaande voorbeelden... van onnauwkeurigheden en tegenstrijdigheden in den Bijbel, meen ik genoeg te hebben gezegd om mijn tweede reeks van feiten te staven, dat nl. er veel in de Schrift voorkomt dat met haar aanspraak op goddelijke ingeving onverenigbaar schijnt".

Hierop vind ons 'n treffende kritiek: "Van ganser harte nemen wij aan dat het doel van de Schrift is om wijs te maken tot zaligheid, maar in genen dele kan toegegeven worden dat daar ook iets is in de Heilige Schrift die geheel los staat van zaligmakende kennis. De *gehele Schrift* staat in oplosmakelik verband met onze zaligheid, en maakt aanspraak op goddelijke ingeving in al hare delen . . .

De Heilige Schrift doet zich aan ons voor in *haar geheel* en onverdeeld. Van 'n onderscheid tussen onfeilbare zaligmakende kennis, en feilbare niet-zaligmakende kennis, weet de Schrift niets.

Wie kan zeggen wat saligmakende kennis is, en wat niet-saligmakende kennis is. Waar begint het ene, en waar houdt het andere op? Gods Woord is voor 'n doel gegeven, en op dat doel stuurt de *ganse* Bijbel aan. De Schrift komt tot ons als 'n eenheid.

De shifting tussen saligmakende kennis en niet-saligmakende kennis schrijvende aan eerstgenoemde onfeilbaarheid toe en feilbaarheid aan laatstgenoemde, wordt ten felste bestreden door de dogmaticus Bavinck. Zyne woorden verdienen in dit verband nauwkeurig onderzoek."

Bavinck sê: "De inspiratio fundamentalis onderscheidt zich van de inspiratio personalis daardoor, dat zij nog eene bijzondere werkzaamheid des Geestes bij het schrijven aanneemt, maar alleen bij sommige gedeelten der Schrift. Deze voorstelling is echter zo deïstisch en dualistisch dat zij reeds daarom onaannemelik is. Daarbij zijn woord en feit, het religieuze en het historische, het door God en door mensen gesprokene in de Schrift zo saamgeweven en ineengevlochten, dat scheiding onmogelijk is. Ook de *historie* in de Schrift is eene openbaring Gods". (G.D. I, 463).

"Ten gevolge van deze critiek hebben velen de leer der inspiratie gewijzigd. Eerst wordt de inspiratie nog wel vastgehouden als eene bovennatuurlike werking des H. Geestes, bij het schrijven, maar tot het religieus-etische beperkt; bij het chronologische, historische, enz., wordt zij verzwakt of ontkend, zoodat hier grotere of kleinere fouten kunnen voorkomen. Het Woord Gods is te onderscheiden van de H. Schrift. Zoo leerden reeds de Socinianen. De schrijvers van O. en N.T. hebben wel geschreven *divino spiritu impulsi eoque dictate*, maar het O.T. heeft slechts historische waarde, alleen de leer is onmiddellijk geïnspireerd, in het overige is een leviter errare mogelijk. De Remonstranten namen *hetzelfde standpunkt in*"; maar hierop heeft Bavinck geantwoord namens de Gereformeerde leer (G.D. I, 438):

"De scheiding tussen hetgeen ter zaligheid noodig is en het bijkomstig historische is onmogelijk, wijl leer en geschiedenis in de Schrift geheel zijn dooreengeweven." ~~Die~~ doet tekort aan de bewustheid der schrijvers, die hun gezag volstrekt niet tot ~~nde~~ religieuze beperken, maar uitbreiden tot den *gansen inhoud* hunner geschriften. ~~Zij~~ is in strijd met het gebruik der Schrift door Jezus, de apostelen, en heel de Christelike Kerk" (G.D., I, 439).

Die beskouing dat die inspirasie beperk is slegs tot religieus-etiese waarhede ondermynd die geheel enige gesag van die Woord van God. Die inhoud van ~~die~~ Bybel word verdeel tussen saligmakende en s.g. nie-saligmakende kennis. Onfeilbaarheid word toegeskrywe alleen aan die eerste. Die res van die Bybel behelsende die kennis van geschiedenis, aardrykskunde, kronologie, ens., het, volgens die nuwere beskouing, dan net soveel waarde as gewone menselike geskrifte, en word dan natuurlik as feilbaar en nie gesaghebbend beskou nie.

Dit is lynreg instryd met ons Belydenis wat leer: "Alle deze boeken alleen ontvangen wij voor Heilig en Kanoniek . . . en geloven zonder enige twijfeling al wat in dezelve begrepen is." (Ned. Gel., art. v.)

"Men mag ook de Schriften van gene menschen, hoe heilig zij geweest zijn, vergelijken bij de Goddelike Schriften . . . Daarom verwerpen wij van ganser harte al wat met deze *onfeilbare regel* niet overeenkomt." (Ned. Gel., art. vii.)

Hierdie kunsmatige skifting vernietig die absolute gesag van Gods Woord. Die vraag verrys: Op watter gezag moet die onfeilbaarheid van die s.g. saligmakende kennis aanvaar word? Is dit op die gesag van die verklaring van Godswoord of moet die leser oordeel wat tot saligmakende en nie-saligmakende kennis behoor?

As die leser op grond van Gods Woord die onfeilbare gesag van sekere dele moet aanneem, met watter reg kan hy dan onfeilbaarheid aan andere dele ontsê?

Hier word die gesag van die Heilige Skrif verplaas van 'n onfeilbare *objektieve regel*, nl. die Bybel, na die *subjektieve oordeel* van die mens, wat also sy eie wet word. Die verduisterde rede van die feilbare mens neem die plek in van die *onfeilbare Woord* van God wat met absolut gesag sig bo die mens stel en tot hom spreek; Bavinck druk dit treffend uit: „Want, indien niet de Schrift in haar geheel, maar alleen het woord Gods in haar, het religieus-ethische, de openbaring, of hoe men het ook noemen wil, gezag heeft, dan heeft ieder voor zich self uit te maken wat het Woord Gods in de Schrift is en elk bepaalt dit naar goedvinden. Het *zwaartepunt* wordt uit het object naar het subject overgebracht; de Schrift criticeert niet de mensch, maar deze oordeelt de Schrift; het gezag van de Schrift hangt af van het menselik welgevalle . . . het bestaat slechts voor zover men het erkennen wil en wordt dus geheel vernietigd." (Bavinck, G.D. I, 487.)

Weer sê dieselfde skrywer treffend:

"Objectief is de beperking van die inspiratie tot het religieuze gedeelte der Schrift onhoudbaar, en subjectief is die scheiding tussen het godsdienstige en het overige leven van de mens niet te handhaven. De inspiratie strekt zich uit tot alle delen der Schrift." (Bavinck, G.D., I, 472.)

"De Schrift is het woord Gods; zij bevat het niet alleen, maar zij is het. Maar het formele en het materiële element mag in deze uitdrukking niet van een gescheiden worden. Vorm en inhoud doordringen elkaar, en zijn niet te scheiden." (Bavinck, G.D., I, 470.)

Die Getuenis van Gods Woord. Wat leer Gods Woord oor die Inspirasie?

As Godswoord werd die Heilige Skrif van die begin aan deur alle Kristelike Kerke erken as gesaghebbend in al haar dele.

"De Heilige Schrift biedt ons nergens aan een klaar geformuleerde dogma over die inspiratie, maar zij stelt ons voor het *getuigenis* harer theopneustie (ingeving). . . . Zij bevat en leert de theopneustie der Schrift in dezelfde zin en op dezelfde wijze, even beslist en duidelijk maar ook even weinig in abstracte begrippen geformuleerd als het dogma over de trinitet, de menswording, de voldoening. . . . (Bavinck, G.D., I, 445.)

In 2 Tim. 3: 16 spreek Gods Woord van "ingegeven"—theopneustos. Hoe moet ons die uitdrukking verstaan en wat lê in die leer van die inspirasie opgesluit soos Godswoord dit leer?

Een ding is duidelik dat die hele Skrif voorgee "geïnspireer" te wees, d.i.:

- (a) Die Heilige Skrif is nie die voortbrengsel van 'n mens of van die menselike gees, nie die vrug van menslik onderzoek of nadenking of bepeinsing oor God.
- (b) Sy is theopneustos, d.i. "ingegeven," geïnspireer, eigenlik God-geadem, die uitvloeisel of voortbrengsel, die produk van die skeppende asem van God en dus van Goddelike oorsprong.
- (c) Op grond van haar goddelike oorsprong en afkoms is die Skrif in haar geheel van onuitspreeklike waarde vir onse saligheid, en dus onfeilbaar gesaghebbend.
- (d) Sy is waar en betrouwbaar, onfeilbaar in al haar dele as Godswoord.

Of hier vertaal word *alle Schrift*, d.i. *al die dele*, *die geheel*, of *elk deel* van die Schrift maak geen onderskeid.

Dit maak geen verskil van ons sê: Die Skrifte is "in al haar dele" (*distributief*), of die Skrifte is "as 'n geheel" (*kollektief*) geïnspireer. In beide gevalle word hier geleer dat die Heilige Skrif van God afkomstig is en dus gesaghebbend en 'n *onfeilbare maatstaf* waardeur Timotheus die "verleidende . . . bedriegers" sou kan teenstaan en dat hy deur die Skrif as onfeilbare maatstaf hulle leuens en bedrog kan openbaar.

Hou Timotheus sig hieraan, dan sou hy "volmaaktelik toegerus" wees in die stryd teen die ketterye (2 Tim. 3: 17).

"Godbreathed (theopneustos) cannot mean less than Divinity produced . . . All or every Scripture having been inspired by God and it being all declared to be written as God-breathed, it necessarily follows that God is responsible for all that is written . . . What is God-breathed must be divine . . ."

Divine authority appears . . . very necessary constituent of it as well as *truthfulness* . . . what God produces by His breathing and embodies by His Spirit's inspiration must not only be Truth, but also carry and possess Divine authority. Therefore the expression "all Scripture is given by inspiration of God," is equivalent to "*all Scripture is the word of God,—true, trustworthy and of Divine authority.*" (H. M. McIntosh: Is Christ Infallible . . . p. 386.)

Die opvatting "alle Schrift (die) van God ingegeven is, is nuttig tot lering ons," asof daar Skrifte is wat nie van God ingegee is nie, is in stryd met die teksverband en met andere uitsprake van Gods Woord.

Uit 2 Petrus 19-21 is dit duidelik

- (1) dat die profetiese woord (di. die H. Skrif in ruimere sin—nl. die ganse Ou Testament, of, in engere sin die profetiese geskrifte) sy oorsprong te danke het nie aan menselike inisiatief;
- (2) Sy Bron en oorsprong is by God te soek;
- (3) Die wyse waarop die Skrifte tot stand gekom het word hier aangedui as "gedrewe deur die Heilige Gees."

"Speaking thus under the determining influence of the Holy Spirit, the things they spoke were not from themselves, but from God, . . . through the operation of the Holy Ghost on these men . . . described as 'bearing them' . . . not guiding or directing or controlling or leading but something *beyond all these* in assigning the

effect produced specifically to the Active agent (the Holy Spirit). Though spoken through the instrumentality of men because borne by the Holy Spirit, it is an *immediately Divine word*.

Stress is laid on the Divine trustworthiness of Scripture . . . (B. B. Worfield: Inspiration in Intern. Stand. Bible Enc.).

Betxes in sy boek "De Bijbel Gods Woord," bl. 377, sê: "De Bijbel is woordelijk ingegeven. De Christen moet de geheele Schrift gelooven. Hij mag niet kiezen wat hij wil gelooven en wat hij niet wil gelooven."

Rev. Francis Shaar in die "Fernly Lectures," bl. 143, sê: "The historical is so blended with the doctrinal that they cannot very well be separated. If the historical basis is insecure the doctrine founded thereon cannot stand."

Hiermee gaan akkoord Kuyper, "Het Werk van den H. Geest," bl. 102: "Het geheel van de Schriften, gelijk het dan nu ten slotte tot stand kwam en aan de Kerk werd overgegeven, en voor zooveel zijn inhoud aangaat, en voor wat aangaat de keuze en rangschikking van oude documenten, en voor wat den gekozen vorm, tot in de woorden toe, betreft, geheel voor rekening komt van den H. Geest. D.w.z. dat de H. Geest de mannen, die hieraan gearbeid hebben, bewust of onbewust, zoo heeft bestuur en geleid bij hun denken, kiezen, schriften, woordenkeus en opschrijven dat, in hetgeen zij ten slotte aan het nageslacht overgaven, volkommen waarborg bezat van goddelijke, volstrekte autoriteit."

Op grond van:

- (a) Ons Belydenisskrifte.
 - (b) Gods Woord.
 - (c) Die getuienis van gesaghebbende Gereformeerde dogmatisie, moet die nuwere beskouing wat die inspirasie beperk tot slegs 'n gedeelte van die Skrif (die s.g. religieus-etiese waarhede) as dwaalleer deur die Kerk verwerp word.
-

BYLAE H.

Die Heiland en die Gesag van die Ou Testament (b.p. 21).

Soos reeds aangetoon staan die hoë kritiek, wat uitgaan van die ewolusie-standpunt, 'n radikale omsetting voor van die geskiedenis van die Ou Testament.

Dit is nodig in hierdie verband om in kort bestek die volgende vrae te doen:

(a) Watter houding het Kristus teenoor die Ou Testament ingeneem?

Dit is bokant alle twyfel verhewe dat Kristus dieselfde Ou Testament gebruik het as die Kerk van hierdie tyd.

Ewe was staan die feit dat die Here Jesus Kristus die geskiedkundigheid van die Ou Testament aanvaar het as eg en letterlike gebeurtenisse. In Mat. 12 verwys die Heiland na Jona en sy ondervinding. In Mat. 22 na Abraham, Isak en Jakob as historiese persone. In Mat. 23 na die moord van Abel. In Markus 6 na die verwoesting van Sodom en Gomorra. In Mark. 10 na die skepping van die mens. In Luk 4 na die arbeid van Elia; die wonderbare genesing van Naaman deur Elisa. In Luk. 11 na die besoek van die koningin van Skeba aan Salomo. In Luk. 17 na die sondvloed in die dae van Noag. In Joh. 3 na Moses en die koper slarg. In Joh. 6 na die manna in die woeestyn. Die historiese kritiek verwerp die historiese werklikheid van haas al hierdie gebeurtenisse wat deur die Heiland onteenseglik as geskiedenis erken word. Ook het die Heiland na Moses telkens verwys as skrywer.

Vir die Here Jesus was die Ou Testament gesaghebbend en Hij het dit as die onfeilbare Woord van God aangeneem.

In die verband sê Prof Hofmeyr: "Voor Hem (Jezus) was het bevestigend woord der Schrift de onbewegelike rots, waarop Hij kalm en rustig staan mocht, terwyl Hij voor de waarheid tegenover een ongelovige wereld getuigen mocht. Denk onder anderen aan Zijn beroep op den 110 den Psalm, waar David Hem Zijn Heer noemt. . . . Deze afhankelikheid van de Schrift die Jezus als getuige der waarheid kenmerkt is in alle eeuwen aan Gods kinderen eigen geweest" (Blikken in den Bijbel, p. 327). En Dr. Andrew Murray: "Alles bewijst dat gelijk die Here Jezus, ook die apostelen aan het Oude Testament eene goddelike ingeving en een onfeilbaar gezag hebben toegekend. Aan hen heeft de Kristelike Kerk het leerstuk te danken. . . . Het is van den Here Jezus en op Zijn gezag dat de Kerk het geloof aan die onfeilbaarheid van het Oude Testament als Gods Woord heeft en handhaaft." (Het Moderne Ongeloof, p. 70, 84.)

Die standpunt van die hoër kritiek.

Hoe staan die hoër kritiek teenoor die duidelike uitsprake van die Heiland oor die Ou Testament? Die getuienis van die Here Jesus is 'n groot struikelblok in die hoër krietiese rekonstruksie van Israels geskiedenis. Om die getuienis van die Heiland waardeloos te maak beweer die krietisie dat Hy:

- (a) of onkundig was en gedwaal het;
- (b) of Sig geakkomodeer het na die heersende menings van Sy tyd, wat deur die krietisie veronderstel word foutief te wees.

Die Kenosis-teorie leer, soos reeds aangetoon, dat die Heiland Sig ontledig het van die goddelike eienskappe van almag, alwetendheid en alomteenwoordigheid.

Die nuwere teologiese rigting leer as volg:

"Ten aanzien van literaire kennis aangaande het ontstaan en de samenstelling vñ de boeken van het Oude Testament was H'j (de Christus) wezenlik onkundig. He condescended not to know. Hij legde vrijwillig de hoedanigheid van alwetendheid af." . . . "If in its outward form Scripture displays to a certain extent the same traces of human workmanship, human compilation, even human limitation and fallibility as are discoverable in other products of oriental literature. We must not raise a hue and cry as if it were robbing us of our Bible . . ."

Prof. Dr. E. Griffith Jones, 'n gemagtigde H. Kriticus, in Peake's Commentary teken die s.g. beperkinge of ontlediging van Kristus in die volgende woorde: "Jesus was a Jew of the first Century with the culture and outlook on life which belonged to that age. He knew little or nothing of Greek philosophy or of Roman law. As for his teaching, it is impossible to prove in any particular case that we have his *ipsissima verba* since he wrote nothing. He is clearly in error on some questions of history."—(Fitchett: Where the Higher Criticism Fails, p. 44.)

- (b) Die akkomodasie-teorie leer dat die Heer se opvatting aangaande die historisiteit van die Ou Testament en van die Mosaiëse oorsprong van die Pentateuch (Gen. tot Deuteronomium) nie korrek was. Hy het Sig aangepas by die heersende sienswyse van Sy tyd, wat volgens die hoër kritisie verkeerd en vals was. Dus het die Heiland volgens hulle 'n onwaarheid goedgekeur.

Durf die Kristelike Kerk dit stilswywend toestem?

Hierdie teorieë tas in hulle respektiewe vorme aan:

- (i) Die waaragtige Godheid van Kristus, en vooral ook Sy absolute gesag as Leermeester en Profeet.
- (ii) Die sedelike volkommenheid van die Heiland.

Die vraag is nie hier of Kristus alles geweet het nie, maar of Hy 'n *onfeilbare* Leermeester was en in Sy uitsprake kon gedwaal het.

Aan dwaling of verkeerde uitsprake kon Jesus nie skuldig gewees het nie. Treffend sê Bavinck:

"... Jezus' getuigenis geldt in heel het N.T. als goddelik, waarachtig, onfeilbaar. Hy is de Logos, die den Vader verklaart . . . de Amen, in wien alle beloften Gods ja en amen zijn . . . Er is geen bedrog in zijn mond geweest . . . en spreekt niets dan wat Hy gezien en gehoord heeft . . . Hy spreekt de woorden Gods . . . en geeft alleen aan de waarheid getuigenis . . . Daarom in zijn getuigenis waarachtig . . . door het getuigenis van God zelven bevestigd." (Bavinck, G.D. I, 416.)

"Niet alleen is Jezus in ethischen zin heilig en zonder zonde, Joh. 8: 46, maar Hy is ook intellektueel zonder dwaling, leugen of bedrog." (Bavinck, G.D. I, 470.) "Wie in dit opzicht aan Jezus dwaling toeschrijft, komt niet alleen met Zijn goddelike natuur, maar met Zijn profeties ambt in stryd en met al de getuigenissen waarin Hy Zijn leer aan den Vader toeschrijft, Joh. 7: 16; 8: 26, 28, 38; 12: 49, 50." (Bavinck, G.D., III, p. 341.)

Treffend is ook die woorde van Dr. Andrew Murray en Prof. N. J. Hofmeyr, volgens welke voor geen ogenblik mag getwyfel word aan die *absolute gesag* van die gesproke Woord van die Here Jesus:

"Hij (Kristus) zoekt niet naar waarheid. Hij spreekt als een die ze heeft. Hij moet niet nog zelf leren. Hy verklaart dat Hij alles van God heeft ontvangen. Hij zoekt niet de waarheid te bewijzen; met de stem van gezag spreekt Hij ze uit . . . Bij de Here Jezus rust de waarheid op het gezag van de persoon; Zijn 'Ik zeg u,' is het zege der waarheid: bij menselike leraars de erkentenis van de mogelijkheid der dwaling: bij Hem (Jezus) de toon van besliste zekerheid, het Woord als van de Waarachtige. Hij spreekt van de hoogste verborgenheden, niet als of Hij er over nagedacht had, maar met de natuurlike eenvoudigheid van een die het zeker weet . . . Hy spreekt als magthebbende; Hij dwingt de belijdenis af 'nooit heeft een mens also gesproken, gelijk deze mens': de toon waarop Hij spreekt is die der openbaring en des gezags,

Nergens in de letterkunde der wereld vindt men dien toon dan bij de profeten van het Oude Testament. Maar bij hen met een kennelik onderscheid. Daar sprak men wel vast en beslist, maar altijd voorafgegaan door het woord: 'also zegt de Heere, Heere'. Het was niet hun gezag, maar het gezag des Allerhoogsten. Bij Jezus is dit niet alzo: Hij leert, Hij beveelt, Hij beslist in Zijn eigen Naam: 'Hemel en aarde zullen voorbijgaan, maar Mijne woorden zullen niet voorbij gaan . . . Het is omdat Jezus de waarheid niet moet zoeken of bewijzen, maar Hij heeft die: Hij is de waarheid zelve.' (Dr. Andrew Murray, *Het Modern: Ongeloof*, 207, 208, 209.)

Professor N. J. Hofmeyr skryf: "Jezus sprak de allerhoogste waarheden uit in het kalme bewustzijn, dat Hij spreekt wat Hij weet . . . Dit gaf gezag aan elk woord dat Hij sprak . . . Hij trad niet als Leraar in Israel op, voor die Vader Hem op elke vraag het laatste antwoord had gegeven, dat is, de waarheid tot op den bodem toe Hem had laten zien . . . Naarmate men verstaat wat Jezus zegt, houdt het vragen op. De eeuwen die op Hem volgen, kunnen het niet verder brengen, dan te luisteren naar wat Hij heeft geleerd . . . Hij sprak niet met een voorbijgaand gezag, een gezag dat slechts duurt totdat iemand, die meer weet dan Hij is opgestaan". (Prof. N. J. Hofmeyr, *Met Jezus op den Berg*, p. 354-357.)

(b) Die akkomodasie-teorie.

Die feite van die Evangelie-verhale toon duidelik dat die Heiland Sig nie aangepas het by die tradiesie buitekant die Skrif om. Jesus het die heersende verkeerde skrifverklaring van die Fariseërs *fel bestry*, en Sig nie aangepas by hulle sienswyse nie. "Was it accommodation, was it moral cowardice when He turned upon the Pharisees with such scathing words as these: ye serpents, ye generation of vipers, how can ye escape the damnation of hell? Was dit accommodation or moral cowardice when He drove the money changers out of the temple precincts? Was there any hint of intellectual dishonesty when Christ refused to be made a king by popular clamour, because He knew the people had not grasped the moral and spiritual principles of His true Kingdom? Was it accommodation when He wrought works of healing on the Sabbath-day, knowing all the time that He was being watched by those who sought for just such an evidence of disrespect for the official interpretation of the law".

Die insinuasie van intellektuele oneerlikheid en sedelike lafhartigheid as logiese gevolgtrekking van die akommolasie-teorie is in stryd met die *sedelike volkommenheid* en sondeloosheid van Kristus, die God-mens en met die *feite* van die Eyangeliiese verhale.

Beide teorieë moet as dwaalleer verworp word, en vir die Kerk moet die gesproke Woord van Kristus absoluut, onfeilbaar, gesaghebbend en finaal was.

BYLAE I.

Die Vereening. (Rakende die Vraag of Kristus die toorn van God teen die Sonde gedra het) (b.p. 13, iv).

Die toorn van God hang saam met die sonde en die versoening van die sonde deur die Here Jesus Kristus.

Tereg sê Dr. Wielenga in sy "Ons Avondmaalsformulier," p. 208: "Hij (Jezus) boette voor uw zonden. Waar geen zonden zijn is ook geen *toorn* meer," en Prof. Hofmeyr in sy "Blikken in de Bijbel," p. 65: "De Schrift getuigt allernadrukkelikst van Gods *toorn* tegen de zondaar. Zij is de straf der zonde." En weer sê Prof. Hofmeyr: "Er is geen willekeur in Gods *toorn* . . . Hij *toort* alleen dan als er zonde is" (op cit., p. 62).

Daardie toorn is die gevolg van die sonde. Soos die Apostel Paulus sê: ". . . en wij waren van nature kinderen des *toorns*" (Efeze 2: 3).

Die onbetwistbare Skriftuurlike voorstelling van die Here Jesus is nl dat Hy opgetree het om deur die offer van Sigself die sonde te versoen.

Die vraag wat kortlik moet beantwoord word is hierdie, Het die Here Jesus die toorn van God gedra en het Hy daardie toorn van die begin van Sy menswording tot die einde van Sy lewe gedra?

Op hierdie vraag kan alleen volmondig ja geantwoord word op grond van die Woord van God, en die daarop gegronde Belydenis van onse Ned. Geref. Kerk.

Ontenseglik het Kristus die toorn van God, as Plaasvervanger vir die sonde, in *indisitie* sin werklik gedra.

Soos die dogmatikus Shedd (Dog. Theology, ii, p. 243) dit uitdruk:

"When it is said that Christ experienced the wrath of God, the meaning is that he experienced a judicial suffering caused by God. The wrath of God in this instance is not a divine emotion, but a divine act by which God the Father caused pain in

Jesus Christ for a particular purpose

The Son of God understands the judicial infliction, which he undergoes in this sense. God the Son knows that the blow which he experiences from God the Father is not for sin which he himself committed. . . . The second trinitarian person is as much concerned for the maintenance of law as is the first."

Die menswording van Kristus en sy dienskneggestalte staan in verband met Sy plaatsbeklede lyding vir die sonde, en van die begin tot einde dra Hy in judisiële sin die toorn van God wat onafskiedbaar van die sonde is. Ons gee die woord aan Bavinck wat as volg lu: in sy G.D., III, p. 417—419:

. . . De Heilige Schrift vat heel het leven en werk van Christus op als één geheel. . . . Het is één werk, dat de Vader Hem heeft opgedragen en dat Hij in zijn dood ten einde brengt (Joh. 4: 34, 17; 4, 19: 30). Zijn dienen voltooit zich in het geven Zijner ziel tot een losprijs voor velen (Mat. 20: 28). Zelfs Paulus, die alle nadruk legt op het kruis van Christus, ziet in Zijn dood niet Zijne gansche, maar de *coleindeling* zijner gehoorzaamheid. Hij is geworden onder de wet (Gal. 4: 4) in gelijkheid des zondigen vleesches (Rom. 8: 3) heeft niet geleefd ten gevalle van zichzelven . . . (Rom. 15: 3) heeft bij de menschwording zich al vernietigd en de gestalte van een dienstknecht aangenomen, heeft zich voortdurend vernederd en is gehoorzaam geworden tot den dood toe . . . (Phil. 2: 7, 8; 2 Cor. 8: 9) . . . Het is daarom geheel met de Schrift in strijd, om het satisfactorisch werk van Christus te beperken tot zijn lijden, of zelfs zooals Jac. Alting deed, tot het lijden gedurende die drie uren duisternis aan het Kruis . . .

Ten tweede is het zeker waar, dat Christus als mensch, voor zichzelf der wet onderworpen was; alleen maar, zijne menschwording en zijn mensch-zijn is niet voor Hem zelven, maar voor ons geschied. Christus is nooit geweest en mag nooit beschouwd worden als eene persona privata, een individu naast en op gelyke lyn met anderen; Hij was van den aanvang af eene persona publica, de tweede Adam, sponsor et caput electorum. Gelyk Adam voor zichzelven zondigde en daardoor schuld en dood op allen laadde, wier representant hij was, zoo heeft Christus door zijne gerechtigheid en gehoorzaamheid de vergeving en het leven voor al de zijnen verworven. Meer nog, zeker was Christus als mensch aan de wet Gods onderworpen als regel des levens, zelfs de gelooviggen worden nooit van de wet in dien zin ontslagen. Maar Christus heeft zich nog in eene geheel andere verhouding tot de wet gesteld, nl. tot haat als wet van het werkverbond. Adam was niet alleen tot onderhouding der wet verplicht, maar de wet werd hem in het werkverbond nog onder eene andere forma voorgehouden, nl. als weg tot het eeuwige leven, hetwelk hy nog niet bezat. Christus echter had door zijne vereeniging met de Goddelijke natuur het eeuwige en zalige leven. Daarvan deed hij vrijwillig afstand; Hij heeft zich aan de wet van het werkverbond onderworpen als weg tot het eeuwige leven voor zich en de zijnen. De gehoorzaamheid, die Christus bracht aan de wet, was dus eene gansch vrijwillige. Niet zijn dood alleen, gelijk Anselmus zeide, maar *heel zijn leven* was eene zelfverloochening, één zelfofferende, door Hem als Hoofd in de plaats der zijnen gebracht.

Ten derde, dat de gelooviggen nog altijd tot onderhouding der wet als regel des levens verplicht zijn, bewijst daartegen niets. Indien dit iets bewees, zou al het satisfactorische uit Jezus' leven en lijden verdwijnen. Want de gelooviggen hebben nog allerlei lijden als gevolg der zonden te dragen, zij worden nog verzocht door Satan en verlukt door de wereld, zij zondigen nog telkenmale en moeten nog sterven, enz., en zoo zou Christus hen van niets, noch van de zonde noch van hare gevallen, hebben bevrijd. Jac. Alting redeneerde zoo en zeide daarom, dat Christus de zijnen alleen van den eeuwigen dood door zijne helsche angsten gedurende de drie uren duisternis aan het kruis, maar niet van het lijden, den lichamelijken dood, enz., had bevrijd. Maar deze beschouwing van het werk der verlossing is zonder twijfel verkeerd. De verlossing is volkommen, eene verlossing van den ganschen mensch naar ziel en lichaam, van alle zonden en gevallen der zonde. En deze is volbracht in en door Christus' *teren en sterven*

. . . De gansche persoon van Christus, beide in zijn actieve en passieve gehoorzaamheid, is de volkomene borgtocht voor de gansche verlossing, welke God uit genade aan mensch, menschheid en wereld schenkt. . . .

Duidelik vorm die aardse lewe van die Heiland 'n onverdeelbare eenheid, en as Plaasvervanger moes die toorn op Hom val. Die Vader kon Kristus nie spaar nie, Kristus kon Sigself ook nie spaar nie omdat Hy in judisiële sin as Verlosser die gevolge van die sonde, die *toorn*, moes dra.

Die Belydenis van die Kerk. Dit is presies wat die leer van ons Kerk is. Ons haal aan uit (a) Die Awendmaalsformulier en (b) Die Heidelbergse Catechismus.

Die Awendmaalsformulier sê: "Aangezien de toorn van God tegen de zonde zo groot is, dat Hij die (eer Hij dezelve ongestraft liet blijven) aan Zijnen lieven Zoon Jezus Christus, met den bitteren en smadeliken dood des kruises gestraft heeft", en weer: "Dat wij ganselik in onze harten vertrouwen dat onze Heer Jezus Christus . . . den toorn van God . . . van het begin Zijner menswording tot het einde Zijns levens, op de aarde voor ons gedragen en alle gehoorzaamheid der Goddelike wet . . . toen Hem de last van onze zonden en van den toorn van God het bloedige zweet in den hof uitgedrukt heeft".

Hierdie uitdrukking kom voor in 'n liturgiese geskrif van die Kerk, en toon aan die leer van die Kerk op daardie punt. Soos Kuyper sê: "De Kerk regelt toch zelve haar liturgie, en brengt haar in overeenstemming met het Woord, en de uit het Woord genomene beginselen van haar Belijdenis." (Kuyper, Encyclopaedie, III, 517.)

Ewe duidelik leer een van die Belydenisskrifte van ons Kerk dat Kristus (a) Die toorn van God gedra het, en (b) Dat Hy die toorn van die begin van Sy menswording tot die einde van Sy lewe, as Plaasbekleder en Versoener, gedra het: Vraag 37 uit genoemde Belydenis lui as volg: "Wat verstaat gij onder het woordje geleden?" Die antwoord is: "Dat Hij aan lichaam en ziel, den gansen tijd Zijns levens op de aarde, maar inzonderheid aan het einde Zijns levens, den toorn Gods tegen de zonde van het gansse menselike geslacht gedragen heeft".

Oor die onderhavige saak gee ons weer die woord aan Kuyper en Molenaar, en let op wat hulle sê oor hierdie kardinale leerstuk van onse Belydenis.

Dr. A. Kuyper in sy "E Voto Dordraceno," I, 389, skryf: "Welk belang heeft het dan, om ook op dat *vroege* lijden te komen? En dan antwoorden we: *Dit* groote belang, dat het juist hieraan hangt, of Christus in den *staat* van een *rechtvaardige* of van een *schuldige* geboren is. Begon het lijden pas bij Gethsémané, dan treedt hij eerst bij Gethsémané in den *staat van een schuldige* over, en is hij van te voren ongecept als een rechtvaardige. Maar dan blijft tweeverlei volstrekt onbegrijpelijk. *Voor-eerst*, hoe de Christus zoo plotseling, op een gegeven oogenblik, onze zonden op zich neemt. En *ten andere*, hoe hij reeds vroeger in stee van in heerlijkheid te schitteren, in zoo gedrukten levens-toestand verkeert.

Liefst denkt men daar dan niet over, en laat het in het duister liggen, en troost er zich mee, dat de Christus op Golgotha dan toch metterdaad onze zonde aan het hout draagt. Maar *hoe* die zonde op Christus kwam, *wanneer* hij ze op zich nam, en op wat wijs hij ze droeg, daar geeft men zich geen rekenschap van. En toch, daarbij kan men niet blijven staan. Onze zonden zijn niet als een vervoerbaar pak, dat tot op Gethsémané ergens rusten kon, en dat toen door hem in Gethsémané op zich genomen is, om het bij zijn sterven weer af te leggen.

Men kan dit niet uitwendig noch physisch opvatten. En het moet derhalve klaar en duidelijk voor ons bewustzijn *zijn* uitgemaakt, wat met dit dragen van onze zonden is bedoeld. En dit nu ziet ge nooit in, en op dit punt blijft ge altoos haperen, zoolang ge Jezus lijden en het dragen van onze schuld pas bij Gethsémané laat beginnen, en licht daagt u in deze donkerheid eerst dan, als ge met den Catechismus, blykens Vraag 36, *het dragen van onze schuld zijn* aanvang reeds laat nemen, in zijn ontvangenis en geboorte, en dienovereenkomstig dan ook, blykens vraag 37, *zijn lijden reeds laat beginnen bij het begin van zijn leven . . .* Neen, al wat kon, was, dat hij, onze natuur aannemende, ze aannam met al de zonde en de schuld die er op ruste, en zoo inderdaad droeg *onze schuld en onze zonde*, of gelijk de Catechismus het zoo juist uitdrukt: *den toorn Gods tegen de zonde des ganschen menschelijken geslachts.*" (P.393.)

Molenaar (Catechismus, p. 266-7) sê treffend: "En het is eindelik om die reden, dat de geloofsbelijder verklaart, dat dit (nl. die dra van die *toorn Gods*) geschied is, den gansen tijd zijns levens op de aarde, maar inzonderheid aan het einde van zijn leven. Indien toch de Messias in deze wereld komen zou als Verzoener der zonde, indien Hij zijn leven zou stellen tot een rantsoen voor velen, en zich daartoe ten offer wijdde voor hen, zoals hij in zijn hogepriesterlik gebed heeft uitgedrukt (Joh. 17), dan moet ook geheel zijn verblijf op deze aarde van deszelfs aanvang af tot de voleinding toe daarvan de kenteken dragen; maar vinden wij dan deze kentekenen niet in zijne onaanzienlike geboorte en vroege miskenning en vervolging, in al de smaad en hoon, Hem in zijn openbaar verkeer aangedaan, en dat men Hem steeds naar het leven stond? Klom dit niet van tijd tot tijd, toen Hij al de krankheden der mensen op zich nam, toen men zijnen dood vaststelde en velerlei strikken tot zijnen ondergang spande? En is dit niet ten top gestegen tijdens zijn jongste lijden en sterven, totdat hij den laatsten adem heeft uitgeslazen? Op geheel zijn leven en op al zijn lijden past de

apostoliese verklaring, dat God hem als een zondaar heeft behandeld, want op dat eene hoofd was steeds uitgestort al wat akelig, ijselik en ontzettend was. Hij is miskend en vervolgd, gemarteld en geslaan, alsof er geen zondaar zo groot op deze aarde was. Hij heeft (zegt Paulus, Heb. 6: 7, 8, 9) in de dagen zijs vleeses gebeden en smekingen met sterke roepingen en tranen geofferd, uit hetgeen Hij geleden heeft, en geheiligd zijnde, is Hij allen, die Hem gehoorzaam zijn, eene oorzaak der eeuwige zaligheid geworden. Hij is (zegt dezelfde apostel op eene andere plaats) gehoorzaam geweest *tot den dood*, ja tot in de dood des kruises (Fil. 2: 8); zijn lijden op aarde was een geheel tot een offer voor de zonde, waarvan Hij stervende kon uitroepen: *Het is volbracht.*" Zo heeft dan Kristus waarlik in zijn lijden op aarde den toorn Gods gedragen.

Andermaal sê Kuyper in sy epogmawende werk "E Voto Dordraceno" (in loco):

"Neen, al wat kon, was dat hij, onze natuur aannemende, ze aannam met al de zonde en de schuld die er op ruste, en zo inderdaad droeg *onze* schuld en *onze* zonde, of gelijk de Catechismus het zoo juist uitdrukt: den toorn Gods tegen de zonde des ganzen menseliken geslachts.

De Middelaar leed 'den *ganser* tijd zijs levens op de aarde.' Hij kon niet lijden, dan om onzentwil;; plaatsbekledend voor ons; en in onze plaats. Zo droeg Hij dan onze zonde van zijn geboorte af. Hij *heilig* in zichzelf; onnosel, onbesmet, van alle zondaren afgescheiden, maar dragende een *vreemde* schuld, die buiten hem omging, maar die Hij, het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt, droeg.

Zo leed de Middelaar dan, niet slechts op het kruis; maar *den gansen tijd zijs terens op aarde.* Dit zijn lijden vloeide niet voort uit zijn innerlik wezen, maar uit den staat waarin hii door het Besluit Gods gesteld was. En eindelik, dit lijden ontstond niet uit een eigen persoonlik lijden, maar uit een dragen van den toorn Gods tegen de zonde des ganzen menseliken geslachts."

Die leer van onse Kerk is dus klinkklaar op die onderhawige punt, dat namelik die Here Jesus as Verlosser die toorn van God van die begin van Sy menswording tot aan die einde van Sy lewe gedra het.

Soos teen haas elke ander Cardinale leerstuk, kom daar ook verset teen die leer van die versoening. Dit is 'n noodwendige gevolg van die hedendaagse wêreldebeskouing en skrifbeskouing wat uitgaan van die ewolusionistiese standpunt. Onder hierdie punt word juis aangetoon dat op ewolusionistiese standpunt die werklikheid van die sondeval weggedoesel word. Dit moet die Kerk as dwaalleer veroordeel.

Lynreg teenoor die belydenis van ons Kerk staan die nuwere theologese beskouing die volgende sienswyse voor:

"Kunnen wij zeggen dat ... Christus, om ons van de schuld en vloek van de sonde te verlossen, 'de last van de toorn Gods van het begin van Zijn menswording tot het einde van Zijn lewen op de aarde voor ons gedragen heeft," soals ons Avondmaalsformulier zegt?"

"Als het Avondmaalsformulier zegt: voornamelik, toen Hem de last van onze zonden . . . het bloedige zweet in den hof uitgedrukt heeft," dan hebben wij er vrede mee, maar als het daaraan toevoegt "de last van onze zonden en van de toorn Gods," dan moeten wij er een vraagteken bij zetten."

"Ik herhaal dus: Christus droeg onze zonden naar en aan het kruis, Hij ; ing gebukt onder de bittere last waaronder wij eeuwig hadde mochten verzinken, Hij verdroeg de schande en de smaadhei' van de kruisdood; maar dat Hij bovendien ook 'de last van de toorn Gods' heeft gedragen, is m.i. niet schriftuurlik."

BYLAE J.

"Het Zoeklicht" getoets aan die Woord van God en die Leer van Ons Kerk (Ons Belydenisskrifte) (b.p. 20).**DIE NED. GEREF. KERK LEER:**

Wij bevatten de Heilige Schriftuur in twee Boeken, des Ouden en des Nieuwen Testaments, welke zijn Kanonijke Boeken, waartegen niets valt te zeggen. Deze worden aldus gesteld in de Kerk Gods. De Boeken des Ouden Testaments: De Vijf Boeken van Mozes, t.w. Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium, enz. (Nederl. Geloofbelijdenis, art. 4.)

"HET ZOEKLICHT" BEWEER:

"... dat Mozes niet de auteur van de vijf boeken kon geweest zijn. Dit is nu een van de vaststaande resultaten van de Kritiek." (Julie, 1927, p. 203.)

"De vijf boeken van Mozes niets meer behoeft te betekenen dan dat in die boeken Mozes de hoofdrol vervult." (Sept. 1927, p. 279.)

"In de behandeling van de verhalen van Gen. 1 en 2 heb ik maar een proeve gegeven van de methoden van de Hogere Kritiek zoals op een enkel Schriftgedeelte toegepast. Gebruik makende van dezelfde criteria die wij zo even bij het scheppingsverhaal hebben gebezigt, toonden de kritici aan dat de Hexateuch als geheel uit 4 grote documenten is samengesteld. Eerst is er het werk van de Elohist, de schrijver van het eerste scheppingsverhaal . . . dan volgt de Jehovist, de schrijver van het tweede scheppingsverhaal . . . voorts hebben wij de Deuteronomist, de schrijver van het boek Deuteronomium . . . en eindelijk is er de z.g. jongere Elohist, een schrijver die ook een voorliefde voor de naam Elohim heeft . . . Over de ontleding van de Hexateuch in de vier documenten hierboven genoemd, die door de symbolen P (Priesterschrift), J (Jehovist of Jahvist), E (Elohist, voorheen als de jongere Elohist bekend), en D (Deuteronomium), worden aangeduid, stemmen geleerden van alle richtingen samen . . . De tijd van 't ontstaan van de afzonderlijke dokumenten waaruit de Pentateuch is samengesteld is derhalve het Jehovisties boek: circa de 9e eeuw, voor Christus; Deuteronomium, circa de 7e eeuw voor Christus; het Priestergeschrift, circa de 5e eeuw voor Christus . . . —(Okt., 1927, p. 309-311.)

"Aan de Kweekschool te Stellenbosch leerde ik aan de Mozaïese afkomst van de Pentateuch geloven . . . Langdurige en eerlike studie heeft mij er echter van overtuigd, dat de traditionale opvatting verkeerd is en dat de kritici in hun ontleding van het Oude Testament gelijk hebben. De resultaten waartoe mijn studie van het gehele vraagstuk gevoerd heeft zijn deze (a) Dat de dokumentaire analyse van de Pentateuch aanvaardt moet worden als zijnde de konklusie waartoe alle kritici gekomen zijn 'except a handful of scholars who seemed determined to die in the last ditch' . . . —(Het Zoeklicht, Okt. 1927, p. 313-314.)

DIE NED. GEREF. KERK LEER:

"Zo is het de mensen, al waren het zelfs apostelen, niet geoorloofd anders te leren, dan ons nu geleerd is door de Heilige Schriften, *al ware het ook 'n Engel uit de Hemel*—gelijk de Apostel Paulus zegt (Gal. 1: 8). Want terwijl het verboden is, aan 't Woord van God iets toe of iets af te doen—Deut. 4: , 12: 3 ; 30: 6; Openb. 22: 19—zo blijkt daaruit wel dat de leer daarvan zeer volmaakt en in alle manieren volkomen is." (Nederl. Geloofsb., art. 7.)

"Daarom verwerpen wij van ganser harte al wat met dezen onfeilbaren regel niet overeenkomt." (Ned. Geloofsb., art. 7.)

"Alle deze Boeken alleen ontvangen wij voor Heilig en Kanonijk, om ons *geloof* naar dezelve te regelen, daarop te gronden en daarmede te bevestigen, en geloven zonder enige twijfel *al wat in dezelve begrepen is.*" (Ned. Geloofsb., art. 5.)

"Jezus Christus is de Waarheid." (Nederl. Geloofsbel., art. 33. Joh. 14: 6.)

"HET ZOEKLICHT" BEWEER:

"Doch nergens geeft hij (Paulus) de indruk dat hij de biezondere taal die hij gebruik als onfeilbaar juist beschouwt. Uit de aanwezigheid van dit menselijk element in de Schriften verklaren wij de *tegenstrijdigheden*, gebreken, leemten en feilen, die wij geduriglik in de Bijbel aantreffen." (Julie 1927, p. 202.)

"Het is niet tegen de Hogere Kritiek als zodanig, maar tegen de Hogere Kritiek van de Bijbel dat men bezwaar maakt. Men mag, ja, het Dagverhaal van Van Riebeek aan kritiek onderwerpen, maar niet Gods heilig en dierbaar Woord . . . Dit is dus het wapen dat men aangrijpt, de verdedigingslinie waarachter men schuilt: *Gods Woord is boven alle kritiek verheven*. Men moet het eenvoudig aannemen zoals het is en geloven: beoordeling, kritiek, en vooral 'hogere' kritiek, zijn buitengesloten." (Julie 1927, p. 201.)

"Onze kennis dermate vermeerdert dat wij een gans andere beschouwing hebben van de loop van Israels geschiedenis, de aard van Israels wetten, en de ontwikkeling van Israels godsdienst . . . En als het een revisie van onze oude geijkte beschouwingen aangaande de geschiedenis van het volk van God noodzakelik maakt, dan moeten wij tot zulke revisie gewillig en gereed zijn . . . Het is natuurlik een delikate zaak de handelingen over Bijbelse geschiedenis waaraan onze jeugd reeds gewend is, te vervangen door geschiedboekjes uit het nieuwere standpunt geschreven. Toch moet de delikate taak ondernomen worden tenzij dat wij gewillig zijn het intellectuele vertrouwen van 't opkomende geslacht te verliezen. Het is beter, veel beter, dat onze jeugd uit onze mond leren zal dat vele van de oudere beschouwingen aangaande het Oude Testament, en aangaande de geschiedenis van Israel en de ontwikkeling van zijn godsdienst gebrekig of zelfs verkeerd waren . . ." (Sept. 1927, p. 276.)

"Er is niets in te brengen tegen de veronderstelling, dat de Heiland *het verhaal van Jona en de walvis als verdicht erkende*, en het nochtans gebruikte om 'n diepe zedelike les in te prenten. Hij schikte zich naar de kennis en de beschouwingen van de (vaak ongeletterde)

DIE NED. GEREF. KERK LEER:

"Wij bevatten de Heilige Schriftuur in twee Boeken, des Ouden en des Nieuwen Testaments . . . waartegen niets valt te zeggen . . . en geloven zonder enige twijfeling al wat in dezelve begrepen is . . . het verboden is, aan het Woord van God iets toe, of iets af te doen . . . Openbaring 22: 19 . . . wij verwerpen van ganser harte al wat met dezen onfeilbare regel niet overeenkomt." (Ned. Geloofsbelijdenis, artt. 4, 5, 7.)

" . . . Men mag ook de schriften van gene mensen, hoe heilig zij geweest zijn, vergelijken bij de goddelike schriften. . . . Daarom verwerpen wij van ganser harte al wat met deze onfeilbare regel niet overeenkomt. . . ." (Nederl. Geloofsbs., art. 7.)

"Wij geloven dat God de Vader, door Zijn Woord, d.i. door Zijn Zoon, de hemel, aarde en alle schepselen, uit niet geschapen heeft, zoals het Hem heeft goed gedacht aan 'n iegelijk schepsel Zijn Wezen, Zijne gestalte en gedaante," ens. (Gel. Belijd., art. 12.)

"Wij geloven dat God de mensch geschapen heeft van 't stof de aarde, en heeft hem gemaakt en geformeerd naar Zijn beeld en Zijne gelijkenis," ens. (Nederl. Gel. Belijd. art. 11.)

" . . . Hij (Jezus Christus) is zonder begin van dagen en zonder einde des levens. Zo is Hij dan de ware eeuwige God, de Almachtige, Die wij aanroepen, aanbidden en dienen." (Art. 10, Nederl. Geloofsbl.)

" . . . Aangezien Hij aangenomen heeft het zaad van Abraham, en is Zijn broederen in alles gelijk geworden, uitgenomen de zonde, also dat Hij in der waarheid onze *Immanuel* is, d.i. *God met ons.*" (Nederl. Geloofsbel., art. 18.)

Wij geloven dat door deze ontvangenis de persoon des Zoons onafscheidelik verenigd en samengevoegd is met de menschelike natuur, zodat er niet zijn

"HET ZOEKLICHT" BEWEER:

mensen met wie Hij te doen had." (Julie 1923, bls. 217.)

"Het is niet nodig het verhaal van Jona en de walvis anders dan als 'n allegorie te verklaren." (Julie 1923, p. 216.)

"Zulk getuigenis (het inwendige getuigenis van de H. Geest) kan zich uiteraard slechts strekken tot zedelike en godsdienstige waarheid. Voor de juistheid van chronologiese of wetenschappelike gegevens mogen wij, dat spreekt van zelf, niet op het getuigenis van de H. Geest ons verluiten. Alleen geestelike dingen worden geestelijk onderscheiden." (Julie 1928, bl. 204.)

"Om te zeggen, 'de Bijbel is het Woord Gods,' . . . zou misleidend zijn. 'Woord Gods' en 'Schrift' zijn niet identiese en verwisselbare uitdrukkingen. De term 'Woord Gods' ziet hoofdzakelijk op de inhoud, en de term 'Schrift' op de oorkonde." (Okt. 1926, bl. 298.)

"De Heilige Schriften zijn derhalve, aan de ene kant, het middel, waardoor de zoekende ziel God vindt en Zijn zaligheid deelachtig wordt; en zij zijn aan de andere kant historiese oorkonden, die aan de gewone regels van geschiedkundig onderzoek onderworpen zijn." (Okt. 1926, bl. 297.)

"Aannemende dat 't heelal 'n verstand veronderstelt, werpt de leer van Evolutielicht op vele theologiese waarheden. De feiten 'oor het Darwinisme vergaderd ten opzichte van 'n gradu' *Evolutie* zijn 'n opheldering van de langzame ontvoering van Gods scheppingsplan op 't gebied van de natuur, maar tevens ook van Gods *heilsplan* op het gebied van de genade," ens. (Des. 1927, bls. 360.)

"Onveranderlijkheid is dus 'n eigenschap, die Christus bij Zijn menswording aangelegd heeft. Zo ook met de *alomtegenwoordigheid* . . . Alomtegenwoordig was Hij vóór Zijn Opstanding niet . . . Ook in Zijn eigenschap van *almacht* was Hij beperkt . . . Zeer nadrukkelik leert dan ook het N.T. dat de *kennis van Jezus op aarde niet gelijk stond met alwetendheid.*" (Julie 1928, bls. 207.)

"In ieder geval is het niet 'n afdinging op de waardigheid van onze Heiland, als wij veronderstellen, dat *Hij Zelf niet wist precies hoe veel nachten Hij in het graf zou liggen. Er waren trouwens dingen, die Hij niet wist.*" (Julie 1923, bls. 214.)

DIE NED. GEREF. KERK LEER:

twee Zonen Gods, noch twee personen, maar twee naturen in één enige persoon verenigd, doch *elke natuur hare onderscheidene eigenschappen behoudende*. Gelijk dan de goddelijke natuur altijd ongeschapen gebleven is, zonder begin van dagen of einde des levens, *vervullende hemel en aarde*. . . . Doch deze twee naturen zijn also samen verenigd in een persoon dat zij ook *zelfs door Zijn dood niet gescheiden zijn geweest*. . . . Ondertusschen bleef de goddelijke natuur altijd verenigd met de menschelike, *ook zelfs als Hij in het graf lag*. En de Godheid hield niet op in Hem te zijn gelijk zij in Hem was, al Hij 'n klein kind was, hoewel zij zich voor een kleine tijd zo niet openbaarde. Hierom belijden wij dat Hij waar God en waar mens is." (Nederl. Geloofsbel., art. 19.)

"Dat de eeuwige Zoon van God, die waarachtig en eeuwig *God is en blijft* . . ." (Catechismus, 14e Zondags afdeling.)

"Wij gelooven dat Jezus Christus 'n eeuwige Hogepriester is met eede naar de ordening van Melchizedek, en Zichzelven in onze naam voor Zijn Vader gesteld heeft om *Zijn toorn te stillen*." ens. (Nederl. Geloofsbel., art. 21.)

"Dat Hij aan lichaam en ziel de ganse tijd *Zijns* levens op de aarde, maar inzonderheid aan 't einde *Zijns* levens, *de toorn Gods tegen de zonde van 't ganse menselike geslacht gedragen heeft*." . . . (Catchis., 15e Zondags afd.)

"Aangezien *de toorn van God tegen de zonde* zo groot is dat Hij die (eer Hij dezelve ongestraft liet blijven) aan Zijn lieven Zoon Jezus Christus met de bitteren en smadelijken dood des *kruises gestraf heeft*." . . .

.... dat onze Heer, Jezus Kristus . . . den toorn van God . . . van het begin *zijner menswording*; tot het einde *zijns* levens, op de aarde voor ons gedragen . . . heeft, voornamelik toen Hem de last van onze zonden en van den toorn in God het bloedige zweet in den hof uitgedrukt heeft. (Avondmaalsformulier.)

"Omdat Hij van God de Vader verordend en met de Heilige Geest gezalfd is; tot onze *hoogste Profeet* en Leraar, die ons de verborgen raad en wil van God aangaande onze verlossing volkomenlik geopenbaard heeft." (Catechismus, 12e Zondags afd.)

"HET ZOEKLICHT" BEWEEËR:

"Wat *Zijn kennis* betreft, bewijst Hij duidelijk, dat die *in vele richtingen beperkt* was. "Hoe vele broden hebt gij?" (Mark. 6: 38); "Wie heeft Mij aangeraakt?" (Mark. 5: 31); "Waar hebt gij Hem gelegd?" (Joh. 11: 34), zijn *allema' vragen van wezenlike onkunde*." (Aug. 1927, bls. 255.)

"Ook niet zodat *Hij* (zoals ons Avondmaals formulier het uitdrukt) *de last van de toorn Gods voor ons gedragen heeft*" "maar veeleer dat het God zelf was die in Hem en door Hem de last droeg." (April 1926, bls. 127.)

"Voorts bly ons by ons bekouing, dat die *Kategismus* en die *Avendsmaalsformulier* verder gegaan het as die N.T. veroortoof met die verklaring dat Christus die toorn van God van . . . begin van Sy menswording gedra het." (Sep. 1926, bls. 288.)

"Wat omtrent de getuigenis van Jezus zelf? Is wat *Hij* zegt dan niet afdoende als *Hij* (in Matt. 22: 43) *Ps. 110 aan David toeschrijft*, dan moet die Psalm van David afkomstig zijn, al zeggen de kritici ook duizendmaal *neen!* En als *Hij* (in Matt. 12: 40) zegt dat *Jona drie dagen en drie nachten in de buik van de walvis is geweest*, dan is daaroor de

DIE NED. GEREF. KERK LEER:

1 Pet. 1: 10-11: "Van welke zaligheid ondervraagd en onderzocht hebben de Profeten, die geprofeteerd hebben van de genade aan u geschied. Onderzoekende, op welken of hoedanigen tijd de Geest van Christus, die in hen was, beduidde en te voren getuigde het lijden, dat op Christus komen zou, en de heerlijkheid daarna volgende."

"Al de Schrift is van God ingegeven" (2 Tim. 3: 16).

"Want de profetie is voortijds niet voortgebracht door de wil eens mensen, maar de heilige mensen Gods van de Heiligen Geest gedreven zijnde, hebben ze gesproken" (2 Pet. 1: 21).

"HET ZOEKLICHT" BEWEER:

historiciteit van het incident boven alle bedenking en tegenstribbeling verheven. Ook in het geval van onze Here Jezus moeten wij de feiten in rekening brengen. . . .

. . . Dit alles in aanmerking nemende mogen we veilig aannemen dat het niets afdingt van de heerlijkheid en goddelijkheid van de Christus dat *Hij ten aanzien van literariese kennis aangaaende het ontstaan en de samenstelling van de Boeken van 't O.T. wezenlik onkundig was.*" (Aug. 1927, bls. 255.)

"De hierboven aangehaalde feiten tonen onomstotelijk aan dat de ingeving van de Heilige Geest zich beperkte tot zaligmakende kennis, en dat de schrijvers van het Nieuwe Testament aan vergissing en onjuistheden konden schuldig zijn, zonder dat daardoor de goddelijke kracht van hun boodschap verzwakt werd." (Aug. 1927, p. 254).

"De definitie die wij van inspiratie geven moet verstaan worden als handhavende het goddelijke en bindende gezag van de Schrift, maar ook als dat gezag handhavende in verband met het doel van de openbaring Gods, nl. om wijs te maken tot zaligheid. Het doel van de Schrift is niet wijs te maken tot algemeene kennis, of tot de kennis van geschiedenis, aardrijkskunde of chronologie. Wat betreft die vakken, heeft de Schrift voor mij het gezag dat ik aan elk geschrift hecht . . . dat nl. er veel in de Schrift voorkomt dat met haar aanspraak op goddelijke ingeving onverenigbaar schijnt." (Maart 1926.)

Met toebidding van Gods " en die leiding van die Heilige Gees in die gewigtige beraadslaginge.

Noem ons ons,

U dw. dienaars,

Ds. J. F. BOTHA (Praeses).

Ds. D. LATEGAN, M.A., B.D.

Ds. S. H. ROSSOUW, M.A., Th. Dr.

Ds. H. LAMPRECHT, Th. Dr.

Ds. G. D. DU TOIT.

Oud. N. J. J. BADENHORST.

Oud P. A. M. BRINK, Sr.

Oud P. H. THEUNISSEN.

Ds. C. R. KOTZE (Skrieba).

MINDERHEIDSRAPPORT

**In sake die leer ingedien by die H.E. Sinode, sitting houdende in Kaapstad,
18 Oktober 1928 en volgende dae.**

BESKRYWINGSPUNTE.

13. De Synode veroordele als dwaalleer, en als strijdig met de leer der Ned. Geref. Kerk: (i) De voorstelling dat de ingeving van de Heilige Geest Zich beperkt heeft tot zekere delen der Schrift, en Zich niet uitgebreid heeft tot de ganse inhoud des Bijbels. (ii) De kritiese datering van het z.g. dokument (J E D P), waaruit de Pentateuch zou zijn ontstaan, tasende deze voorstelling de Schrift aan in haar historiese geloofwaardigheid. (iii) Dat, op grond van de waarachtige mensheid van Christus, afgeleid kan worden dat Hij aan dwaling en vergissing kon schuldig geweest zijn, in Zijn duidelike uitspraken. (iv) Dat Christus niet de last van Gods toorn heeft gedragen, maar luid van ons Avondmaalsformulier en de Heidelbergse Catechismus. (v) Ook stelle de Synode vast: Dat de leer der evolutie met betrekking tot 't ontstaan van de mens niet te rijmen is met: (a) De werkelikheid van de zondeval, en (b) Gevolgelik met de verzoening door Christus; (c) Met die Belijdenisschriften, bij name de Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Dordtse Leerregels.—*Dr. D. R. Snyman, Predikant van Stellenbosch.*

14. Die Hoog-Eerw. Sinode stel uit sy midde 'n sterk kommissie aan om staande die vergadering 'n omskrywing van Art. 158 (uitgawe 1924) op die tafel te lê, ten einde in die toekoms volkomne duidelikheid van inhoud te verseker en suwerheid van leer in ons Kerk te waarborg.—*Predikant van Albertinia.*

15. Die Sinode benoeme in ee van sy eerste sittings 'n kommissie uit sy midde om tydens hierdie vergadering rapport uit te bring aangaande die wenselikheid om 'n kommissie aan te stel bestaande uit verteenwoordigers van die N.G. Kerk in die vier Provincies van Suid-Afrika, met opdrag om veral die leerstuk van die inspirasie van die Heilige Skrif en andere leerpunte en aanhangige sake, wat tans so prominent voor die aandag van die Kerk is, in duidelike terme te laat formuleer.—*Predikant van Villiersdorp.*

16. (a) Die Sinode spreek sig uit oor die standpunt in verband met die inspirasie van Gods Woord, waar 'n skeidslyn getrek word in die Bybel tussen saligmakende kennis wat *wel*, en kronologiese, argeologiese, historiese en natuurwetenskappelike kennis, wat nie geïnspireer is nie. (b) Die Sinode spreek sig uit oor die leer, dat Jesus wesenlik onkundig was met betrekking tot die outeurskap en samstelleling van die boeke van die Bybel, en in Sy uitsprake daaromtrent gedwaal het. (c) Die Sinode spreek sig duidelik uit oor die vraag, of 'n predikant van ons Kerk die meninge hierbovenoem onder (a) en (b) kan 'oegedaan wees, en dan nog getrou bly aan die leer van ons Kerk.—*Predikant van Murraysburg.*

17. Die Sinode stel 'n korte verklaring op, wat die houding van die Kerk moet wees teenoor die ewolusie-leer.—*Predikant van Aberdeen.*

18. De Synode dringe er op aan, dat het de pligt van hare professoren en leraren is om in hun spreken en schryf, de Bijbel minder als literaries produkt, en meer als 't Woord van God, waarin Hij zich openbaart, voor te houden.—*Predikant van De Rust.*

19. De Synode veroordele als dwaalleer en als strijdig met de leer van onze Kerk de voorstellingen (a) dat de Heilige Schrift niet in al hare delen geïnspireerd is; (b) dat Christus gefouteerd of gedwaal heeft in Zyne duidelike uitspraken.—*Predikant van Beaufort West.*

20. Die Hoog-Eerw. Sinode verklaar onomwonne in duidelike bewoording, wat sy houding is teenoor die moderne rigtings in ons kerk, soos geopenbaar in *Het Zoeklicht* deur Prof. J. du Plessis e.a.—*Predikant van Albertinia.*

21. Die Hoog-Eerw. Sinode besluit om in art. 158 agter die woorde: "Dat wij van harte geloven" in te voeg die volgende: "Dat nie slegs die sogenaamde religieus-estiese gedeeltes of geloofswaarhede nie, maar die hele Skrif van God ingegee is."—*Predikant van Heidelberg.*

22. "Met het oog op 'n duideliker formulering van de Leer der Kerk, verzoekt de H.E. Ring de H.E. Sinode om stappen te doen ten einde leerpunten, waaromtrent het in de laaste jaren gebleken is dat er in onze Kerk verschillende opvattingen zijn, indien mogelijk, duidelik geformuleerd te krijgen door een kommissie door de Synode aangesteld, bij welke aanstelling de andere Gefedereerde Kerken gekend zullen worden."—*Ring van Stellenbosch.*

I.

Na 'n grondige ondersoek van die bostaande beskrywingspunte, wat betrekking het op die leer, het u Kommissie oot die besluit gekom, dat voorkeur van behandeling dien gegee te word aan Bpp. 15 en 99; en naar aanleiding van genoemde Bpp. wens u Kommissie dus by die H.E. Vergadering aan te dring om die volgende resolusie te passeer:

"Die H.E. Sinode betuig opnuut sy opregte en onvoorwaardelike gehegtheid aan die leer van ons Ned. Ger. Kerk soos vervat in die drie Formuliere van Enigheid.

Wat betref die leerpunte, waaromtrent dit in die laaste tyd geblyk het, dat daar in onse kerk verskil van opvatting heers, besluit die Sinode met inagneming van die eenheidsband in leer en tug, wit ons met die ander Gefedereerde N.G. Kerke van ons land verbind, om 'n kommissie aan te stel, wat in samewerking met kommissies uit genoemde kerke die onderhawige geskilpunte, wat tans prominent voor die aandag van die kerk is, in behandeling kan neem."

Die redes waarom u Kommissie so 'n aanbeveling doen is die volgende:—

- (a) Die beslissing oor teologiese en selfs natuurwetenskaplike vraagstukke pas tog seker beter by 'n kommissie saamgestel uit manne van die vak dan by so 'n groot vergadering soos die Sinode.
- (b) Die atmosfeer sal vanselfsprekend kalmer en rustiger wees en die lede van sodanige kommissie sal beter in staat wees om hul volle aandag aan die een saak te wy.
- (c) Daar sal veel meer geleentheid wees om gesaghebbende geskrifte en persone te raadpleeg.
- (d) Die gevaar van gejaagdheid en oorhaastige besluite kan vermy word.

Neem die vergadering bostaande minderheidsrapport aan—wat u Kommissie van harte hoop—dan is u Kommissie van oordeel dat Bpp. 13, 14, 16—21 sonder verdere bespreking verwese dien te ord na die Federale Kommissie, wat in terme van hierdie rapport en Bpp. 15 en 99 aangevra word.

II.

Bygeval dit egter mag blyk, dat die H.E. Sinode 'n ander sienswyse toegedaan is, so neem u Kommissie die vryheid om met alle beskeidenheid die volgende wenke aan die vergadering te gee:—

- (a) U Kommissie wil die aandag van die lede van die vergadering bepaal by die ernstige feit dat hul hier nie gevra word om hul *persoonlike oortuigings* omtrent sekere leerpunte uit te spreek nie, maar dat hul in die Bpp. gevra word om sekere leerpunte as *dwaalleer te veroordeel*. Met alle beskeidenheid wil u Kommissie hier aanmaan tot versigtigheid, want, soos tereg aangemerkt deur 'n deputasie van vooraanstaande Uniwersiteitsmanne, wat met u Kommissie onlangs 'n onderhoud gehad het, het die geskiedenis dit herhaaldelik bewys, dat die vermeende dwaashede van die hede dikwels die gevestigde waarhede van die toekoms word.¹⁾ Iemand het tenvolle reg om sy eie mening te handhaaf, maar dit beteken nog nie dat hy die reg het om die sienswyse van 'n ander as dwaalleer te veroordeel nie; wie dit doen, neem op homself 'n groot verantwoordelikheid, en die verantwoordelikheid word des te groter waar ons te doen het met 'n gesaghebbende ligmaam soos die Sinode. Laat ons nooit vergeet nie dat God altyd meer lig het om op Sy word, Sy wil en Sy wese tewerp, en dat die belofte van onse Heer omtrent die Heilige Gees: "Hij zal u in al die waarheid leiden" vandag ook nog vir Sy kerk geldig is. Gamaliël het die kerk van alle eene 'n les geleer in die vermaning wat hy aan die Joodse Raad gegee het, toe hul die apostels wou vervolg: "Indien deze raad of dit werk uit menschen is, zoo zal het gebroken worden; maar indien het uit God is, zoo kunt gij dat niet breken; opdat gij niet misschien bevonden wordt ook tegen God te strijden."
- (b) Verder wens u Kommissie aan te beveel dat die vergadering sig uitspreek alleen oor sodanige leerpunte as wat getoets kan word aan die belydenisskrifte van die Ned. Ger. Kerk, aangesien die vergadering oor geen ander offisieel erkende maatstaf van leer beskik nie.

Mog dit dus blyk dat daar in die Bpp. oor die leer melding gemaak word van vraagstukke, waaroer daar wel in die boesem van die kerk verskil van mening bestaan,

¹⁾ Sie bylaag.

maar wat in die belydenisskrifte van die kerk hoegenaamd nie of nie duidelik genoeg geformuleer is nie, dan meen u Kommissie dat dit nie raadsaam is vir die Sinode om 'n beslissende oordeel uit te spreek oor die regstelligheid of onregstelligheid van die disputerende partye, omdat beide partye in die geval binne die perke van die belydenis bly.

Met inagneming van hierdie voorwaarde, wat, sover as u Kommissie kan sien, nie alleen volkome billik is nie maar ook vanselfsprekend, moet dit die H.E. Vergadering van begin af aan volkome duidelik wees dat hy sig nie geroope ag nie om sig beslis uit te spreek oor sulke leerpunte as Inspirasie, Hoë-kritiek en Ewolusie, en dat die Bpp. waarin hierdie leerpunte aangeraak word dus buite bespreking dien te bly.

Besluit die H.E. Vergadering egter om nienteenstaande die aanbeveling van u Kommissie tog die Bpp. in behandeling te neem, waarin genoemde leerpunte aangeraak word, so gee u Kommissie eindelik die volgende in bedenk:

A. Inspirasie: Met betrekking tot die Bpp. wat handel oor die inspirasie van die Heilige Skrif t.w. 13 (i), 16 (a), 19 (a), beveel u Kommissie aan dat die vergadering sig streng sal bepaal by wat daar oor die Heilige Skrif gesê word in Art. 3-7 van die Ned. Geloofsbelofte sonder sig te waag aan enige verdere definisie of konstruksie, aangesien so 'n verdere definisie of konstruksie as wat verlang word in bogenoemde Bpp. om van enig krag te kan wees die vorm sal moet aanneem van 'n toevoeging tot die Belydenis, waartoe die Sinode in geen geval mag oorgaan nie, sonder minstens eers die ander kerke te raadpleeg wat op grond van dieselfde Belydenis met onse kerk gefedereer is.

Daarby kom nog, dat enige toevoeging tot die Belydenis sal indruis (1) teen die Ordonnansie waardeur onse kerk gebind is, (2) teen die ondertekeningsformule, wat alle predikante onderteken het, en wat in geen geval mag verander word nie sonder die toestemming van elke individuele ondertekenaar. (Art. 158.)

U kommissie is verder van oordeel dat die gebrek aan dié verlangde definisies of omskrywing van inspirasie in die Belydenisskrifte 'n afdoende bewys is, dat reeds dié eerbiedwaardige opstellers van ons Belydenisskrifte die totale onmoontlikheid van so 'n definieëring erken het.

B. Hoëre Kritiek: Betreffende die Bp. wat betrekking het op die Hoëre kritiek 13 (ii), is u kommissie van oordeel, eerstens dat dit reëlgry in stryd sou wees met suiwer Gereformeerde beginsels om Bybelkritiek van welke aard ook al die swye op te lê. aangesien die reg van Bybelkritiek selfs deur manne van onbetwiste regstelligheid soos Kuyper en Bavinck, om nie meer te noem nie, erken word; en aangesien Bybelkritiek een van die vakke is, wat volgens bepaling van die kerkwet in onse theologies seminarium moet gedoseer word. (Art. 133.)

Voorts is dit u Kommissie volkome duidelik, dat die juistheid of onjuistheid van die bevindings van die Hoëre kritiek, in hierdie geval met betrekking tot die Pentateuch, 'n suiwer akademiese kwessie is en behoort te bly, waaroor selfs Gereformeerdes in ruime mate van mekaar verskil, sonder dat hul regstelligheid egter daarmee in twyfel getrek word. Dit kan ons bewys uit die feit dat 'n vakgeleerde van naam soos Prof. Van Gelderen, hoogleraar in die Ou Testament aan die Vrije Universiteit van Amsterdam, iemand wat as deur en deur Gereformeerde beskou word, hom veilig oor die Pentateuch as volg kon uitlaat:

"En de meening dat het Nieuwe Testament bepaald Mozes tot auteur van den geheilen Pentateuch so: stempelen vindt in die uitspraken [d.i. 'Mozes en de Profeten'] geen genoegzame grond" [Christelyke Encyc. IV, p. 548.]

En 'n entjie verder aan laat hy hom nog sterker uit op die volgende wyse:

"Het Gezag van eenig Bijbelboek hangt er niet van af wie de menschelijke auteur is, die het geschreven heeft, maar of dat boek door den Heiligen Geest geïnspireerd is. En indien deze inspiratie voor den Pentateuch zonder eenig voorbehoud wordt erkend, is het zeer wel daarmede vereenigbaar, dat de teboekstelling van dit uiterst belangrijk deel der Heilige Schrift wordt toegeschreven aan een ander persoon dan aan Mozes. Zelfs is het zeer goed met de belijdenis der inspiratie te vereenigen dat aan de totstandkoming van een geschiedwerk als de Pentateuch, dat over een tijdsverloop van vele eeuwen handelt meer dan een persoon heeft medegewerkt" [I.I., IV, p. 549.]

Ook Kuyper is bereid om te erken dat die resultate van die Hoëre kritiek nikks afdoen aan die Goddelike Gesag van die Pentateuch nie:

"In de voorstelling dat de Pentateuch uit onderscheidene stukken bestaat, die ten dele weer beruster op andere teloer gegane bescheiden; dat deze verzameling eerst van lieverlede gecompleteerd zij, en dat de eindredactie waardoor

het geheel in zijn tegenwoordige vorm werd gegoten, eerst in een latere periode tot stand kwam, ligt niets dat ons stuit, indien maar de realiteit van hetgeen ons aldus bericht word door de *Inspiratio Scripturaria* gewaarborgd blijve. Dat Mozes zelf met eigen hand geheel den Pentateuch, gelijk hij thans voor ons ligt, teboek zou hebben gesteld, wordt nergens in de Schrift beweerd en door den titel van "Mozes en de Profeten" allerminst ondersteld. . . Het is de kerk van Christus om het eindresultaat, niet om eenige methode van bewerking dezer geschriften te doen." [Encycl. der Heilige Godgeleerdheid, Deel III, 51-52.]

Wanneer persone van kennis, wie se onbetwiste regsginnigheid selfs in ons eie land erken word, hul so oor die Pentateuch kan en mag uitlaat, dan is u kommissie van ordeel, dat dit meer dan gewaag en onbillik sou wees van die H.E. Sinode om te voldoen aan die versoek van Bp. 13 (ii).

C. Kristologie. Met betrekking tot Bpp. 13 (iii), 16 (b) en 19 (b) is dit u kommissie volkome duidelik, dat Jesus sig nooit doelbewus en opsettelijk uitgelaat het oor kwessies van outerskap en samestelling van bybelboeke nie. Waar daar in Sy gesprekke wel 'n enkele maal die naam genoem word van auteurs van bybelboeke, is dit altyd iets bykomstigs en van sekondêre betekenis, en nie bedoel om die outerskap van so iemand te bevestig nie. Die Bybel bevat dus geen "duidelike uitsprake" van Jesus oor suwer letterkundige vraagstukke nie, derhalwe is u kommissie van ordeel dat daar geen grond vir bogenoemde Bpp. bestaan nie. In die sake waaroor Jesus sig wel doelbewus en opsettelijk uitgespreek het, is u kommissie ten volle oortuig, dat Hy nie kon gedwaal het nie.

D. Versoeningsleer. Wat betref Bp. 13 (iv) kom dit u kommissie voor, dat ons hier te doen het met niks meer nie dan 'n toetsing van die avondmaalsformulier aan die Heilige Skrif, iets waartoe elke kristen die reg het. U kommissie het dan ook nie die minste beswaar om die aanname van hierdie Bp aan te beveel nie, mits duidelik gestipuleer word, dat daar geen teenstelling bestaan tussen die toorn en liefde van God nie, maar dat die toorn alleen die keersy is van die liefde; en mits daaronder verder nie verstaan word nie, dat die persoon van Jesus ooit die voorwerp was van Gods toorn, aangesien so 'n voorstelling nie alleen indring teen die piëteitsgevoel van elke ware kristen nie, maar sonder twyfel ook onskriftuurlik is, omdat die Vader self op meer dan een plek van Jesus getuig het: "Deze is Mijn Geliefde Zoon in welken Ik Mijn welbegagen heb."

E. Ewolusieleer. U kommissie kan die aanname van Bpp. 13 (v) en 17 nie aanbevel nie, en dring ten sterkste by die H.E. Vergadering aan om sig oor die Ewolusieleer nie uit te spreek nie en wel om die volgende redes:

- (1) So 'n groot en veelsydige leer as Ewolusie is 'n suwer biologiese en fisiiese vraagstuk en kan derhalwe alleen met kennis van sake deur vakgeleerde beoordeel word.
- (2) Wanneer ons as teoloë dit afkeur, dat die natuurwetenskappe sal voorskrywe op die gebied van die teologie, dan is dit nie meer dan billik nie, dat die teologie sig ook nie sal inlaat met suwer natuurwetenskaplike vraagstukke nie om die van uit haar eie standpunt te beoordeel en veroordeel.
- (3) Baie wetenskaplike manne van naam wat ook innige kristene is, vind dat hul wetenskaplike beskouings oor ewolusie goed te rym is met hul belydenis as gelowige kristene.
- (4) Die ewolusieleer is nie voetstoets te verwerp nie, mits dit God nie uitskakel nie en rekening hou met sulke feite as die sondeval, die wonderdadige ingryp van God in Natuur en Geskiedenis en die Versoening deur Jesus Kristus. Dat die erkenning van waarheid in die ewolusieleer dit alles nie noodwendig behoeft uit te sluit nie, vind ons bewese deur die feit dat 'n man soos Prof. Bavinck, wat 'n Gereformeerde dogmatiek geskrywe het, wat vandag as standaardwerk gebruik word ook op ons kweekskool, sy weg oop gesien het om sig as volg oor die ewolusieleer uit te laat:

"De verhouding tusschen geloof en wetenschap zal er beter op worden, als dezerzijds de mechanische wereldbeschouwing prijsgegeven en de vijandschap tegen den godsdienst, met name tegen den Christelijken Godsdienst afgelegd wordt, en als generzijds meer dan tot dusverre het belangrijk bestanddeel van waarheid erkend wordt, dat in de leer van evolutie en descendantie ongetwijfeld opgesloten ligt. Dat er evolutie is, mits niet beperkt tot mechanische beweging en chemische verbinding en scheiding, wordt immers bewezen door ieder organisme dat ontstaat en vergaat, door de geschiedenis

J.G.T.

Toorn & Lad
F. Blot vindies uit-
houke in formulair

der volkeren en der menschheid. Er is herediteit, maar er is ook variabiliteit, blijkens de verschillende kinderen, die uit hetzelfde ouderpaar geboren worden. blijkens de rassen in het menschelijk geslacht, blijkens plantencultuur en dierenteelt. Hoever die variabiliteit zich uitstrek, valt thans nog niet te zeggen. Maar zeker is ze niet beperkt binnen de grenzen der soorten door Linnaeus in zijn *Systema Naturae* aangegeven. ¹⁾ *Ons soortbegrip is onzeker en staat lang niet vast; het kan ieder ogenblik door het wetenschappelijk onderzoek gewijzigd, ingekrompen of uitgebreid worden. De soorten die wij thans in planten- en dierenwereld aannemen, vallen dus volstrekt niet samen met die, welke door de scheppende kracht Gods bij den aanvang in het aanzijn werden geroepen.* Waarschijnlijk waren deze laatste veel minder in aantal, dan Linnaeus in zijn tijd nog vermoeden kon. *In dat geval is er niet alleen voor evolutie, maar ook, hetzij door langzame verandering, hetzij door plotselinge mutatie, in een wijden kring van organische wezens voor descendantie plaats.*

Mits evolutie niet verstaan worde in mechanische zin, is er dan ook tusschen schepping en ontwikkeling geen tegenstelling." [Verzamelde Opstellen, Bl. 119.]

E. Art. 158. Die aanname van Bpp. 14 en 21 kan u Kommissie onmoontlik aanbevel, aangesien die gevraagde verandering of toevoeging om van enig krag te kan wees noodwendig 'n korresponderende verandering of toevoeging sal vereis in die artikels van die Belydenisskrifte wat betrekking het op die Heilige Skrif, en dit mag nie geskied nie:

- (1) Omdat Art. 6 van die Ordonnansie dit uitdruklik verbied op gevaar dat diegene wat teen sodanige verandering beswaar maak in besit sal bly van al die eiendomme van die Ned. Ger. Kerk.
- (2) Omdat die Kerkwet die Sinode nêrens die reg gee om eiehandig iets te doen aan vasstelling of verandering ~~van~~ leerstukke nie. Die kerk mag alleen die lering van haar dienaars toets, maar by 'n verskil van mening is daar geen offisiële interpretasie, wat uitsluitsel kan gee nie.
- (3) Wil die Sinode so 'n offisiële interpretasie vasstel of ook maar enig iets aan die Formuliere toevoeg of verander, dan kan dit enkel en alleen geskied by wyse van 'n parlementsakte.

G. Bp. 16(c). U Kommissie is van oordeel dat die H.E. Vergadering die vraag in genoemde Bp. veilig onbeantwoord kan laat, totdat 'n dergelike geval sig voordoen.

H. Bp. 18. U Kommissie het geen beswaar om genoemde Bp. vir aanname hy die H.E. Vergadering aan te beveel nie, mits voldoen word aan die vereistes van Art. 123, waarin Bijbelsche Uitlegkunde en Oordeelkunde genoem word onder die *Series Lectionum* van die theologies seminarium en mits die vryheid van Bybelondersoek, waarvoor die Protestantisme dure offers betaal het, nie gestrem word nie.

I. Bp. 20. Eerstens wil dit u Kommissie toeskyn asof Bp. 20 'n sydelingse aanklag behels en dus nie in die skema van werkzaamhede moes opgeneem gewees het nie. Verder is die formulering van genoemde Bp. so vaag dat u Kommissie met geen sekerheid kan sê, wat of dit presies verlang nie. Dit is u Kommissie nie duidelik nie welke rigtings hier gespesifieer word as "modern" en op welke gronde sodanige spesifikasie gemaak moet word. Gevolglik sien u Kommissie nie hoe die H.E. Vergadering hierdie Bp. in behandeling kan neem nie.

Mog dit egter blyk, dat die H.E. Vergadering meer op genoemde punte helderheid genoeg te besit om hierdie Bp. tog in behandeling te neem, so wil u kommissie hier niet alle beskeidenheid die H.E. Vergadering aanraai om elkeen van die "moderne rigtings," wat die ook al mag wees, streng op eie meriete te behandel en sig nie in sy oordeel te laat beïnvloed deur die benaming "modern" nie.

Voorts meen u kommissie, dat dit die plig is van elke evangeliedienaar om kennis te neem van die feit, dat daar op die huidige dag veel gisting is op geestelik gebied veral in die gemoedere van die intellektuele gedeelte van ons volk; en dat hy moet soek om te wete te kom, wat die oorsaak en betekenis daarvan is; dat hy sy oë nie moet sluit vir die feit nie, dat die beweginge in die meeste gevalle 'n teken is nie van ligvaardigheid en radikalisme nie, maar van 'n eerlike en openhartige soek naar waarheid; en dat hy dit gevolglik tot sy doel sal maak om in die eerste plek self sover

¹⁾ Ons kursiveer.

moontlik op die hoogte te bly van die intellektuele ontwikkeling, en dan verder diegene, wat twyfelinge en moeilikhede het met die meeste tederheid, takt en simpatie te hulp te kom.

Dit is die innige begeerte van u Kommissie, dat die H.E. Sinode deur sy besluite nie die indruk sal verwek nie, dat die Kerk, wat in die verlede die bakermat was van die wetenskap, vandag daarop uit is om vry wetenskaplike ondersoek aan bande te lê. So 'n houding van die kant van die Kerk teenoor die wetenskap sou volgens die nederige oordeel van u kommissie nie alleen onbillik wees nie maar ook onnodig, omdat u kommissie daar eerlik en oreg van oortuig is, dat die Kerk in Gods Woord 'n besit het van ewige waarde, wat deur geen wetenskaplike bevindings in sy kern kan aangetas word nie.

Die H.E. Vergadering die voorligting van Gods Gees toebiddende, het ons die eer ons te noem, U dw. dienare en broeders.

E. G. MALHERBE. Voorsitter.

A. M. McGREGOR.

P. J. J. COETZEE.

A. J. VAN DER MERWE, Scriba.

DERDE RAPPORT
van die Regskommissie.

U Kommissie het voor sig gehad 'n stuk behelsende die beroep van die Kuratorium van die Teologiese Kweekskool teen die uitspraak van die Ring van Stellenbosch in sake die klag van die Kuratorium teen Prof. J. du Plessis; en voorts al die stukke wat gedien het voor die Ring van Stellenbosch, wat sitting gehou het op Caledon op die 14de Augustus 1928 e.v.d. Daaruit blyk:—

I. Dat op 24 November 1926 'n deputasie uit die Kuratorium sy opwagting by Prof. Du Plessis gemaak en hom daarop gewys het, dat sommige van die beskouinge op toeologies gebied, soos uitgespreek in sy blad, *Het Zoeklicht*, in stryd is met wat hy beloof het by sy legitimasie, en die gesag van die Bybel ondermy.

U Kommissie is van oordeel dat hierdie tydige optree van die Kuratore in ooreenstemming is met hulle plig na luid van Art. 122 (b).

II. Dat dit uit die antwoord van Prof. Du Plessis duidelik blyk dat hy ten volle bewus was van die feit, dat sy optree 'n beroering op kerkliek gebied sou verwek. Immers hy sê: "Ik neem de Kuratoren niet kwalik, dat zij mij dit mededelen. Ik heb het verwacht. Het is hun plicht dit te doen." Aan die waarskuwing tot versigtigheid, egter, het Prof. Du Plessis geen gehoor gegee nie.

III. Dat op 30 November 1927 die Kuratore 'n Subkommissie benoem het om 'n skrywe aan Prof. Du Plessis te rig, inhoudende die punte waarteen hulle beswaar maak en hom versoekende sig in die toekoms te onthou van bogenoemde en dergelike beskouinge lug te gee, aangesien sodanige beskouinge teenstrydig is met die tot nog toe heersende opvattinge van die Ned. Geref. Kerk, en beroering teweeg bring in die gemoedere van vele in die Kerk.

Dat op 7 Maart 1928 die Kurator weer byeengekom het op 'n spesiale vergadering, wat byeen geroep was, omdat die antwoord van Prof. Du Plessis op die skrywe van bogenoemde Kommissie as onbevredigend deur laasgenoemde beskou word.

U Kommissie is van oordeel dat die verloop van sake op hierdie vergadering genoegsaam bewys lewer van die ernstige strewe van die Kuratorium om die moeilikhede uit die weg te ruim en die vrede in die Kerk te herstel.

IV. Dat na die mislukking van hierdie poging die Kuratore 'n Subkommissie benoem het om 'n stuk op te stel, waarin die teologiese opvattinge van Prof. Du Plessis weerlê word, en om onverwyld die saak aan die Ring van Stellenbosch te rapporteer. Hierdie opdrag is uitgevoer en die nodige stukke in die hande van die Voorsitter van die Ring gestel op 26 Maart 1928.

U Kommissie oordeel dat die Kuratore hier binne die perke van hulle bevoegdheid en in ooreenstemming met hulle plig, na luid van Art. 122 (b), gehandel het.

V. Dat op 5 April 1928 die Voorsitter van die Kuratorium 'n spesiale vergadering van die Kuratore byeengeroep het. Op hierdie vergadering is daar 'n ooreenkoms getref met Prof. Du Plessis, op grond waarvan die Kuratore die klag teen hom teruggetrek het.

U Kommissie is van oordeel—

(a) Dat die ooreenkoms tussen die Kuratore en Prof. Du Plessis die afkeuring van die Sinode verdien. Terwyl hulle in eie gemoed oortuig was van die feit, dat die genoemde Professor 'n leer toegedaan is, wat in stryd is met die leer en die Belydenisskrifte van die Kerk, het die Kuratore, deur die ooreenkoms aan te gaan, gehandel in stryd met hulle plig soos voorgeskryf in Art. 122 (b) van die Kerkwet.

(b) Dat die ooreenkoms egter billikerwys beskou moet word as 'n ernstige poging deur die Kuratore aangewend, om die vrede in die Kerk te herstel.

(c) Dat die ooreenkoms in elk geval die saak van die appèl nie in die minste affekteer nie, en wel omdat die ooreenkoms geen erkenning van die Kuratore was, dat die standpunt van Prof. Du Plessis in ooreenstemming is met die leer en die Belydenisskrifte van die Kerk nie. En omdat die saak deur die Kuratore na die afbreek van die ooreenkoms *de novo* begin is.

VI. Dat op 11 Mei 1928 die Kuratore besluit het om die saak teen Prof. Du Plessis andermaal by die Ring van Stellenbosch aan te kla, omdat, volgens hulle oordeel, Prof. Du Plessis die ooreenkoms gebreek het.

U Kommissie is van oordeel dat daar genoegsame gronde was vir die Kuratorium om die ooreenkoms as gebreek te beskou, en wel om die volgende redes:

- (a) Die feit, dat Prof. Du Plessis nie geswyg het nie, getuige die April (1928) uitgawe van *Het Zocklicht*.
- (b) Die verkeerde interpretasie wat by in genoemde blad van die ooreenkoms gee.

VII. Dat op 15 Mei 1928 die klag in hande van die Voorsitter van die Ring van Stellenbosch gestel werd, en deur hom oorhandig werd aan die Ringskommissie.

Die Ringskommissie het geweier om 'n Akte van Beskuldiging op te stel.

U Kommissie is van oordeel dat—

- (a) die Ringskommissie, Art. 365 van die Kerkwet, gebreek het, deur nie 'n voorlopige ondersoek in te stel nie, nadat dit uit die ingekomene stukke nie genoegsaam blyk het dat daar gronde is vir die opstel van 'n akte van beskuldiging;
- (b) die Ringskommissie wederregtelik gehandel het deur 'n uitspraak te gee oor die saak.

VIII. Dat op grond van Art. 367 die Kuratore hierdie beslissing van die Ringskommissie onderwerp het aan die oordeel van die Ring, wat op 14 Augustus 1928 'n uitspraak gegee het, waardeur die Ringskommissie in die gelyk gestel werd.

U Kommissie is van oordeel—

- (a) dat die Ring van Stellenbosch sig skuldig gemaak het aan versuim deur die saak in behandeling te neem, voor en aleer hy die Ringskommissie bogenoemde fout laat herstel het;
- (b) dat die Ring gefouteer het deur die rapport van die Ringskommissie te aksepteer en hom sodoende te vereenselwig met die uitspraak, waarin die beklaagde vrygespreek word.

IX. Dat teen hierdie uitspraak van die Ring die Kuratore in hoër beroep kom. Reg van beroep word hulle verleen deur Artt. 11 en 387 van die Kerkwet.

X. Die Regskommissie is van oordeel dat die appèl gehandhaaf moet word en die uitspraak van die Ring opsy gesit word, en wel op die volgende gronde deur die Kuratore genoem in hulle "Redenen van Bezwaar tegen de Uitspraak des Rings":—

- (a) Omdat geen voorlopige ondersoek ingestel is nie. [“Redenen van Bezwaar,” I (a)].
- (b) Omdat uitspraak in die saak gegee is sonder dat 'n Akte van Beskuldiging opgestel was. [“Redenen van Bezwaar,” I (c)].
- (c) Omdat die Ring in die behandeling van die saak nie genoeg gelet het op die werklike feite nie. (“Redenen van Bezwaar,” II.)

XI. Sit die Sinode die uitspraak van die Ring opsy, dan sal hy verder moet oordeel of daar genoegsame gronde was en is vir die opstel van 'n Akte van Beskuldiging.

Indien wel is u Kommissie van oordeel dat die saak terugverwys moet word na die Ring van Stellenbosch om onverwyld in hierdie saak te handel ooreenkomstig Art. 368 van die Kerkwet.

XII. Omdat die Kuratore 'n bepaalde klagskrif by die Voorsitter van die Ring ingedien het, wat duidelik blyk uit die bewoording van die stuk en uit hulle eie erkenning en die latere korrespondensie, en uit duidelik is, dat daar as klaers op te tree hulle in die saak betrokke is, oordeel u Kommissie, dat die Kuratore, in die Kerkbesture wat geroepe is om 'n oordeel oor die saak uit te spreek geen reg van sitting het nie. (Art. 328.) Ook is genoemde art. van toepassing op persone wat sitting gehad het in die spesiale vergadering van die Ring van Stellenbosch, gehou te Caledon op 14 Augustus 1928.

J. RABIE, Voorsitter.
D. K. THERON.
P. K. ALBERTYN (met voorbehoud).
P. H. DE KOCK.
C. F. J. SPIES.
J. F. MENTZ.
F. S. MALAN (Scriba).

Kaapstad, 2 November 1928.

Byvoegsel van Ds. P. K. Albertyn.

Alhoewel ek my nie kan verenig met elkeen van die punte in die rapport van die Regskommisie, stem ek met die bevinding saam, nl. dat die appèl van die kuratore gehandhaaf moet word en dat die saak na die Ring van Stellenbosch vir ondersoek volgens Art. 368 verwys moet word.

Daar is by my egter ernstige twyfel of die Sinode, volgens bestaande wette, die reg het, om so 'n saak terug te verwys met die definitiewe opdrag dat 'n Akte van Beskuldiging opgestel moet word. Indien die Ring van Stellenbosch sou weier om aan sodanige opdrag gevolg te gee, sou die wetsposiesie baie ingewikkeld wees.

Ek is ewewel oortuig dat die saak nie hier gelaat kan word nie, en wil die vryheid neem om beskeidenlik 'n ander weg, wat gevolg kon word, aan te du.

Ten einde dit helder voor die vergadering te stel is dit nodig om die aandag by enige artiekele van ons wet te bepaal.

Art. 363 noem twee afsonderlike maniere waarop so 'n saak onder aandag van die Ring gebring kan word, nl. 'n Klag en (2) kennisgewing van nadelige gerugte teen die leer of wandel van Professore of Predikante.

Art. 321 onderskei ewe duidelik tussen hierdie twee maniere. In seksie 1 van die artikel word aan alle ongesensureerde gemeentelede reg verleen om *besware of klagtes* by die bevoegde Kerkbesture in te dien. Terwyl seksie 2 die verpligting op lede van Kerkbesture lê om *nadelige gerugte tot die kennis van sodanige besture* te bring, sonder dat hulle daardeur die reg verlies om as lede van die vergadering daaroor te oordeel.

In Art. 122 skrywe ons wet die pligte van die Kuratore voor. Punt b. lui as volg: "Het (Kuratorium) heeft toezicht over de wandel en de leer der Hoogleraren en zal, wanneer er *nadelige geruchten of klachten* ontstaan, daarvan terstond *kennis geven aan de Voorzitter des Rings* waaronder zij sorteeren, of aan de Ringsvergadering."

Indien die Kuratore, wat verkies het om as klaers op te tree, die weg gevolg het wat aangedui is in Art. 321 (2) en Art. 122, b. dan sou die gevolg gewees het:

- (1) Dat hulle die reg van sitting in die Kerkbesture nie sou verloor het nie, en
- (2) Dat die saak hul moontlik 'n ander loop sou gehad het.

Die saak van onse Kerk sal, in verband met hierdie appèl, myns insiens bes gedien word as volg:

- (1) Dat die Kuratore die hangende appèl sal terugtrek.
- (2) Dat die Kuratore desverkiesende, na luid van Art. 122 b, die saak van nadelige gerugte, van voor af, onder die aandag van die Ring van Stellenbosch sal bring.

Word hierdie weg gevolg verkry die Sinode, in verband met die saak, 'n tweeledig voordeel:

- (1) Die saak is vereers van die tafel, en het die Sinode 'n vrye hand in sy diskussies.
- (2) Die Sinode is ontslae van alle moeilikhede in verband met regskwessies in sake die wedersydse regte van Ring en Sinode.

P. K. ALBERTYN.

MINDERHEIDSRAPPORT.

U Kommissie het die Beroep van die Kuratorium van die Teologiese Kweekskool teen die uitspraak van die Ring van Stellenbosch, betreffende die klag teen Prof. J. du Plessis sorgvuldig oorweeg, en wens as volg daaroor te rapporteer:—

1. Hierdie Beroep is vervat in die dokument getitel "Redenen van Bezwaar tegen de uitspraak des Rings," en is te vind op bladsy 127 van "Ververe Bijlagen" aan die Sinodale Vergadering voorgelê.

2. Aan die end van hierdie dokument word die versoek van die appellante as volg uitgedruk: "Weshalwe het Curatorium zich hiermee beroept van de uitspraak van de Ring van Stellenbosch op die H.E. Synode en haar eersvolgende Vergadering, opdat het oordeel van ons hoogste gezaghebbende lichaam over deze belangrike kwestie ingewonnen mag worden." U Kommissie vind die woorde "deze belangrike kwestie," waarop die "oordeel van ons hoogste gezaghebbende lichaam" gevra word, so vaag en algemeen, dat dit nie duidelik is nie, wat eintlik van u H.E. Vergadering deur die appellante geëis of verwag word. 'n Versoek om 'n oordeel oor 'n saak uit te spreek kan tog nie verklaar word as 'n eis teen die uitspraak van 'n laer Bestuur nie. Gestel die Sinode voldoen aan hierdie versoek om 'n oordeel oor die

saak uit te spreek, en dat hij dit dan daarby laat. As dit al is wat die appellante van die Sinode verwag dan sou dit nouliks die moeite word wees om veel tyd van die H.E. Vergadering daarmee in beslag te neem. Maar vermoedelik is dit die bedoeling van die appellante, dat die Sinode verder stappe sal doen, nadat hy 'n afkeurende oordeel oor die saak uitgespreek het, dog hiervan word nijs in die Beroep gesé nie.

3. Die uitspraak van die Ring waarteen beswaar gemaak word lui as volg: "De H.E. Ring is tot de overtuiging gekomen dat hij geen Akte van Beschuldiging tegen beklaagde kan optrekken, omdat de Ring van oordeel is, dat al de vier punten in de klacht van de hand moeten worden gewezen, aangezien de beklaagde noch tegen Gods Woord, noch tegen de Belijdenisschriften, noch tegen de Kerke-wetten heeft overireden."

4. Teen hierdie uitspraak voor die appellante vier besware aan, wat u Kommissie een vir een sal behandel. Die eerste beswaar is: dat "de Ring van Stellenbosch de zaak tegen Prof. Du Plessis niet volgens de Kerkelike Wetten en Bepalingen heeft behandeld." Hierdie beswaar trag die appellante met drie argumente te staaf. Die eerste argument is: "Geen voorlopig onderzoek is door de Ringskommissie ingesteld volgens eis van Art. 365." Die bedoeling van hierdie bewering is, dat die Ringskommissie 'n fout begaan het deur te versuum om 'n verdere voorlopige ondersoek in te stel, na die ontvangs van die antwoord van die beklaagde op die aan hom gesonde dokumente afkomstig van die klaers. Hierop antwoord die Ringskommissie, namens die Ring, as volg: "De Ringskommissie heeft wel deeglik voorlopig onderzoek ingesteld volgens Art. 365, en wel op stukken die schriftelik voor haar hebben gediend. Die stukken zijn van weerszijden zo volledig en duidelik geweest, te meer daar sommige daarvan een over en weder schrijven waren tusschen klagers en beklaagde, dat de Ringskommissie het 'niet nodig geacht' heeft meerdere schriftelike of persoonlike informatie in te winnen."

5. U Kommissie wens daarop te wys, dat dit enigsins verwarrend is om in verband met die werksaamhede van die Ringskommissie in hierdie geval van 'n ondersoek en 'n voorlopige ondersoek as twee afsonderlike dinge te spreek. Die doel van daardie werksaamhede is immers geheel en al van 'n voorlopige aard, en wel om te bepaal of daar 'n *prima facie* saak teen die beklaagde is; en as daar genoegsame gronde daaroor bestaan, dan 'n Akte van Beskuldiging teen die beklaagde op te stel. Van al sy werksaamhede moet hy aan die Ring verslag doen. Aan die Ringskommissie word in verband met daardie werksaamhede 'n groot mate van diskresie gelaat, en volgens die oordeel van u Kommissie het die klaers geen bewys gelewer, dat hul klag deur die versuum van die Ringskommissie benadeel is, omdat materiële getuienis, wat nog in hul hande was, nie voor die Ringskommissie kon gelê word nie. In hierdie verband wens u Kommissie daarop te wys, dat die klaers nóg aan die Ringskommissie, nóg aan die Ring te kenne gegee het, dat hul verder getuienis voor daardie liggame wou bring.

6. Die tweede rede vir die beweerde onwettige behandeling van die saak deur die Ring is: "Klagers noch beklaagde zijn opgeroepen om getuigenis te geven volgens eis van Art. 365." Hierdie bewering berus, volgens die oordeel van u Kommissie op 'n verkeerde lesing van die genoemde artikel, want daarin word uitdruklik bepaal, dat dit aan die diskresie van die Ringskommissie oorgelaat is om te besluit of mondelingse getuienis in verband met die ondersoek nodig is of nie.

7. Die derde beweerde onwettigheid lui as volg: "Hoewel geen Akte van Beschuldiging opgetrokken werd door de Ringskommissie, Art. 368, heeft de Ring nochfans die zaak in behandeling genomen en na op al de punten van aanklacht gelet te hebben, ook uitspraak gedaan." (U Kommissie ag dit van belang daarop te wys, dat die appellante hier erken, dat daar geen Akte van Beskuldiging teen die beklaagde opgestel is nie.) Dit is aan u Kommissie nie reg duidelik wat met hierdie bewering bedoel word nie. As dit is, dat die Ring tot die verhoor van die beklaagde oorgegaan het, sonder dat daar 'n Akte van Beskuldiging teen hom ingebring is, en as dit werklik die geval was, dan het die Ring sig ongetwyfeld aan 'n ernstige wetsverbreking skuldig gemaak. Die uitspraak van die Ring self is egter 'n genoegsame bewys, dat daar van 'n verhoor van die saak self geen sprake was nie. Daardie uitspraak was immers definitief: "De H.E. Ring is tot de overtuiging gekomen dat hij geen Akte van Beschuldiging tegen beklaagde kan optrekken."

8. U Kommissie gaan nou oor tot die betrragting van die drie verdere besware van die appellante teen die uitspraak van die Ring. Die tweede en vierde besware kom hierop neer, dat die uitspraak van die Ring nie met die getuenis voor daardie liggaam gelê, strook nie. U Kommissie vind dat hierdie bewering deur geen definitiewe bewyse gestaaf word nie, terwyl die uitspraak sowel as die notule van die Ringsvergadering van noukeurige oorweging van die getuenis getuig.

9. Die laaste beswaar van die Kuratorium is: "De Ring is in zijn uitspraak als 't ware uit zijn weg gegaan om afwijkende beschouwingen, zoals door Prof. Du Plessis voorgestaan onder zijn bescherming te nemen." Hierdie bewering bevat, volgens die oordeel van u Kommissie, 'n ernstige beskuldiging van partydigheid teen die hele Ring van Stellenbosch—'n beskuldiging wat nie alleen deur die Ringskommissie, namens die Ring, ten sterkste ontken word nie, maar wat ook geensins kan afgelei word nog van die behandeling van die klag deur die Spesiale Ringsvergadering nog van die uitspraak.

10. U Kommissie is dus van oordeel, dat die beroep van die Kuratorium deur u H.E. Vergadering van die hand dien gewys te word, en wel op die volgende gronde:—

- (1) Dat die beroep geen definitiewe eis bevat nie; en
- (2) Dat die aangevoerde besware teen die uitspraak van die Ring geen genoegsame grond vir die tussenkoms van die Sinode openbaar nie.
U Kommissie het die eer met verskuldigde hoogagting also aan te beveel.

F. S. MALAN.

Hugenoten Gedenkzaal,
Kaapstad, 2 November 1928.

Woord door Ds. J. P. van Heerden, na Afhandeling van de Beschrijvingspunten over de Leer.

HoogEerwaarde Voorzitter, Geliefde Broeders.

Het is mij een behoefte om aan het einde van een bespreking, waarbij het gevoel soms hoog liep en wellicht hier en daar kwetsende uitdrukkingen aan de sprekers ontvielen, een poging te doen om tot de zoo zeer gewenschte kalmte de gemoederen terug te voeren.

Ik kan en zal het niet gelooven dat er, wat het wezen der zaak betreft, te groot verschil van gevoelen bestaat onder de leden der Synode, hoewel dat verschil soms door voorstellen en onvoorzichtige toespraken onnodig geaccentueerd werd.

In elk geval, ik pleit om het behoud van de broederlijke liefde, ook waar zienswijzen verschillen en meeningen uiteenlopen. Ik neem het ten volle aan dat Eén onze Heer en Meester is en dat wij allen Broeders zijn die volhartig blijden: Eén Heer, één geloof, één doop, één God en Vader, die daar is boven allen en door allen en in allen.

Vergun mij hier u te herinneren aan het Schrift Woord: „De liefde bedekt alle dingen, zij gelooft alle dingen, zij verdraagt alle dingen.”

Ik bid om de bedaring van onstuimige gemoederen, en ik vraag met al den ernst van mijne ziel om, naar het voorbeeld van den Grooten Meester, te *vergeven* en te *vergeten* waar er mogelijk dezulken zijn die meenen dat *zij* verongelijkt zijn geworden.

Tot de Broeders Ouderlingen zou ik willen zeggen: Broeders, bidt om den vrede van Jeruzalem! Gebruikt uw invloed om de eenheid der gemeente te bewaren en laat toch niet toe dat het werk Gods belemmerd worde doordat gij en uw Leeraar hier en daar verschillende beschouwingen toegedaan zijn.

Nog een woord: tot de intellectuel hoog ontwikkelden en wetenschappelijk toegerusten en tot de studenten en de jeugd in het algemeen: De Kerk schat u zeer hoog en waardeert uwe talenten, uwe medewerking, uwe hulp. Weest niet verontrust. Tegen leervrijheid in dien zin dat elkeen voor waarheid houden kan wat hij wil, heeft onze Kerk door de eeuwen heen gewaakt. Vrijheid, echter, van denken, van onderzoek, van leerling, van beschouwing, binnen de grenzen van hare Belijdenisschriften, wordt door haar niet alleen geduld, maar ten stelligste aangemoedigd. In „Vrijdenkers” meent de Kerk gevaar te zien, doch voor vrijheid van denken, en voor andersdenkenden is er overvloedige ruimte binnen de perken van hare confessies.

En wat betreft de herhaalde bewering dat de Kerk hare deuren heeft gesloten voor andersdenkenden en op ketterjacht uit is, dient hier in het openbaar geconstateerd te worden dat zoodanige bewering van allen grond ontbloot is, en dat er tegen namens de Synode protest moet worden aangeteekend. Onze roeping is niet kettters op te sporen en te veroordeelen, maar wel de Belijdenis der Kerk te handhaven, hare Leer te verdedigen, haar geloof te bewaren, de hoogste belangen van hare leden, naar het beste van haar vermogen, te zoeken en te bevorderen.

Zij gelooft in die vrijheid waarmede Christus vrijmaakt, doch begrijpt ook dat de edelste vrijheid wel soms gebondenheid vereischt. Zij rekent het haar plicht te waken tegen misbruik van die vrijheid, die vrijheid die zoo gemakkelijk ontaarden kan in willekeur, bandeloosheid, losbandigheid. De Kerk is Conservatief alleen in dien zin dat zij zoekt te bewaren het pand haar toevertrouwd.

Doch genoeg! Wat ik voor mijzelf van den Heere vraag, dat bid ik u toe: een wandel waardiglijk de roeping met welke wij geroepen zijn; met alle ootmoedigheid en zachtmoedigheid, met lankmoedigheid verdragende elkander in liefde.

VII.

HERDERLIKE BRIEF VAN

Die Lerare en Ouderlinge van die Ned. Ger. Kerk in Suid-Afrika
ter Sinode byeen in die Ses-en-Twintigste Sitting te Kaapstad :

„Aan degenen, die even dierbaar geloof met ons verkregen hebben,
door de rechtvaardigheid van onzen God en Zaligmaker, Jezus Christus.
Genade en vrede zij u vermenigvuldigd, door de kennis van God en
van Jezus, onzen Heer!“—2 Pet. 1 : 1-2.

Dis onder die diepe besef van die grote voorreg en onverdiende eer,
om as u verteenwoordigers gedurende enige weke alhier in die Sinode te
kan verkeer, ten einde die belang van die Kerk wat vir ons almal so
dierbaar is, te oorweeg, dat ons hierdie brief aan u rig. Dog veral is
ons bewus van die ontsettende verantwoordelikheid teenoor die Heer, die
Verbonds God van ons Vadere en van ons, die Begin, Voortsetting
en Einde van ons geloofs-, kerklik en maatskaplik lewe. Immers ons
verkeer gedurig onder die oortuiging dat Hy nie alleen die verlede ken
en die teenwoordige raaksien nie, maar ook weet wat in die toekoms wag.

So word dit aan ons vergun om

'n Terugblik

te neem oor ons Kerklike werksaamhede en aangeleenthede. Met
ootmoedige dankbaarheid stel ons ons voor die Heer vir Sy beskermende
genade en bestierende hand gedurende gans ons verlede. Ondanks veel,
wat tot droefheid en skuldbelydenis stem, is daar ook soveel wat die harte
met vreugde moet vervul. Dis duidelik dat, deur die inwonende en
opbouende genade van die Opperste Herder, die saadkorrel van geloof
steeds toeneem in wasdom om op Sy tyd in volle krag te ontvou. By
so'n terugblik wil ons ook met dankbare erkentenis melding maak van
die nagedagten's van vele afgestorwe lede van onse Kerk, waaronder
enige van ons nees vertroude voormanne, sedert die vorige sitting van
die Sinode. So had ons ook die geleentheid tot

'n Oersig

van al die belangrike werksaamhede van die Kerk in hulle verskillende
afdelings. Dat onse Kerk 'n belangrike rol te vervul het, word algemeen
erken. As die oudste en grootste christelike Kerk in ons land neem sy
'n besondere plek in in die bestaan en vorming van die samelewning.
Nie alleen haar lede nie, maar ook andere gesindtes van die samelewning
verlang steeds om te weet wat of die Ned. Ger. Kerk se standpunt is op
godsdienstig, maatskaplik en opvoedkundig gebied. Want ondanks
gebreke het die verlede betoon dat die Heer onse Kerk steeds genade
verleen het tot 'n gedragslyn wat tot seën was vir Kerk en Land in die
algemeen. Haar werksaamhede brei steeds uit onder die seënende hand
Gods. Verskeie nuwe gemeentes is gedurende die afgelope vier jaar

gestig. Ook werd die betrokke liggame geleei tot die stigting van 'n gemeente van onse Kerk in Argentinië, Suid-Amerika, naamli. die gemeente van Chubut. Terwyl ons ons geloofs- en volksgenote daar in die vreemde hartlik verwelkom as 'n georganiseerde gemeente, wil ons hul ook verseker van die belangstelling, seënwense en voorbidding van Volk en Kerk hier in Suid-Afrika. Daar dit ook in hierdie sitting besluit werd om die gemeentes van onse Kerk in Rhodesië voortaan te laat inlyf by die Ned. Ger. Kerk van die Vrystaat, wil ons hulle, deur middel van die Herderlike Brief, verseker van onse dank en waardering vir al hul onberekenbare pionierswerk op godsdienstig en maatskaplik gebied, en toebid die blywende genade en leiding Gods in hulle vele vraagstukke daar in die noorde, en dat hulle steeds mag dien tot 'n veilige toorts op die voorposte. Op Opvoedkundig gebied mag die Kerk steeds meespreek en ook raad gee, veral deur middel van die Sinodale Opvoedingskommissie, asook deur middel van die plaaslike skoolbesture. Op Sendinggebied, Binneland so wel as Buiteland, selfs tot in die verre Soedan, probeer onse Kerk steeds die opdrag van haar Heer en Hoof, Jesus Christus, te vervul, en is daar dan ook bewys van groei en wasdom op geestelik en stoflik gebied. Verblydend is dit om te verneem van die gehegtheid van die bekeerlinge aan hulle geloof en moederkerk.

So ook vind die christelike weldadigheids-oortuiging van die Kerk, en wel op voetspoor van haar Heiland, steeds uitdrukking in die vele werksaamhede van noodleniging en industriële inrigtinge en Arbeidskolonies. Benewens die gewone alimentasie en armeversorging, kon die Kerk in die pas afgelope jare van ongekende droogte en lyding, veral in die Karroo-streke, deur middel van die Algemene Armesorg-Kommissie grootse hulp verleen, waardeur vele van totale ondergang gered is. Dit pas ons om ook hier ons innige dank aan die Algemene Armesorg-Kommissie te betuig.

Seer duidelik het dit andermaal geblyk dat die Kerk 'n warm hart het vir die potensiële krag van Kerk, Land en Volk, naamli. die opkomende geslag. Besonder aandag is gewy aan die Sondagskool en studerende jeug, soosook selfs dat die Sinode besluit het tot die aanstelling van spesiale arbeiders vir die Sondagskole en Uniwersiteite. Graag wil die Sinode ook langs hierdie weg die belangrikheid van die opkomende geslag op die hart van die gemeentes bind. Die stroom is sterk. Van allerweé word erken, dat die opvoeding en behartiging van die jeug teenwoordig 'n groter vraagstuk is dan vroeër. Hulle behoeft die simpatie, geduld, versigtige leiding en vurige voorbidding van die gelowige kindere van die Heer. In hulle stryd soek hulle na die warm hart van die Kerk.

Tydens die sitting was daar ook die geleenthed

tot 'n Insig.

Ondanks alle tekortkominge is dit duidelik dat die Heer ons Kerk met buitengewone geleenthede vereer. As die grootste Kerk besit ons 'n groot arbeidsveld vir die Ewige Evangelie. 'n Groot deel van die blanke bevolking is aan onse geestelike sorg toevertrou. Te midde van afwisselende omstandighede is dit die taak van die Kerk om haar

geestelike ewewig te bewaar. Dan is daar die roeping met die oog op die Kleurling en Naturel. Waar ons die Heer met reg moet dank vir wat deur Sy genade reeds op Sendinggebied tot stand gekom is, is die oortuiging oorweldigend, dat die Heer die Afrikaanssprekende Kerk, wat besonder bekend is met die aard, aanleg en behoefté van dié mense, 'n besondere taak opgelê het.

Onder die indruk van so 'n roeping is dit dan geen wonder dat die Sinode sig geroepe geag het om 'n woord van waarskuwing te spreek ook teen sosiale euwels wat daarop uit is om gelyk die vosse wat die wyngaard verderf, die geestelike en sedelike lewe te ondermyn.

So word dit nodig geag om te waarsku teen oordrewē modesug wat soms 'n fyne en ingetoë smaak geweld aandoen. Ontheiligung van die Sabbat veroorsaak pyn, terwyl die Vergadering tog die lede wil maan tot getrouwheid en handhawing van die vaderlike opvoeding en die voorskrif van Gods Woord. Twyfelagtige vermaaklikhede is ook dikwels oorsaak dat gelowiges hul geestelike ewewig verloor, waardeur die geloofsoortuiging en geestelike beginsels langsamerhand deursypel gelyk water in die wildsand. Ook het die Vergadering met grote beslistheid die beginsel van Staatslotery veroordeel, daar dit, om die minste te sê, ekonomies en sedelik vir die volk van Suid-Afrika geen heil kan bring nie. Daarby wil die Sinode ook die lede van onse Kerk in liefde, dog met erns wys, op die ongewenstheid van enige soort van loterye by gemeentelike basaars of dankfeeste.

Dan is daar een en ander waarteen

'n Waarskuwing

moet uitgaan. Vele skyn sig so maklik deur alle wind van leer te laat meevoer en gemaklik by die sektes aan te sluit. Die verwaarloosing van die gereelde kerkbesoek, biduurbesoek, huisgodsdien, word diep betreur omdat dit so maklik ligsginnigheid en oppervlakkigheid in die hand werk. Laat ons steeds getrou wees en vashou aan die opvoeding van onse vaders. 'n Ander gevvaar is die van uithuisigheid, wat al meer en meer by vele 'n gewoonte word. Daardeur word die huislike lewe ondermyn, die kinders veelal aan hul eie lot oorgelaat, en die maatskaplike en geestelike lewe verswak. Daarby wil die Sinode ook ernstiglik aandring op die kerklike inseënning van die huwelik, wyl die ongewenste gewoonte van 'n bloot burgerlike bevestiging soveel veld win.

Verblydend was dit om te weet van die verskillende werkkragte in ons kerklike lewe. Die bestaan en invloed ten goede van die Vroue-Sendingbond wil ons met dank tot die Here asook aan die Susters erken. Die A.C.V.V. wat gedurig besig is om die geur van nardus te versprei is vir die armeversorging welhaas onontbeerlik geword. Die Christelike Strewers-Vereniging, Christelike Studente-Vereniging, Kinderkrans, Christelike Jongeliede-Vereniging, Medesendingarbeidsters, Manne-Sendingbond, is almal geseënde middels in Gods hand om die kerklike en geestelike lewe te bevorder. Ook word met innige dankbaarheid erken die gewaardeerde en onmisbare dienste van Sondagskoolonderwysers(es) wat in selfopofferende liefde hulle tyd en krakte aan die lammers van ons Kerk wei.

Nog 'n woord. Dat ons Kerk gedurende die laaste tyd 'n grote kriesis deurmaak is seker genoeg bekend. Te midde van verskil op een of ander punt het dit tog genoegsaam in die Sinode geblyk dat die hele Sinode in kern die grondbeginsels van ons Kerk huldig. Laat ons elkaar in liefde vermaan tot versigtigheid in ons oordeel, veral in sake van geloof, en saam met die psalmist bid: „Geef aan het wild gedierte de ziel uwer tortelduif niet over,” Psalm 74 : 19. Laat ons veral onthou dat liefdeloosheid, vooroordeel, onverdraagsaamheid, die welsyn van Gods Koninkryk nie kan bevorder nie. Laat alle standvastigheid aan die leer van onse Kerk, en die stryd vir die geloof der vadere, gepaard gaan met die bewys van die salwende liefde wat die naaste kom aan die beeld van Jesus Christus.

Voorts wil ons u van harte groet en in die woorde van die Apostel Paulus toeroep: Fil. 4 : 8: „Voorts broeders, al wat waarachtig is, al wat eerlijk is, al wat rechtvaardig is, al wat rein is, al wat liefelijk is, al wat wel luidt, zoo er eenige deugd is, en zoo er eenige lof is, bedenkt dat. En de genade van onzen Heere Jezus Christus zij met u allen.” Amen.

Protes van Ds. J. Rabie.

Die ondergetekendes wens hiermee *kragtens Art. 16, Paragraaf 19*, die nevensgaande redene op te gee waarom hul nie kan instem met die besluit van die Sinode nie om die aanbevelinge van die Raad der Kerke *in sake die egskeiding* aan te neem, en versoek beskeidenlik dat hierdie redene tot die notule sal gevoeg word.

1. *Hierdie besluit is in stryd met die Woord van God.*—Hoewel Godswoord dit afkeur dat man of vrou van mekaar sal skei, laat hy dit tog toe. Dog, wat die *weertrou* betref van persone wat anders dan om hoerery van mekaar geskei is, dit word beslis veroordeel deur beide die Evangelie en die Sendbriewe.

2. *Hierdie besluit is 'n minagting van die gesag van die Here Jesus.*—Die besluit wat toelaat dat geskeie persone onder aile omstandighede weer kan trou, plaas ons kerk op die standpunt van Mozes, wat weens die hardigheid van die hart so 'n skeiding toegelaat het, 'n standpunt wat die Heer met nadruk veroordeel het (Matth. 19: 9). Wat baat dit ons dat ons Hem „Here, Here!” noem, en Sy woorde nie in ag neem nie?

3. *Hierdie besluit is in stryd met die gereformeerde opvatting.*—Daardie opvatting is dat die huweliksverbintenis 'n lewenslange is, en alleen deur dood en overspel kan verbreek word. Selfs wanneer egliede uit mekaar gaan (die *sogenamde „kwaadwillige verlating”*) bly hul huwelik in Gods oog van krag.

Dit blyk o.m. uit ons *Gereformeerde Huweliksformulier* wat—

- (a) die egteliede plegtig voor God laat beloof om mekaar „nimmer te verlaat nie”;
- (b) op die heiligeheid van die huwelik nadruk lê deur met die aanhef: Hoort nu uit het Evangelie hoe sterk de bond des Huweliks is,” die woorde van die Heer aanhaal waar Hy o.m. sê: „Hetgeen dan God zamengevoegd heeft, dat scheide de mensch niet!” en „Maar ik zeg u, dat zoo wie zijne vrouw verlaat anders dan om hoerery en eene andere trouwt, die doet overspel, en die de verlatene trouwt, die doet ook overspel.” (Mt. 19: 6, 9.)

4. *Hierdie besluit ken aan die Owerheid 'n gesag toe wat hom nie toekom nie.*—Hoewel die besluit dit erken dat die owerheid te laks is in die toelating van egskeidings, word daarin tog bepaal dat omdat sy die dienaresse van God is, die Kerk sig by haar beslissing moet neerlê. En nou, waar die Owerheid 'n egskeiding om allerlei oorsake toegelaat het, word dit van die lerare van die Kerk verwag om van sulke geskeidene weer die plegtige belofte te neem om mekaar nimmer te verlaat nie, en om die seën van God uit te spreek oor 'n verbintenis wat volgens die Here Jesus 'n overspelige is.

Die Owerheid is 'n dienaresse van God om die ordonnansies van God uit te voer, en nie om dit te vervang nie!

5. *Deur hierdie besluit het o.i. die Sinode die enige middel binne sy bereik prysgegee om die toenemende stroom van egskeidings te stuit.*—As in getrouwheid aan die Woord van die Heer sou besluit word dat die weertrou ooreenkomsdig Matth. 19: 9 nie toelaatbaar is nie, dan sal huwelike op minder ligvaardige wyse aangegaan word en sou egteliede nie so maklik tot die verlating van elkaар oorgaan nie.

J. RABIE.

M. S. DANEEL.

P. A. ALHEIT.

C. F. SCHEEPERS.

C. H. KRUGER.

D. J. HUGO.

A. B. WESSELS.

G. D. DU TOIT.

J. F. MENTZ.

F. S. MALAN.

J. A. VAN BLERK.

G. T. T. KIKILLUS.

DWIGHT R. SNYMAN.

A. J. TROSKIE.

C. R. KOTZE.

J. G. STEYTLER.

IX.

REDENE VAN BESWAAR.

Ingedien by die H.E. Sinode, 1928.

Seer geagte Voorsitter en B.B. in Kristus,

Ons die ondergetekendes wil hiermee, en met beskeidenheid, by die H.E. Vergadering indien ons redene waarom ons in die minderheid gestem het by die besluite deur die Sinode in hierdie Vergadering oor sekere leerkwessies geneem. Ons verklaar dat, alhoewel ons onomwonne en van harte die *hele* Bybel as Gods onfeilbaar Woord aanneem, tewens erkennende die menselike gedaante, waarin dit tot ons kom; en alhoewel ons van ganser harte ons neerlê by die leer van ons Kerk, soos vervat in die Formuliere van Enigheid, ons tog in gemoede ons nie met genoemde besluite kan verenig nie, en dat ons ons geroepe gevoel protes aan te teken teen die besluite, en wel om die volgende redene:—

- (1) Omdat ons oortuig is dat die onderhawige kwessies bes sou behandel gewees het deur 'n Kommissie van bevoegde vakmanne, verteenwoordigende die vier Gefedereerde Kerke.
- (2) Omdat ons oortuig is dat die Sinode nie geroepe is om die verklaringe van sommige persone in ons Kerk oor leerkwessies, wat nie duidelik genoeg of hoegenaamd nie in ons Belydenisskrifte omskrywe en verklaar is nie, aan andersdinkendes op te dring. Ons meen dat daar ruimte *is* en behoor te wees vir verskil van mening binne die perke van ons Belydenisskrifte.
- (3) Omdat ons, hoewel ons 'n belydende Kerk is en alle leervryheid binne die perke van ons Belydenisskrifte verwerp, ons tog oortuig is, dat deur genoemde besluite ons gevaaar loop om die heilige beginsels van die vryheid, waarvoor ons vaders so ontsaglik veel gestry en gely en alles prysgegee het, en die ondersoek na die waarheid, wat tog altyd eerste en hoogste is, in te kort, te verkrag en te belemmer.
- (4) Omdat ons meen, dat genoemde besluite, veral indien hulle konsekwent deurgevoer en toegepas word, eindelik moet beteken—nie verduideliking nie—maar „addenda” (toevoeginge) tot ons Belydenisskrifte, wat in stryd is met Art. I en 158 van ons Wette en Bepalinge en met die Kerk-Ordonnansie.
- (5) Omdat ons meen dat die toevoeging tot Art. 158 deur die Sinode aangebring *al tra vires* is; want dit is feitelik 'n toevoeging tot die Nederl. Geloofs-belydenis.
- (6) Omdat ons meen dat die behandeling van die appèl wat hangende was voor die Sinode en eers *na* die behandeling van die leerkwessies is besleg geword, geprejudiseer is geword.

Ds. H. J. PIENAAR (Swartland).
 Ds. A. H. STANDER (Volmoed).
 Ds. G. F. C. FAUSTMANN (Wynberg).
 F. S. MALAN, Kaapstad.
 Ds. E. DOMMISSE.
 Ds. F. X. ROOME.
 Ds. C. C. NEPGEN.
 Ds. S. F. WEICHL.
 Ds. C. J. GROBLER.
 Ds. JAC. A. v. d. MERWE.
 Ds. J. H. v. ROOYEN.

P. J. J. COETZEE.
 Ds. J. A. MALHERBE.
 Ds. E. J. DU TOIT.
 Ds. J. F. HUGO.
 Ds. J. R. ALBERTYN.
 Ds. P. F. BURGER.
 Oud. G. P. DU PLESSIS.
 Ds. S. J. LATSKY.
 Ds. P. M. MURRAY.
 Ds. G. E. RUDMAN.
 D. F. LE ROUX.

G. J. H. SWIEGERS.
Ds. A. M. McGREGOR.
Ds. I. J. VILJOEN.
Ds. J. C. TRUTER.
J. D. LOUW.
Ds. W. J. THERON.
Oud. CHARLES MURRAY.
Ds. J. C. N. MENTZ.
Ds. F. B. ODENDAL.
B. VAN M. LOUW.
C. J. DU TOIT.
Ds. J. G. PAUW.
M. M. WALTERS.
Oud. A. J. G. LIESCH.
A. S. VAN DER MERWE.
Ds. D. DU PLESSIS STEYN.
Ds. A. J. VAN DER MERWE.
Ds. W. J. NAUDE, V.D.M.
Ds. W. F. LOUW.
Ds. A. J. WAGENER.
Ds. E. G. MALHERBE.

Ds. A. F. LOUW.
Ds. THEO. C. DE VILLIERS.
Ds. J. F. VAN WYK.
Ds. J. MURRAY HOFMEYR.
J. A. VOSLOO.
Ds. G. DE C. MURRAY.
Ds. J. T. MARTENS.
Ds. P. J. PEROLD.
Ds. D. S. BOTHA.
Ds. A. R. ALBERTYN.
D. J. DE VILLIERS.
Ds. J. G. MULLER.
Ds. J. G. WEBER.
Ds. W. F. P. MARAIS.
Ds. A. J. L. HOFMEYR.
A. J. BASSON.
Ds. C. GRUNDLINGH.
P. S. HEYNNS.
L. D. NEL.
Ds. J. C. SMIT.

BLADWYSER

op die Handelinge van die
SES-EN-TWINTIGSTE SINODE

gehou in *1926*
OKTOBER en NOVEMBER, 1926.

A.

Aanneming, Leges by (Bp. 89)	229
Aanteelvee-skema	211
A.C.V.V., Gesondheids-Komitees	211
Actuarius, Rapport van	17, 167
Afskrifte van Registers (sien Registers).	
Afgevaardigdes na Susterkerke, Verslaë	
34, 122, 190	
Afgevaardigdes van Susterkerke	199, 215
Algemene Armesorg, Rapport	62, 209
Algemene Armesorg, Insameling	225
Appèl, Kuratorium Kweekskool ...	261, 263,
Appèl, Koste	201
Arbeidskolonie, George, 71, 73, 207, 229, 243,	
Arbeidskolonie—Kollekte	225
Arbeidskolonie—Kommissie Rapport ...	72,
Arbeidskolonie—Industrie	212
Arbeidskolonie—Dank aan Regering	196
Arbeidskolonie—Brug te Perde-eiland	168
Arbeidskolonie—Noordvoor	212
Arbeidskolonie—Waardering van Komm. werk	209
Arbeid onder Jeug, Rapport	114,
Archivaris	206
Armeblanke-Vraagstuk, Rapport van Kom-	
missie	113,
Armeversorging, opgaaf by Ring (Bp. 109)	13, 120,
Argentinië	174
Assessor, Kiesing	239
Assistent Scriba	166
Assistent Actuarius	166
Assuransie, Kerkeindomme	11, 228, 229

B.

Beroepstelsel	179.
Besselaar, M. J., waardering	234
Behuisingsstoendane	196
Boustowwe	238
Blommaert, Prof. W., uitnodiging	215
Broederlik Onderhoud	234
Brink, J. D.	242
Burgemeester, uitnodiging	241
Burgerlike Huwelike, doop van kinders	194
Bybelverspreiding, Insameling	241
Bybelvertaling in Afrikaans, Rapport	225
115	

Bybelvertaling, Dienste van Drs. Keet en van Rooyen	207
Bybelvereniging S.A., Rapport	44, 189
Bylaës van Wette, Inbinding	168

C.

Conradie, J. H., dank	225
Christus en Kenosis Leer	248, 249
Chubut in Argentinië	246

D.

Daggelde—van Kommissies	216
Daggelde—Buitengewone Ringsvergadering ...	216
Daneel, Ds. M. S., versoek	227
de Beer, Ds. Z. J.	206
de la Bat, B. J. G.	196
de Villiers, Ds. I. F. A.	168
de Vos, Prof. Dr. P. J. G.	202
Deputasies	209, 231
Diakones, Rapport	42, 188
Dingaansdag, as Sabbatdag	175, 176
Dingaansdag, viering	233
Dispensasie, dienstyd Kerkraadslede (Bp. 114)	
13, 120, 175	
Doofstommen en Blinden Instituut, Transport eiendomme (Bp. 55)	8, 119, 172
Doop, leges by	229
Doop, Kinders uit burgerlike huwelik	241
Doofstommen en Blinden Instituut—Rapport 39,	188
Doofstommen en Blinden Instituut—Kleurling kinders	188
Doofstommen en Blinden Instituut—Kollekte in Gefedereerde Kerke	188
Dorkas, Rapport	42, 188
Dreyer, Eerw. A.	215
Dronkenskap, Kommissie oor	92, 201
du Plessis, Ds. G. J., deelneming	269
du Toit, Ds. A. G., waardering	189
du Toit, Ds. H. J. L.	165, 261

E.

Egskeiding	179, 180
Eksteen, Br. Japie, waardering	210
Eksamien, Toelatings	173

Eksamens, Sendelings	84, 172,	193	J.	
Eksamens, Kandidaats	192			
Eksamens, Admissie	192		Joubert, Ds. W. A., dank	189
Enkeldoorn	226		Jeug, Arbeid onder	114, 206
Enkeldoorn, Vakature	240			
Evangeliese Alliansie, Bydraë	168		K.	
Evangelie Prediking, Rapport van Kommissie	901,	200	Keet, Dr. B. B.	234
Evangelie Prediking (Bp. 70)	11, 120,	174		248, 249
Ewolusie	247		Kenosis Leer	191
			Kerkblad, Verenigde, Rapport	190,
			Kerkbode, Batig Saldo	178, 187,
			Kerkkantoor, Bydrage van Fondse	188
			Kerkkantoor, Rapport	227
			Kerkleer, Formulering	216
Federale Raad van Protestantse Kerke ...	179,	237	Kerklike Koshuise	247
Finansiële Boeke van Kerkraad	282		Kerklike Koshuise, Deputasie na Administrateur	210
Fondse, Opgaat deur Saakgelastigde	230		Kerkraad, Samestelling (Bp. 112) 13, 120, 174,	193
Fondse, Rapport van Kommissie	219		Kerkraad, Teken van Notule (Bp. 107) 13, 120,	174
Fondse, Supplementêr Rapport van Kommissie	242			170
Flemming, H. C. J.	192,	197	Kerkraadslede, Besware teen (Bp. 5) ...	5, 119,
Formuliere in Afrikaans	186		170	
			Kerkraadslede, Dienstyd (Bpp. 23, 101)	
			7, 12, 119,	170
G.			Kerkraadslede, Vrye Verkiesing (Bp. 22) 6, 119,	170
Geloofsbriefe	161		Kerkraadsvergadering, Gekombineerde, Afkon-	
Geloofsgenesing	177		digung (Bp. 25)	7, 119,
Geldbelegging, Kerkfondse	214,	267	Kerkwette (sien Wette).	
George, Arbeidskolonie ...	71, 76, 207,	229, 243,	Kies Kollege	252, 268
Gemeente, Waarborg by stigting (Bp. 49)	267		Kinderbeskerningsakte	210
		8, 119,	Kinderkrans	185
Gesangboek, Afrikaanse Proefbundel	172	172	Klein Boetsap, Naamsverandering ...	238
Geteisterde Gemeentes	189		Kleurling leraars, Beroepstsel ...	238
Gewetensklousule	210		Kleurling leraars, Reglement ...	182, 193
Graaff-Reinet, Protesterende Gemeente (Bp.	231,		Kollektes, Sinodale, Lys van ...	233
27)	27,	196,	Kolporteurs S.A. Bybelvereniging ...	189
Graaff-Reinet, Koshuise	211,	204	Konstituering van Vergadering ...	165
Grahamstown, toelaë	254	240	Kommissies, Permanente, aangestel ...	255
Grové, S. S., dank	209	242	Kommissies, Permanente, byvoegings ...	268
		225	Kommissies, Tydelike (sien Tydelike).	
			Koshuise vir Behoefteige Kinders ...	211, 267
H.			Kriel, Ds. A. P. ...	239
Heidelbergse Katekismus (Bp. 108) ...	13, 120,	174	Kristelike Studente Vereniging ...	234
Helm, Mej. B.	181		Kuratorium, Appèl ...	261, 263,
Helpmekaar, dank	210		Kweekskool Kuratore, Kiesing ...	192
Herderlike Brief	211, 322,	269	Kweekskool Kuratore, Rapport ...	83,
Higgo, J., aansoek	204,	240	Kweekskool Kursus, Afslag aan Sending (Bp.	
Hofmeyr, Ds. A. J. L.	171, 226,	242	56) ...	8, 195, 197,
Hofmeyr, Ds. G. W. S.	199	242	Kweekskool Professore Lede van Sinode (Bp.	
Hofmeyr, Geo. M.	213,	244	12) ...	6, 195
Hoë Kritiek	247	247	Kweekskool Steudente, Leervakke ...	192
Hostels vir Plattelandse Kinders	211,	247	Kwekeling Onderwysers ...	198
Hoy, Sir Wm., Waardering	267			
Hugenote Gedenkteken	201		L.	
Hugo, Ds. G. J., Moderator	215		Leer—Christus en gesag van Ou Testament ...	250
Hulpbehoewende Jongeliede Fonds	166		Christus en Kenosis Leer ...	249
Hulpbehoewende Jongeliede Fonds Kwytskelding	226		Ewolusie-leer ...	247
Hulpbehoewende Gemeente Fonds	212,	226	Formulering ...	246, 247
Huweiiks-Sertifikate, Fooie	168, 228,	237	Hoë Kritiek ...	247
			Inspirasie van die Heilige Skrif ...	250
			Rapport van Kommissie ...	243, 244,
I.			Standpunt van Leraar ...	275
Isang, Regent	181,	183	Versoeningsleer ...	247
Israel, Sending onder	61,	186	Legitimasië Akte, Art. 158 ...	251
Inspirasie van die Heilige Skrif	250			254

Leke-arbeiders(sters) (Bp. 64)	9,	214	Perold, Ds. P. J., kondoleansie met	173
Leraar, onder Studente		275	Phelps Stokes Commission, dank	185
Leraar, ontevredenheid met (Bpp. 8, 9, 10)	5, 119,	170	Pienaar, Ds. H. J., Assistent Actuarius	166
le Roux, Dr. I.		232	Plakkars	212
Lester, Dr. J. B.		189	Pofadder (sien Namies).	
Lidmate, Regte van		176	Portret van Sinode	209
Liebenberg, Eerw. A. J., Pred. status	203, 207,	208	Portrette van Moderators	215
Lotery, Staat		231	Potgieter, F. W., aansoek	204
Lotery, Bazaars		231	Predikante, beroeping (Bpp. 30, 124)	119, 120, 191
Louw, J. W., waardering		213	Predikante, sensuur	175
Lückhoff, Ds. A. D., waardering		233	Predikanten Pensioen Fonds—	
Lusaka, versoek			Aansoek—Enkeldoorn	226

M.

Malan, Ds. D. G., Assessor		166	Fick, Ds. M.	215, 227,
Manne Sending Bond, dank		181	Hofmeyr, Ds. A. J. L.	226
Marydale, versoek		238	Kakamas	226
Meiring, Ds. P. G. J., waardering		190	Langlaagte	226
Memoriam, In		266	N.G. Kerke, Natal	226
Moderator, Kiesing		166	Sendeling Middelburg	182,
Moderatuur, Rapport	29.	168	Spoorweg Sending	226, 228,
Moderne Rigtings in die Kerk		255	Gewysigde Skaal	227
Murray, Dr. A., Monument		206	Klassifikasie	226
Murray, Ds. A. C., waardering		181	Verandering—In Reglement	229
Murray, Ds. A. G., deelneming		191	Art. 291 (Bp. 77)	11, 120, 174
Murray, Eerw. John		233	Art. 292 (Bp. 41)	7, 119, 171
Murray, Ds. J. S., Assistent Scriba		166	Predikanten Weduwen Fonds—	

N.

Namies, naamverandering		238	Gesondheidssertifikaat	227,
Naturelle Kerke, waardering van bydraes		182	Verandering—Art. 264 (Bp. 78)	11, 120, 174
Naturelle Sake		178	Art. 269 (Bp. 79)	11, 120, 174
Noodleniging, dank aan Susterkerke, Administrateur, Gemeentes		210	Verhoging Pensioen	227
Noodleniging Maatreëls		210	Versoek Ds. M. S. Daneel	227
Notule, Sinodale, in Afrikaans		171	Presbyteriaanse Alliansie, Kongres	168

O.

Onderhoudstoelae, inkorting		210	Protesterende Gemeente, Graaff-Reinet	
Onderwys, insameling van fondse		200	196, 204, 208	
Onderwys, verandering in Wetboek (Bp. 68)	10, 120,	206	Inlywing, en Eiendomme	
Opening van Sinode		174	Ouderling	
Openingsrede		165	Grenslyne	
Opvoeding, Deputasie aan Administrateur	211,	167	Psalms en Gesange—Vermeerdering	157, 206,
Opvoedings—Kommissie Rapport	88.	267	Vertaling in Afrikaans	189
Kwekeling Onderwysers		198	Wysies, Rapport	112, 206
Opmeting, Sedeleer, Sentralisasie, Taalordonnansie, Uniebeheer, Verstandstoetse		196		
Orde, Kommissie van, Aanbevelings		166		
Organiserende Sending Sekretaris		186		
Orrels, stem, fooie		231		

P.

Parow, klagskrifte	171,	196
Permanente Kommissies—Aangestel	255	
Byvoegings	268	
Lede van (Bp. 11)	6, 119,	170

R.

Raad der Kerken—Besluite		237
Kiesing van Lede		234,
Koste	175, 178, 179,	187
Rabie, Ds. C.		234
Rapporte, Permanente Kommissies (sien Bladwyser op pag. 15).		
Registers, Afskrifte van (Bp. 45)	8, 119,	171
Regsgleerde, aanstelling		232
Regs Kommissie—		
Permanente, Rapport	201,	274
2e Rapport		274
Appèl Koste		201
Tydelike, 1e Rapport		194
2e Rapport		203
3e Rapport	259,	316
4e Rapport		239
5e Rapport		252
Reisgelde (Bpp. 50, 74, 75)		227
Van Afgevaardigdes		227
Deur Kerkrade te betaal		227

N.B. 000-
263 haantjie lue
sluit

"Die word of daardie" (Bp. 6) - 201

Reiskoste van Beroepe Predikante (Bp. 47)		
	8, 119,	171.
Reivilo (sien Klein Boetsap) ...	238	
Rekenkundige, Rapport ...	227	
Repertorium Synodale ...	215,	229
Retief, Mej. D., waardering ...	181	
Reviesie, Kommissie van, le Rapport ...	119,	170
Aanvullings Rapport ...	273	
Rhodesië, inlywing van gemeentes in O.V.S.		
Kerk ...	209	
Rhodesië, Sending arbeiders ...	214	
Ring, Primarius en Secundus ...	171,	191
Ringe, Indeling van (Bpp. 3, 44, 96) ...	216	
Wetsbepaling by	225	
Sondagskool, Godsdienst onderwys ...		194
Kommissie Rapport 86.	193
Onderwysers, waardering 193	
Publikasies 193	
Roosters 175	
Sekretaris 193	
Spoorweg Sending, addisionele arbeider	... 200	
Rapport ...	91,	200
Staatsloterye 231	
Stellenbosch Kerkraad, waardering ...	196	
Steyn, Ds. D. du P., waardering ...	209	
Studente, Geestelike bearbeiding ...	196,	207,
Suid Wes, arbeid, besoek deur Moderator ...	211	
Swellengrebel, Goeverneur, Tekeninge ens. ...	251	
Synodus Contracta, Kommissie Rapport ...	204	

S.

S.A. Bybelvereniging ...	44,	189
Saakgelastigde, verhoging van salaris ...	224	
(Assistent) verhoging van salaris ...	224	
Verslag ...	230	
Scarett College, dank aan ...	185	
Scriba Synodi, kiesing ...	166	
Rapport ...	167	
(Waarnemende) Rapport ...	19,	167
Sendelinge, Afsterwe ...	181	
Beroeping (Bp. 59) ...	9, 119,	173
Ordening (Bp. 58, 62) 9, 119, 172, 173, 182,	259	
Waardering ...	181	
Sendelings Eksamens Kommissie (Bpp. 52, 53,		
54) ...	8, 119,	172
Sending, Arbeiders in Rhodesië (Bp. 57)	9, 119, 172,	
Addisionele Leraar in Rhodesië ...	214	
Aand ...	182	
Arbeidsters ...	181	
Broederlik Onderhoud (Vraagstukke, Ge-		
beurtenisse, Fondse) ...	185	
Instituut, Dosente ...		
Eind Eksamens (Bp. 67) ...	10, 120,	
Finansies ...	184	
Gifte ...	183	
Jubileum ...	183	
Kuratorium ...	183	
Leerklubs (Bp. 66) ...	10, 120,	
Rapport ...	173	
Studente ...	183	
Toelatings Eksamens (Bp. 97, Art. 232)	12, 120,	
Sending Kerk, waardering ...	182	
Sending Kommissie, Lede van Algemene (Bp.		
24) ...	7, 119,	170
Sending Kommissie Rapport ...	47,	180
Sending onder Israel ...	186	
Sending, Organiserende Sekretaris ...	186	
Sinode, bywoning om die beurt ...	170	
Sinode, volgende ...	270	
Sinodale kollekties ...	233	
Kommissie, Rapport ...	168	
Tweede Rapport ...	26,	168
Sittingsure ...	165,	167
Sluitingsrede ...	269	

T.

Taal Ordonnansie ...	198	
Tydelike Kommissie, Beroepstelsel ...	169	
Federale Raad van Protest. Kerke ...	176	
Fondse ...	169	
Herderlike Brief ...	211	
In Memoriam ...	177	
Leer ...	169, 171,	177
Portret ...	171	
Reg (Regskommissie) ...	169	
Reiskoste ...	169	
Synodus Contracta ...	169	
Verdeling van Ringe ...	177,	193,
Tydsindeling ...	216	
Trustfondse ...	167	
Tugsake (sien Kerkraad).	227	

V.

Van der Riet, W. F., waardering ...	213	
Van Heerden, Ds. J. P., woord ...	321	
Van Heerden, Ds. P. S. ...	199	
Van Noordwyk, aansoek ...	204,	241
Van Wyk, Ds. A. J., Scriba ...	166	
Verduideliking, Art. 4 ...	232,	237
Art. 60 ...	171,	191
Art. 74: 13 ...	171	
Verenigings, Christelike, koördinering van ...	257	
Versoeningsleer ...	251	
Volkshospitaal, Hoeksteenlegging ...	230	
Kommissie ...	237,	238
Vorms B en C ...	229	
Vorm van Hefinge, verandering ...	229	
Vroue Sending Bond, dank ...	181	
Rapport ...	59,	183,
	185	

W.

Waaksamheids Kommissie, Rapport ...	92,	201
Ring ...	201	
Warrenton, besware ...	204	
Wasserfall, Ds. J. J. ...	183,	201,
	247,	268
Wesleyaanse en onse Kerk ...	169,	170
Wette (Kerkwette) in Afrikaans ...	169,	230
Bylaes ...	168	